

ፅሁፍ ወደ ተፃፋ ተረቶች ስንዘር:-

በዮናስ ታረቆኝ የተተረጎመውን «ክያ! ተንኮሉና ኪነት ምርጥ የግሪም ተረቶችን» እናገኛለን። በእነርሱ ውስጥ ከገቱ ተረቶች ውስጥ አመዳሚ ልጅ፣ ወርቃማዋ ዳከዬ እና የተኛቸዋ ቆንጆ የሴት ገፅ ባህሪያትን ይዘው ተተርተዋል።

አመዳሚ ልጅ ታሪክ ውስጥ እናቷ ስትሰናበታት «ወድ ልጄ ሆይ ታማኝና መልካም ሰው ሁኚ እግዚአብሔር ሁል ጊዜ ካንቼ ጋር ይሆናል እኔም ሰማይ ቤት ሆኜ እከታተልሃለሁ...» ብላት ነው የሞተችው፤ ወዲያው ግን አባቷ ሌላ ሚስት እግብቶ እንጀራ እናቷ ተከታታይ ጥቃት ትፈፅምባታለች ልጅቱ ጭራሽ ስለተጎላቆለች «አመዳሚ» በማለት ጠሯት፤ በአሷ የጉስቁልና ሕይወት ማንም በበጎ ተባባሪ አልነበረም፤ አባቷም ቢሆን፤ በተለምዶ ጣልቃ የገቡ አለዋፍ ግን እገዟት በዚህ አካሄድ ታሪኩ እንደፈለገው ሆኖ ቢጠናቀቅም የቤት ውስጥ ኃላፊነትንና አደራን ለሴቶቹ በመተው ወንድ ተከታታይ እንዳልሆነ በማሳየት «ወንድ» ድርሻውን፤ ራሱንና ኑሮውን ከልጆቹ ነጥሎ አሳቢ መሆኑን አግኖ ይናገራል። ሴቷ ልጅ ግን ከልጅነቷ ጀምሮ በገዛ የፆታ አጋሮቿ እንዲሁም በወላጅ አባቷ በእንጀራ እህቶቿ ተጎጂ መሆኗን «ወርቃማዋ ዳከዬ» እንዲሁም «የተኛቸዋ ቆንጆ» በማለት ሴት ገፅ ባህሪያት በመውሰድ ተረቱ አምንታዊ ገፅታ ቢሰጣቸውም በተቀሩት የወንድ ገፅባህሪያት ላይ ግን ሁሉም በጉብዝና፤ በቀዳሚነት በጀግንነት የተሞላ ሆኗል።

በ1999እ.ም. ለንባብ የበቃው የ ዓለም አሸቱ «ብኬህ በቋሪት» በውስጡ ከጠቋሪት ጋር የተያያዙ እራት ተረቶችን እከታትሎ ያስነብባል፤ ሁሉም ተረቶች ሰናይ ገፅ ባህሪያት ይምሰሉ እንጂ:- ጠቋሪት ወንዱ ብቸኛው አህያ ነው፤ አህያው በብልህነቱ ዝንጀሮችን ይቋቋማል፤ በብልህነቱ ተኩላዎችን ያሸንፋል፤ በዘዴው ጅቦችን ይረታል።

ከዚህ ቀደም ብሎ የታተመው የዓለም አሸቱ «በቀከና ክደሶቹ ቡችኩችም» በውስጡ ሶስት ተነባቢና ማራኪ ርዕሰ ነገሮችን በተረትነት አቅርቧል፤ በቀለና አዲሶቹ ቡችኩች፤ የታመነ ጫጩቶች እንዲሁም የታደሰ በግ ስራዎች ተገላጭ የሆኑት በ ወንድ ፆታ መደርጀት እንዲሁም በውስጣቸው አሸናፊነትን በመያዝ ነው። በተረት አቅሙ በጎ ስነ ምግባርን አቀብሎ ግን አተያይቶ ወንድ ዋንኛ ተዋናይ «ያለ ወንድ ምንም ጉዳይ ግብ አይደርስም» የሚል መልዕክትን ያቀባብላል፤ መገለጫውን ያጡ ሴቶችም ስለ ወንዶቹ እያደነቁ እያመኑም ይዘልቁበታል

በይግረም ረታ የቀረበው የ1998ቱ «ግንቸኳ» ተረት ተረት የላም በረት «ሰው ለመሆን

በፈለገችው እንዲት ሴት ጥንቸል ላይ ያነጣጥራል፤ በሙሉ ትረካውም ጥንቸሏ ሰዎች ለመዝናናት ሲመጡ የሚሆኑትን በማየት እነርሱን መሆን ፈለገች፤ የጫካ ጓደኞቿን እንዲሁም በዝንጀሮ ነኝ ደረጃ ት/ቤት አብረዋት የተማሩትን እነ ሰንገን፤ እነ እንሸላሊትን እነ ከርከሮን ሁሉ ጎቃ ተለዩት፤ «ሰው ነኝ» ማለትም ጀመረች፤ በዙሪያዋ ያሉትን ሁሉ «ጅሎች» በማለት መንቀፍን «ሰራዬ አለች» ከዚያም አኗኗሩ ሁሉ እንደ ሰው መሆኑን እያመነች ባለችበት ሰዓት በሰዎች ወጥመድ ውስጥ ገብታ ያመነቻቸውና እንደ እናገተው ነኝ ያለቻቸው የሰው ልጆች አስቃዩለት፤ ከዚያም ማርታ በተባለች የቤቱ ኮዋሪ እዛኝነት ማንም ሳያይ ተለቀቀች፤ በዚያ ገጠመኛ ጥንቸሏ ከፍተኛ ትምህርት አግኝታ ወደ እንስሶች ዓለም መቀላቀሏን እነርሱም በደስታ እንደተቀበሏት በማሰገረም ተረቱ ይደመድማል።

ተረቱ ከጥንቸል ጋር ብቻ ተያይዞ አይቆምም፤ ጥንቸሏ «ሴት» ያሰበችው ከግብ የማይደርስ ምቹት እና ውጥኗ በፍግሜው መጥፊያዋ ሊሆንባት የቻለበት፤ በመጨረሻም ከገዳዮቹ በአንዷ በሴቷ «ማርታ» እዛኝነት ነፃ ወጥታ ልኳን በማወቅ መቆሟን ያስረዳል፤ ተረቱ በሕዝብ እየተነገረ ሲቀጥል «አትቸይምን» በማሰረገጫነት በዚህም ሴትን ጥንቸል ያስራል፤ ተረት በማንም ገፅ ባህሪነት ይቅረብ በሰውም በእንስሳም ዓለም ባሉ ግና ሴቶች ተገዢ መሆናቸውን ካቀባበለ ይኸው በሰዎች ህዝነ ህሊና ውስጥ ኖረ ማለት ነው።

እርግጥ ነው ጥንቸል አዙሮ ማየት ተስኗት የነበረችውን ኤሊን ማሸነፏን እናውቃለን፤ ጦጣም በሴቱ ገፅ ባህሪይ እየተገለፀች በርካታ የድል ስራም ሰርታለች፤ «ከሴት መላ አይታጣምን» አዳብራለች። ይህ ግን በአሷ እና ከእርሷ ጋር ብቻ ተዛዝሎ ያልተስፋፋ ገለፃ ነው።

በአስፋ ሽፈራው የተዘጋጀው የ1999ቱ«ምርጥ ምርጥ ተረቶች ከክፍች» መፅሀፍም በውስጡ 20 ተረቶችን አደርጅቷል፤ በርካቶቹ በአስተማሪነታቸው የገነኑ ናቸው፤ በዚህ ስራ ውስጥ ግን እኔ በዋናነት ላቀባብል የፈለኩት ከሀያዎቹ አንዱ በሴት ላይ ትኩረት ሰጥተን በአምንታዊ ጎን ማቅረብ የመቻልን አቅም በማሳየት ሚዛናዊነትን እንደ መፍትሄ ማሳየትም ነው።

ርዕሱ «ከማህዋ ወከቱ ፈረንጅን ረቱ» ይላል በዚህ ተረት ሴቲቱ ፈረንጅ ጠል መሆናቸውን ያብራራል፤ ይህም ከጣልያን ጋር መያያዝን አዘጋጁ መግቢያ አድርጎ ያቀርባል ፋሽስት አባታቸውን ገድሏል፤ ወንድሞቻቸውን በሳር ቤት እያሉ በጋዝ እርከፍከፎ እቃጥሏል፤ ልብ በሉ ያለቁት አባትና ወንድሞች ናቸው ወንዶች። እኚህ ሴት ግን ከዕለታት አንድ ቀን በጉዞ ላይ ሳሉ ፈረንጁ ልብ ሳይሉት ፎቶ ደጋግሞ ያነሳቸዋል፤ የሆነውን እንዳወቁ በቁጣ ዞር ብለው በያዙት መቆሚያ ፈረንጅን ይፈነክታሉ፤ ወንዱን። ጉዳትም በማድረሳቸው ተይዘው ለፍርድ ይቀርባሉ፤ ዳኛውም «የውጭ ዜጋ ገበያ ውስጥ አሳደውደብድበዋል» በሚል ከሶ ይህ ደግሞ ሀገ ወጥ ስለሆነ እንደሚቀጡ ያረዳቸዋል።

አሳቸው ግን ዘና ብለው ህገ ወጡ ፎቶ ግራፍ ያነሳኝ ነው የኔን ፎቶ ግራፍ ለማንሳት የአኔን ፈቃደኝነት ማግኘት ነበረበት፤ ተራሰት የሀገሬን ኒያላ፤ ዋሊያ እንዲሁም ቀይ ቀበሮ የሚያነሳው ከመንግስት ፈቃድ አማኝቶ ነው፤ ላገኘበትም ከፍያ መሬፀም አለበት እኔ እኮ ከነ ኒያላና ቀበሮ አላንሰም፤ እበልጣለሁ እንጂ በእርግጥ ዱላ ማንሳቴ ነውር ነው ይቅርታ እጠይቃለሁ፤ ከቡር ዳኛ ሴት ሀብት ነች። አረጋውያን መከበር አለባቸው። አሉ በዚህም ምላሽ ፍርድ ቤቱ በነፃ እንደለቀቃቸው ይነግረናል

ይህን በመሰሉ ተረቶች እውነት የሆኑ በርካታ ጥቅሞች ማግኘት ይቻላል። በዚህም ህፃናትና አዋቂዎች በመማር ከልክ በላይ የተወጠሩ ግንዛቤዎችን ያረግቡበታል።

ቀጠባ ቀጠቦች

ተረብ፤ ፊዝ፤ ቧልት፡- በሕብረተሰቡ ውስጥ አብረው የሚገኙ ዕለት ዕለት እየተፈጠሩ ወቅታዊነትን በመያዝ ለጊዜውና ለዘላቂታው የሚነገሩ አጫጭር አፍጋጊዎች ናቸው፤ ያስቃሉ፤ ያዝናናሉ፤ ከዚህም የተነሳ ይደመጣሉ፤ የቅብብል ፍጥነታቸውም ሀያል ነው፤ ብዙዎቹን ማስፈገጋቸው እንጂ ይዞታቸው ምንድነው? የሚለውን በትኩረት የሚያጤን ግን ጥቂት ነው።

በትልልፍ ውስጥ ሲጠኑ ግን በቀጥታም ሆነ በእጅ አዙር ወንድን አድምቀው «ሴት»ን እፍዘው፤ ዝቅ አድርገው እውርደው የሚያመለክቱ ሞልተዋል።

በግርማ ተሸመ እና በወርቁ ማሞ ተሰናድቶ የነበረው «ሳቅ» መፅሀፍ ላይ የተዘከሩ ጥቂት ምሳሌዎችን እንመልከት፡-

ሚስት ማግባት አለብኝ ብሎ በማዘጋጃ ቤት የተፈራረመ ሰው በሳምንቱ የሰጣችሁኝ ሰርተፍኬት «የጋብቻ የምስክር ወረቀት ነው ወይ?» ብሎ ይጠይቃቸዋል፤ እነርሱም «ልክ ነው ወደ ከበረው የጋብቻ ዓለም መግባትህን የሚያረጋግጥ ሰነድ ነው» ይሉታል፤ እሱ ግን «ሴትየሞን እቤቴ ካሰገባሁ ዕለት ጀምሮ የምኖረው የሰውን ሳይሆን የውሻን ኑሮ» ነው ይላቸዋል። የውሻ ኑሮ መንስኤው እሱ ወይ እሷ መሆኑ ሳይረጋገጥ ራሱን ነፃ አድርጎ ሌላውን መወንጀልን ያሳያል።

በጥያቄና መልስ ውድድር ላይ፡-

ጠያቂው «ለፍቅር የታደለ ሰው ምን ይበላል?» ብሎ ይጠይቃል፤

መላሽም «ወንደላጤ» ይላል፤

ጠያቂው በትክክል መመለሱን ያረጋግጣል

ወንድ ከጋብቻው በፊት ወደ ብዙ ሴቶች እየሄደ መንዘላለሱን ፍቅር አድርገውበት በዚህም ሴትን በቀላሉ ተገኝ መዝናኛና «ዕቃ» አድርጎ አመለከቶታል

ጓደኛ «ምነው ትንሽ የሆነች ሚስት አገባህ?»

ጓደኛ ሌላ «ከከፉ ነገሮች መካከል እነሰ ያለው ከፉ ስለሚሻል ብዬ ነዋ።» ይላል በዚህም፡-

«ሴቶች ቁመናቸው በጨመረ ቁጥር ከፋታቸው እንደሚጨምር አመለከቷል

አቢጋዝ «ያሳዝናል ወዳጄ»

ደምለው «ምኑ»

አቢጋዝ «ሚስትህ ካሸከርህ ጋር መኮብለሷ»

ደምለው «ተዋቸው አባከህ ቀድመው ባይጠፉ እኔው ላጠፋቸው ነበር በተለይም አሏን» አለው

አንደኛ ጓደኛ፡- «ባለቤትህና አንተ የሀሳብ ልዩነት የላችሁም?»

ሁለተኛ ጓደኛ «አንዴታ! አለን እንጂ! እኔ ግን ፈፅሞ አልነግራትም»

ቀልዶች አዋዝተው መርዝን ሊያቀባብሉ የመቻል አቅም አላቸው፤ ይህ ደግሞ ቀላጅም እድማጭም ተቀባብለው የመጡበትን እንደ ልክኛ ውሳኔ በመቁጠር የሚረማመዱበት ስለሆነ ሊያመጣ የሚችለውን ተጓጓዥ ተፅዕኖ ማንም ልብ ሊለው አይችልም፤ ከዚህም የተነሳ የወንድ ኑሮ እና ሕይወት በሴት ላይ ጫና እየፈጠረ የሚያደኑር መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

ስሞስሞቶች

ስም መጠሪያ ነው፤ መለያ ነው፤ እያንዳንዱ «ትባሬ» ይለዩበት ዘንድ ስም አለው፤ ይህን ስም በስነ ቃል ዘርፍ ውስጥ አንስተን መመከራችን ምኞታችን፣ውሳኔያችናእመላካከታችን ከወጣልን ስም ጋር ወይም ከምናወጣው ስያሜ ጋር ተያያዥንት እንዳለው ልብ እንድንል ያደርጋል።

በ2001እ.ም. መልአከ ብርሃኑ ብስራት «የመጠሪያ ስሞች መዝገብ» በማለት ባለፍዱት መፅሐፋቸው ከ6000 በላይ ስሞችን ዘርዝረው አጣቁመዋል፤ እሱን በመንደርደሪያነት መጠቀም ለውይይትና ለምክክሩ ጥሩ ነው፤ ከዚህም የተነሳ ለሴቶች የሚሰጡ መጠሪያዎችን አስቀድማለሁ፤ በተለይም በሰርግ ስነ ስርዓት ላይ የሙሽራው (የወንዱ) እናት ለሚያገባት ሴት ስም ይሰጣሉ። መንበርሽ ወርቅ፣ ርካብሽ ወርቅ፣ መጠጊያሽ ወርቅ እና የመሳሰሉ ስሞች ይሰጣሉ፤ ከኒህም አንድ በእናቲቱ ይመረጣል።

ስያሜው ወርቅ ስላለበት በቀጥታ ከሴቲቱ ጋር የሚያገናኝ ይመስል እንጂ ገለጣውም ስብከቱም ለወንድ መከበሪያ ይሆን ዘንድ የሚቀርብ ነው፤ ለሴቲቱ ወንዱ መንበር፣ እርካብ፣ መጠጊያ ከሆነ አሷም ተጠጊ ፈላጊ፣ ቀራቢ መሆኗን ያፀናል፤ በዚህም እሱን በተስፋ መሙላት አሏን በዝቅታ ማኖር ያመጣል። (ገፅ 122)

ስም ተፅዕኖ የማድረስ ጉልበት አለው፤ ግፋው፣ ጠቅጥቃቸው፣ ታጠቅ፣ ደምሳቸው፣ ሽጉጤን የመሰሉ ስሞች በውስጣቸው ምኞትን እንዲሁም የሚደርሱበትን ግብ ይዘው ይዞራሉ።(ገፅ 11 መልዕክ)

ገዛቸው፣ ወቃቸው፣ ከገባቸው፣ የሁኑ ወሰን፣ የወንድ ወሰን የመሰሉ ስሞች በልሙጡ በስያሜነት ውክልና የያዙ ይመስሉ እንጂ ከዚያ አልፈው፣ እድማጮቻቸው የየራሳቸውን ትንታኔ ይሰጡባቸዋል። በመሰረቱ የስነ ቃል መገለጫዎች ዘርፈ ብዙ ናቸው፤በመግቢያው ምዕራፍ ለማስተዋወቅ የተሞከረበት አቅም አልፎ አልፎ በገለፅናቸው አጠቃቀሞች ሁሉ ውስጥ አሉ። በጎ እርሾ ጥቅም በሚሰጡ ጉዳዮች ሁሉ ላይ መስፋፋትን እያመጣ የሰውን ልጅ ይጠቅማል። የዚያኑ ያህል መጥፎ እርሾም ሁሉን ለጥፋቱ እያበካ ያብላለዋል፤ መለየት በማይቻልበት፣ መድፋት በማያስመኝበት አቅምም ላይ ያደርሰዋል፤ ይህ ነው ወንዶች ባለማስተዋልም ሆነ በማስተዋል ሽኩቻን፣ ተጫኒነትን፣ የልሙጥ መሪነትን፣ ስፍራ ይዘው ሊታዩ እና ሊሆኑ የሚያደርጋቸው።

ምዕራፍ ክራት

ተባባሪዎች ከገዛዝ በኢትዮጵያ

ችግሩና የመፍትሔው መንገድ

ራሱን የቻለ መፅሐፍ ያዘጋጀው እሸቱ ድባቡ ያደረጀውን ይህን ርዕስ ወስጆ ተጠቅሟልሁ። ይኸው የእርሱ ጥናታዊ መፅሀፍ ነው። በ1997እ.ም. ታትሞ ለንባብ የበቃው ይህ ጥናት ወንዶች ራሳቸውን ሊመዝኑበት የሚገባቸውን ጭብጦች በአግባቡ ያብራራል፤ እሸቱ በምዕራፍ አንድ መነሻዬ ላይ ለቅዱሳት መፅሐፍት የሰጠሁትን አቅምና እምነት የሚቀበል ተመራማሪ አይደለም፤ ይልቅኑ ይቃወማቸዋል፤ ጭርሱ በተረትነቱ በመፈረጁ ከአቅሙ በላይ ይናገራል። በመፅሐፉ ገፅ 197 ላይ «...በአራት ዘፍጥረት ተረት መሰረት ሴት ስትፈጠር ጀምሮ ከወንድ በተለየ መንገድ ነው...» በማለት ሊያስተምረን ይፈልጋል፤ በዚህም ሴትን አድናለሁ ብሎ፤ ራሱን ያጠፋል።

ከዚህ ውጭ ግን ተመራማሪው ኢትዮጵያ ተኮር ስራ ሰርቷል። ይህም ሁላችንን በቀጥታ ይመለከተናል። ከጥናቱም ሊጠቅሙን የቻሉ ብዙ ቁም ነገሮች ይታረሳሉ፤ መዛቅ ከሚቻለው ዝግጅቱ ይህ ግርድፍ ጥናት ፅሁፍ የተወሰኑትን አመላካችና አንቂ ስራዎቹን ብቻ ያሳያል።

በመነሻነት እሸቱ «የተባባሪዎች ከገዛዝ ስርዓት በሴቶች ላይ የወንዶችን ጥቅም በበላይነት የሚቀዳጅ ጨቢእ (ጨቋኝ)፣ በዝባሽና አታላይ) ስርዓት ነው» ይላል (ገፅ 15) ስርዓት ስለሆነም በሁሉም መስክ የወንዶችን ጥቅምና ፍላጎት ያገለግላል ...ይህ ስርዓት ግን የተፈጠረው በአንድ ቅፅበት፣ ትውልድ ወይም ዘመን ሳይሆን በረዥም የሰው ልጆች የታሪክ ሂደት አያደገ የመጣ ነው፤ ስለዚህ ብዙዎቹ የስርዓቱ ባህሪያት የሆነ ተንኮለኛ አዋቂ በታሪክ መጀመሪያ ላይ አቅዶ የለቀቀቻቸው አኩይ ሴራዎች ወይም ዛሬ ያሉት ወንዶች በመሰሪነት ያልተወፈ የፈጠርዋቸው ችግሮች ሳይሆኑ በተከታታይ ረዥም ትውልዶች ዳብረውና ደርጅተው ሲወራረሱ መጥተው የደረሷቸው ልምዶች ናቸው፤... (እሸቱ ገፅ 16)

ይህ ገለፃ መወቃቀስን፣ መረጋገጥን፣ መጠፋፋትንና መቃረንን በመፍጠር መቀጠልን ሳይሆን መርገብን፣ ማስተዋልን፣ ለካስ ይኸም አለ ለካ! በማለት መፍትሔ ባልተፈረጠ ሁኔታ ለመስጠት መዘጋጀትን ይፈጥራል፤ ከዚህም የተነሳ ችግሮችን በትክክል እንድንረዳው ሁኔታውን ያመቻቻል። ይህም ለግማሽ መፍትሄ ያበቃል።

ይህ ጥናት በተለያዩ መስክ የሚፈትሽ በመሆኑ በአንዳንዱ ገፅታው ስለ ወንድ ሲነገር ያው በትይዩ ሴቶችን የሚመለከት ሊሆን ይችላል፤ ለሴቶች የተደነገገ እና የተተወው ደግሞ ወደ ወንድ

ተሽጋግሮ ራሱን ሊገልፅ ይችላል።

ይህን በቅጡ ለማብራራት «ሥራ»ን በተመለከተ በኢትዮጵያ ዙሪያ ያለውን አገባብና አካላትን «...ፈትሶ በሰሜን ኢትዮጵያ የሴት ስራ ነው፤ በደቡብ ግን ባብዛኛው የወንድ ነው፤ ወተት ማለብ ብዙ ስፍራ የሴት ስራ ነው፤ በጣና አካባቢ በቦረና ግን የወንድ ሥራ ነው፤ በጣና አካባቢ ለሴቷ ከብት ማለብ ይነወራል፤ ህፃናትን መንከባከብም በአብዛኛው ህዝብ ዘንድ የሴት ስራ ነው። በሰሜን ለም ግን ይህ ሁሉ የወንድ ስራ ነው፤ ለጨዳ በጣና ሃይቅ አካባቢ ለሴት ይነወራል፤ የሲዳማ ሴት ግን አታርምም፤ አውድማም የሚለቀልቀው ወንድ ነው፤ በመንዝ ሴት አታጭድም ግን ከብት ታልባለች ሲቸግር ወንድ አውድማ ይለቀልቃል፤ ወተት መናጥ የሴት ስራ ሲሆን «በየም» ወንዶች ይንግሱ፤ ከብት ባርኮ ማረድ በሰፋት የወንዶች ቢሆንም የሱማሌ ሴቶች ግን ይባርካሉ...» (አሸቱ 27)

ይህን ማወቅ የስራ ክፍፍል ተፈጥሮአዊ ሳይሆን አካባቢዊ መሆኑን ያረጋግጣል፤ ከዚህም የተነሳ የወንድ የብቻው ስራ፣ የሴት የብቻው ስራ እንደሌለ ያመለክታል፤ ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ አቋምን፣ ልምድን በፈቃደኝነት በመልቀቅ ራሱን መቀየር የሚቻል መሆኑን ያረጋግጣል። በየቤታቸው «ይህም የሴት ስራ ነው» ብለው አቋም ለያዙ ወንዶች እና ወደ ዝግቢታቸው ጓዳ ገብተው የማያውቁ በሌላ ጊዜ ግን በሆቴል ቤት ውስጥ ተቀጥረው ምግብ ማብሰል መጀመራቸው፣ እንግዳ ማስተናገዳቸው እውን ሆኖ በዐይኖቻችን አስከየን ልብ የሚል ልብ ይበልን ዋቢ እንጠራለን፤ ይህ ደግሞ የሆነው ትናንት ጥቅም የሚሰገኝና ደምዝ የማይሰፈርላቸው ዛሬ ገንዘብ በማስገኘታቸውም የተነሳ ሊሆን መቻሉን እንወቅ።

ይህን ማለት ግን ሴቶች በተፈጥሮ ከወንዶች የተለየ ስራ እንደሌላቸው ማፅኛ አይሆንም፤ ሴቶች ከወንዶች የማይጠበቁት የራሳቸውና የራሳቸው ብቻ የሆኑ ስራዎች አሏቸው። «ማርገዝ፣ መውለድ፣ ማጥባት ዋንኞቹ ናቸው፤ ይህም ስለሆነ የሰውነታቸው አያያዝ እነዚህን ውጤታማ ለማድረግ የደረጀ ነው፤ ይህን የግድ ወንዶችም ይሞክሩት አይባልበትም። በትይዩ ወንዶች የሚሰሩትን ሁሉ ሴቶቹ ልክ እንደ ወንዶች ይሰሩት አይባልም።

ይህ ዝግጅት ዘላቂ እና ቋሚ የስራ ክፍፍል ያሉ ያስመሰሉ ግንዛቤዎች ውለው አድረው ያሳደሩት ተፅዕኖ በመኖሩ እሱን በፈቃደኝነት እንይ፤ እናጤን የሚል፤ ነው፤ ከዚህም የተነሳ በሴቶች ላይ የስራ ጫና በዝታል፤ የሴት ስራዎች የሚባሉት አሰልፎ ተደጋጋሚና ማለቂያ የሌላቸውም ናቸው። ስራዎቹም በአብዛኛው በገንዘብ አይተመኑም፤ እነዚህን የመሳሰሉትን አገላለጽ ወንዶች በባዛ እና በነቃ መልኩ መመልከት አለባቸው።

ስራዎቻቸው በገንዘብ ስላልተተመኑ ምንም ያህል ቢለፉ ልፋታቸው ተቆጣሪ ወይም

ከግምት ገቢ አይሆንም፤ ለዚህ መፍትሄው መተመኑ ነው፤ ሲተመን ደምዝ ተቆርጦለት ወደ ቤቱ ከሚገባ ወንድ ጋር ለመጣጠን ወይም ሊተያይ ይችላል፤ ይህም ወንድን ተጠጊ አላሻታ፤ ካለአኔ የሚለውን ስርዓታዊ አስተሳሰብ ይጋፈጠዋል፤ ይሸረሽረዋል፤ ይንደዋል።

የሸረሸረው መጠነም አሉታዊ አስተሳሰብ ካስገኙ ዳኝነቶች ጋር ሳይቀር ይያያዛል፤ ባልና ሚስት በግጭት ወደ ፍቺ ያረጃ ሲደርሱ የንብረት ክፍፍልን የቤተሰብ ሽማግሌዎች ለወንድ ባደላ ሁኔታ ይበይናሉ፤ ይህም የገቢ ምንጭ እሱ ብቻ ነው ብለው ስለሚምኑ ነው፤ ይህ ሊለወጥ የሚቻለው በገንዘብ ሊተመን የሚገባውን ስራዎቻችንና ድካሞቻችን በማስተመን ብቻ ነው።

ቤተሰባዊ ግንኙነትና ተባባሪነት ጫና

እግዚአብሔር ከአቋቋማቸው ቀዳሚ ተቋማት ውስጥ የመጀመሪያው ቤተሰብ ነው። በቤተሰብ ምንነት ውስጥ ትዳር አለ፤ በትዳር ውስጥ የባልና ሚስት ውጤታማ ግንኙነት አለ፤ በዚህ ቤተሰብ ውስጥ ማህበረሰብ ይደረጃል፤ በዚህ የቤተሰብ መነሻ ውስጥ ሀገር፣ ሀገራት፣ ክፍለ ዓለማት ከሰው ጋር ተያይተው ይኖራሉ፤ የምዕራፍ ሶስት ገለፃን ከዚህ አጓጓዝ ጋር ልብ እንበለው፤

የቤተሰብ ታሪክ ግን እየዋለ ሲያድር ግንኙነትን ጫና በሚፈጥር መንገድ እንዲታይ አድርገዋል፤ እንደ እሾቱ ጥናት፡- እንዳንድ ሀይማኖት፡- ሴቶች የወንዶች እርሻዎች ስለሆኑ ወንዶች እንደፈለጉዋቸው ሊያደርጓቸው ይችላሉ...» (አሸቱ ገፅ 60) የሚለውን እምነት ለግንኙነት ስጋት እንደሆነ በማስረዳት ወንድ በሴት ገላ ላይ ባለሙሉ ባለስልጣን ሆኖ ራሱን እንዲቆጥር አድርጎታል፤ ይላል። መጽሐፍ ቅዱስ ግን ወንድም በሴት ሴትም በወንድ ላይ እንዲሰለጥኑ ሳይሆን እርስ በርስ ተፈላላጊ መሆናቸውን በማስተማር ይበረታል። «ባል ለሚስቱ ማድረግ የሚገባውን የጋብቻ መብትዋን እይክልክላት እንዲሁም ሚስት ለባልዋ ማድረግ የሚገባትን የጋብቻ መብቱን እትክልክለው ሚስት በሰውነቷ ላይ ስልጣን የላትም በእርስዋ ሰውነት ላይ ስልጣን ያለው ባልዋ ነው። እንዲሁም ባል በሰውነቱ ላይ ስልጣን የለውም በእርሱ ሰውነት ላይ ስልጣን ያላት ሚስቱ ነች» (1ቆሮ 7:3-4) ማለቱን በቅጡ ማስተማር፤ ማስተዋወቅ ከርስቲያናዊ ኃላፊነትና ኑሮ ነው።

በኢትዮጵያ እውድ ግን ይህ ከሰዎች ኑሮ ጋር ስላልተጋመደ ብዙ ስፍራ ወንድ ሲወለድ አልልታው ይቀልጣል፤ ሴት ስትወለድ ዝምታ ይሰፍናል፤ ወንድ ውልደቱ በተኩስ ይታጀባል። በሴቷ ጊዜ ግን ሌላ ዝምታ ይሆናል።

ዕድገታቸውም ሲጀመር ወንድ በጤና ያድግ ዘንድ የተሻለ እንክብካቤ ያደርጉለታል፤

እርግጥ ነው ወላጆች ይህን ያደረጉበት ምክንያት ሊኖራቸው ይችላል፤ ወንድ ነው ከጥቃት የሚከላከልለን፤ በማግባት ቤተሰባችንን የሚያሰፋ በሚል ይሆናል፤ ሴት ብታገባም ጥላን ትሄዳለችን ከግምት በማስገባት ጥላን እንኳ ብትሄድ ተብሎ በኑሮዋ የተሻለው ሁሉ ለእርሷ አይሆንም፤ ድንግልናዋ እንዳይገረሰስ የመጠበቂያ ማነቆን ማህበረሰቡ ያመቻችባታል፤ ይህም ስለ ገዛ ከብሩ ነው፤ እርግዝና እንዳይፈጠር፤ እና ለአግቢው ኩራትን ለመፍጠር እንዲረዳም ነው፤ መገረዝም ለወንድ ሊሆን ሲገባ በሴቷ ላይ አይሉ ስራ ላይ ሲውል ይታያል፤ ይህም ቅንዝረኛ እንዳትሆን፤ ለመግታት የሚለው ምክንያት ቀዳሚ ነው። በሕብረተሰቡ ዘንድ ለመታጨትም ለማግባትም መገረዟ ተፈላጊ እንደሆነ በመታመኑ ይህም በዕድገቷ መጀመሪያ ላይ ይገናል።

የእግዚአብሔር ቃል ወንድ ሸለፈቱን ያስወግድ ዘንድ እንዲገረዝ ያዛል፤ ሴት ልጅ ግን አትገረዝም፤ ከርስትና በዚህ ላይ ግልፅ አቋሙን አትሯል፤ ከከርስትና ውጭ በሆኑ ሌሎች እምነቶች በተለይም ከአንድ በላይ ሴቶችን በሚያገቡ ሀይማኖቶች ዘንድ የሴት መገረዝ ወንዱ ሁሉንም ሚስቶች በወሲብ ለማርካት ድካምን ስለሚጨመርበት ከዚህ ይተርፍ ዘንድ ሴቷ ትገረዛለች ይህ ከተነሺ ምክንያቶች አንዱ ነው። (እሸቱ 64)

ቤተሰባዊ ግንኙነትን አስመልክቶ፡- ጋብቻ በዕድገት ውስጥ ቀጣይ ሆኖ ይመጣል፤ በዚህም አጓጓዝ ውስጥ በርካታ ትዳሮች በወላጆች መራጭነት፤ በወንድ ፈላጊነት፤ በሌሎች አፈላላጊነት፤ «በተከበሩ» ሰዎች ትዕዛዝ የሚፈፀም ስርዓት የሚሆንበት ጊዜ በርካታ ነው፤ ይህ ደግሞ በቀዳሚነት ጫናን በሴቶች ላይ ይፈፅማል፤ በአመዛኙም የወንዶችን ፈቃድ ለማሟላት ዕድሉን ይሰጣል፤ እንግዲህ ቅድሚያ የተሰጠው ግንዛቤ በጋብቻ ሕይወት ውስጥ ለሚፈጠሩት በተለይም ሴቶችን ከወንዶች በመለየት ማርዝባቸውን፤ መውለዳቸውንና አጥብተው ማላደጋቸውን፡- እንደ ትልቅ ስራ እና ኃላፊነት በመቁጠር እነርሱን ለመንከባከብ እና ለማከበር የሚወስደው እንቅስቃሴ ትንሽ ነው፤ ለትንሽነቱ መንስኤው ይህን የስራ ሐላፊነት በቅጡ አለመረዳትና በዚያ ሕይወት ውስጥ ባለማለቱ የመጣ የተሞከሮ ድህነት ነው፤ ከዚህ በበለጠ ግን «ወንድ» ራሱን ለካበት እምነት የተፋለሰ መሆኑን አለመገንዘቡ ዋነኛው ጭብጥ ነው።

መንግስት፣ ወንድ ከና ሴት

እግዚአብሔር በተቋምነት ከቤተሰብ ቀጥሎ ያቋቋመው መንግስትን ነው፤ ሕዝብን እንዲያስተዳድር ራሱም እንዲተዳደር። ይህ በዓለም ላይ ከሰዎች ታሪክ ጋር ተያይዞ እስከ ዛሬ አለ፤ እኛም መንግስት አለን፤ መንግስት ከእግዚአብሔር ከተሰጡ ሰጦታዎች ውስጥ አንዱ ነው፤ በኢትዮጵያ በተለይም ከ1923 ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ሕገ መንግስቱ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ሴቶችን ያገለለ

በምክር ቤት ውስጥም የመገኘት አቅማቸው ታሳቢ እንዳይሆን በማድረግ የወንድ ቀዳሚነትንና ተፈላጊነትን አፅንቷል፤ ይህንንም በ1923ቱ፤ በ1948ቱ፤ በ1979 እና በ1983ቱ በተዘጋጁት ሰነዶች ውስጥ ማጤን ግድ ነው፤ እርግጥ ባለፉት ሰማንያ አመታት ውስጥ የታዩት ግንዛቤዎች እየተሻሻሉ መሄዳቸው አይካድም።

በ1952 የፍትሐብሔር ሕግ ውስጥ «አኩልነት» በሕጉ ውስጥ ተጠቅሷል። ግና ዝርዝሩ ሕግ ከንዑሳን መግለጫዎች ጋር ሲጠና የቤተሰቡ ሕግ ዞሮ ከወንድ የበላይነት ጋር ተጣጥሟል፡-

ቁጥር 581/1 ወንድ 18 ዓመት ሴት 15 ዓመት ሳይሞላቸው ማግባት አይችሉም፤

ቁጥር 635/1 ባል የቤተ ዘመድ ሹም ነው፤

ቁጥር 637- ባል የቤተ ዘመድ መሪ ነው፤

ቁጥር 641/1 አብረው የሚኖሩበትን ስፍራ የሚወስነው ባል ነው፤

ቁጥር 644/2 ባል ሚስቱን መጠበቅ አለበት፤

ቁጥር 646- ባል አሽከር መቅጠር ባይችል ሚስት የቤት እያያዙን ስራ ማከናወን አለባት፤

ቁጥር 656/1 የጋራ ሀብትን የሚያስተዳድረው ባል ነው።

እነዚህ በውስጣቸው በጎ የሕግ ትንታኔ ሊኖራቸው ቢችሉም በእግዚአብሔርና በሕግ ፊት ክኩኔ ናቸው የሚከሰቱን ይሸራል።

ለነገሩ የኢትዮጵያ የጡረታ ሕግስ ሚስቱ የሞተችበት ባል የጡረታዋ ከፍያ ተጠቃሚ አለመሆኑ ወንድን ሊጎዳ እንደሚችል እንኳ ልብ ሳይባልበት ለበርካታ አመታት አገልግሎ እንደነበር የሚያውቅስ ስንቱ ነው? (እሸቱ ገፅ 191-2)

እነዚህን የመሰሉ ትስስርን ፈጣሪ የአኗኗር ስልቶች እየተወራረዱ እየተቀባበሉ በመሄድ ወንድ ልብ ብሎት ወይም ልብ ሳይለው ኑሮውን እንደ ልክኛ አኗኗር በአብዛኛው ወስዶታል።

ሀይማኖት፣ ወገድ ክፍ ሴት

እሸቱ ሁሉን ሀይማኖት በመነሻነት የተጀመሩበትን አጀማመር በአርግጠኝነት ሲበራራ «ሀይማኖት ሰዎች ከተፈጥሮ ጋርና እርስ በርሳቸው ያላቸውን ግንኙነቶች ያገጥሟቸዋል፤ ስርዓት ነው። ሀገርና ስነ ስርዓት ባለመዳበሩ፣ አለማወቅ፣ ፍርሀት፣ የጨቋኞች ፍላጎት የገነነበትን ሂደት ፈር ለማስያዝ የደረጀ ስርዓት ነው» ይላል (ገፅ 194)

እሸቱ «...በኢትዮጵያ በመንግስት የታወቁ ክርስትናና አስልምና ናቸው ካለ በኋላ እነዚህ ከውጭ የመጡ ሲሆኑ አገር በቀል የሆኑትንና የነሱን ያህል ያልተደራጁትን እየሸፈኑ፣ እየበረዙና እያጠፉ፣ በነሱ ምትክ ተተክለው ተንሰራፍተዋል...» ይላል። እያይዘም በአራተኛው ክፍለ ዘመን በንጉስ ኢዛና ዘመን መንግስት ክርስትና ወደ ኢትዮጵያ ከገባ በኋላ ከመንግስት ጋር በመጣጣም የገዢዎች መሳሪያ መሆኑን ያብራራል፤ አስልምናንም በተመለከተ በሰባተኛው ክፍለ ዘመን ከአረብ አገር ተገኝቶ በዚያ የክርስትናን አስተሳሰብ ትንሽ በመለወጥ ከሁኔታው ጋር አስማምቶ የተነሳ ጓላም ወደ ሰሜን ኢትዮጵያ መግባቱን በማብራራት ሁለቱም የወንድ ስርዓትን ማፋፋታቸውን ያውጃል። (እሸቱ ገፅ 196)

እሸቱ በዚህ ትንታኔው በሙሉ ያልተረዳቸውና በአግባቡ ባልሰራባቸው የእምነት አገላለጾች ላይ ራሱን እንደ ብቁ «ባለስልጣን» አድርጎ «ይኸው ነው» ማለቱ በድጋሚ ያስወቅሰዋል፤ ግና በክርስትና ሆነ በአስልምና ስም እየተሰሩ ያሉ «ወንጀሎች» እንዲገቡ ያሳስበበት ግንዛቤ ይመስለናል።

ሊታሰብባቸው ተገባ ያለላቸው ዘፍ 2:18-19 ሴትን ረዳት አድርጎ እንዳመጣለት፣ ዘፍ 3: 12 የሴት አሳቸነትን መግለጥን፣ ኤፌ 5:22፣ 5:28 ሚስቶች ለባሎቻቸው ተገዙን፣ 1ቆሮ 11:3 የወንድ ራስ ክርስቶስ የሴትም ራስ ወንድ መሆኑን፣ 1ቆሮ 11:7-9 ሴት ስለወንድ ተፈጠረችን፣ 1ኛ ጴጥ 3:1፣ 3: 7 ደካማ ፍጥረቶች ስለሆኑ ከሚስቶቻቸው ጋር በማስተዋል ኑሩን፣ 1ቆሮ 14: 34-35 ሴቶች በማህበር ዝም ይበሉን፣ 1ጢሞ 2:12 ሴት በነገር ሁሉ እየተገዛች በዝግታ መኖሯን፣ አውዳዊ ባልሆነ መንገድ አጥኚው አቅርቧል፤ ይህ ሁሉ ግን የታላቅ ስልትን በመከተል ወደ ትክክለኛው ግንዛቤ የማምጣት ስራን ክርስቲያኖች ሊሰሩት ይገባል፤ ያለ አውዳቸው በነጠላ ጥቅስ ላይ ብቻ በመነሳት ምንም ዓይነት መርህ አይፈጠርም፤ ተፈጥሮም እያውቅም፤ የወንድን ተባዕታይ አዝዛዝ አላግባብ በመተርጎም መጠቀም ያስከተለው አደጋ አስከፊ መሆኑን በማወቅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ቀድሞ እንዲህ አልነበረም» ያለበትን ልብ ማለት ይገባል። (ማቴ 5-7)

በአስልምናም በኩል ሱራ 2:223 «ሴቶቻችሁ ለናንተ እርሻ ናቸው። እርሻችሁንም

በፈለጋችሁ ሁኔታ አረሱን በአግባቡ ያጤኑ ዘንድ እንዲሁም ሀይማኖትን አስታኮ «ሴቶች የተፈጠሩት ለወንዶች አገልጋይ እንደሆኑ፣ በተፈጥሮአቸው ከወንዶች ያነሱ መሆናቸውን ገላጭ ግንዛቤዎችን ማስፈተሽ ተገቢ ነው፤ በዚህም አንዳንድ ሀይማኖት እንደ አንድ ስርዓት በመወራረስ ጫና ፈጣሪ መሆኑን መዘንጋት የለብንም።

ከባዘኩት፡- ወገድ ክፍ ሴት

ጥናቱን ያቀረበው ተመራማሪ ዝግጅቱን እንዲያዳብሩለት መላ ካላቸው ዘርፎች አንዱ በድጋሚ የስነ ቃል ሀብቶቻችንን ነው። በገዛ ዝግጅቱ ውስጥ እኔም አንድ ምዕራፍ ቀደም ብዬ መስጠቴን አልዘነጋውም፤ እሸቱ ግን ሴቶችን አስመልክቶ፣ ወንዶችን አስመልክቶ ሲነገሩ የነበሩ አባባሎችን እና ገለፃዎችን በጠበበ መልኩ ሳይሆን ሀገራዊ ባህርይ እንዲኖረው አድርጎ ሰርቶታል፤ በዚህም በሰሜን፣ ደቡብ፣ ምስራቅ፣ ምዕራብ ያሉ ህዝቦች «ይዘውታል» ተብሎ እንዲታሰብ የሚያመለክትን ጥናት አቅርቧል። ከዚህ አደረጃጀቱ ለዚህ ዝግጅት የሚገጥሙትን እኔም እንደሚከተለው አመቻች፣ፍዋለሁ

የሴቶችን ተፈጥሮ፣ ባህርይና ችሎታ ከመካካቸው ከሆኑት፡-

- ሴትና አህያ አንድ ናቸው (አማራ)፤
- ብልጥ ሴት የሞኝ ወንድ ያህል አታስብም (ትግሬ)፤
- ሴት ልጅ አዋቂ ትወልዳለች እንጂ አዋቂ (እውቀት) የላትም (አሮሞ)፤
- የሴት ሀሳብና የፈረስ ጋማ በአንድ አቅጣጫ ነው (ወላይታ)፤
- ሴቶች ረዣዥም እግሮች ያሏቸው ልጆች ናቸው (ሰማሌ)፤
- ሴት ወንድ ባይኖር ሰው አይደለችም፤ ሴትን ሰው ያደረጋት ወንድ ነው (ሲዳማ)፤
- ከሴት እመቤት የወንድ ትንሽ ይሻላል (ቤንች ማጂ)፤
- የሴት ልጅ ትልቅና የአር ትንሽ የለውም (አገው)፤
- ሴትና አህያ ለሽክም የተፈጠሩ ናቸው (አላባ)፤
- ሴትና የሞተ አንድ ነው (ወላይታ)፤

- ሴት የተፈጠረችው ከወልጋዳ የነድን አጥንት ነው (ለማሌ)፤
- የሴት ጉልበት ምላሷ ነው (ከፋ-ሸካ)፤
- ሴት ራሷን አታውቅም ራሱን የሚያውቅ ትወልዳለች እንጂ (አሮሞ አገው)፤
- ማውራት ነው ሴትነት መስራት ነው ወንድነት (አማራ)፤
- የሴት ልጅ ሽንቷ መሬት ያደርቃል (ሃዲያ)፤

ከላይ የተዘረዘሩት አባባሎች ትርጉም ይሰጣሉ፤ ሊሉ የፈለጉትን በትክክል ገልፀዋል፤ ግን ሁሉም እውነት አይደሉም፤ እውነት ላለመሆኑ ከርስቲያናዊ እና፤ ማህበረሰባዊ ትንታኔ ማቅረብ ይቻላል፤ ቢቀርብም ባይቀርብም ስብሰቡ ኢትዮጵያን በሸፈነ ሁኔታ ለሴቶች ያለው ግንዛቤ በጣም የተቀራረበ መሆኑን ያረጋግጥልናል፤ እነዚህ አባባሎች ከወንዶች ፈለቁ ወይም በሴቶች ተቀባይነት ኖራቸው አልኖራቸው፤ ከትውልድ ወደ ትውልድ በመተላለፍ የእምነት ያህል ተተክለዋል፤ ተንሸራሽሯል፤ በዚህም ሴቶቹ ራሳቸውን ለክተውበታል፤ ወንዶችም የእነርሱን ተቃራኒ መሆናቸውን እምነውበታል። ይህ እምነት ነው ጫና የፈጠረው ወንዶች በማወቅም ሆነ ባለማወቅ በሴቶች ሕይወት ውስጥ የዝፋት።

ሴቶች ኢኮኖሚያዊ በሆነ አገልግሎት

- ሴትና አህያ ለጭነትና ለዱላ (አማራ)፤
- ሚስት ለባሏ ገንዘብ ናት (አደሬ)፤
- ሴትና አህያ ምንም እያቅታቸውም (አሮሞ)፤
- ለሚስትህ ሳጥንህን አታሳይ (አደሬ)፤
- የሴት ድርሻዋ ትራስ ብቻ ነው (ሲዳማ)፤
- ሴት አግብተው ሴት ቢወልዱ የትክል ሀብቱ (አማራ)፤
- ሴት ከበዛ ገፍሮ አይበስልም (አገው)፤
- ለማታለያ ላሞች የሴት ናቸው (ሲዳማ)፤

የሰራ ጫና መብዛት፤ በደከመበት ተጠቃሚ አለመሆን፤ በሰሩበት መረገም እንደነበረ እና እንዳለ ይህ ክፍል ካመላከተ በተያያዥ አጥኚው ከአስተዳደር ሁኔታዎች ጋር በተያያዘ ያጠናውንም አብረን እንገምግም።

ሴቶች ከስተዳደርነ፤ ዳኝነትን በተመከከተ

- ሴት ሽምግልና አትቀመጥም (አሮሞ)
- ሰራ የፈታ ወንድ ከሴት ጋር ይሰበሰባል (ቤንች ማጅ ሃድያ)፤
- ምንም ሴት ብታውቅ በወንድ ያልቅ (አማራ)፤
- የሴት አስተዳዳሪና የዝንጀሮ ሽማግሌ የለውም (አፋር)፤
- ሴቶች ተቀምጠው ከመከሩበት ወንድ በቁም የተናገረው ይበልጣል (ትግሬ)፤
- በሴቶች የሚመራ ህብረተሰብ አይሳካለትም (ሰማሌ)፤
- ሴት የምታስተዳድረው ቤተሰብ የአገዳ አጥር ነው (አላባ)፤

ከላይ የተዘረዘሩት አባባሎች በህብረተሰቡ ዘንድ ምን ያህል ዘመን እየታመነባቸው እንደዘለቁ ባላውቅም በእመዛኙ ግን ሴት የብቃት ማህበር እና ተወዳዳሪ መሆን የማትችልበትን ስርዓት ተዘርግቶ እንዳለ አመለካከቷል፤ እርግጥ ነው፤ እያንዳንዱ አባባል ለምን ተባለ? መነሻው ምን ይሆን? ምን ያህል እውነት በውስጡ ሊገኝ ይችላል? በማለት መመካከር ሌላ ተተኪ ጥናትን እንደሚፈጥር ቢታመንም ከዚህ ዝግጅት አኳያ «ወንድ» ሴቶች ባልተፈጠሩበት ወይም በተጠረጠሩበት ቦታ ሁሉ እሱ መተካቱን ልብ ማለት ይቻላል።

እርግጥ ነው። ይህ ዝግጅት ወንድ በማህበረሰቡ ውስጥ ራሱን ያቆመበትን ሁነኛ ጉዳይ ላይ ማመልከቱና ሴቶች በተለያዩ የአኗኗር ዘርፎች ውስጥ ተጠቂ መሆናቸውን ማሳየቱ የሚያቀብሉን ዋና ነገር ሁልጊዜ የተሻለ መፍትሄን በማግኘት ተስፋ ቆራጭ አለመሆንን ነው።

ከዚህ ጋር «ዓለሙ» ሁሉ ሴትን አላግባብ ተረድቷታል እንዳይል ያው በዚችው ሀገር በኢትዮጵያ ሴቶችን ሁነኛ አጋሮች፤ ጠቃሚዎች እና ዋልታና ማገር መሆናቸውን የሚገልፁትን ማስብብ ተገቢ ነው

❖ ሴት የሌለው ቤት ነፍስ የሌለው አካል ነው (ለማሌ)

- ❖ ወንዶች በሚስቶቻቸው ይበለጣሉ (ሰማሌ)
- ❖ ልጅ ያለ እናቱ ቤቱ ያለጉልላት (አማራ)
- ❖ የወንድ መድሀኒቱ ሚስቱ (አማራ)
- ❖ ሴት የሌለበት ቤት ባዶ ነው (አሮሞ)
- ❖ የሴት ብልሃተኛ ከሞት ታተርፋለች (ከምባታ)
- ❖ ሴት መላ እና ዘዴ አታጣም (ዳወሮና ጋሞ)
- ❖ የሴት ብልህትና የሞኝ ጥፋት ተወዳዳሪ የለውም (ሰባት ቤት ጉራጌ)
- ❖ የብልጥ ሴት ባል በአደባባይ የተከበረና የኮራ ነው (ደወሮ)
- ❖ ሴት የለም ቤት የለም (ሲዳማ)
- ❖ ጀግና ሴት ሞፈር ቆርጣ ታርሳለች (ትግሬ)
- ❖ ሴት የሌለበት ቤት ስርዓት የለሽ ነው (ሰባት ቤት ጉራጌ)
- ❖ እናቱ የሰም ሴት ናት ግን ሱራ የሌላት ወንድ ነች (ሃዲያ)
- ❖ ከትልቅ ወንድ ጀርባ ትልቅ ሴት አለች (ሱማሌ)

እነዚህን ሁሉ «መልካም ሴት ለባሏ ዘውድ ናት» በተሰኘው ንግግር እንዲሁም በምሳሌ 31 ላይ የተገለፀውን ሴት በመለኪያነት በመውሰድ አግዚአብሔር ይህን በተረዱ ሕዝቦች እና ተግባራዊ በሚያደርጉት መደሰቱን ከግምት እናስገባ፤ አባባሎች ምሳሌያዊ ንግግሮችም ሆኑ፤ ከትውልድ ትውልዱ የሚሸጋገሩ የሰነ ቃል ዘርፎች፡- በነ ገፅታ ያላቸውን ማዳበር፤ አፍራሾቹን ማረም፤ ማስተካከል እና መተካትን በኑሮ ግንዛቤያችን ላይ እንዲሰራባቸው ማድረግ ተገቢ ነው።

እሸቱ ጥናቱን ሲጠቀልል፡- ችግሮቹን አሳይቶ አልቆመም የመሰለውን መፍትሄ አኑሯል ለዚህ ዝግጅት ረብ ይሆናል ያልኳቸውን በአጠረ ቃል አመለከታለሁ፡-

- ❖ ሴቶች ራሳቸውን ማወቅ አለባቸው፤ ለዚህ መሰራትም ቀዳሚ ተግባራቸው ሊሆን ይገባል
- ❖ ወንዶች ከሴቶች ጋር ራሳቸውን በእኩል ማዕረግ ማስቀመጥ አለባቸው፤ ለዚህም መትጋት አለባቸው።
- ❖ ሴቶች በሚፈጠሩ ዕድሎች ሁሉ ከወንድ እኩል ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆኑ መጣር አለባቸው።
- ❖ የፆታ ምርጫን በልጆች ላይ ማስቀረት ተገቢ ነው።

- ❖ በግልና በጋራ በግንኙነት ወንድና ሴት መከባበር መደማመጥ እና መናበብን መምረጥ አለባቸው።
- ❖ ፆታዊ ጥቃቶችን ማስቆምና በሰው መነገድን ለመግታት መጣር ተገቢ ነው።
- ❖ በሀብረተሰቡ ውስጥ ስር ሰደው ያሉ ስነ ቃሎችን ማስወገድ ወይም የሚያስከትሉትን አደጋ ማሳወቅ ተገቢ ነው።
- ❖ የሰውን መብት በእኩልነት ማከበር ያስፈልጋል።
- ❖ ሴት በወንድ አይለካም፤ ወንድም በሴት አይለካም ይህን በማስገንዘብ መፅናት አለብን።
- ❖ በሀይማኖት ስም የሚነሱ ጥቃቶችን በአግባቡ አንጥሮ ማውጣት በዚህም ላይ መሰራት ያስፈልጋል።
- ❖ ትምህርትን በማስፋፋት ከፍተኛ ትምህርት የሚያገኙበትን ማመቻቸትን የመሳሰሉትን መሰረታዊ መፍትሄዎችን ተግባራዊ መሆን እንዳለባቸው ማወቅን መፅሐፉ (በገፅ 238-261) ዘርዝሯል።

«ተባሳታይ ከገዢ በኢትዮጵያ» መፅሐፍ በርካታ ተያያዥ ርዕሰ ጉዳዮችን ነው የያዘው እኔ ግን ከምፈልገው አኳያ የሚረዳኝን ብቻ አንስቻለሁ፤ በዚህም ሊፈጠር የሚገባው አብይ ጉዳይ ወንዶች በቅድሚያ ራሳችንን መመልከት በማያያዝም የተገኘንበትን እምነትና አደራረግ በሴቶች ጉዳይ ላይ ቆም ብለን መፈተሽ ይኖርብናል።

ይህ ደግሞ በሕብረተሰቡ ያለንን ግንኙነት፤ በቤታችን ያለንን አቋም፤ በቤተክርስቲያናችን ሊኖረን የሚገባውን ግንዛቤ እንድንመረምር ያደርጋል።

ብዙ ወንዶች ስለ ሴቶች የሚሞግቱት ቅዱስ መጽሐፍ ምንም ዓይነት ጫና ፈጣሪ መመሪያ ስላለው አይደለም፤ ይልቅስ ከኑሯቸው ጋር የተጋመደውንና የተቀባበሉትን መልሰው ለማፅናት በመሞከር ጉዳይ ላይ አለመናበብ በመኖሩ ነው፤ ይህን ደግሞ ተያያዥ የሆኑት የዝግጅቱ ምጥን ገለጻቸው ውስን ብርሀን ፈንጥቀዋል።

ምዕራፍ ከምስት

«በኤኒ በክዘጋጃ»ና በኤኑች የተከሰቱ ምንነቶች

ክንዳ

ከአንድ እናት ከአንድ አባት የተገኘው አስራ ሶስት ነን። ዘጠኛችን በሕይወት አለን፤ ሁላችንም ደግሞ በጌታ ነን፤ በቤቱ ሁለተኛ ልጅ ብሆንም ከቤቱ የወንድ መጀመሪያ እኔ ነኝ፤ ከታላቅ እህቴ ጋር እያስተያየ ወንድ መከታ መሆኑንም እየነገሩን፤ ወንድም ጋሻም፤ አለኝታም፤ የሰም መጠሪያም መሆኔን እያሳወቁኝ እድገያለሁ፤ «አንተ አያለህ!» የሚለው መግለጫም ሳላውቀው በውስጤ

«ሰልጣንን» ፈጥሮ ስለነበረ፤ ታናሹን ታላቁንም ጭምር ሁሉን በመመሪያዬ ስር እንዲሆኑ ጥረት አድርጌያለሁ፤ ሆኖልኛልም።

በቤታችን የጌታን ብርሀን በማየት ቀዳሚውን ልትወስድ ያላት ታላቅ አህቴ አካሌ ናት፤ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርቷን እንደ ጀመረች ጉዋደኞች አፈራች፤ እነርሱም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ተረኩላት፤ የሰማችው ትምህርት የአቋም ለውጥ፤ የአመለካከት ለውጥ እንደሚያመጣ ተረድቼ ሳይሆን እንዲሁ «ጴንጤ መሆን እኮ ይሻላል» ባለችኝ ታላቁን ፊት ነሳሁኝ፤ በእርሷ ላይ እርምጃ በመውሰድ የመጀመሪያው እኔ እንደምሆን ነገርኳት፤ አሷም ፈራች የጀመረችውንም ተወች፤ በዚህም የእኔ ተለማማጭ ሆነች፤ ይህ በሆነ ከአመታት በኋላ ነበር የጌታን መንገድ መያዟን የሚያሳውቅ እቅም የተፈጠረላት፤ ከዚያ በፊት ባሉት አመታት ግን በዝምታ ተሸበበች፤ ወንድ መሆኔ ታላቁን ብርሀን እንኳን በፈጠርኩት ዛቻ ዝም ያሰኘው መሰለኝ «የወንድ ትንሽ የለውም» እንዲሉኝ ታናሽ ሆኖ በታላቅ ላይ ተፅዕኖ የማድረስ አቅም።

ሀክት

ወዳጆች አላሳጣኝም፤ የሚጠቅሙኝ፤ በት በጎውን ሁሉ የሚነግሩኝ ወንዶች ሴቶችም አጋሮች አሉኝ፤ በጌታ የተወደደችው ወይዘሮ ቼቹ ትዳር ከመሰረተች ሶስተኛውን አመት አስቆጠረች ተጋብገዬ በሰርዓ ፅላት ነበርኩ፤ በዕለቱ በሆነው ሁሉ ተደስቻለሁ፤ መሸሮች የቤታቸውን ምላሳ እየጠበቁ በርትተዋል።

እንድ ቀን ግን ይህን አጫወተችኝ ድንቅ ምሳ ሰራሁ፤ ባሌን ጠበኩ መጣ፤ በዚያው ተቀራራቢ ሰዓት አናቱም ሊጎበኙን መጡ፤ አማትና ምራት ተገናኙን፤ ደስ አለኝ ባለቤቱ እንደመጣ መተግጠብ ፈልጎ ስለነበረ ፈቃድ ጠይቆን ወደ መታጠቢ ከፍል ገባ ሚስት ለባሏ አናት ምሳ አቀረበች እያወጉ በሉ፤ የቀረበውንም ጨረሱ (አጅ የሚስቆረጥም የዶሮ ምግብ ነበራ)።

ከመታጠቢያ ቤት ባል ቀለል ብሎት ወጣ፤ ለምሳም ቀረበ፤ ባለቤቱ ቼቹ የደከመችበትን አሰማምራ ገበታ ዘረጋች፤ ሰውየው ግን «አንሺው!» አላት። በእናቱ ፊት በተፈጠረው ሁኔታ ደነገጠች፤ እሱ ግን በአንሺው በረታ። በቁጣው መሀል እናቱ መናገር ጀመሩ ስሙን ጠርተው «ይህ ችግር በአባትህ ሳያበቃ አንተ ጋ ይምጣ! አባትህ ያመሰግናል ብዬ ስንት ጊዜ ደከሜ ያቀረብኩለትን ምግብ እያንቋሸሽ «አንሺው» ይለኝ ነበር፤ በዚህ የተሰማኝን ስቃይ እኔ ነኝ የማውቀው ምነው! አንተም የአባትህን ፈለግ ተከትለህ? ይህቺ ቆንጆ ለአንተ ብላ ያዘጋጀችውን እያመናጨክ እንሺው ትላለህ ሁለተኛ እንዳትደግመው በአባትህ ይብቃ... አሁን ቀርቦልህል ብላ» ብለው አስበሉት ይህንንም ተሳታቂዋ ኋላ ላይ አጭታ ያገኘችው ቼቹ ነገረችኝ።

ወንድ በቤተሰብ ኑሮ ውስጥ ፈቃዱን ብቻ አስፈጻሚ ሳይመስለው አስደንባሪ ሲሆን ይህ ደግሞ ተወራርሶ ሲገኝ እያሳሰብም ይባላል?

ሦስት

እናት ወንድ ልጇን የዳረችው በተመኘችው የሽራተን አዳራሽ ነው፤ የደመቀ የተደነቀ ሰርግ በሁለተኛው ዓመት ግን «ልጅ አልወለድሽለትም» የእናቱ ጭቅጭቅ ሆነ ሚስቱ ሁሉን በፍቅር ቻለች፤ የሁልጊዜ ስራዋንም ከማከናወን ወደ ኋላ አላለችም፤ ልጇ ግን ወደ ተለያዩ ሴቶች ሄዶ፤ ከእነርሱም ጋር ተኛ፤ በተቃራኒው ስለሚስቱ ለእናቱ የሚቀርበው አሉባልታም በረታ፤ ከዚህም የተነሳ ሴቲየዋ የልጇን ሚስት ቁም ስቅሏን ታሳያት ጀመረች። የሚስቱ ትዕግስት ሲጠናቀቅ «ልጅዎ ከእኔ ውጭ ወደ ሌሎች ሴቶች መሄዱን ያውቃሉ?» አለች ምላሹ «ደግ አደረገ ይህማ የወንድ ስራ ነው፤ ወንድ ነው እኮ ቢያደርግም ያምርበታል» የሚል ምላሽ ሆነ። አሷን ያለ ጉፅህና ለማስቀረት እየጣሩ ነውረኛውን የምታፀድቅ እናት፤ እኒህም መሰል ሴቶች ወንድን በማግዘፍ ትልቁን ድርሻ ይወስዳሉ፤ ይህም ሳይሆን አይቀርም ሰዎቹ ስታመነዝር አጅ ከፍንጅ ያዝናት ብለው ሴቲቱን በኢየሱስ ፊት ያኖሯት፤ በተግባር ላይ ሳሉ ከተያዘች ወንድየውስ የትቀረ? ለምን ተተወ? ኢየሱስ ግን ያላቸው «ከእናንተ ነውር የሌለበት ይውገራት» ነበር። በዚህም እያንዳንዱ ራሱን አይቶ ሸሽ፤ ድንበሩን በማለፍ የኖረ ወንድ ሁሉ፤ እግራ አውጪኝ አለ፤ ኢየሱስም «ደግመሽ አትስረው» ብሎ ማራት።

ከራት

ዚክ ኑሩን አፍቅሬ ባገባሁ በአመቱ «አጅ የሚያስቆረጥም» ዶሮ ሰራች፤ ዶሮውን ለመመገብም ወዳጆቻችን አትቅሩ! ተብለው ተጠሩ፤ ያከበሩን ሁሉ መጡ ባለቤቴም ሁሉን በቅደም ተከተሉ አስኪዳ ኋላ ላይ በቅቤ የተዋጡ የዶሮ ብልቶች በየፊታችን ይጣሉ ጀመረ፤ ፈፅሞ ከማልጠረጥራቸው አደራረጉት ውስጥ ፈረሰኛው የአባወራው መሆኑን ማመን ነው። አሷ ግን ለወዳጇ ለበላቸው አለማየሁ ሰጠችው። በዚያ ቅፅበት ሀዘን፤ ብሰጭት፤ ዝምታ ወረረኝ እኒህን ሁሉ ሆኜ ዝግጅቱ ተጠናቀቀ መኮፈሌ ያበሳጫት ሚስቱ «ምን አስኮረፈህ?» ለሚለው የኋላ ጥያቄ ምላሹ ከቀደመው በበለጠ ማብጥ ሆነ፤ ኋላ በውትወታ የሰጠኋት ቃል «ለምን ፈረሰኛውን ሰጠሽው?» ሆነ።

እኔ የማውቀው እናቱ ሁል ጊዜ «ፈረሰኛ ለአባወራ ነው» እያለች እኛ እንዳንጓዳ እያሳወቀች ለአባቱ ታኖርለት ነበር፤ ይህን ከ30 ዓመታት በላይ አይቼዋለሁ፤ ፅኑ መመሪያ፤ የቤታችን ሕግ ነበር። ለባል የሚሰጥ ርስት። ሚስቱ ግን ይህን አታውቅም፤ አልኖረችበትም፤ አላደገችበትም የምታውቀው በርካት ያለ ስጋ ያለው የዶሮ ብልቶ ተለቅ ላለ ተጋባዥ መሰጠቱን ብቻ ነው፤ ይህን ካስረዳችኝ በሁዋላ ቀስ እያልኩ ወደ ቀደመው ማንነቴ ተመለስኩኝ ወንድ አባአውራ - ባል ሆኖ ሲኖር «ከብሩን

የሚያዘልቅለትን ስርዓት ያስከብራል። ግን ይህ አንዳንዴ ሊተላለፍ ቢችል ከብዙ አቅጣጫ በማየት ራሱን ማሰናዳት ተገቢ ነው።

ከምስት

አስራ አምስት የትዳር አመታት ሲሞላን ዕለቱን ለማስታወስ በሰርጋችን ዕለት «ዳደኞቹ» የሚለውን ቲያትር አያየን እንድናመሽ ጋበዝኳት፤ ፈጥና ደረሰችልኝ፤ በመዘጋጃው ቤት አዳራሽ ተገኝተን አየነው፤ ከዚያም ዝግጅቱን ጨርሰን ወደ ቤታችንም ለመመለስ ከታከሲ ታከሲ መገለባበጡን ተያያዝን፤ ዚክ የእኔዋ ፈጠን ብላ፤ ደፈር ብላ መሄድ ልማዷ ነው፤ እኔ ደግሞ «ቀስ በይ ረጋ በይ እያልኩ አማግታለሁ» የዛን ዕለት ምሽት ግን ይህን «ጣስቸብኝ» በዚያው ቅፅበት «ዝም አልኩ፤ ዝም ብዬም አመሸሁ» እናንተ በሰርጋችሁ የመታሰቢያ ቀን መልስ ላለመስጠት ስትወስኑ ምን ዐይነት ድብልቅልቅ ስሜትን በትዳር አጋራችሁ ላይ ይፈጠር ይሆን? በመሰረቱ ይህ አደራረጌ የዛን ምሽት ድርጊቴ ብቻ አልነበረም የአስራ አምስት ዓመታቱ ህይወቴ እንጂ። የሚገርመው «ዝምታን» መርጫ ግን ልዘልቅበት አለመቻሉ ይገርመኛል፤ ከሰዓታት በኋላ «ዝምታን የመረጥኩት እንደነገርኩሽ ለመሆን ፈቃደኛ ካልሆንሽ እኔ የእንቺ ባል መሆኔ ምን ትርጉም አለው ብዬ» ተነፈስኩ።

ምላሽ ምጥን ነበር፤ «ከምትዘጋኝ አደጋ ይገጥማል ብለህ የፈራህልኝ መኪና በላይ ላይ ቢወጣ ይሻል ነበር፤ በዚያ ቅፅበት አሱ በእኔ ላይ ባይወጣ እኔው አትማው ስር ለመግባት እስኪያሳስበኝ ድርሻለሁ፤ ለመሆኑ መቼ ነው የእኔን ነፃነት እና ነፃ ውሳኔ ተግባራዊ አድርጌ የማውቀው? መቼ ነው ተፅዕኖ ያላደረገኩት የመግባባት ውሳኔ ላይ ደርሼ የኖርኩት?...» ብዙ መቼዎቿ ለውይይት የተደራደርኩበትን አስረስቶኝ «ጉዳዩ ወደ ውስጤ ይጮኽ ጀመር» እየዋሸችኝ ነው? ወይስ እኔው ራሴ በወንድ የማንነት ሕይወት ውስጥ ራሱን ውሸት ሆኛለሁ» ግጭት ከራስ ጋር ሆነብኝ።

በመሰረቱ ዚክ ለእኔ የምትነበብ መፅሐፌ ናት፤ እኔ ግን ለእሷም ለራሴም የምነበብ መፅሀፍ አልሆንኩም፤ ወደሚል ማጠቃለያም ደረስኩ፤ ከልክ በላይ ራሴን በእሷ ውስጥ አስተናግጃለሁ፤ ቅንጣት ያህል ራሷን በእኔ ውስጥ አላስተናገደችም፤ ይህም ለመምራት፤ ለመወሰን ለመፍቀድ ብቸኛው ፓርቲ እኔ በመሆኔ የሆነ ነው፤ ይህ ግን ራሴን አጥልቄ ሳለጠናው የሆነ ነው፤ መነጋገር፤ መመካከር፤ በግልፅ መወያየት ዞር ዞር የራሴ በሆነ ግዜ ለመደሰት ሳይሆን ቀርቶ ለመተከዝ ሊሆን አይገባውም፤ ባለቤቴ መሉ ሰው ነች፤ የራሷ የሆኑ ምቹቶች፤ ውሳኔዎችና አቅጣጫዎች አሉለት። ለእነዚህ ዐይኔን መክፈት አለብኝ።

እንግዲህ ምርጥ ብዬ የለየኋቸውን በእኔና በዙሪያዬ ያለውን አምስት የወንዶች በተለይም የባሎች አኗኗርን ያነሳሁት ሁሉም የየራሳቸው ውክልና አላቸው በሚል አምነት ነው፤ ከዚህም የተነሳ

ወንዶች ስለራሳቸው ያላቸው ግንዛቤ፤ ሌቶች ለወንዶች ያላቸው መረዳት በጥቅሉ ሕብረተሰቡና ባህላዊ እሴቶች የሚኖራቸው የተዋረድ አቅም እግዚአብሔር በወንድና በሴት ሕይወት ውስጥ ሊገለጥ የተገባውን ልክኛ አቅም አልገለፀው ከሆነ ይህን በቅጡ በማረም ለውጤታማነት መዘጋጀት አስፈላጊ ነው።

የቁጥር 99 ብሪቱ የ2007ቱ ጥናታዊ ጆርናል «ሴትነት» በሚል አንድ ዕለፍ አቅርቧል፤ የፅሁፉ አዘጋጅ ማርታ በለጠ ትባላለች፤ በዝግጅቷ የሴት ልጅን የተፈጥሮ ፀጋዎች፤ የሴት ልጅ የእግዚአብሔር ችሮታ ከሳይንሳዊ ምርምር እንፃር እና የሴት ልጅ አመራር ብቃትን በማንሳት በርካታ ተሻጋሪ ጭብጦችን አደላድላለች፤ ይህ ዝግጅት ወደ ማጠቃለያው በመጓጓዝ ላይ ስላለ አጢኚዋ ያቀበለችኝን መጥኜ ላመላከት፡-

ውስጣዊ ጥንካሬ

ሴት እርግዛ ትወልዳለች፡- ጥንካሬዋ ሰውን በሆድዋ መያዟ ነው፤ የበላቸውን በልቶ ያደገውን በወቅቱ በጠንካራ ምጥ ትወልደዋለች፤ መንፈስ ጠንካራ በመሆኗ ስለ አንድ ቀን ምጥ እያወራች ከመኖር ሌላ ልጅን ለመውለድ ራሷን ታዘጋጃለች።

ብኔህነት

ወንድ ልጅን ከእናቱ ቀጥሎ የምትረከበው ሴት ልጅ ነች። «ከእያንዳንዱ ታላቅ ወንድ ጀርባ አንድ ታላቅ ሴት አለች» መባሉ ሴት ቤቷን፤ ልጆቿን፤ ምግባቸውን፤ አልባሳታቸውን አላምራ በጥበብ መምራቷ ነው፤ ብልህነቷም በባሏ ይታወቃል፤ ባል ችግሩን ለሚስቱ ሚስት ከሌለውም ለሴት ዳደኛው ለማካፈል መምረጡ ከዚህ አውነት ጋር ይገጣጠማል።

ፍቅርና ርህራሄ

እናት ለልጅዋ ያላት ፍቅር በሁኔታዎች ላይ የተመሰረተ አይደለም፤ ልጇ ለሀገር ያስቸገረ ቢሆንም አይታዋ ርህራሄና ፍቅር ነው፤ እግዚአብሔር በእናት ውስጥ ያስቀመጠው ይህ ባህርይ ተሻጋሪ ስለሆነ በብዙ ሀገሮች ለሴቶች ቅጣት የመወሰን ኃላፊነት አይሰጥም። ሴት ወንጀለኞችን ለመቅጣት፤ ለመግረፍና ለመስቀል ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ ትቸገራለች።

ትዕግስት

ከሰው ልጅ በቀር በውልደቱ ወቅት ደካማ የሆነ ፍጡር ማን አለ? ሁሉም ልጆችን ሲወልዱ ተወላጆቹ

በእግራቸው ቆመው ፈጣን ምላሽን ይሰጣሉ፤ ሰው ግን እንደ ሸባ ነው፤ አቅመቢስ ልፍስፍስ ፍፁም ጥገኛ ይህን ማንነቱን አጠንክራ የምታቆመው እናቱ ወይም ሴት ሞግዚቱ ነች፤ ይህን ትዕግስት ከወንዶች መፈለግ አስቸጋሪ ይመስለኛል።

በረከትነት

እግዚአብሔር የእናት ጡትን ሙሉዕ አድርጎ ነው የሰራው፤ በምግብ ይዘቱም ተወዳዳሪ የለውም፤ ማንኛውም ህፃን ይህን ወተት ከእናቱ ጡት ሲያገኝ የእናቱን ፍቅርና ርህራሄ ያጣጥማል እእምርውም ብሩህ ሆኖ ይዳብራል።

ማህበራዊነት

ሴት ልጅና ወንድ ልጅ በተለያየ ቦታ ቢያድጉ እንኳ ሴቶች የማንበራዊነት ችሎታቸው ላቅ ያለ ነው፤ አጥፂዎች የተወለዱ ሴት ህፃናት በትኩረት በአጠገባቸው ያለውን ሰው ለመመልከት ጊዜ ሲወስዱ ወንዶች ግን በዙሪያቸው ያለው ሌላ ዕይታ ይማርካቸዋል። ከዚህም ተነስቶ እያደገ የሄደው ተፈጥሮአዊ ትኩረት በወንዶች ዘንድ ማህበራዊ መገለጫዎቹ የሳሱ በሴቶቹ ደግሞ የደመቁ ሳያደርጋቸው አልቀረም።

ረጅም ዕድሜ

ዕድሜ በእግዚአብሔር የተሰፈረ መሆኑን ባምንም ግና በእኛና ስልት ውስጥ ሴቶች ስሜታቸውን እምቀው የሚይዙ አይደሉም፤ በትይዩ እድካሚ ስራና ችግርን የመቋቋምም ዕናት አላቸው፤ ከዚህም የተነሳ ረጅም ዕድሜ አላቸው ይልቅ የወለዱ ሴቶች ዕድሜያቸው ዘልዛላ መሆኑን አጥፂዎች ያብራራሉ።

ክምር

ችግሮችን በፍጥነትና በትክክል ለይቶ በማውጣት፤ የሚጠበቅባትን ስራ በእግባቡ መስራት ለጉዳዩም በቂ መልስ በመስጠት፤ ተባብረውበመስራት፤ ያላወቁትን ወይም ያልገባቸውን በመጠየቅ፤ ለእርዳታ ጥሪ ፈጣን ምላሽ በመስጠት ሴቶች ወደ ኋላ አይሉም።

እንግዲህ እነዚህን እግዚአብሔር በሴት ማንነት ውስጥ ያኖረውን ልብ ማለት፤ ስራም ላይ ሲውል መቀበል በእግዚአብሔር እምሳል የመፈጠርን ምንነትን ቅድሚያ በመስጠት መገንዘብ ብዙውን ሰዋዊ ችግር ይቀርፋል፤ ትልቅንም ስራ በጋራ ያሰራል።

ምዕራፍ ስድስት

ወንድ በገዛ ዘመኑ ኪዳሰበት የሚገቡ ጭብጦች

ይህ ምዕራፍ «ክርስቲያን ወንድ በገዛ ዘመኑ ሊያስብበት የሚገቡ ጭብጦች» የሚል ነው። ይህ ምዕራፍ ከፊቱ አምስት ያህል ተያያዥ መልዕክቶችን ከገግመደ በኋላ አሁን ደግሞ ማንም በገዛ ዘመኑ ሊያስበው በሚገባ መሰረታዊ ጭብጦች ላይ ይመከራል ምክሩ ወንድን ሁሉ አይደለም፤ በእግዚአብሔር መንፈስ አብሪነት የጠፉ መሆኑን በመገንዘብ መድሀኒቱ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን በማመን ከእግዚአብሔር ለተወለደው ወንድ በቀዳሚነት ይመለከታል። በተያያዥ ማንኛውም ወንድ የትኛውንም የወንድ ሐላፊነት ሊወጣ የሚገባው መሆኑን በማመልከት ይጠቀሳል።

ወንዶቹን ደግሞ በክርስትና ብቻ አላየኋቸውም፤ በኢትዮጵያዊነትም እንስቻቸዋለሁ፤ ይህም ግንዛቤያችን፤ አስተሳሰቦቻችን እና እምነቶቻችን ሀገራዊ በመሆን የተሳሳሩ ስለሆኑ እነርሱን በአባባሉ ውስጥ ማጤን እንዳለብን ያመለክተናል።

ማህበረሰባችን በአመዛኙ እንደ ፈሪሳውያኑ እግዚአብሔርን ከሚያመሰግኑበት ምክንያት አንዱ «አንኳን ሴት» አድርገህ አልፈጠርክኝ የሚል ነው፤ ይህ በእግዚአብሔር እውነት ላይ በየዘመናቱ የየራሱን አባራ በመጣል ኋላ ላይ እውነት የት ጋ እንዳለ ለማሰብ ግዜ የማይሰጥ ጥፋት ያመጣል። እግዚአብሔር በዚህ እይመሰግንም ይልቁኑ ወንድንና ሴትን፤ ሴትንና ወንድን በገዛ እምሳሉ መፍጠሩ ሊወደስበት ሊመሰገንበት ይገባል።

ክርስቲያን ወንድ ለእግዚአብሔር ቀዳሚ ሀሳብ ተገዢ ለመሆን ራሱን ማዘጋጀት ለዚህም በመልዕክት መስጠት ግዴታው ነው። ሐዋርያት «ሰውን ወይስ እግዚአብሔርን እንታዘዝ?» ብለው እንደሞገቱ ለእግዚአብሔርም እጃቸውን እንደ ሰጡ፤ ወንዶችም ከቀደሙት ምዕራፎች የተነሳ ዝንባሌያቸውና ውሳኔዎቻቸው ሁሉ ከልዑሉ ፅኑ ፈቃድ ጋር ማስተያየት ይኖርባቸዋል።

ክርስቲያን ወንድ በገዛ ዘመኑ «እንግዲህ እንዴት እንደምትኖሩ በጥንቃቄ አስተውሉ እንደ ጥበበኞች እንጂ እንደ ሞኞች አትኑ» ይህ ዘመን ክፉ ስለሆነ በማናቸውም አጋጣሚ ጊዜ ተጠቀሙ፤ ስለዚህ የጌታ ፈቃድ ምን መሆኑን አስተውሉ እንጂ ሞኞች አትኑ» ኤፌ. 5:15-17 የተባሉበትን ምክር ሊፈፅሙት ይገባል።

አፈፃፀሙ ስለ ሴቶች ያለንን ልክ ያልሆነ እምነት በማስወገድ በልኩ በመፅናት መኖር ቀዳሚው ነው፤ ክርስቲያን ወንድ ራሱን መመልከት፤ ሌሎች የፆታ ምስሰሎችን ማየት፤ ሴቶች፤ - አፍራሽ በሆነ ሁኔታ ወንድን የሚቀበሉበት ግንዛቤ ካለ ያንን በልክኛው በማስያዝ የገዛ ዘመኑን

ጠቃሚ ማድረግ አለበት።

ይህ ዝግጅት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርቶችን አይቋቋምም፤ በዚህም ላይ የሚለው የለም። የዚህም ሁነኛ ምክንያት በቃሉ የተገለፁ መርሆች በስራ ላይ ሲውሉ ውጤማነት ስለሚኖር ይህን መግዳደር አይቻልም።

ይልቅስ ሀጢአት ወደዚህ ዓለም በመግባት ያመጣቸውን አሉታዊ ግንዛቤዎችን በተቀደሰ አዕምሮ በመመዘንና በመፈተሽ ክርስቲያን ወንድ የተዛባ እቋም ቢኖረው መለወጥ፣ ማስተካከል፣ ያላየው ግን ሊያየው የሚገባ ፅኑ መርሆዎች ካሉ እነርሱን በመቀበል ቀዳሚ አስተናጋጅ እንዲሆን ይጠራል።

ክርስቲያን ወንድ ሕይወቱ የሚገለፅበትን መድረኮች ብዙ ናቸው፤ በተገለፀባቸው ስፍራዎች ሁሉ የኑሮው መለኪያ «ሰውን እንደራሱ አድርጎ በመውደድ» መዘለቅ ነው፤ ይህ በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን የፀና የችግሮች ሁሉ መፍቻ ቁልፍ ነው፤ የትኛውም ወንድ ራሱን ይወዳል፤ በመውደዱም ይንከባከበዋል፤ ይኸው አቋም በሌሎች የሚፈለግ ነውና ራሱን በወደደበት «ሴት»ን መመልከት ግዴታው ነው።

ክርስቲያን ወንድ ዳግም በመወለድ በእግዚአብሔር ቤተሰብ ውስጥ የተጠቃለለ ነው። በዚህ ዳግም መወለዱ ምክንያት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕብረትን በማድረግ የሰጠውን ተልዕኮ ለመፈፀም አጥቢያ ቤተክርስቲያንን ሰጥቶታል። መንፈስ ቅዱስ እንደ ወደደ የሰጠንን የፀጋ ስጦታዎች ተግባራዊ ማድረግ የምንጀምረው እግዚአብሔር በሰጠን ሕብረት ውስጥ ነው። ከዚህም የተነሳ በማህበር ግንኙነት ውስጥ ስራው መሳ ለመሳ በወንዶችና በሴቶች ይሰራል፤ ይህን ማወቅ በርካታ ጥቅም አለው።

ከጥቅሙ እንዲሁ ስጦታዎቹን መንፈስ ቅዱስ ያለ አድሎ ለወንዶችም ለሴቶችም መስጠቱ ነው፤ ይህም ሁሉም ተደጋግፈው፣ ተፈላልገው ይሰሩበት ዘንድ ፈቃዱ ስለሆነ ነው።

እንደ አጥቢያ ቤተክርስቲያን በመጋቢው ብርታት፣ በዲያቆናቱ ትጋት፣ በምዕመኑ የተናጥል ስራ ውጤታማ አይሆንም። ሁሉም በእኩል አቅም በመፈለጋቸውና በመፅናታቸው ብቻ የእግዚአብሔር ፈቃዱ ይፈፀማል፤ ይህን ልጅ፣ ወጣት፣ ጎልማሳ፣ አዛውንት ክርስቲያን ወንድ ሁሉ ሊመራበት ይገባል።

ክርስቲያን ወንድ ክርስቲያን ስለሆነ ሕያው ነው፤ በመንፈሱ ሙት አይደለም፤ ግንኙነትን ከሕያው እግዚአብሔር ጋር አድርጓል፤ ይህም ሕይወቱ በዕድገት እንድትዘልቅ ጌታ ያደረገው

ቸርነቱ ነው። መንፈሳዊ ሰው ለመሆን የሚያደርገው ጥረት ቀጣይነት ያለው ነው፤ ዕድገቱ ከርስቶስን ለመምሰል የሚሰራው ስለሆነ ማቆሚያ የለውም፤ ዕለት ዕለት ራሱን በቃሉ ውስጥ መፈተሽ፣ በዚያም ለተገለጠለት እውነት መገዛት፣ በዚህም ብርሀንና ጨው መሆን መቻሉን ማረጋገጥ አለበት፤ ከዚህ በወጣ ከኖረ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ከማደግ ይልቅ ወደ ኋላ እንደተመለሰ የሚያረጋግጡ አኗኗሮችን ይኖራል። ይህ ደግሞ በሴት እና ወንድ ግንኙነት ላይ ከፍተኛ አሉታዊ ተፅዕኖን ያመጣል።

ክርስቲያን ወንድ የቤተሰቡ፣ የማህበረሰቡ እና የአጠቃላይ የባህሉ ውጤት ነው። ማንም ያለ እነዚህ ተጋጋሾች አላደገም፤ ያደገበት እነዚህ ግን የየራሳቸው አፍራሽ ገፅታ ሊኖራቸው ቢችልም እነሱን በሰከነ ሁኔታ በመመርመር ማረም በማረሙም ቀዳሚ መሆን ድርሻው ሊሆን ይገባል።

ሴቶች ልታስቧቸው የተገቡ በርካታ ጉዳዮች መኖራቸውን ይህ ዝግጅት አልዘነጋቸውም፤ ይልቅስ ቅድሚያ በመስጠት በአንድ ርዕሰ ጉዳይ ላይ በአግባቡ መጓጓዣ ተፈላጊ ስለሆነ ወንድ ሆኖ ላለሁ በወንዶች ላይ ተናግራያለሁ፤ ይህንንም ያደረጉት ፍሬያማ ሆነን እንድናልፍ ጉጉት ስላለኝ ነው።

ማጠቃለያ

ዳዊት ፀጋዬ «ክርነት የወጡ ሐሳቦች» በማለት በ2003 እ፣ም.ባደረጀው የግጥም መፅሐፍ «በእንቺ» በማለት የግጥሞቹ ሁሉ ቀዳሚ ያደረገው ስራ አለ። ያበረከተው ለሚስቱ ለመስከረም ነው።

በክንቺ!

ሕይወትን ተካፈልኩ

ከራሴ ተረፍኩ።

የሞት ቀኔ ተላለፈ

ነገዬ ከስጋት ዐረፈ።

በእንቺ

ምን ያልሆነ አለ፤

የእኔ መርዛማነት

ለመድሀኒት ዋለ።

ብሏል ይህ ግጥም ሔዋንን አይመለከትም ወይም በአጠቃላይ «ሴት»ን ሁሉ አያጣቅስም፤ ሚስቱን

ግን በቀጥታ ይመለከታል፤ በዚህም በአብሮነት ሕይወቱ እሱ የሆነውን ሆኖለታል፤ ይህን እምነት ባልተዛባ ሁኔታ «ሴት»ን ለመረዳት መብታት የዝግጅቱ መሪ ጉዳይ ነው።

ሁለተኛው መጠቅለያዬ ከድንበር እንዳናልፍ መጠንቀቁ ተገቢ መሆኑን እናውቅ ዘንድ ይህ ዝግጅት ቀርቧል፤ ገጣሚው ወንጌላውያን ከርስቲያኖችን ታዝቦ ታዝቦ በመጨረሻ ይህን ግጥም ገጠመባቸው ለግጥሙም «መሳት» የሚል ርዕስ አስጨበጠው

ስንት አለ!

ለኢየሱስ ሲሟገት

ስሙ የገነነ

ምስክር ተብሎ

ጠበቃ የሆነ።

ይለናል ብዙዎች ከተሰጣቸው አደራ በማለፋቸው ሕይወታቸውን ገህነማዊ አድርገውታል። ይህ ይሆን ዘንድ ግን ፈቃዱ አይደለም፤ መፍትሄው የገነነበትን መለስ ብሎ ማየት ነው፤ ከዚያም ልንሆን ወደ ተገባው ወደተሰጠን ግልፅ ድርሻ መምጣት ነው።

የማጠቃለያው ሶስተኛውን ጭብጥ «የዕድሜ መገደብ» በማለት ደረጃ በላይነህ ባዘጋጀው የግጥም መድብሉ ባገኘሁት «የእኛ ነገር» ይገለጻል።

እኛ

የራሳችን አዝማሪዎች

የራሳችን በገና ቅኝት ደርደሪ

የራሳችን ፍትህ ዳኞች

የጀግንነታችን ዘማሪ

እኛ

የራሳችንን ታሪክ አሻራ

ለዝንታለም የምንተርክ

ለዝንታለም ምናወራ

እኛ

ቁራሽ እንጀራ ብርታችን

ልባችን የቱጃር ቁንጮ

የአለም ሕዝብ እቁብ መልመጃ

ጉርሻችን የሰው መዋጮ

እኛ

አይናችን በእፍዝ አደንግዝ

በምትህት ተዘግቶ የቆየ

የምንነቃበት አዲሱ ቀን

ማለዳው ምነው ዘገየ?

ኪትዮጵያውያን «እኛ» ብለን የምንቆምባቸው በርካታ ጉዳዮች አሉ፤ ብዙዎች የእኛ ያልናቸው የእኛ አይደሉም፤ ብዙዎች የእኛ ያላልናቸው የእኛ በመሆናቸው አይጠቅሙንም፤ ብዙዎቹም የእኛ ብለን የምንኩራራባቸው ኋላ ቀርነታችንን ገላጮች እንጂ ስንዝር ወደ ፊት አስኪያጆቻችን አይደሉም፤ ይህ በኢትዮጵያ ከተገለፀ በኢትዮጵያ ባሉ ክርስቲያን ወንዶችም ዘንድ የእኛ የሚባሉ መጥፊያዎች ብዙ አሉን። በእነርሱ ላይ መንቃት የምንችልበትን አቅም መፍጠር ነው። የዝግጅቱ መጠቅለያ እናም የዘገየ የመሰለውን የምንነቃበትን ቀን ሳይዘገይ የእኛ ለማድረግ የንስህ መግቢያው ሰዓት አሁን ነው።

ለላኛው መጠቅለያ አውነት መስለው ግን መርዝነት ያላቸው የጥፋት መገለጫዎችን ልብ በማለት እነርሱን መግዛት፤ መቅረፍ እና ማስወገድ የዝግጅቱ ቁም ነገር ነው። ይህንንም ይገልፀልን ዘንድ «ክዳምና ሐዘን» የተሰኘውን ግጥም ወሰጄያለሁ።

አንተ አዳም ራስነህ

ብሏል ቅዱስ ቃሉ

አንቺ ሔዋን አንገት ነሽ

ብለው ያወራሉ

እንግዲህ ተሰማሙ

አንተ ራስ

እርሷ አንገት

ብታሸከረክርህ

ታዲያስ ምን አለበት? (የዕድሜ መንገድ ገፅ 8)

ዛሬ በመዘመር በስራ ላይ መሆኑን ባላውቅም እዘምር የነበረው «በኢትዮጵያ ቃለ እግዚአብሔር አገባቢዎች ማህበር» ነበር፤ በዚያ ለስድስት ዓመታት ቆይቻለሁ፤ አንዲት መዝሙርን ብቻ አበርክቼም ተለይቻለሁ፤ በአንድ የቀረሁት ግጥም መፃፍ ስለማልችል ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔርንም ሆነ ራሴን ልገልፅበት የምችልበት መጽሐፍ ቅዱሳዊ አቅምም ስላልነበረኝ ነበር።

በዚያው ዓመታት ግን የሙሉ ወንጌል ሀ መዘምራን ሲዘምሩ፤ «በሆስቴል አምስት ኪሎ» የጅማ እና የሰበታ መዘምራን ተጋብዘው ሲቀኙ እንዲሁም የመሰረተ ክርስቶስ ሀ መዘምራን እና የጊጃ ቃለ ሕይወት ቀዳሚ መዘምራን እንዲሁም የአማኑኤል ባፕቲስት ቤተክርስቲያን መዘምራን ልዑሉን ሲያወድሱ በጥምና አዳምጣቸው ነበር፤ በእነርሱም አጠቀም ነበር።

ክኒህ ብቻ ግን በሕይወቴ ትዝታ ትተው አልቀሩም፤ የመዝሙር መፅሐፍትም ተገልጠው እየተነበቡ እየተዘሙ በሙሉ ልብ በመስዋዕትነት ለእግዚአብሔር ቀርበዋል።

መዘሙሮቹ በዓለሙ ያሉ ክርስቲያኖች በእንግሊዝኛ፣ በጀርመንኛ፣ በፖርቹጋል፣ በፈረንሳይኛ፣ በጣልያንኛ ተዘምረው ጓላ ላይ ግን ወደ አማርኛ ተመልሰው ያገለገሉ እንዲሁም የቋንቋው ባለቤቶች በሆኑ ኢትዮጵያውያን ተደርሰው ተነበው የተዘሙ በርካቶች ነበሩ።

እየዘመርኩ እደኩኝ፤ ዘምረው ሊያዘምሩ ካላቸው ጋር አሳለፍኩኝ፤ ጓላም መዝሙር ተኮር በሆኑ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ «እያመሰገንኩ፣ እያስጠነቀቁ፣ እየተራገምኩም ነገሩ እንዲህ ቢሆን?» በማለት ማጣቋሜን ደግሞ ዛሬ ድረስ ቀጥያለሁ።

ከዚህም የተነሳ የኢትዮጵያውያን ሚሊኒየም ሲቆጠር፡- የሚሊኒየሙ ዘማሪ በማለት አዲሱ ወርቁን እንዲሁም የሚሊኒየሙ መዘምራን በማለት መሰረተ ክርስቶስ ሀ መዘምራንን» በሆዱስ 2000 ዓ.ም እትም ላይ ከበቂ ምክንያቱ ጋር ያፍኩኝ።

እሱንም ተከትሎ በጎ ውጤት ለማምጣት ሥራዎችን በአደባባይ በአግባቡ ማሞገስና መተቸት ተገቢ ነው በሚለው በሙላቷ አብጦ አገልግሎት ላይ በመገኘት የቤተሰቤም ወልዴን ቁጥር 3 ስራ እና የኤልያስ አብጦን ቁጥር 3 መዝሙራት ለውይይት በሚረዳ ፀሐፍ በፕላስ አርት ሚኒስትሪ በእንጦጦ መካነ ኢየሱስ አዳራሽ መከፈያለሁ። ይህ እና የመሰሉ ገጠመኞችን በማጠናቀር ይህን ወረቀት አስነዳዳሁ።

በመሰረቱ ስለ ዘማሪም ሆነ መዘምራን መነጋገር ሊያስፈራ፣ ሊያስደስትም የሚገባ ትልቅ ነገር አይደለም፤ እኛ ሁላችን እግዚአብሔርን በዝማራ እንድናገለግለው የተፈቀደን ምዕመናን ስለሆንን በጉባኤ እንዘምራለን፤ የሚዘምሩትን እናዳምጣለን፤ በየጻዳችን፣ በየግላችን፣ እናዘማለን።

ከዚህም የተነሳ መዝሙሩን በተመለከተ ይዘቱ ምን መሆን አለበት? የሚለው ካላነጋገርን በቀር መዝሙር የሀይወታችን አንዱ መገለጫ ነው።

የጥናቱ አገዳደብ

በድምፅ አወጣጥ ላይ አንድም አልናገርም፤ እስኪል፤ ኖታም አልልም፤ በዚህ ዘራያ አቅሙም ችሎታውም የለኝም፤ እንዴት እናሸብሸብ፤ እንዴት ቀና ጎንበስ እንበል አልልም፤ የድምፃችንም ምጣኔ ከለሆሳስ እስከ ከፍተኛ ድምፅ ድረስ እንዴት ይደግ አልልም፤ ይህ ድርሻዬ አይደለም፤ እግዚአብሔር በዚህ መያ ላይ ያደረጃቸው ሰራተኞች አሉ እናም ይህን ያስተዋውቁ ዘንድ ሐላፊነት አለባቸው።

ድርሻዬ፡- መዝሙራት «ከይዘታቸው አኳያ ትናንት እንዴት ነበሩ? ዛሬስ እንዴት ናቸው? ነገስ ምን ይጠበቅባቸዋል?» የሚል ነው። ይህንንም ርዕስ እንደሚከተለው አደረጃሁት።

1. የክምፍኮ ምንነት?
2. የሚመስከው ማነው?
3. የሚያመክከው ማነው?
4. ክምፍኮ የሚገኝጥባቸው መገከፍጫዎች ምን ምን ነበሩ?
5. ወንጌላውያን ክብያት ክርስቲያናትና መዝሙሮቻቸው?
6. መዝሙሮች ከሦስቱ መንግስታት አኳያ?
7. በተገናኝበት ዘመን መዝሙር ኪናረው የሚገባው ሁነኛ ድርሻ?
8. ማጠቃለያ።

ይህን ቅደም ተከተል እየተከተልኩ መዝሙር ሊኖረው የሚገባውን ልክኛ ይዘት አስተዋውቃለሁ፤ ይህን ደግሞ ለማጣጣም ራሴን እንደ በቂ መለኪያ አልቆጠርኩም በቀዳሚነት 66ቱ ቅዱሳን መጽሐፍትን፣ ከዚያም ከተሞከሮ በመነሳት የተሰናዱ መፅሐፍትን፣ መፅሔትን፣ በገበያ ላይ ቀርበው «እንነበብ እንታይ» ያሉ መዝሙሮችን አቅም በፈቀደ ሁሉ ለማጤን ጥረት አድርጌያለሁ።

በዝግጅቱም ብዙ ሳልደከም የምፈልገውን ሁሉ አሰናድተው ያቀባበሉኝን ቅዱሳንን ሁሉ ከልብ እመሰግናቸዋለሁ፤ እነሱ እነማን እንደነበሩ በዋቢነት ስማቸውን በየገጦቹ ሳነሳላቸው ታውቋቸዋለችሁ። በመጀመሪያ፡-

1. የአምልኮ ምንነት

ይህን ርዕስ ማስቀደም ግድ ነው፤ መዝሙር እና መሰል ስራዎቹ መገለጫ ሆነው ደራሾች እንጂ ራሳቸው የአምልኮ ምንነቶች አይደሉም፤ ከዚህም የተነሳ አምልኮ ምንድን ነው? በሚለው ጥያቄ ላይ ተገቢ መልስ መስጠት አስፈላጊ ነው።

ዝቸኝ ሙሴ «አምልኮ የክት ልብስ አይደለም» ይላል፤ እሁድ ሲመጣ ለሁለት ሰዓታት ቢበዛ ለሦስት ሰዓታት አጥልቀን የምናወልቀው ላይሆን አምልኮ ኑሮ ነው» በማለት ያብራራዋል፤ «...አንድ ሰው በጌታ ተጠርቶ ክርስቲያን ከሆነበት ቅፅበት ጀምሮ ሊኖረው የተገባው የማያቋርጥ የሕይወት ሂደት አምልኮ ነው...» በማለት የአምልኮ መነሻ የግል ሕይወት ነው። ከዚህም የተነሳ 24 ሰዓታት፣ 7 ቀናት፣ 13 ወራት፣ በ365 ቀናት ውስጥ የሚገለጥ ሕይወትን ለሀያው እግዚአብሔር መስዋዕት በማድረግ መኖር ነው፤ ሊያሰሩ ክርስቶስ ለሴቲቱ፡- እግዚአብሔር መንፈስ መሆኑን እሱም በእውነት እና በመንፈስ ብቻ የሚመለከ መሆኑን አሳወቀ፤ እርግጥ በጉባኤም አምልኮ አለ፤ ይህ ግን የግል አምልኮው ቀጣይ የሕይወት መገለጫ ነው፤... እግዚአብሔር አምልኮን ከእያንዳንዳችን ለመቀበል በየእሁድ ወደ ቤተክርስቲያን በመምጣት ለዝማሬያችን ማርክ አይሰጥም፤ ይልቁኑ አጠቃላይ ሕይወቱ ለእርሱ የተሰጠ መሆኑን ዕለት ዕለት ይከታተላል። ይህም እርሱን በመምሰል እና ፈቃዱን በመፈፀም መኖር የአምልኮን ትክክለኛ ምንነት ይገልጣል...» በማለት ዝቸኝ ያስተምራል። (ሆዶስ 7፡4 2000 ዓ.ም)

ቅዱሳን መፅሐፍት የአምልኮን ምንነት እንረዳው ዘንድ አነፃፅረው አሳይተውናል፤ አዲስ ኪዳን በቆላ 3፡23 ላይ «የምናደርገውን ሁሉ ለጌታ እንደምናደርግ በማስተዋል እንፈፅመው ዘንድ አይደለም» ነብዩ ሊሳይያስና ጌታችን ሊያሰሩ ክርስቶስ «የሰው ሥርዓትን እያስተማሩ፣ የዝግጠውን እየጠበቁ በከንቱ ልዑል የሆነውን ጌታ እንዳያመልኩ አስጠንቅቀዋል፤ (ማቴ 15፡7) ሆኖም እግዚአብሔር ሕዝቡ ያደርግ የነበረውን ተመልክቶ «የዝማሬያችሁን ጩኸት ከእኔ ዘንድ እርቁ፤ የመሰንቆ ዜማችሁን፤ አላዳምጥም፤ ነገር ግን ፍርድ እንደ ውሃ ፅድቅም እንደማይደርቅ ፈሳሽ ይፍሰስ» (ሆሴዕ 5፡21) በማለት የማይሆነውን አርድቶ፤ ልኩን አብስሯል፤ የአምልኮ ምንነት መነሻው ይህ ነው፤ መድረሻውም ይኸው ነው።

2. የሚመለከው ማን ነው?

የሚመለከው እግዚአብሔር ነው።

ይህ እግዚአብሔር እኛ በዝግጠኝነት ያበጃጀነው ወይም የፈጠርነው «እግዚአብሔር»

ሳይሆን በ66ቱ ቅዱሳን መፅሐፍት ውስጥ ራሱን የገለጠው እግዚአብሔር ነው የሚመለከው። እሱ ደግሞ ለመመለክ የበቃው ከማንም ጋር ስለማይነፃፀር፣ ከማንም ጋር ስለማይመሳሰል ወይም ስለማይተያይ ነው፤ (ኢሳ. 40፡18) እሱ ከአስተሳሰባችንና ከችሎታችን በላይ ስለሆነ እሱን የሚገልፅ ምሳሌም ተምሳሌትም የለውም። የሚመለከው እሱ በመለኮታዊ ክብሩ ለዘላለም በራሱ ይኖራል፤ ሁሉን ነገር የሚሰጥ እንጂ ምንም ነገር ከማንም አይፈልግም፤ መጀመሪያ እና መጨረሻ የለውም፤ ዘላለማዊ ነው። ሁሉን ያውቃል፤ በሁሉ ስፍራ ይገኛል፤ ሁሉን ይችላል፡- የማንንም እርዳታ እና ምክር አይጠይቅም፤ አይፈልግምም፤ በሥራው ሀሳብ ያቀረበለት እንዲሁም እቅዱን የሚያስቀይረው የለም «አሁዛብ በገንቦ እንዳሉ ጠብታ፤ በሚዛንም እንዳሉ ትንሽ ትብያ ተቆጥረዋል» (ኢሳ 40፡15-16) ከዚህም የተነሳ ልዑል የሆነውን እሱን፣ መንፈስ የሆነውን እግዚአብሔር በዚህ ሁኔታ መረዳት አስፈላጊ ነው።

የሚመለከው እግዚአብሔር በዓለማት ሁሉ ላይ (ዳን. 4፡34፣ ኤፌ. 1፡11)፣ በቀሳዊው ዓለም ላይ (ኢዮብ 37፡5፣ ማቴ 5፡44)፣ በእንስሳት ላይ (ማቴ 6፡26፣ መዝ 104፡11)፣ በሕዝቦች ጉዳይ ላይ፣ (ኢዮብ 12፡23፣ ሐዋ. 17፡26-27)፣ በሰው ዕድል ፈንታ ላይ፣ (ነሳሙ 16፡1፣ ኢሳ 45፡1-6)፣ በሰው ሕይወት ስኬትና ውድቀት ላይ፣ (መዝ 75፡6-7፣ ሉቃ 1፡52)፣ በድንገተኛና በአነስተኛ ነገሮች ላይ (መሳ. 16፡33፣ ማቴ 10፡30)፣ ለሕዝቡ አስፈላጊውን በመስጠት ላይ ፣ (ዘፍ 22፡8፣ ዘዳ 8፡3፣ ፊሊ 4፡19)፣ ኃጥአንን በመቅጣት ላይ (መዝ 7፡12) እና በሁሉ ላይ እግዚአብሔር ማንነቱን ገልጧል፤ ይህን በትክክል መገንዘብ መቻል ነው የሚመለከውን በእርግጠኝነት የሚያስተዋውቀው። ከዚህ የወጣ የትኛውም ግንዛቤ እና እምነት ግን ለአደጋ ያጋልጣል፤ መንፈስ ካልሆነው መንፈስ ጋር፣ እግዚአብሔር ካልሆነው እግዚአብሔር ጋር ክርስቶስ ካልሆነው ሌላው ክርስቶስ ጋር ያገናኛል፤ ለዚያ ለሌላኛው መስራት ከንቱነትን ማጨድ ነው።

3. የሚያመለክቱት ማን ነው?

በግልም ሆነ በጋራ እግዚአብሔርን የሚያመለክው የሰው ልጅ ነው፤ ከሰው ልጆች ደግሞ በእግዚአብሔር መለኮታዊ ጥሪ የእርሱ ይሆኑ ዘንድ የተጠሩት፡- አነርሱ በቃሉ የተገለጠውን እግዚአብሔርን ያመልኩታል፤ ማምለኩ፡- እርሱን አብልጦ ማወቅ፣ ለእርሱ ፈቃድ መገዛት፣ ዕለት ዕለት እግዚአብሔር ወደ አቀደው ግብ መድረስ እና ይህንንም ከምንጩ ጋር በመገናኘት መፈፀም ነው።

ሆዶስ እንግሊዛዊ ደራሲ ዊሊያም ሼክስፒር «ዓለም የተሰራበት መድረክ ናት ሰዎቿ ደግሞ ተዋንያን ናቸው» ያለበትን አገላለፅ በመውሰድ «ዓለም የአምልኮ መድረክ (የአምልኮ መስዊድ) ናት፤

ሰዎች ደግሞ አምላኪዎች ናቸው። ይላል። በዚህም የትኛውም ሰው እግዚአብሔርን ባያመልክ እንኳ አመልክታለሁ ያለውን ሌላ መደገፊያ «አምላክ» ወይም በልባቸው ለሞላው ለእሱ ሲናገሩለት ይታወቃል፤ በዚህም «አምላክ» መሆናቸውን ያረጋግጣሉ። በመሰረቱ ይህ አገላለጥ እንፃፋ ነው ልኩ ግን ከልዑል እግዚአብሔር ውጭ ሰዎች የሚከተሉአቸውና ልባቸውን የሰጡበትን ሁሉ በመተው በእውነት በሚመለከው ሕያው እግዚአብሔር ላይ እርሱንም በሚያመልኩት የገዛ ልጆቹ ላይ ብናተኩር ይሻላል።

በእግዚአብሔር መለኮታዊ ጥሪ መጠራት ማለት ከድቅድቅ ጨለማ በመውጣት ወደ እርሱ ብርሀን መካተት ማለት ነው፤ ይህም የእርሱን በጎነት ለማወጅ ነው፤ ይህን ለመሆንና ከእርሱ ጋር እንዲሰሩ የተጋበዙት በክርስቶስ የሆኑ አማኞች ናቸው፤ ይህም ዳግም የተወለደ ብቻ እግዚአብሔርን ለማምለክ እንደሚችል ያስረግጣል።

ይህ ዳግም በመወለድ በመንፈስ ቅዱስ እገዛ የሚመለከውን ለማወቅ፣ ቃሉን ለመረዳት፣ በሕብረት በመሆን ፈቃዱን ለመፈፀም የመቻል አቅምን አስገኝቷል፤ ከዚህም የተነሳ ክርስቲያኖች ሊያመልኩት ወደ ፀጋው ዙፋን ፊት ሊቀርቡ «ማንዴቱ» አላቸው።

እርግጥ ነው፤ እኒህ አምላኪዎች ሰዎች ናቸው፤ በሰውነታቸውም አዳማዊ ባህሪያቸውን በውስጣቸው አኑረው በህጢአት የወደቀውን ማንነታቸው ይዘው አሉ። ከዚህም የተነሳ ዛሬም ህጢአተኞች ናቸው፤ የህጢአትን አሉታዊ ተፅዕኖ በክርስቶስ የሆኑት ሁሉ ተጋርተውታል። ይህም በብዙ ጉዳዮች ላይ የተገደበ ማንነትን ይዘው እንዲኖሩ አድርጉዋል። ለዚህም ነው ጳውሎስ «ሁሉ ኃጢአትን ሰርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ነድሏቸዋል» በማለት (ሮሜ 3:23) የሚያስተምረው።

በህጢአት ያለን ሰው ኤርሚያስ ሲገልፀው «የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኮላኛ እጅግም ከፉ ነው ማንስ ያውቀዋል» (ኤር 17:9) ብሎበታል። «የድቅ የለም አንድ ሰንኳ አስተዋይም የለም፤ እግዚአብሔርን የሚፈልግ የለም ሁሉ ተሳስተዋል፤ በአንድነትም የማይጠቅሙ ሆነዋል፤ ጉርሮአቸው እንደተከፈተ መቃብር ነው... በዐይኖቻቸው ፊት እግዚአብሔርን መፍራት የለም» በማለት በሮሜ 3: 11-18 ሲገልጥ ወደ ሷላም በመመለስ መሳፍንቱ «በፊታቸው መልካም የመሰላቸውን በማድረግ ፀንተው እንደነበረ» አሳውቋል፤ (መሳ 21:25) ይህን በሰዎች ሁሉ ላይ የተገለጠውን ማንነት ክርስቲያኖች በጌታ ከሆኑ በኋላም አይነጥሉትም፤ ወይም ሌላ ሰው ሆነው አይፈጠሩም፤ ራስነታቸውን ይዘው ይዘልቃሉ።

ከዚህም የተነሳ የህጢአት ጉልበት በአስተሳሰብ ላይ፣ በሰሜት ላይ፣ በፈቃድ ላይ፣ በመንፈሳዊ ግንዛቤ ሁሉ ላይ የተሟላ እና የተጠናቀቀ አቅምን አያስገኝም ወይም አያመጣም። ልዑል

የሆነውን እግዚአብሔርን የሚያመልኩት እነርሱ ግን ይህን ሁሉ አውቀው የጠራቸውን በማወቅ፣ ፀጋ ሰጪያቸውን በመረዳት፣ የውድቀታቸውን ልክ በማየት፣ በመንፈስ ቅዱስ እገዛ እና አቅም በውስጣቸው ለዘላለም በሚኖረው በእርሱ ታግዘው ያመልኩታል።

ይህ እውነት ልብ ካልተባለበት መተላለፍ በዝቶ ሰዎች ከንቱ ሕይወትን በመኖር ያሉ መስለው ሳይኖሩ፣ አገላለጥ ብለው ግን ከዚህ በረከት ተለይተው ዘመናቸው በእርግጠኝነት ይገባደዳል።

4. ከምክኮ የሚገኝባቸው ሀሀገከጫዎች

ያዕቆብ «ንፁህና ነውር የሌለበት አምልኮ ባልቴቶችን መርዳት ወላጅ የሌላቸውን ልጆች ማሳደግ እና ከዓለም ሊድሩ ሰውነትን መጠበቅ» እንደሆነ ይናገራል፤ (ያዕ 1:27) የዕብራውያን ፀሐፊም «ነገር ግን መልካም ማድረግን፣ ለሌሎችም ማካፈልን አትርሱ፤ እንዲህ ያለው አምልኮ እግዚአብሔርን ደስ ያሰኘዋል» በማለት ዕብ 13:16 የአምልኮን ሰፊ አውድ ያብራራል፤ ከዚህም የተነሳ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሕግ መምህሩ ሲጠየቅ ሊያደርግ የሚገባው ዋና ነገር «እግዚአብሔርን በፍፁም ልብ፣ ሀሳብ እና ህይወት መውደድ እንዲሁም ባልንጀራን (ሰውን) እንደራስ አድርጎ መውደድ» ብቻ ትክክልኛው መንፈሳዊነት እና አምልኮም መሆኑን አረጋገጠ፤ ዘፀዓት 20 የሚዘረዝረው የ10 ፋ ትዕዛዛት መነሻም መደምደሚያም አምልኮ እንዴት ይዘረዘራልን ወይም ይገለጣልን መፍታት ነው።

እንደ ዝዋሽኝ ሙሴ አባባል «አምልኮን የጉባኤ ግንኙነትን ብቻ አድርገን ከወሰድነው አይጠፉ ጥፋት እያጠፋን ነው» በማለት ያሳስባል፤ እሱም ከሆነ ይላል «ሽብሽባው፣ ዝማሬው በዕለቱ (በዕሁድ) ከደመቀ ለእግዚአብሔር ለሳምንት የሚበቃውን የአምልኮ ግብር አስገባንለት እንደማለት ነው» በማለት ይምግታል። እርግጥ ነው በጋራ አምልኮ ጊዜ እነዚህ አስፈላጊ ሊሆኑ ይችላሉ፤ አስፈላጊነታቸው ግን ቀጣይነት ካለው አኗኗራችን ጋር ከዘለቀ ብቻ ነው።

እንግዲያስ አምልኮ ሩቅ አይደለም የቅርብ ኑሮ ነው፤ እሱም እግዚአብሔር በገዛ አምሳሉና መልኩ ለፈጠረው የሰው ልጅ ሁሉ በጉድለቱ በመገናኘት ኑሮን ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር ማስተሳሰር ነው፤ ይህ ውጤታማ ይሆን ዘንድ ቀጣይነቱ ይመዘን ዘንድ አማኞች ሁሉ በየአጥቢያ ቤተክርስቲያኖቻቸው በታማኝነት በመገኘት ራሳቸውን ያዩ ዘንድ ልዑል እግዚአብሔር አጥቢያ ቤተክርስቲያናትን ለጠራቸው ሁሉ አዘጋጅቷል።

በዚያ በመገኘት ስብከትን መስማት፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርትን በአግባቡ መማር፣ በሕብረት መፀለይ፣ መንፈስ ቅዱስ እንደወደደ የሰጠውን የፀጋ ስጦታ መከፋፈል ወይም መጠቃቀም፣

ዝማሬን በግልፍ በጋራ ማቅረብ ውጤታማ ግንኙነትን ከእግዚአብሔርም ከሰውም ጋር ማድረግ የትከከለኛ የአምልኮ መገለጫ ነው።

እንኪያስ መገለጫው ብዙ ነው፤ በብዙው ውስጥ ግን አንድ የጋራ ሀብት አለ፤ እሱም እግዚአብሔር ነው፤ እሱ በሥራ ላይ መሆኑን ይገልጻል፤ ሰዎች በሀጢአታቸው ይወቀሳሉ፤ ሰዎች ከትናንት የተሻለ ሕይወት ሊኖሩ ይዘጋጃሉ፤ በአዳኛቸው ጌታ ይታመናሉ፤ ናፍቆታቸውን ከምንጩ ጋር ያስተሳስራሉ፤ ከአጠገባቸው ያለውን ሰው በአግባቡ በመረዳት ተገቢውን ሁሉ ደስ ብሏቸው ይፈፅማሉ፤ መገለጫዎቹ ብዙ የሆኑለት አምልኮ «ክርስቶስ ለሰው ልጆች እንደሞተ፤ እንደተቀበረ በሶስተኛው ቀንም በመነሳት አማኞች ያመልኩት ዘንድና ከእርሱ ጋር ሕያው የሆነ ግንኙነት ይመሰረቱ ዘንድ ራሱን አኑሯል። እኒህ ትኩረት ሲሰጣቸው ይኸው ሲሰበክና ሲዘከር እግዚአብሔር በሙልዐት ይመለከዳል።

ከተዘረዘሩት መገለጫዎች ውስጥ መዝሙር (ዝማሬ) ተጠቅሷል፤ እሱን በአግባቡ ማጥናት የዚህ ዝግጅት ዋነኛ አካል ነው፤ ከዚህም የተነሳ በቀጣዩ ተከታታይ ገለፃ መዝሙራት ላይ እና መዝሙራን ላይ አተኩራለሁ።

5. ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናትና ሀገራዊታቸው፤

በኢትዮጵያ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ታሪክ እጅግመር የተለያዩ ጥናቶች ሲፈተሹበት የሚዘከረው የዘመን ስሌት ይለያያል፤ እንደኛው ከኢትዮጵያ ተነስቶ ከሄደው ጃንደረባ ታሪክ በመነሳት ዘመኑን ከአንደኛው ክፍለ ዘመን ጋር በማስተሳሰብ የወንጌላዊነት ትምህርት ከዚያ እንደሚጀምር ያብራራል፤ ሌላኛው አራተኛውን ክፍለ ዘመን መነሻ በማድረግ የንጉሱ ኢዛናን ወደ ክርስቶስ መምጣትን መነሻ በማድረግ ከዚያ ጀምሮ እምነቱ እየተስፋፋ መዝለቁን ያብራራል፤ ሌላኛው 20ኛውን መቶ ክፍለ ዘመን በመጥራት ያለፉትን 100 እና 150 ዓመታትን ወንጌላውያን በኢትዮጵያ እንደተስፋፉ ይገልጻል፤ በሁሉም ትንታኔዎች ውስጥ የእውነት ጭብጦች አሉበት፤ ከዚህም የተነሳ ሦስቱንም ገለል ማድረግ አይቻልም።

ይህ ዝግጅት ግን ከሰባ እስከ መቶ አመታትን ያህል በመሸፈን ከወዲሁ የነበረውን እንቅስቃሴ ከመዝሙር አኳያ ይዘክራል።

ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት እየሰፉ ከመጡባቸው መንገዶች ውስጥ በዋነኝነት ስለ ክርስቶስ መመስከር ቀዳሚውን የአንበሳ ድርሻ ቢወስዱም በተከታታይ አጋዥነት ሊነሱ ከሚገባቸው ውስጥ ሌላኛው መዝሙር እና መዝሙራን ይሆናሉ።

የተለየ የአዘማመር ስልት፤ የተለየ የሙዚቃ መሳሪያ አጠቃቀም፤ የተለየ አለባበስና አቀራረብን ይዘው በየአጥቢያው ማገልገል የጀመሩት መዝሙራን ከሚያስተላልፉት የዝማሬ መልዕክት የተነሳ ብዙዎቹን በአገልግሎታቸው አግዘዋል።

ይህ እገዛ በተለይም በቀዳሚነት መነሻን ያደረገው፡- በኢትዮጵያ ወንጌልን ለማድረስ የመጡ ሚሲዮናውያን የአማርኛ ቋንቋን በቅጡ በመማር፤ ከሕዝቡም ጋር በመግባባት በእነርሱ ዘንድ ያገለግሉ «የነበሩትን ዝማሬዎች» ወደ አማርኛ በመመለስ መዘመር ሊሆን፤ እንደ እነ ቄስ ባድማ ያለውና በእነርሱ ዘመን የነበሩ ዘመነኞቻቸው ኢትዮጵያውያን ወጥ መዝሙሮችን በመድረስ ከሰዎች አንደበት ጋር አገናኝተዋል።

ይህን ለማመልከት ጥቂት ምሳሌዎችን ማንሳት ተገቢ ነው፤ ጎን ለጎንም የነበሩት ዝማሬዎች ይዞታቸው ምን ይመስል እንደነበረም ልብ ማለት ያስፈልጋል። ሲውዲናዊው ቄስ ቤንግት ሊንደል ከ100 ዓመት በፊት በአማርኛ እንዲዘጋጅ ያደረጉት ሥራ ታተሞ ቀርቧል። በዚያ ዝግጅት ውስጥ አሌ ኢሪክሰን፤ ቤንግት ሉንደል፤ ሲሞን ረስቲን፤ ኒልስ ኒልሰን፤ ስግሪድ በርይ ግሬን፤ ባድማ ያለው፤ ገብረ ክርስቶስ፤ ተወልደብርሀን፤ አልማዝ በልሁ፤ ሥዩም ወልደማሪያም፤ ጥሩነሽ ይመር፤ ቶሎሳ ጎንፋ፤ አስመላሽ ዕቁበሚካኤል እና የመሳሰሉት ትልቁን መሰረት ጥለዋል።

አሌ ኢሪክሰን «የአንድ አራሽ ንግግር» የሚለውን ድንቅ የአማርኛ መፅሐፍ የዛሬ 80 ዓመታት የፃፉትን ሲውዲናዊ ወንድም መሆናቸውን በቀደሙት ገጾች አስተዋዊቃለሁ፤ ወደጌታቸው ከተሰበሰቡ በርካታ አመታት ቢያልፉም በሕይወት ዘመናቸው ግን ከማንኛቸውም የተሻለ አማርኛ ይናገሩና ይፅፉ ነበር።

- «... ክርስቶስ ህያው ሆነ
- መቃብር በራ
- መድሀኒት ተገኘ ትንቢትም ሞላ።
- ግርማን ተጎናፅፎ
- ከሞት ተነሳ
- ጠላት ተሸነፈ
- የሱስ ድል ነሳ።
- ማህተም ተፈታ ደንጊያው ለቀቀ
- ጠባቂው ፈርቶ ፈጥኖ ሸሸ

ሲልም ተገዛ ሃሌቱ... » አሌ አረከሰን ከፃፉት አራት ቁጥር ካለው መዝሙር አንዱ ቁጥር ነው፤ የተቀሩት ሦስት ቁጥሮች አስገራሚ ዕድገትና ትስስር እያላቸው የሚደመደሙ ናቸው (ስብሐት ለእምላክ 70 26)

«ስላሴ» በመባል የሚጠራው የ ቤንግትሉንደል መዝሙርም አራት ቁጥሮችን የያዘ ሲሆን የመጀመሪያው ቁጥር ስላሴን አስመልክቶ፤ ከዚያ ሁለተኛው ቁጥር በእግዚአብሔር አብላይ፤ ሦስተኛው በወልድ ከዚያም በመንፈስ ቅዱስ ላይ ተገጥሞ የደረጀ ነበር። በመንፈስ ቅዱስ ላይ ያተኮረውን አራተኛውን ቁጥር ብቻ ለመላክታችሁ፡-

በመንፈስህ ልባችንን

በቃልህ አፅናን

ላንተ ምስጋና መቀደስህን

በየነፍሳችን ስራ

በመከራችን ደግፈን

እድስ ለፅድቅ ልባችንን

እምነትን ጨምርልን። (ስብሐት ለእምላክ 70 32)

በእነዚህ ሰባት መስመሮች የተገለፁ ስንኞች መንፈስ ቅዱስ በልባችን እንደሚያድር፤ ቃሉን በመግለጥ እንደሚያፅናን፤ በመከራ ደጋፊነቱን፤ ለፅድቅ አዘጋጅ እና እምነትን አዳሽ መሆኑን ደራሲው መጥነው አኑረዋል፤ ይህም በጥቅስ በደገፍ የሐንስ ወንጌልን፤ ሐዋሪያት ስራን፤ 1ኛ እና 2ኛ ጴጥሮስንና የተሰሎንቄ መልዕክቶች ስለመንፈስ ቅዱስ የተናገሩትን እንዳፀኑበት ያረጋግጣል።

ባድማ ያለውም የጠቢቡን ሰለሞን ትምህርት ተረድተው መከብብ መፅሐፍን ለመግለጥ የዘመሩትና ያዘመሩት እንዲህ ይነበባል (ቁጥር 1 እና 4 ብቻ)

1. ሰባኪው አለ ከንቱ ነው

ከሰማይ በታች የሚሰራው

ደስ የሚለውና የሚያዝነው

ሁሉም በቶሎ ሊያልፍ ነው።

4. ሰው ሁሉ ከንቱን ይመስላል

ዘመኑም እንደ ጥላ ያልፋል

በቅፅበት አበባው ይረግፋል

መታሰቢያውም ይጠፋል። (ስብሐት ለእምላክ ቅፅ 1 70 63-64)

እነዚህ ስንኞች መከብብ 3ን ላነበበ ታዳሚ ሙሉ መልዕክትን በመያዝ ከማሸጋገራቸውም በላይ «እኔን» ብሎ በማሰብ «ልኩን» አድማጭ እንዲረዳ እና ወደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንዲመለስ ያግዛል።

ከፍለ እግዚአም በዚያ የዘመን ክልል ውስጥ በመገኘት «ከሰማይ ማን ወረደ? ማን ሞተ በጎልጎታ? በሰማይስ ያለው ማነው? ማንስ ይመለሳል ከላይ? በማለት የጥያቄ መልስ ቅንብሩን በመዝሙሩ አኑሯል።

ዘምሩ ለክብረቱ

አዳኛችን ነው እርሱ

መድሀኒትም ነው እርሱ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ

የሚልን አዝማች ማሸጋገሪያ ያደረገለት መዝሙር እርስ በርሱ ክርስቶስ ኢየሱስ የሰራውን ስራ በትክክል እድንረዳ በማገዝ ቀርቧል።

1. ከሰማይ ማን ወረደ?

ጌታ የሱስ ክርስቶስ

በጎል ማን ተወለደ?

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ

5. ማን ይመለሳል ከላይ?

ጌታ የሱስ ክርስቶስ

ማን ያወርሰናል ሰማይ?

ጌታ የሱስ ክርስቶስ

በማለት ማዕከሉን የጠበቀ እና አይዘንጋ የሆነ መዝሙር ያቀርባል (ሱባላት ለአምላክ ቅፅ 1 ገፅ 64)

የሱባላት ለአምላክ ቅፅ እንደ 275ኛ መዝሙር ደራሲውን አያሳውቅም ግን ድርሰቱ በገዛ ስሙም ይጠራ ዘንድ ግድ አይለውም፤ መዝሙረኛው በመዝሙር 23 ላይ ያኖረውን ድንቅ መልዕክት ነው፤ እሱ/ሷ የዘመሩት ይኸም ከሆነ 70 ዓመታት ተቆጥረውበታል።

ቃለ እግዚአብሔርን «አባታችን ሆይ» በማለት ፀሎቱን በዜማ ተስፋዬ ጋቢሶ ከመዘመሩ በርካታ አስርት አመታት በፊት በ«አምላክ እረኛዬ ነው» መዝሙር ቃለ እግዚአብሔር እንደሚከተለው ተፅፏል፤ ተዘምሯልም ሁሉንም ቁጥር አቀርባለሁ፡-

1. አምላክ የኔ እረኛ ነው
የሚያሳጣኝ የለም
ወደለመለመ መስክም
እርሱ ይመራኛል
ይመራኛል ይመራኛል
ወደ ጥሩ ውሃ በለመለመ መስክ
ይመራኛል።
2. በፅድቅ መንገድ ይመራኛል
ነፍሴን ይመልሳታል
የልዑል ክንድ ያፀናናኛል
በሰሙ ምክንያት።
3. በሞት ጥላ ወንዝም በሄድ
ምንም ክፉን አልፈራም
ብትርህና ምርኩዝህ
እኔን ያፀኑኛል።
4. ገበታዬን አዘጋጀህ
በጠላቶቼ ፊት
ራሴን በዘይት ቀባህ
ፅዋዬም ተርፎአል።

1. ቸርነትህና ምህረትህ

እኔን ይከተላሉ

ለዘላለም እኖራለሁ

በልዑል አምላክ ቤት።

ይህ በወንጌላውያ አብያተ ክርስቲያናት ዙሪያ ለመፅሐፍ ቅዱስ ቃል ትኩረት የመስጠት ባህልን ከማዳበሩ በላይ፤ ማንበብ ወይም ማየት የማይችሉ ወገኖች ቢኖሩ ንፁህ ቃሉን በማድመጥ መፅናናት መቻላቸውን ያመለክታል፤ ከዚህም ባሻገር መዝሙሮቹ ዕድሜ ጠገብ ሆነው ሊዘልቁ የሚችሉበትን ይህን መሰል ድርሰቶች ማኖራቸው እኛን በብዙ ጠቅመዋል።

አልጨነቅህ ለመከራ 2

አምላክ አለ ከእኔ ጋራ

1. በሰጠኸኝ ተስፋ እፀናለሁ

በኢየሱስ ስም እምኛለሁ

ከብስጭት እንድትድኑ

ሁላችሁም በእርሱ እመኑ።

2. አትጨነቁ ለዚህ ዓለም

ከኢየሱስ የሚበልጥ የለም

እናቶቼ አባቶቼ

አትታለሉ ዘመዶቼ

አጎቶቼ ወንድሞቼ

አትዘንጉ ወገኖቼ።

3. ዓለም ያልፋል ሀብትም ሁሉ

የሚወዱን ይለያሉ

ሞት ሲመጣ ጣር ሲከበን

ያኔ የለም የሚያድነን።

የላይኛውን መዝሙር ያስተዋወቀችን ጥሩነሽ ይመር ናት። ዛሬም በሕይወት ኑራ እያገለገለች እንዳለ ስምቻለሁ፤ መዝሙሩ ሕይወትን፤ ኑሮን በአግባቡ በመፍታት ለዚያ ደግሞ ፅኑ ምላሽን ሰጥቷል።

መጨነቅ የዓለሙ ዕድል ፈንታ ነው። አትጨነቁ በእኔ እመኑ አያለ የመከረው ጌታ ምክሩ ተፈጻሚነት ሊኖረው ይገባል፤ ይህን ደግሞ ለማወጅ የጥሩነሽ ይመር ስራ ታሳቢ ነው፤ ከጥሩነሽ አብራክ የተገኘው ጌታ ያውቃል ከባለቤቱ ብሩክታይት ጋር እየሰሩ ያሉት መዝሙርን በመድሀኒትነት የመጠቀም አቅምን ልክ እንደጠሞቲዎስ ከአናቱ ሳያገኘው እንዳልቀረ ይመስለኛል።

በዚህ «በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናትና መዝሙሮቻቸው» ርዕስ ስር እየቀረቡ ያሉ ዝማራዎች ከፊሎቹ በመፅሐፍት ደርጅተው ተጠርዘው በመገኘታቸው እንዲሁም ሌሎቹ ሕዝብ እንዲያነባቸው ሳይሆን እንዲያዳምጣቸው በካሊቶች ተቀርፀው ከቀረቡት፤ እንዲሁም ለሁለቱም ወግ ሳይበቁ እንዲሁ በጉባኤ እየተዘመሩ አይረሱ ከመሆናቸው የተነሳ ተሰብስበው ለዚህ ዝግጅት መንደርደሪያ እንዲሆኑ አዘጋጁ ከወደደበት አኳያ የተመረጡ ናቸው፤ ሁሉም እንዲያጣቁሙ የተፈለገው ወንጌላውያን ምን ዘመሩ? ምን አዘመሩ? በመዝሙሮቻቸው ምን ያህል ታወሱ? ለውጥስ አመጡን? የሚለውን በማጤን ወደቁም ነገሩ መድረስ ነው።

ይህን ለማሳካት ደግሞ በሰብሐት ለአምላክ ቅፅ አንድና ሁለት የተከማቹትን 485 መዝሙሮችን መፈተሽ ግድ ሆኗል፤ እነዚህ ደግሞ የተዘመሩት በወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መካከላቸው፤ በሉትራን ቤተክርስቲያን በኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ቤቴል፤ በመሰረተ ክርስቶስ ቤተክርስቲያን፤ በብርሃነ ወንጌል ቤተክርስቲያን፤ በህይወት ብርሃን፤ በሙሉ ወንጌል፤ በአማኑኤል ባፕቲስት ቤተክርስቲያናት የተዘመሩ ከነበሩት ተውጣተዋል፤ ይህ ዝግጅት በየአጥቢያው ያሉትን «ሰሎ» ዘማሪያንን በየአጥቢያቸው አኑሮአቸዋል።

ከላይ የተለዩትን ጥቂት መዝሙሮችን ማስተዋወቅ ሊያመላክተን የሚችለው አራት መሰረታዊ ጥቅሞች አሉ።

አንደኛው፡- ቃለ እግዚአብሔርን በአግባቡ ለመግለፅ በዜማ የተደገፈ መዝሙር ቤተ ክርስቲያናትን ማነፁን፤

ሁለተኛው፡- መዝሙር ታዳሚው ሰው መሆናቸውን በማሳየት አማኞች ከዚህ ዓለም ውጣ ውረድ ጋር በአግባቡ የሚጋፈጥ ማንነት እንዳላቸው ማረጋገጥ፤

ሦስተኛው፡- ወደ የጉባኤው የሚመጡ ያለ ክርስቶስ የሆኑ ሰዎች መዝሙሮቹን በመስማት የመገረም፤ የመነካት እና የመለወጥ ዕድሎችን እግዚአብሔር ማመቻቸቱን፤

ከፊተኛው፡- ተተኪ በመሆን በመዝሙር መጠቀምን የሚወዱ ቤተእምነቶች የቀደመውን ፈለግ በመከተል ተከታዩን ስራ በተሻለ እንዲያስቡበት ያደርጋቸዋል።

እነዚህ አራት ተፈላጊ ጥቅሞች፡- አቅማቸውን በማሳደግ በትውልዶች መካከል እንዴት እንደተሸጋገሩ ማየት ደግሞ ቀጣዩ ተያያዥ ስራ ይሆናል። ይህን ደግሞ ፍሬያማ ለማድረግ የወንጌላውያን ዝማራዎች በተለያዩ መንግስታት ዘመን ምን ላይ አተኩረዋል? በምንስ ጉዳይ ላይ ምሳሌ ሆነው ዘልቀዋል? በየጊዜው የወደቁበት ወይም ለስጋት ያበቁ ምልክቶች ታይተዋልን? እና የመሳሰሉ መሰረታዊ ጥያቄዎችን አብረን እንናበባለን።

6. መዝሙሮቻችን ከሶስት መንግስታት አኳያ

ኢትዮጵያውያንን በመመልከት የቀረበ ዝግጅት ስለሆነ፡- ለሁላችንም ጉዳዩ ቅርብ ነው፤ በአብዛኛው የሀገሪቱ ክልሎች በስፋት የመነገር ብቃት ባገኘው በአማርኛ በተፃፉ መዝሙሮች ላይ ብቻ ዝግጅቱ ስላተኮረ ይህን መነሻ ለሚያደርግ አጥኚ እና በሌሎች ቋንቋዎችም ለሚዘጋጁ ሰራዎች መንደርደሪያ ይሆናል፤ የአማርኛ ቋንቋ ያደገ ቋንቋ ከመሆኑ መገለጫ አንደኛው በርካታ በሀገሪቱ ያሉ የተለያዩ የቋንቋ ተናጋሪዎችን በማግባባት መካከለኛ የመሆን አቅም መያዙ ነው። ከዚህም የተነሳ ሶስት መንግስታት ያስተዳደሩበትንና እያስተዳደሩ ያለበትን ወቅት ጨምረን እንመክራለን።

የወንጌላውያን እምነት በኢትዮጵያ በመስፋፋት ዛሬ ከመላው የኢትዮጵያ ህዝብ ውስጥ ብዛታቸው ከ16 ሚሊዮን በላይ ተቆጠሯል። ይህ ቁጥር መስፋፋቱን ያዘለቀው ከቀዳማዊ ኃይለሥላሴ ዘመነመንግስት ጀምሮ ነው።

ይህ የግዛት ዘመን ደግሞ ሰፊ አመታትን ሸፍኗል። ከንጉሱ ከአልጋወራሽነት እስከ 1966 ዓ.ም. በመዝለቅ ከ60 ዓመታት በላይን ይዟል፤ እሱን ተከትሎ የመጣው መንግስት «የደርግ መንግስት» በማለት የምንጠራውና አመራሩን ከፕሬዝዳንት መንግስቱ ኃ/ማሪያም ጋር የምናያይዝለት የ17 ዓመታት አገዛዝ ነው፤ ከዚያም በመቀጠል ከ1983 እስከ አሁን ያለውን የመንግስት ይዞታ ኢህአዴግ በትጥቅ ትግል የደርግ መንግስትን በማስወገድ አመራር የጀመረበትን ከ20 የበለጡ ዓመታትን ይዟል።

በእነዚህ ሦስት የአስተዳደር ዘመናት የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት በመዝሙሮቻቸው ምንን ሰርተው ነበር? በማለት መገምገም ልክኛን አቅጣጫ ያሳያል፤ ከዚህም የተነሳ አንደ ሰንሰለት ተያያዥነት ያለው የትውልድ አጓጓዝን መንግስት ሀገርን በሚመራበት ግንዛቤ፤ ውሳኔና ሕግ ይተያያልና ሦስቱንም በቅደም ተከተል እንቃኝ።

ዘመነ ቀ.ኃ.ሥ /ቅድመ ደርግ

አማርኛ እንደ ብሔራዊ ቋንቋ፤ የኦርቶዶክስ ክርስትናም እንደ ብሔራዊ ሀይማኖት በሕግ የታወጀ ስለሆነ፡- ንጉሱ ንግስናቸውን ከመቀበላቸው በፊት በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ህገ ደንብ በመፈተሽ ፤ለዚያም በመፅናት ለመቆም በመማል ወደ ዙፋን ይመጣሉ፤ ይህም ሆኗል። ሀገሪቱ የኦርቶዶክስ ተዋህዶ ክርስትና እንደ ብቸኛ ሀይማኖት በመቁጠር ሌሎች የእምነት አራማጆችን በመጫን ሲልም በማሳደድ፤ በሕግ ፊት በማቅረብ፤ በሕዝቡም መካከል «የወንጌላውያን እምነት» ተቀባይነት እንዳይኖረው በመጣር፤ ይህንንም ከመንግስት ጋር በመተባበር የሰራችበት ዘመን ነው፤ ቅድመ ደርግ።

በዚያ ዘመነ መንግስት አገልግሎታቸውን በተናጥልና በጋራ ያካሂዱ የነበሩ አማኞች፡- ጥላ አጥልቶበታል፤ እውነቱ ተሸፍኗል፤ የድነት በፀጋ መሆን በሕግ ሥራ ተተክቷል፤ ወግን በመከተል ውጭን እንጂ ውስጥን የሚደርስ ክርስቲያናዊ ተልዕኮ በአግባቡ የለም በማለት ተንቀሳቅሰዋል። ይህንንም በወንጌል ዘመቻ ብቻ ሳይሆን በዝግሬዎቻቸው በማቅረብ አገልግለዋል።

በእነዚያ ዓመታት በኬየርም ሆነ በሶሎ አቅርቦቶች በጌታ ኢየሱስ የማዳን ሥራ ላይ ብቻ ያተኮረ፤ የሰውን ማንነትና አቅም የሚገልጡ መዝሙሮች ተዘምረዋል፤ በዘመኑ አዘማመራቸው አርጋታ እንጂ ግርግር አልነበረውም፤ እምባ እና ናፍቆት እንጂ ብዙ መፍለቅለቅ አልነበረውም፤ ካሲት ማሳተምን ሳይሆን የተወደዱ መዝሙሮችን ሌት ተቀን መገልበጥ፤ የራሱ «ቴፕ ሪከርደር» ካለ ከመድረኩ ሥር በመገኘት መቅረብ የጊዜው መገለጫ ነበር፤ የዘማሪዎቹ አጠቃላይ ትክረት «ወልድ»ን መግለጥ፤ ይህንንም ከብዙ አስተምህሮዎች ጋር በማጋመድ ማገልገል ነበር፤ጌታቸው በለጠ በ1999 ባቀረበው ግርድፍ ጥናት ላይ ዘማሪያን «መከራ መምጣቱ እንደማይቀር በማስጠንቀቅ፤ በመከራ ስለመፅናት፤ ሰደት የወንጌል ዘር ማድረሻ ሁነኛ መንገድ መሆኑን በመግለፅ መዘጋጀት፤ ወደ ጌታ መሄድ የየሰለት ዝግጅት መሆኑን በማጤን፤ በቅድስና መኖር ግድ መሆኑን የሚያረጋግጡ መዝሙሮች የተዘመሩበት ጊዜ ነበር» ይላል።

ይህ እውነት መሆኑን እኔም በጊዜው ተዘምረው ከነበሩት ጥቂቱን በምሳሌነት አመላክታለሁ፡-

ደስ ያበክን ደስ ያበክን
ክንዘምር በዕክክታ
መቸገራችንን አይተ ወረደክን ጌታ።

ይህ አዝማች ነው፤ እየተደጋገመ የሰው ልጅ በምንም ዓይነት መንገድ ወደ እግዚአብሔር በገዛ መንገዱ መድረስ አለመቻሉን ያረጋግጣል፤ ይህም እግዚአብሔር ወልድን በመላክ የአማኑኤልነቱ፡- የእግዚአብሔር ከእኛ ጋር መሆን ለመድሀኒትነት መሆኑን ያፀናል፤ የሰው ልጅ ተቸገረ እግዚአብሔር ፅኑ መፍትሄን ወልድን በመላክ ገለፅ፤ ይህ ብርቱ መልዕክት ነበር ደራሲው ለገሰ ወትሮ ቁጡሮቹን ሲያሰናስል፡-

1. መካዕከት ዘመራክት ሰማይም ደመቀ
ኢየሱስ መወከዱ ከድሆች ታወቀ፤
መንፈስ የፀከከው የከበረ ሕፃን
መድኅን ተወከደ ከጋጢክት ኪያነፃ፤
2. ድግስ ከዘጋጅቶ የሰማዩ ፍቃድ
በከጁ ጋበዘ ሀብታም ደህ ሳይኔ፤
ዕውር ወዶ ጎጣጣ ሁኑም ያገባኩ
የዘካካም ሐሴት በኤርሱ ያደርጋኩ።

እነዚህ ሁለት ቁጥሮች ኢየሱስን ገልጠው፤ ግብዣውን አሳይተው ታዳሚውን ያበስራሉ።

መዝሙሮቹ ወልድን በልደቱ ብቻ ሳይሆን በሞቱም ሲገልጡት እንደነበረ ከሚያሳየን ሥራዎች አንዱ የአዲሱ ወርቁ «ትውስ ሲከኝ» ተጠሪ ነው።

ትውስ ሲከኝ የጌታዬ ፍቅር
ያደረገኬኝን በጎክጎታ
ካገር ወዳገር በመሆኑከራተት
ፀሐይና ውርጭ ሲፈራረቁበት
ይሁዳ ሸሞት ጴጥሮስ ሲከደው
ተከታዮቹ ጥከውት ሲሸሹ
የፈጥኝ ታስሮ ከፍርድ ሲነዳ
ጥፈውና ገርፉ ሲወርዱበት።
ትዝ ያከኛኔ ያ መድሀኔ
በኦግጪት ካዩ የሞተው ሰክኦኔ

ትውስ ይከኛኔ የመሰቀኔ ፍቅሩ

ያደረገኔኝ ውክታ ሁኑ።

መዝሙሩ አይረሴ ነው፤ ዛሬም በበርካታ አማንያን አንደበት ላይ አለ፤ ከዚህም የተነሳ ሁለተኛና ሦስተኛ ቁጥሩን ትቼዋለሁ። በዚሁ በአንዱ ቁጥር ግን የኢየሱስ መከረኝነት ፍንትው ብሎ ይታየናል። «ይህን ሁሉ ያደረገው ለእኔ ነው» ይህንም አልረሳውም በማለት አማኝ ሞቱን ዕለት ዕለት ተሸክሞ ጌታው እስኪመለስ ስለ ሞቱ ተፈላጊነት እንዲመሰክር ያዘጋጀዋል።

ጌታቸው ዓለማየሁ የዘመረው ከብር ይገባህልም በዚያ ዘመን ፍፃሜ ላይ በአማኞች አፍ ላይ አርፎ ዛሬም በብዙ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት በመዘመር ላይ አለ።

ክብር ያገባህኔ የኛ አምካክ /2

ዘፋንም ምስጋናም ካንተ ነው/2

ክብር ሀኬኑያ ክብር ሀኬኑያ

1. ኦግዚክብሔር ነገሰ ክብር ከበሰ

ታጠቀ ኃይኔንም ከበሰ

ዓክምን ክፍናት ክቆማት

ምህረትህ ልዩትህ ከዘካካማዊት።

2. ክብዙ ውዞችም ድምፅ ይኔት

ከታካት ሞገድም ድምፅ ይኔት

ጌታችን ካንተ ነህ ኃይኔ ድግት

ምስክርህ ታማኝ ካንተ ታካት።

እነዚህ ገለጫች ከብርን፣ አምልኮን እግዚአብሔር የሚወደስበትን መሰረታዊ ምክንያት በማብራራት የአማኞች አይኖች ባዳናቸው ጌታ ታላቅነት ላይ ያተኩር ዘንድ ግድ ይላሉ።

የግርማ ቤካ «ከውጠኝ ከውጠኝ» መንፈሳዊነትን በራስ ውስጥ በቅጡ ለማየት አቅምን የሚማፀንበትን መዝሙርም ተሸጋጋሪ በሆኑት በሁለት መንግስታት ድንበር ላይ አናገኛለን፤ አምልኮ ወደ ላይ በቋሚነት ከእግዚአብሔር ጋር፣ በአግድሞሽ ከሰዎች ጋር ተላላፊ የሚገለጥ ኑሮ ነው፤ ከዚህም የተነሳ ልመናና ፀሎት በዝማሬ ውስጥ መቅረቡ ሁሉን አላታፊ ያደርጋል።

ከውጠኝ/4 ጌታዬ

ካንተን ክንድትመሰክሩ ክድርጋት

የሱስ ሆዱ ሕይወቱን።

1. ኦስከመቼ ሌላ ጌታ በዚህ ሕይወት

ካንተን በማሳዘን ቁስኔሆን በመውጋት፣

መኖር ክከፈኔገም ክዳሳዘንኩ ካንተን

መከወጥ ክሻከሁ ፍፁም መቀየርን።

የተቀሩት ሦስት ቁጥሮችም ራሱን በመገምገም ላይ ያተኩራሉ፤ መፍትሄውም «እሱን መምሰል» መሆኑን ሳያወላዱ ያረጋግጣሉ፤ እርግጥ በአራተኛው ቁጥር መነሻ ላይ «ብዙ ጊዜ ተጓዝኩ ክርስቲያን በመምሰል ዕድሜዬን ገፋሁት ራሴን በማታለል... የሚሉት ሰንኞች ክርስቲያን ሳይሆኑ ስለ ክርስቲያንነት መናገር ይቻል ነበር የሚል እንድምታ እንዳይፈጥር ያሰጋል፤ እናም መታረም አለበት።

ይህቺ ዓለም ኃላፊ መሆኗን መግለጥ፤ ከዚያም የማያልፈውን ስራ መስራት ተገቢ መሆኑን በወቅቱ የተዘመረው ተከታዩ መዝሙር አሳስቡዋል፤ አዝማቼን ብቻ እነሆ፡-

በፊዋን ዓክም ተከይቼ

ከዘካካም ተሰናብቼ

የሚሞተው ተከውጦ

የማይሞተውን የሱሰን ከብሰ።

ሰንኞቹ ከፊታችን ትንሳኤ እንዳለ ያረጋግጣሉ፤ ይህም ከጌታ ጋር በመገናኘት የዚህ ዓለም ታሪክ እንደሚጠቃለል ያስረዳል። ይህም በእጅጋየሁ በየን «ኦግዚክብሔር» መዝሙር የበለጠ ብሩህ ሆኗል፤

1. ከጥፋት ከተማ ከዚህ ዓክም ወጥቼ

ክሊዳክሁ ክኔ ሁኩን ነገር ትቼ፣

ኦፍሮር ነው ጊዜዬ ሰኖር በዚች ዓክም

ወደ ተሰፋ ክገሬ መገዛቴ አይቀርም።

ክንዛክሁ በሰማዬ ብርሃን ጮራ

ወደ ኢየሱስ ወደ ልዩን ተራራ።

በተከታታሉት ሦስት ቁጥሮች፡- የተወጋውን ጎኑን ስለማየት፤ የሕይወትን አክሊል ስለመቀበል፤ አናሂ ባልሰራው ቤት ስለ መኖር በማመልከት የተሰፋ ብርታትን ያጎናፅፋል።

በሰብስቤ መኮንን የተደረሰው «ተራመድም የኃላዬን እየረሳሁ የፊቴን ለመያዝ እዘረጋለሁኝ»ን ያረጋግጣል፤ ክርስትና ወደ ፊት መሄድን እንጂ መመለስን፤ ወደ ኋላ ማለትን አያበረታታም።

ተራመድ በርታ በርታ

ጉዞህም ቀጥሎ

ሕይወትህም አድግ።

1. የመከራ ጉም ከካይ ሲያንሣዝብ

ከከና የሰብ ፍፁም ክታስብ

ቢመሰክህ ጉዞው ፍፁም ተራራ

መጋቢ ከከህ ፍፁም ክትፍራ።

በማለት በተቀሩት ቁጥሮች በኃጢአት ቁስል መማቀቅ መኖሩን፤ ባለም ደስታ መፈተን መኖሩን፤ እንዲሁም ቋሚ ዳደኛ ኢየሱስ በመሆኑ በእምነት መጋደል ብቻ አዋጪ መሆኑን ያረጋግጣል።

ለናሙና ተጠሪ ካደረኩት ውስጥ የመጨረሻ አድርጌ የምወስደው እዝማች የለውም። ግን ስድስት ቁጥሮችን ይዟል፤ በዚያም ውስጥ ተሳሳሪ የሆነን አንድን ጉልህ መልዕክት ወደ ሰው ሁሉ ያደርሳሉ፤ በዚህም በጌታ በመሆን የተገኙ በረከቶችን ያመለክታል ሦስቱን እነሆ፡-

1. ሁኩም ከከኝ፣ ሰካም ከከኝ

ሰካም ከከኝ፣ ሰካም ከከኝ

ቅደስ ቃሉን ከገብሎ ይሆነኑ ከገኝቻከሁ

ሰሞት ወደ ጌታ ከላደክሁ።

2. ክረፍት ከከኝ ክረፍት ከከኝ

ክረፍት ከከኝ በኢየሱስ ፣ በኢየሱስ

የማይጠፋ ደስታ የማይናወጥ ተሰፋ

በሕይወቴ በማም ተሰፋ።

6. ካመሰገንኩ ካመሰገንኩ

ካመሰገንኩ ጌታዬን፣ ጌታዬን

በመስቀል ተሰቃይቶ ከፈከኝ ዕዳዩን

ነብር ክብር ከሰሙ ይሆን።

እኒህን የመሰሉ መዝሙሮች ተዘምረዋል። መዝሙሮቹ ሁሉ ጠንካራ እና መቶ በመቶ ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮች ጋር ልጥቅ ያሉ ነበሩ ባይባልም ግና ከ3/4ኛው በላይ እግዚአብሔር ለአማኞች በሰጠው አብርሃተ መንፈስ ቅዱስ በመታገዝ ለጌታ ቃል ታማኝ ከመሆን ባሻገር፤ አማኝ እንደ «ሰው»ነቱ የራሱን አቅም በማወቅ በራሱ ላይ ይዘምር፤ በዚህም ይለምን እንደነበረ አሳይተዋል።

ትኩረታቸው የድነት በፀጋ አቅምን በመፈታተን የእግዚአብሔርን ምህረት በሕግ ሥራ በመተካት መትነትን ሊያወርስ ያለውን ግንዛቤና እምነትን ተጋፍጠዋል፤ በዚህም መከራን ተካፍለውበታል።

ዘመነ - መንግስቱ ኃይለማርያም (ደርግ)

መንግስቱ ኃይለማርያም በሐላፊነት ቦታ የመሩበትን በርካታ አመቶች ይይዛልና ነው «ዘመነ መንግስቱ» ያልኩት፤ ይህ የአስተዳደር ዘመን «እግዚአብሔርን አግልሎ በቦታው የሰውን አቅም ተክቶ» አገርን ለመምራት ጥረት ያደረገበት፤ በዚህም ፖሊሲና የርዮተ ዓለም አቅጣጫ የደነገገበት ጊዜ ነበር።

በስፋት በወንጌላውያን አማኞች ላይ ከፍተኛ ጫና በመፍጠር እምነታቸውን እንዲጥሉ፤ አጥቢያ ቤተክርስቲያኖቻቸውን እንዲያጡ፤ እግዚአብሔርን በመካድ መናኛ ሰው እንዲሆኑ ተገዳድሯል። በአስተዳደሩ የጥበብ ሰው ነን ያሉ «እግዚአብሔርን ከዙፋኑ ያወረደ ሰውንም በስፍራው የተካ አስተሳሰብን እናዳብራለን» በማለት ደፋ ቀና ያሉበት ለዚህም የፃፉበት፤ ያዜሙበትም ዘመን ነው። በምሳሌነት፡-

ክደስ ሰው ሆንኩኝ ክደስ ፍጥረት

ከት ካይገዛኝ ህጢአት ወደ ሞትን

«ማርክሲስት ሆንኩኝ ኬኒኝስት

ከት ካይገዛኝ ኢምፔሪያኪስት» በማከት ያፈነገጠበት ከንደሁም፤-

«... ጌታ ኢየሱስ ና መርምረኝ

ህጢአቴንም ይቅር በከኝ» ን

«ጌታ ኢየሱስ ና መርምረኝ

በኪሴ ውስጥ ምንም የከኝ» በማለት «ፖሊሲ» ሊያደርጉት የጣሩበት

የአስተዳደር ጊዜ ነበር፤ በዚህ ዘመን የባህል አብዮት መካሄድ ይኖርበታል በሚል ፍልስፍና በራሺያ፤ በኩባና በመሰል የሶሻሊዝምን ርዕዮተ ዓለም ያራምዱ የነበሩ የሄዱበትን «አንደወረደ» በዚህም ተፈፃሚ ለማድረግ መመከር መገለጫው ነበር። በዚህም ጦስ የወንጌላውያን አማኞች ከፍተኛ ጫና ገጥሟቸዋል፤ እንዲሁም ቢሆን ግን ወንጌልን ዘርተዋል፤ አስተምረዋል፤ ዘምረዋል።

በዚህ ጊዜ የተዘመሩት መዝሙሮች ግን የእግዚአብሔርን ምህረት የሚማፀኑ፤ በመከራ ውስጥ ፀንቶ ማለፍ ተገቢ መሆኑን የሚገልፁ፤ የሰው ልጅ ተሰባሪ ሐላፊ ጠፊ መሆኑን የሚያረጋግጡ፤ አጉዋጉል ፍልስፍና እና ተደናቂ አስተሳሰቦች በእግዚአብሔር ተቋቋሚ መሆናቸውን በማብሰር በ ቀ.ኃ.ሥ ዘመን መንግስት የዘለቀውን በተፈተነ እና በጠራ ማንነት ለማዘለቅ የተሞከረበት ጊዜ አንደነበረ አጥኚዎች ይናገራሉ፤ ይፅፋሉ።

በእግዚአብሔር አብ ላይ ያተኮሩ ዝማሬዎች የወጡበት፤ የሰላሴን አስተምህሮ በቅጡ ሊያስረዱ የሚችሉ ቅኔዎች የተገኙበት ጊዜ እንደነበሩ ይመለከተዋል። በዚህ አስተዳደር በርካታ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ሕንፃዎች ተወርሰዋል፤ ተዘግተዋል፤ አብዛኛው ቤት ለቤት በሚካሄደው አገልግሎት ተተክቷል፤ ይህን በቅጡ ለመመዘን በዚያን ጊዜ ከተዘመሩት እና አሁንም በመዘመር ላይ ያሉትን ናሙናዊ ዝርዝሮችን እንመልከት።

በመሰረተ ክርስቶስ መዘምራን በመዘመር የተጀመረው ዛሬም በብዙዎች የእምልኮ ዝግጅቶች ላይ የሚያገለግለው የ«እንዴት ድንቅ አምላክ ነው» አዝማች ቀዳሚ ምሳሌ ይሆናል፡-

ኮንዴት ድንቅ አምላክነው፤

ከኛ የምናመክነው

ከንደምን ሀያኔ ነው

ከኛ የምንሰግድከት

የጋዩኔ ሁኑ ጉኔበት

የፍጥረት መሰረት።

በአዝማች መቆምን የመረጥኩት ቁጥሮች ከሕዝብ ሕዝነ ልቡና ያልራቁ ናቸው በሚል እምነት ነው። መዝሙሩ ምስል ከሳች ነው፤ በቅርብ በርቀት ያሉትን ሁሉ በቅጡ በማየት እግዚአብሔርን እናደንቀው ዘንድ ያመቻቻል፤ ሰውንም ጨምሮ በሰድስቱ ቀናት እግዚአብሔር ወደ ህልውና ያመጣቸውን በአቅማችን ተረድተን መልሰን ልዑሉን እንድናመሰግነው ይረዳሉ።

ምሕረቱ እያልቅም የተሰኘው የተሰፋዬ ጋቢሶ ዝማሬም ወቅቱን እያመላከተ ግና የእግዚአብሔር

ምህረት ታላቅ መሆኑን ያረጋግጣል

ምህረቱ ከያኔቅምና

ከዘካክም ቸር ነውና

የማዳን ኃይሉን ካሳየን

በክንዜ ከሚጎበኘን

መኔካመኑን መፃዛ በምስጋና አቅርቦኩት

በዕኔኔታም ሰገደኩት።

1. በባዚሉን ወንዞች ማዶ ከዝነን ተቀምጠን

ፅዮንን ባሰብናት ጊዜ ከጁን ከከቀሰን

የመልፍናት ከምካክ ከካዶ ገን ያየናክ

ኦንዛቸንን ጠርጎ ስብራታችንን ይጠግኑናክ

2. በስጋዎቻቸው የገነኑ ፈልመው ሲወድቁ

እግዚአብሔርን በመታመን የሚጠባበቁ

በኦንዛቸው ፍሪ ከያበበረቁ በክንፍ ይወጣኩ

ያሮጣኩ ይኩበራኩ ከንደ ከንቁ።

ዝማሬው የእስራኤልን ታሪክ ልብ ላለ፤ የኢሳይያስን መልዕክት በአግባቡ ላጠና የሚያመጡት ወይም የሚያስገኙ ጥቅም ብዙ ነው፤ በጊዜ ውስጥ የታሪክ ባለቤት ከሕዝቡ ጋር መሆኑን ማረጋገጥ እንዴት ደስ ያስኛል፤ ጉልበትን በማደስ መዝለቅም ከእርሱ የተነሳ መሆኑን መገንዘብም የበለጠ ያነሳሳል።

በአባተ ደምሴ ዜማውና ቃሉ የተዘጋጀለት «አስተምረኝም» በዚህ ዝርዝር ውስጥ ተጠሪ ሆኗል። በተዘጉ ቤቶችም ሆነ አገልግሎት በመስጠት በማገልገል ላይ በነበሩ አንዳንድ አጥቢዎች በሚካሄደው ቃሉን የማስተማር የመስበክ ዝግጅት ላይ ቀድሞ በሕዝቡ ወይም በመሪው የሚመረጠው መዝሙር «አስተምረኝ» ብቻ ነበር፤

«አስተምረኝ ጌታዬ ሆዩ

ከስተካክካት ሕይወቴን

መንገዴን ሁኑ ስራመድ

ከንተ ከኔኔ ጋራ ሁን»

መዝሙሩ ሁለት ሰንኞችን በመያዝ አራት ቁጥሮች ያሉት ቢሆንም በየትናንሽ መስመሮቹ፡- እግዚአብሔር ሕዝብን እንዴት እንዳስተማረና እንደመራ በማረጋገጥ «አሁንም አንተ ይቻልህል፤ ያንተ የሆነውን፤ልማር» በማለት ታዳሚን ያዘጋጃል፤ ይህም በየሰው ልብ ውስጥ ሊበቅል ያለውን ዘር ለማመቻቸት አጋኝነት እንዳለው እምነት አለኝ።

«የኮም ዩኔ ዴሞክራሲ»ንና «ዝንጀሮ ክዳደከሁም»ን የዘመረው ደረጃ ከበደም በጠቀስኳቸው ዝማሬዎች የነበረውን አመለካከት የተገዳዳሪ አገልጋይ ሲሆን በጊዜው የነበረውን መከረኝነት እንደሌላው «የለም» በማለት እንዳይከድ አቅምን ከእግዚአብሔር የተማፀነበት «እኔም እንደ ጴጥሮስ» ተጠቃሽ መዝሙሮች ናቸው።

እኔም ኦገደ ጴጥሮስ ክዳደከሁ ብክህ

ክክደህ ይሆናኔ ቃካት ምን ኪጠቅምህ

ቆሜ ብጠብቅህ ኦስከ ማገኘጥህ

ያነው ምስክረ እኔ ኦገደማፈቅርህ።

1. በሰላሙ ጊዜ ሃኪኩያ ብዩህ

የሱስዩ ብክህ ጌታዩ ወደድኩህ

ያን ጊዜ ክዳደከም ኦርገጠኛው መውደድ

ሳይታይ ብርታቱ በፈተና መንገድ።

2. ያኔ ስትገኙ በክብር ታጅባህ

ቸግረን ክክፈ ፀንቼ ሰቆዩህ

በመኩ ኦገደበቴ ጌታ ክዳደከህ

ብዩ ከመናገር በፊትህ ክደፍራከህ።

መዝሙሩ ራስን በመመልከት፤ ዝግጁ መሆኑንና ቁርጠኝነትን አማኞች ይዘው የጌታን መግለጥ እየሰሩ፤ እንዲጠብቁ ያሳስባል፤ መንፈሳዊነትም የታይታው እንቅስቃሴ ሳይሆን የውስጥ ግንዛቤ መሆኑን በማረጋገጥ በፈተና ውስጥ ማለፍ የቻለ እምነት አሉ የተመሰገነ እንደሆነ ያሳያል፤ እንዲህ ዐይነት ዝማሬዎች ቀድመው በተዘመሩት ላይ የይዘት አንድነት ባላቸው ላይ የሚተካኩ ስለሆነ አቅም ሰጪ ናቸው» ለዚህ ደግሞ፡-

ክመኔካክሁ ይህንን ታካቅ ጌታ

ክመኔካክሁ በማንም የማይረታ

ክመኔካክሁ ግንበኞች የናቁትን

ክመኔካክሁ የማሰዘን ክራሰን

የሚለው የእጅጋየሁ በየነ መዝሙር በደርግ ዘመን መንግስትም ተሻግሮ ያኔ በነበሩት አሉታዊ ገፅታዎች ላይ መዘምራንን ተቋቋሚ ስራን እንዲያዘጋጁ አመቻችቷል፡-

ወዘ ኦገደክብሔር ቤት ኦገደክ ቤትኝ

ደስ ክክኝ

ቃኩን ኦገደማ ኦገደክ ቤትኝ

ደስ ክክኝ

ና ና ኦገደክቤት ኦገደክ ቤትኝ

ደስ ክክኝ

ና ና ኦገደማር ኦገደክ ቤትኝ

ደስ ክክኝ

ደስ ክክኝ።

ደባርክኛኔ ክወቃከሁ

ያስተምረኛኔ ክምናከሁ

ሕዳወቴን ክክርሱ ክሰጣከሁ...

የመሰሉት ዝማሬዎች መነሳሳትን፤ የዓላማ ግልፅነትን፤ እና መነቃቃትን በአማኞች ሕይወት በማኖር በጎውን ሁሉ አድርገዋል።

ይህ ጥናት የወቅቱን ሁኔታ ለማሳየት መነሻን አመለካከት ስለሆነ ዝርዝር ጉዳዮችን ፈፅሞ አያነሳም፤ ዘመኑንና የመንግስቱን አስተዳደር አመለካከቱ በዚያን ጊዜ የወንጌላውያን ዝማሬዎች በወቅቱ የተፈጠረውን ከፍተኛ ለመድፈን ጥረት ማድረጋቸውን፤ ለውጥ በእርሱ ዘንድ የሌለው እግዚአብሔር ሁሉን አሳልፎ እሱ ግን ፀንቶ ኑዋሪነቱን፤ አማኞች በምድር ሲኖሩ የኑሮ አቅጣጫቸው ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር የተሳሰረ መሆኑን ለማሳየት ብቻ ያመቻቸሁት አቀራረብ ነው። በዚህም ምክንያት በዘመነ ደርግ መዝሙሮች ነበሩ፤ ተዘግረዋል፤ ደግሞም ጠቅመዋል፤ የቋንቋ ብቃታቸውም ገላጭነትን ከመያዝ ባሻገር አመለካከት፤ ተያያዥ እና ግልፅ አንደነበሩ ተገንዝበናል በቀጣይነት ዘመነ ኢህአዴግ ን እንቃኝ።

ዘመነ ኢህዳግ - ግንቦት 20

ከ1983 ከሰከ ዛሬ ድረስ

የመንግስት አስተዳደር እምነትን በሚመለከት መንግስት በሀይማኖት ጉዳይ ጣልቃ አይገባም፤ ሀይማኖትም በመንግስት ጉዳይ ጣልቃ ባለመጣበት ያስተዳድራል፤ ይህ ደግሞ በበርካታ ሀገራት ተፈፃሚ ሲሆን አዋጪ የሆነ አስተዳደር ሊፈጥር ይችላል። በተያያዥም «የእምነት ነፃነት ሰብአዊ መብት ነው፤ ከዚህም የተነሳ የትኛውም በሌለው ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ለማድረስ ቢጥር በሕግ ይጠየቃል» ይህን መብት ይዞ በሚያስተዳድረው የመንግስት ዘመን ውስጥ ወንጌላውያን በመዝሙሮቻቸው ማገልገላቸውን አዝልቀዋል።

በመሰረቱ በዚህ የአስተዳደር ዘመን ሁለት ጊዜ የሕዝብ ቆጠራ ተካሄዷል፤ በሁለቱም ጊዜዎች የወንጌላውያን ቁጥር በእጅጉ በማሻቀብ አስራ ስድስት ሚሊዮንን ካለፈ ውሎ አደረገ። በዚህ ዘመን ጥቂት የነበሩ ቤተ እምነቶች ተበራክተዋል፤ በአዲስ አበባም ሆነ በመላው የሀገሪቱ ክልሎች ወንጌላውያን መጠለያን በመሰራት ወይም በመከራየት ይገለገላሉ፤ ሰፋፊ የጀማ ስብሰባዎችን በትላልቅ አደባባዮች ያካሂዳሉ፤ ብርቅ የነበሩ መጋቢዎች ዛሬ በቁጥር በዝተው በሀገሪቱ ይታያሉ። በቁጥር የሚታወቁ የቀድሞ መዘምራን ታሪክ ተቀይሮ ዛሬ ጦርነት ለመዝለቅ በማያስችል ሁኔታ በዝተዋል፤ በእነዚህ በታዩ ዕድገቶች በጎ ገፅታዎች ደስታችን የሁላችን ሆኑዋል፤ በትይዩ የታዩ ታራሚ ግድፈቶችን ደግሞ ማረም የጋራ ስራችን ይሆናል። ሊታረሙ በሚገባቸው ወይም ባላሰቡ ጭብጦች ላይ መናበባችንን አይቀርም፤ አሁን ግን እየዘመርናቸው ባሉት መዝሙሮች ላይ ምሳሌ በማንሳት አቅጣጫችንን እናጠጋ። ተስፋዬ ጫላ «ገናኖ የኤፍ ኢየሱስ» እያለ ዘምሯል፤ አራት ቁጥሮች ባሉት ዝማሬው «ትንሳኤው» ትርጉም ሰጪ የክርስትና ማዕከል መሆኑን አረጋግጧል።

ገናኖ የኖ ኢየሱስ ክቻ ክዳግኝነት

ክንደ ሞተ ከክቀረም ከት ከከ በሰማያት፤

ማን ይቃወሙና ካረሰ በደሙ ዋጅተናክ

ትንሳኤውን ከናወራ በገና ከንስተናክ/2

ምስጋና/3 ከሆነው ገናኖ

ከክክታ/3 ዩክ ካደረገው ጌታ።

ይህ አዝማች የአዲስ ኪዳንን ዋንኛ መልዕክት በመያዝ በብቻው ተዘምሮ ሊቆም ቢችል እንኳ በበቂነት ለመመዝገብ እቅም አለው። ትንሳኤው ለእኛ ጠበቃን አናረ፤ ከዚህም የተነሳ ተቃዋሚ የትም አይደርስም፤ ትንሳኤው በሞት ላይ የማሸነፍ እቅም ፈጠረ። ስለዚህ ሞት እያስፈራንም፤ ትንሳኤው ድል በመሆኑ ምላሽ ይፈልጋል፤ ይህም ድል ያደረገውን ጌታ በማመስገን ይገለጣል።

«ጨካኝነት» በዚህ የዘመን ክልል የተዘመረ በመሆኑ እሱንም ሌላው ተጠሪ ነው።- ሊሊ ጥላሁን።

ጨካኝነት ጌታ ነዋበራ

በኩላት በደመና ክየግሰራ

ክፋ በሆነብኝ ቀኝት ፈንታ

ደስታን ከጠገበኝ የኔ ጌታ።

ምን ከካከሁ ምስጋናን ተሞክቻከሁ

ምን ከካከሁ ጌታ ከምካኬን ከክብራከሁ።

2. የፊቱ ብርሀን ከበራክኝ

በክቤ ደስታን ጨመረክኝ

ጌታ ምህረቱ ከረድተኛክ

ሀዘኔን ችግራን ከስትተኛክ።

ቁጥር ሁለትን ብቻ የወሰድኩት በአንድና ሶስት መካከል ተገኝቶ ሀሳቡን እንደ ጅረት መስመር አስይዞ ስለፈሰሰልኝ ነው፤ ዘማሪዋ በአዝማቹ ሕዝብ አስራኤልን እንድናስብ ፈልጋለች፤ ፍላጎቷን ግን በድሮው የእግዚአብሔር ገድል ላይ አላሰቆመችም፤ ከዛሬው ማንነቷ ጋር አስተሳስራለች፤ በዚህም እግዚአብሔር በሁሉ ነገር ቀዳሚ ተነሳሽ እሱ እንጂ እኔ አለመሆኗን፤ በእውነተኛ ዳግም ልደት ወደ እግዚአብሔር መንግስት የተቀላቀሉ ሊረዱት ስለሚችሉ በወጉ ይዘምሩታል፤ ተዘምሯልም። «በአቤት!» ትምህርተ አንክሮ የተገለጠው ሌላኛው መዝሙርም የዘመኑ ዝማሬ ነው።

ክቤት እግዚአብሔር ክርሱ ከምካክ የሆነው

ክንደት ታዩክ ምስጋናን ሆዝብ ነው።

1. ዓካማ ይዞ የተሰከፈ

ገርማ ሞገሱ ከምካክ የሆነ

መርዛመን ከባብ ረጋግሞት ያከፋክ

የጠካቶችን ምንደር ያወርሳክ።

2. በረሐብ ዘመን መናን ከብክት

ኖላቀት ሲበዛ ሰካምን ሰሞት

ከጌካ ከፊት ሆኖ ከከካ

ክርሱ ያመራዋክ በድክ በተደካ።

የአራቱን አኩሌታ ትቼ፡- ሁለቱ ላይ ብቻ አንኳ ብናተኩር እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ሰብስቧል፤ የሰበሰበውንም ይንከባከበዋል፤ አስፈላጊያቸውን ሁሉ ያደርግላቸዋል፤ ከዚህም የተነሳ ሊያከብሩት ይገባል ባይ ነው። እርግጥ ሊወረስ ያለው ወይም የተወረሰው የጠላት መንደር የት የነበረው ነው? መርዛመስ እባብ የመቼ ታሪክ ነው? ለሚለው ቁርጠኛ ጥያቄ በቂ መልስ ላይኛር ይችላል፤ ይህም ቢሆን ግን የገዛ ሕዝቡ ረሀብን እንዲቋቋም፤ በጭንቀት ሰላምን እንዲይዝ እና ከጌታው ባገኘው ድል እንዲፅናና ተዘምኛል።

በብዙዎች እየተዘመረ ባለው በተከሰተ ጌትነት እንድ መዝሙር ላይ ደግሞ ትኩረት እናድርግ፡-

ምክንያቱ ብዙ ነው ክጅግ ብዙ ብዙ

ከጥንቶችም በርቱ ከአምካኪ ተገዙ

ነፍሴ ሆይ ከክብረው ከሞት ያዳነሽን

ዝም ከትበይ ተነሽ ከመስገኚ ጌታሽን።

ይህን ብዙ ምክንያት እንዳለው የሚገልፅበትን አዝማች ያስያዘው ዘማራው ይህንኑ ጭብጥ አዳባሪ በሆኑት ቁጥሮቹ አገጣጥሞ አሳይቶናል፤ እርግጥ ብዙ ባይተነትንም በአንዱ፡- አብይ የምስጋና ምክንያት ላይ አፅንኦት በመስጠት ከሙት መንፈስነት በክርስቶስ ሥራ ህያው በመሆን ከጌታው ጋር የመገናኘት አቅም ማግኘቱን የአርባታው ፊትአውራሪ አድርጎ አቅርቧል፤ ይህን ደግሞ «ነፍሴ ዘምራለት እክብራው» በማለት ዘላቂ ማንነትን ገልጦበታል፤ በዚህም ሊገባን በሚችል መንገድ የቀረበ ግና የቋንቋው አቅም ከፍ ብሎ ከመዝሙራት መልዕክቶች ጋር የተጣጣመ ስራን በማግኘት ወንጌላውያን ሁሉ ተጠቅመውበታል።

በመዘምራን በተለይም በጌጃ ቃለሕይወት ሀ በመዘመር ላይ ካሉት ዝማራዎች ውስጥ «ከሰው ሁሉ የሚያበራ» ጥሩ መለያ ነው ብዬ ወስጄዋለሁ፤ መዝሙሩ በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ የተገለጠውን ኢየሱስን ያሳያል፤ ማንነቱን፤ ተልዕኮውንና ለእኛ እሱ ያደረገውን በማያያዝ የአዲስ ኪዳን መገለጫ ሆኗል፤ ዝማራው እምስት ቁጥሮች መያዙን ሳልሰጋበት ግን እያንዳንዱ ስንኝ በእግዚአብሔር ቃል ይደገፉ ብንል መደገፍ የሚያስችል አቅም እንዳለው ለማብሰር ሁሉን አስነብባለሁ።

ለሰው ሁሉ የሚያበራ

እውነተኛ ብርሀን በራ

ቃልም ሥጋን ለበሰና ፀጋ እውነትን ተሞላና

በእኛ መሐል አደረና

ሕይወት ሰጠን እንደገና ምስጋና፤

1. በጨለማ የሄደ ሕዝብ ብርሀን አየ

በሞት ጥላ ለሚኖሩ ጌታ ታየ፤

የአስጨናቂውን ቀንበር ሰበረና

ጨለማውን አስወገደ ብርሀን ሆነና።

2. በበደል በኃጢአታችን ሙታን ሆነን

ከእግዚአብሔር ከፀጋውም ተለይተን፤

ወደ ሲኦል ስናመራ በጨለማ

አማኑኤል ተወለደ በዳዊት ከተማ።

3. አርሱ ከጥንት ከእግዚአብሔር ዘንድ የነበረ

በቃሉ ሁሉን ያፀና የከበረ፤

ፀጋ እውነትን ተሞላና በእኛ አደረ

የኃጢአትን ቀንበር ከሰው ላይ ጌታ ሰባበረ።

4. ከመንግስቱ ከተስፋው ቃል ፍፁም ርቀን

እንግዶች ሆነን በዚህ ዓለም ተስፋን አጥተን፤

ስንጓዝ ጌታ መጣና ሰላም ሆነልን

ሁላችን ወደ መንግስቱ መግባትን አገኘን።

5. ኃጢአትንና ዓለማዊ ምኞትን ከደን

በእግዚአብሔር ለመንግስቱ ተለይተን፤

እንድንኖር ጌታ ሕይወቱን ለኛ ሰጠን

ሰውን ሁሉ የሚያድን ፀጋ ተገለጠ።

ተከታታዮቹ ቁጥሮች ተያያዥነታቸውን እስተውያለሁ፤ የደህንነት ታሪክ እንዴት ሊገባን እንደሚችል ተደርጎ እንደተፃፈ ልብ ብያለሁ፤ በዘመነ ኢህአዴግ እነዚህን የመሰሉ መዝሙሮች መዘመር በክርስትና ሕይወት ላይ በገውን ውጤት አምጥተዋል።

ከአመታት በፊት በቀረበ አንድ ጥናታዊ ፅሑፍ ላይ ግን አጥኛው «በመዝሙር እና በዘማሪያን ያጋጠመን ችግር» በሚል ርዕስ ላይ ባቀረበው ትንተና ላይ ይህን ዘመን «ዘመነ ነፃነት» ካለው በኋላ በኒህ ከሀያ በሚበልጡ ዓመታት ውስጥ የተዘመሩ መዝሙሮችን ይዘት «እኔነት የገነነበት» ነው በማለት የጥናቱን አጠራራ መርዶ በመሰለ መልክ አስነብሷል፤ አዘጋጅ «አብዛኞቹ መዝሙሮች ግለኝነት ተንፀባርቆባቸዋል፤ እግዚአብሔር አብን፣ ወልድን፣ ወይም መንፈስ ቅዱስን በአግባቡ የሚያከብሩ ከመቶ አምስት አይሆኑም ዘጠና አምስት በመቶው ግለኝነትን አስረግጠው መንፈሳዊ መሰለው ቀርበዋል» ይላል።

«እኔ እበልጣለሁ» ፉክከር የተጣጠረበት ብዙ ዘማሪዎች አባል ከሆኑባቸው አጥቢያዎች ርቀው አረኛ የሌላቸው ውሉ ገብ አገልጋዮች የበረከቱበት ዘመን ሆኗል። በአንዳንድ ዘማሪያን ዘንድ የትኛው አጥቢያ የተሻለ ገንዘብ ይሰጣል፤ የማንኛው ሕዝብ ቁጥር ከማንኛው ይበልጣል፤ በማለት የሰለላ መረብ የሚዘረጋበት ጊዜ ይመስላል፤ ዘማሪዎች ራሳቸውን ለመንፈሳዊ ትምህርቶችና ለፀሎት ከማስገዛት ይልቅ ካሴትና ቪሲዲ ለማሰራት የተገቡትን የሚረድሙበት ወቅት ነው። ይህ ማለት ግን እግዚአብሔርን የሚፈሩ አንደ ፊቃዱም የሚኖሩና የቤተክርስቲያንን ልብ ያሳረፉም ሞልተዋል፤» ይላል።

በእኔ ግርድፍ ጥናት የመዝሙሮቻችንና የዘማሪዎቻችን አቅጣጫ ወዳልተፈለገ ሁኔታ እየተጓዘና ነገ ለመቆጣጠር አዳጋች በሆነ ሁኔታ ላይ እንዳይደርስ ከወዲሁ መመካከሩ ተገቢ ይሆናል፤ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ግለኝነት እያስፋፋ ቤተ ክርስቲያንን ወደ አልተፈለገ አቅጣጫ እንዳይወስዷትም ለዘማሪዎች ርህራሄ አባት፤ አፍቃሪ አረኛ፤ ተንከባካቢ መሪዎች፤ አቅጣጫ አመላካች አስተማሪዎች ያስፈልጓቸዋል...» (ጌታቸው በለጠ - ሆዶስ - ቅፅ 2 ቁጥር 1፡1999) በማለት ፅፏል። ይህ ለቀጣዩ ምዕራፍ መነሻ በመሆን «ነገሩ እውነት ነው?» እያልኩ የተዘጋጀሁበትን ዳግም እስከትዩ አቀርባለሁ።

በአጭሩ ያለፉትን ከሰማንያ የሚበልጡ አመታትን በአስተዳደር ዘመን በመከፋፈል መዝሙሮች ያላቸውን አስተዋፅኦ እና ዘላቂነት በግርድፋ ተመልክተናል፤ በዚህም የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት እንዲፀናኑበት የመዝሙር አገልግሎት የድርሻውን በመዘምራን ቡድን ውስጥ ባሉ መዘምራን እንዲሁም በነጠላ በመዘመር በሚያገለግሉ ወንድና ሴት ዘማሪዎች መጠቀም መቻሉን ተመልክቷል።

በዚህ ውስጥ በሦስተኛው የአስተዳደር የዘመን ክልል ውስጥ መዝሙሮች ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው፤ ዘማሪዎችም ትኩረት ሊሰጣቸው እንደሚገባ ተጠቁሟል። ይህንን ደግሞ ማወቅ

መርዶ ሳይሆን ከፊል ብስራት ሊሆን ይችላል፤ በግልፅ «በሽታውን የተናገረ እና የተነጋገረ መድሀኒት አያጣምና»።

በተገናኝበት ዘመን መዝሙር
ኪናረው የሚገባው ሁነኛ ድርሻ

የምንመካከረው ዘንድ ላይ ቆመን ስለሆነ ከዚህ የዘመን ክልል ጀምሮ በሚቀጥሉት በርካታ አመታት መዝሙር በኢትዮጵያ ሊኖረው የሚገባውን ትክክለኛ ድርሻ ማወቅ፤ ማመንም ተገቢ ይሆናል።

ክርስትና ያለፉትን 2000 ዓመታት በዘላቂነት አብቦ፤ ተቋቁሞና አሸንፎ የዘለቀው በየዘመኑ የትንሳኤው ፅኑ ምስክሮች በመኖራቸውና ንፁሕነት የእግዚአብሔርን ቃል በመንፈስ ቅዱስ እገዛ በቃልና በኑሮ የመግለጥ ሥራ በዓለም አቀፍ ደረጃ ባለመደብዘዙ የተገኘ ውጤት ነው።

እርግጥ የክርስቶስን ታላቅነት፤ ጌትነት እና አዳኝነት፤ በተቀደሰ ኑሮ ለመኖር ያልፈለጉ ይህን የመስዋዕትነት እምነት በሀገራቸው እንዳይሰፋ አድርገዋል፤ የዛሬ 2000 ዓመት ለሰባቱ አጥቢያ ቤተክርስቲያናት የተላከው የጥንካሬ እና የድካም መግለጫ በእውነተኛ ንስህ በቀጣይነት ባለመዘለቁ እነዚያ ሀገራት ዛሬ በወንጌል ጉዳይ የሚነሱ ስፍራዎች አይደሉም፤ የሰሜን አፍሪካ ሀገራት በመጀመሪያዎቹ አራት መቶ አመታት በክርስትና ተሞልተው ሊቃውንቶቻቸውን ለዓለም አበርክተው የነበሩ የክርስቲያን ሀገራት፤ ዛሬ በማን አሸናፊነት እንደተያዙ ልብ ማለት ይቻላል።

ይህ በዚያ ዘመን ዘመኑን በአግባቡ ባለመዋጀት የመጣ ጣጣ ነው ብዬ በግሌ አስባለሁ «በዚህ ዘመን ግን በኢትዮጵያ ምድር ያለው አኛ ነን፤ ከትናንት የምንማረው የእነርሱ የሆኑ ጠንካራ እና ደካማ ጎኖችን ማወቅ ችለን፤ ዛሬን በአግባቡ ተጠቅሞ ለመጪው ተረካቢ መጨነቅ የእውነተኛ ቤተክርስቲያን ራዕይ መሆን አለበት።

ከዚህም የተነሳ መዝሙርን እና ዘማሪዎችን በሚመለከተው በዚህ አውድ ላይ ሐዋርያው ጳውሎስ «ጌታ እስኪመለስ ድረስ» አማኞች አንድን ሐላፊነት ብቻ እንዲወጡ በመንፈስ ቅዱስ በመነዳት ለቤተክርስቲያን መመሪያን አሳልፏል። እሱም «...እንዴት እንደምትኖሩ ተጠንቀቁ ቀኖቹ ክፉ ናቸውና ዘመኑን በሚገባ ዋጁ... በመዝሙርና በውዳሴ በመንፈሳዊም ዝማሬ እርስ በርሳችሁ ተነጋግሩ በልባችሁ ለጌታ ተቀጥ አዘመም...» ብሏል (ኤፌ. 5፡15-19)

ይህን በቅጡ መረዳት የቤተክርስቲያን ሐላፊነት ነው፤ እያንዳንዱ ክርስቲያን በተናጥል ከዚህ አኳያ ያለበትን አደራ መወጣት ግዴታው ነው፤ ዘማሪያን የተለዩ ሰዎች አይደሉም፤ በክርስቶስ

ዳግም ተወልደው በአንዲት አጥቢያ በማገልገል ዕድሜያቸውን የሚገፉ ከሆነ ተልዕኮዋቸው ያሉበትን ዘመን መዋጀት ነው።

መዋጀት «አግዚአብሔር ወዳቀደለት ግብ፣ ወደ እርሱ ፈቃድ ማምጣት» ማለት ነው፤ «በሰማይ ያለችው ፈቃዱ በምድር እንድትሆን ዕለት ዕለት የምንፀልየውን ፀሎት ተግባራዊ ማድረግ ነው» ዘመንን መዋጀት።

ዘመን የማይጨበጥ የማይዳሰስ ወይም ዘመን በራሱ ጨለማ አልያም የማይወጡበት አረንጓዴ አይደለም፤ ዘመን ሕብረተሰቡ እየኖረበት ያለው አስተሳሰብ፣ እምነት አደራረግና የአኗኗር አጠቃላይ ዘይቤ የሚገለፅበት የአኗኗር ስልት ነው።

ይህን አኗኗር ወደ ልክኛው መለኮታዊ አቅዱ አግዚአብሔር አማኞችን በመጠቀም ጨለማውን በብርሀን የሚተካበት ሂደት ነው ዘመንን መዋጀት።

አሁን ዘመን በማለት የፈጠረውን የሺፕላ ኮከብን በዚህ ጉዳይ ላይ ፈልጌዋለሁ። እሱ ተገቢውን ሐላፊነታቸውን ሳይወጡ በሌላው የሚላከኩትን አረፉ! «ይልቅስ ራሳችሁን ተጠያቂ አድርጉ» በማለት ያብራራው ዘመንን በመግለጥ ወይም ልክኛውን ግንዛቤ በመፍጠር ነው... እነሆ አሁን አፈርም ሆነ ወርቅ የጫኗትን ነገር ትሸከማለች፣ ለተሸከመችው ነገር ተጠያቂ የሚሆነው ግን የጫኗት ሰው ነው፤ ዘመን የአሁን ጀርባ ነው፤ በራሱ የሚለውጠው እንዳች ነገር የለውም... እንዲሁም ዘመን (ጊዜ) እንደተንቀሳቃሽ ፊልም (ሲኒማ) ማንፀባረቂያ ሽራ ሊመስልም ይችላል። ሽራው ሁል ጊዜ አለ፤ የሚለዋወጥበትን ፊልም ሁሉ እየተቀበለ ያንፀባርቃል፤ ታዲያ ተዋናይ ጥሩ በተጫወተ ሽራውን ማመስገን ወይም ተዋናዩ ባበላሽ ሽራውን መወቀስ ሞኝነት ነው፤ እንደዚያውም ሁሉ ሰው በገዛ አስተሳሰቡና ድርጊቱ የግሉንም ሆነ የማህበረሰቡን ሕይወት ላሻሻለ ወይም ላበላሽ ጊዜን መመረቅና መርገም «በጨው ደንደስ በርበሬ ተወደስ» ወይም «አይጥ በበላ ዳዋ ተመታ» አይነት መሆን ነው፤ ይህ ግን መሆን የለበትም። (እፍታ ቅፅ 5 ገፅ 15-18 የሺፕላ) በማለት ዘመኑን ሰዎች በአግባቡ ተጠቅመውበት ለአግዚአብሔር ክብር እና ለራሳቸውም ጥቅም የሚያውሉበት ለዚህም ሙሉ ተጠያቂነት በገዛ እጃቸው ላይ እንዳለ ማረጋገጥ መሆኑን ያሳውቃል።

የሺፕላ፡- «ዘመን በገዛ ራሱ ተአምር እየፈጠረ መታንን አያስነሳም ለዘመን ትርጉም የሚሰጠው ድርጊት ነው፤ የሰው ልጅ ድርጊት ሀሳብን በነፃ በትሁት መንገድ መግለፅ፤ ከእውነት ጋር መጋፈጥ፤ በጎውን ማጠናከርና ደካማውን መተቸት... ነው ዘመንን መዋጀት፤ ዘመን አሁን ነው የተጫነውን ሁሉ ተሸከም ወደፊት ያዘግማል። ለነፃ ማፈሪያም ሆነ መኩሪያ የሚሆን ተግባር የምናከናውነው እኛ ነን...» በማለት (የሺፕላ ገፅ 21) የዛሬ 2000 ዓመት ሐዋርያው አማኞች ዘመኑን

ለዋጁት ይገባል ያለበትን ያፀናል።

መዘምራት፡- ምንም የተለየ እደራ አግዚአብሔር አልሰጣቸውም፤ የሰጣቸው በኖሩበት ዘመኑን በመዋጀት የማይኖሩበትን መግኢ ዘመንንም በአግዚአብሔር እይታ የሚያሳዩ ስራዎችን በቃልና በተግባር እንዲሰሩ ሐላፊነት ተሰጥቷቸዋል።

የሲሳይ ንጉሱ «የረቂቅ ክብሩ» መፅሐፍም ገፅ 95ን ጠቅሶ ዘመንን መዋጀት ምን ሊሆን እንደሚችል አብራርቷል፤ የእሱም ተጠቃሚ መሆኑን በማሳየት ለኒታቸው በለጠ ስጋትም ሆነ በአጠቃላይ ሊታይ በሚገባው የወቅቱ ዘመናዊ እና መዝሙር ይዘታ ላይ ቆም ብሎ የማገናዘብን አቅም ያዳብራል።

ደራሲው «ዘመን እኮ ንፋስ ወይም በፊኛ የተሞላ አየር አይደለም፤ እያንዳንዱን ዘመን የምንፈጥረው እኛው ነን፤ ጀግና ከሆንን የጀግና ዘመን እንፈጥራለን፤ አድርባይ ከሆንን የአድርባይ ዘመን እንፈጥራለን፤ ታታሪ ከሆንን የታታሪ ዘመን እንፈጥራለን... የውሻ ዘመን ጨሽትና ጭራ መቁላት ይበዛበታል፤ የጅብ ዘመን ሆዳም ይበዛበታል፤ የአሁን ዘመን ሸክም ይበዛበታል፤ የድመት ዘመን በጭራ ይበዛበታል... እያንዳንዱ ዘመን እኛን ነው የሚመስለው፡- ውስጣችንን መፈተሽ ሲያቅተን ራሳችንን መግዛት ሲሳነን ፀባያችንን ማረቅ ሲያስቸግረን፤ በዘመን እንላክካለን ዘመንን እናማርራለን...» እያለ ይቀጥላል። ይህ ሊያሳየን የሚችለው ዘመናዊ ለጨለማው ዓለም ብርሀን የመሆን፤ ለኒታ ቃል ስፍራ የሚሰጥን በክርስቶስ ዳግም መመለስ ላይ ተስፋ አድርጎ ሐላፊነቱን በአግባቡ በማድረስ ህያው አግዚአብሔርን በሰዎች መካከል የሚያይ ዘመንን ይፈጥሩ ዘንድ ዘመኑን ዋጁ ተብለዋል። ይህ ደግሞ ተገቢም ነው።

ይህ ግን በአመዛኙ ተግባራዊ እንዳልሆነ የሚያመለክቱ ጭብጦች መኖራቸውን ያሳዩ ምስክርነቶችን በማመልከት ተገቢ መፍትሄን ለመመካከር ወደ ማጠቃለያው እንገስግስ፡- በዚህም መዝሙር ሊኖረው የሚገባውን ሁነኛ ድርሻ መመልከት ቀላል ይሆናል።

ይህን ደግሞ በመዝሙር አገልግሎት ውስጥ ያለፉ እያገለገሉም ያሉ የሰጡትን ምላሽ መቃኘት እንዲሁም የተረጋጋ የማድመጥ የመመዘን አቅም ያላቸው የሰጡትን ትንታኔ እንዲሁም ቃለ አግዚአብሔር የሰጠውን ምስክርነት ጎን ለጎን በመመልከት የዓለም አቀፍ ግንዛቤ ያሳደረውን አሉታዊ ተፅዕኖ በማጤን ንባባችን እንጨርስ።

ከወታሩ ከበደና ቃክ ምክክሱ

ከሰፊው ቃለ ምልልስ ውስጥ ለወቅቱ የሚጠቀመውን ብቻ ወስጃለሁ የማቴቴስ የነሐሴ

1997 ጋዜጣ ለጠየቃቸው ጥያቄዎች ተገቢ መልስን ሰጥቷል፡- የምልልሱ ጭብጥ መልዕክት «ዘማሪዎችን ሊያርመንና ሊመራን የሚችል መሪ ያስፈልገናል» የሚል ነው። ይህም የጋዜጣው ዝግጅት ርዕስ ሆኖ ታትሟል።

አውታሩ «ካንተ ጋር ኑር ይሻለኛል» የሚል መዝሙሩን ካቀረበ በኋላ አሁን በርካታ ዝማሪዎችን ለአማኙ ማህበረሰብ አቅርቧል፤ በተለይም «ቤተ ክርስቲያን ሕብረተሰቡን ወደ እኔ እየመጣችሁ ወንጌልን ስሙ ማለቷ መልካም ቢሆንም ግን ያሏትን ይዛ ወደ ሕብረተሰቡ በመጓዝ ያሏትን በፍቅር ማድረስ አለባት በማለት እሱም በVCD ሰራው ወደ ጎዳና ተዳዳሪዎች በመሄድ መልዕክት አለኝ» ብሏል።

ይህ ዘማሪ «ሪትሞቻችን እና ዜማዎቻችን በጣም የተወሰኑ ስለሆኑ ያደገ ሥራ አልሰራንም፤ ከዚህም የተነሳ የውጩ አየናፈቀን ወደ ዘፈን ከመዝለል የራሳችንን በማሳደግ መጠቀም ብንችል ውጤታማ እንሆናለን» ብሏል። ይህ አወያይ እና ባለሙያዎች ሊመሰክሩበት የሚገባ ጉዳይ ነው።

አውታሩ «ቤተክርስቲያን ለዘማሪዎች ማድረግ የሚገባት ነገር ምንድነው ትላለህ?» ለተባለበት ጥያቄ የሰጠውን ምላሽ ደጋግሜ አስምሬበታለሁ ምላሹ «ለቀቅ ያለና መንገድ የሳተ ነገር እንዳለ ይታየኛል በዘማሪውና በቤተ ክርስቲያን መካከል ልዩነት አለ፤ በተለይ በወጣቱ ዘማሪ መካከል ያለው ችግር ብዙነው፤ ዝም ብለን በራሳችን መንገድ ነው እየሄድን ያለነው። የዚህ ምክንያት ቤተክርስቲያን ዘማሪዎችን በትክክል ካለመያዝ የመነጩ እንደሆነ አሰባለሁ... መሪ እንደሌለው እንደልባችን ሆነናል፤ ከዚህም የተነሳ ቤተክርስቲያን ዘማሪዎችን በሰራ እንዴት መያዝ እንዳለባት አጥቢቃ ማሰብ አለባት» የሚል ምላሽን ሰጥቷል። ይህ ምላሽ በተሞክሮ፤ በግንኙነት እና ዙሪያ ገቡን በማየት የፈለቀ ስለሆነ ለዝግጅቱ ድንቅ መጠቀሉ ይታያል።

ስለ መማር እና ስለ ዘመኑ ተጠይቆ የመለሰው «ለጊዜው የጀመርኩትን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ባቋርጥም...እንደገና እጀምረዋለሁ፤ ዘማሪ ያለ እግዚአብሔር ቃል አውቀት ራዕይ አለኝ ማለት አይችልም፤ ለዘማሪያን ነገሮች ሰፊና ቀላል ሆነው ስለተገኙ ብቻ የምናደርጋቸው ሳይሆኑ በእግዚአብሔር ፊት ቆይታን መውሰድ ዘመኑንም መዋጀት አለብን» ብሏል።

ጥሩ ሰው ቢበቢ ከና ከዜብ ኃይኮ

የማቴቴስ ዝግጅት በመጋቢት 1998 አትሙ ባልና ሚስት ዘማሪያትን አስተዋውቆናል፤ ከእነርሱ ለዚህ ዝግጅት በቀጥታ የሚጠቅመውንና የሚረዳውን ለይቼ አቀርባለሁኝ።

ጥሩ ሰው «የሰነ መለኮት ትምህርት መማር አለመማሩን» ተጠይቆ ሲመልስ የሰጠው ምላሽ

አልተማርኩም፤ ግን አንባቢ ነኝ፤ ጤናማ የሆኑ መፅሐፍትን እነባለሁ፤ መጽሐፍ ቅዱሴንም በታጋት እከታተላለሁ» ሲል ባለቤቱ አዜብ ደግሞ በ2ኛው ካሴቷ የዘመረችው በእግዚአብሔር ቃል ምክንያት ላይ ነበር፤ እንዲህ ስትል፡-

«ማለዳ አግኝጄው ቀን ይናፍቀኛል

ቀትር ላይ አይቼው ምሽት ይርበኛል»

ብላ ዘምራለች፤ ይህንን ያለችበት መሰረታዊ ምክንያት ለሥጋችን ምግብን እንደማናቋረጥ ለመንፈሳዊ ዕድገታችን ከእግዚአብሔር ቃል ውጭ ምንም ተስፋ የለንም፤ ያለ እርሱ ፍሬም አይኖረንም» የሚል መልስ አስፍራለች።

አያይዛም ዝማሪ ሁሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሆን አለበት። በአሁኑ ሰዓት በኛ በዘማሪዎች የሚተላለፉትን መዝሙሮች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘታቸውን ስንመረምር እናፍራለን፤ በዝማሪ ወደ ሰዎች ልብ የሚደርሰው ቢቃሉ ላይ ሲመሰረት ብቻ ነው። በተለይም ክርስቶስን ማዕከል ያደረገ የዜማ መልዕክቶች ቢኖሩን በእነርሱ ያለ ጥርጥር መንፈስ ቅዱስ ይጠቀምባቸዋል (መስመር ከራሴ) ትላለች።

ጥሩ ሰው እየሆነ ያለውን በመመዘን ወቅታዊ ስጋቱን እንደሚከተለው አኑሯል፤ «... አድማቴን «ለእምልኩ» ብቻ የሚያነሳ፤ ጉባኤ የሚያደምቅ ዓይነት ዘማሪንና መዝሙሩን መስማት ይፈልጋሉ፤ ይህን በአግባቡ ያደረገውን ዘማሪ «ተባረከ» ሲሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መልዕክት አዘል የሆኑ ዝማሪዎችን በእርጋታ ያቀረበውን ምንም አይሉትም፤ ከዚህም የተነሳ በርካታ ዘማሪዎች የሕዝቡን ድጋፍ ለማግኘት ወደ አንድ አቅጣጫ አዘምመዋል፤ ይህ ደግሞ የዘማሪውን ቁርጠኝነት ማጣታችንን ያሳይብናል እኛ በዝማሪያችን መገለፅ፤ መወቀስ ስንችል ምስጋናን ብቻ ዘምሩ የተባልን መስለናል፤ በአንድ ወቅት አዜብ ባወጣችው ካሴት በተለያዩ ርዕሰ ጉዳይ ላይ ዘምራለች። በዚህ ወቅት ከሀገርም ከውጭ ያሉ አማኞች «መልዕክት አኮ በዛበት» የሚል ተቃውሞ እንጂ እንደቃሉ ገሰፀሽን ያለ አልነበረም፤ ይህ ያሳዝናል፤ ያሳፍራልም...»።

አዜብ የአገልጋይ መሰናዶን ስትገልፅ «ከአገልግሎታችን ይልቅ እግዚአብሔር ሕይወታችንን ይፈልገዋል፤ ዘማሪ ሁሉ ቅድሚያ ለገዛ ህይወቱ መስጠት አለበት፤ በመንፈሳዊ ህይወቱ ማደግ አለበት፤ ከዚህ በኋላ ነው ስለ ውጤታማነት መነጋገር የሚቻለው ትላለች።

ሁለቱም አጠንክረው ዘማሪዎች ሁሉ የራሳቸው ቤተክርስቲያን ይኑራቸው፤ ዘማሪ እና ዘማሪያን ከቤተክርስቲያን ጋር በመተባበር መገልገልና ማደግን ከምንም በላይ ቀዳሚ ስራቸው አድርገው መንቀሳቀስ አለባቸው፤ መዝሙሮቻችን ከመውጣታቸው በፊት በቤተክርስቲያን ወገኖች

ቢመረመሩ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘታቸው ቢፈተሽ የተገቢ ተገቢ ነው። ማለታቸውን አክብራ አስተባባይነት።

ታምራት ኃይኪ

የ2004ቱ የቃለ ሕይወት መጽሔት በበርካታ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ ያወያየው ቢሆንም እኔ ግን ለዚህ ርዕሰ ጉዳይ የሚጠቅመኝን ለይቻለሁኝ፡-

አዘጋጁ፡- «በሀገራችን ዘማሪያን በዝተዋል እንደመብዛታቸው ግን ጥራቱ በሰፋት አልታየም የመልዕክት ይዘቱም ከቀድሞው (ከእናንተ ጊዜው) ወርዷል ይባላል ለዚህ የእንተ ምላሽ ምን ይሆን?» ብሎታል ታምራት መዘምራን መብዛታቸው ለግዚአብሔርን እንድናመስግን ያደርገናል በትይዩ ግን መስተካከል ለላባቸው የምልባቸው ነጥቦች አሉኝ፡-

«...ዘማሪዎች ሁላችንም ስለ መዝሙሮቻችን ጥራትና ይዘት ከልብ መጨነቅ አለብን የማያልቀው የእግዚአብሔር ውበት መነገር፤ መመስገንም አለበት፤ ይህ ግን «ለኔ፤ በኔ፤ የኔ... በሚሉ ራስ ተኮር መግለጫዎች ላይ ብቻ ማተኮር አይብዛበት፤ ሁሉን አሳታፊ ይሆን ዘንድ ይገባል፤ የእግዚአብሔር የእኛ አባትነት፤ ጠባቂነት «እኛ በእኛ ተብሎ ይተረክ እንደ እነ ሲድራቅ «እኛን ባያድንን እንኳ ለምስሉ አንሰግድም» አንበል፤ እግዚአብሔር ባያድንንም ይመለከዳል...

ዘማሪዎች የውላታን ፍቺ በክርስቶስ ከመዳናችን ጋር በቀዳሚነት ማንሳት፤ ከዚያም ሌላውን ማስከተል አንልመድ የእግዚአብሔር የድነት ስራው ጥልቅ ነውና።

ዘማሪዎች ምስጋናን እንደ አንድ ንዑስ ገፅታ በመቁጠር ንስህ ተኮር የሆኑ ትምህርቶች፤ ምክሮች፤ ግሳጃዎች እንዲሁም የደህንነት ጥሪን አመለካከት መዝሙሮች ይኑሩን በአሁኑ ወቅት እኒህ ከውድድሩ ውጪ የተባሉ እና በጠራታ የተገለሉ መስለዋል (መስመር የራሴ)...

ዘማሪዎች የካሌት ስርጭታቸውም ሆነ ዘማሪዎቻቸው ሁሉ ከቤተክርስቲያን ጋር ተገናኝተው ቢሰሩ ዝግጁነትም ቤተክርስቲያን በማገናዘብ፤ ለዘማሪዎች ተገቢውን በማድረግ ትሰራ፤ ይህ ንፅህናን፤ ጤናማነትንና ትክክለኛውን የወንጌል ሰራ ያሳድጋል... ቅድስናና እግዚአብሔርን መፍራት ጊዜ ያለፈባቸው ፋሽኖች አይደሉም ቋሚ የወንጌል ትምህርቶችና የሕይወታችን መርሆዎች ናቸው። ይህን መግፋት ተገቢ አይደለም።» የሚል ምላሽ ሰጥቷል።

ደረጃ ከበደ

ደረጃ ከበደ (ዶ/ር) ከማቴዎስ መፅሔት ጋር ቃለ ምልልስ አድርጓል ምልልሱ በማቴዎስ ቁጥር 8 ሐምሌ 2000 ተነቧል፤ ለዚህ ዝግጅት ግን በትክክል ይጠቅማል ያልኩትን ላይኛ አቀርባለሁ።

በዘመነ ደርግ በእስር ባሳለፈበት እና ሥርዐቱ በያዘው ፖሊሲ መሰረት ተግዳሮት በክርስቲያኖች ላይ በዝቅተኛነት፤ በዚህ ጊዜ ውስጥ ደረጃ መዝሙሮችን ደርሶ አዘሟል፤ አስደምጧልም፤ ከእነርሱ ውስጥ በዝነ አንደበቱ የምንገረምባቸው ያላቸው፤ የዝግግሩ ለውጥ አስተሳሰብ በገንነበት ዘመን አሉ ግን «ዝንጀሮ አይደለሁም» የሚለውን ዘምሯል፤ በእምነት ምክንያት መገደል በበረከተበት በዚያ ወቅት ላይ አሉ ግን፡-

«ሞት ላይቀር ዞር ዞር

ማለፍ ጀግንነት ነው ጌታን አስከብር»

ዘምሯል፤ ራሳቸውን ብቁ እንደሆነው «ተፈጥሮን በቁጥጥራችን ስር እናደርጋለን» የሚለው መፈክር በሚኒሊክ ቤተ መንግስት መግቢያ ላይ ሲቆም አሉም፡- «የፍጥረትን ገዢ የተገዳደሩ» በማለት ዘምሯል፤ እነዚህን መዝሙር ፈታኝ ቢሆንም ግን የተላከነው ይህን ለማለት ነው በማለት ዘማሪዎች ሊያስቡበት የሚገባውን ጉዳይን አንስቷል።

መዝሙርን አማኞች እንዴት ሊረዱት ይገባል? ለተባለው ጥያቄ ምላሹ «በዙዎች የሚያስቡት መዝሙር የወጣቶች ወይም የልጆች አገልግሎት ነው ብለው ያምናሉ ግን አይደለም፤ መዝሙር በሁሉም የእድሜ ደረጃ ይቀርባል ዘማሪያችንም እስከ ሞታቸው አስከ ሽምግልናቸው የሚያገለግሉበት ሰጦታ ነው፤ ከቢሊግርህም ጋር አብሮ የሚዘምረው ከ80 ዓመት የዘለለው ቤቨርሊፔ ለዚህ ጥሩ ምሳሌ ነው፤ በወንጌላውያን ዘንድ ግን ከወጣትነት ሲዘሉ፤ ሲያገቡ ወይም በሌላ አማራጭ ዝማሪን አቁመው «ከግሩፒ» ይወጣሉ (መስመር ከራሴ) ይህ ተገቢ አይደለም፤ አገልግሎት ለወንጌላውያን እና ለመጋቢዎች ትኩረት እንደተሰጠው ለዚህም ትኩረት ማድረግ ያስፈልጋል» ነበር ምላሹ።

ደረጃ የተጠየቀው ሌላ መሰረታዊ ጥያቄ «በወንጌላውያን መዝሙሮች ላይ ዕድገት ታያለህ ወይ?» የሚል ነበር። ምላሹ «በዚህ ብሰለትና ዓይነት፤ በግጥም ውበትና ጥልቀት ወደ ጓላ ሄደናል» የሚል ነበር፤ መዝሙሮች በአመዛኙ ደስታንና ፈንጠዝያን ገላጭ ሆነው መከራና መንስኤውን መናገር ፈፅሞ አልፈለጉም አድማጩን ለማስደሰት ከፍተኛ ጥረት በዘማሪያም በሰባኪያችንም ይታያል፤ ይህ ደግሞ ነገ «መድረክ ያስከለክላኛል» በማለት እውነትን መሸጥ ነው፤ ከዚህ ይልቅ ለእግዚአብሔር ታማኝ እንሁን

በማለት በቅርቡ የምወዳቸው ዘማሪዎች ፀጋዬ ካብትይመርና አዲሱ ወርቁ ያሳተሙትን መዝሙሮች ሰምቼ ተባርኬያሁ፤ ዘመን የማይለውጣቸውንና የማይሰለፍ መዝሙሮች መዘመር አለባቸው። በማለት ቃሉን አስተላልፏል፤ ምላሹ የዝግጅቱ ሁነኛ አደራጅ ስለሆነ ሁሉም ልብ ይበለው።

ተስፋዬ ጋቢሶ

ተስፋዬ ጋቢሶ መጋቢም ነው፤ ዘማሪም ነው፤ ያዘጋጀውን መፅሐፍ በተመለከተ የብርሀን መፅሔት አዘጋጆች ባቀረቡለት የ2004 ቃለ ምልልስ ውስጥ «...አሁን ያለውን የዝማሬ አገልግሎት እንዴት ታየዋለህ? ተብሎ ነበር ምላሹ፡- አገልግሎቱ ለአምልኮና ለመንፈሳዊ መነቃቃት ትልቅ ድርሻ አበርክቷል፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘቱ (አስተማሪነቱ) ግን በአንዳንድ በኩል አሁንም መጠናከር አለበት፤ ከቃሉ ጋር የሚሆን ቅርበት ለሁላችንም ሊኖር ይገባል፤ » የሚል ምላሽ ሰጥቷል።

ተስፋዬ ጋቢሶ ያለፉት 4 አስርቶች ያህል በርካታ መዝሙራትን ለቤተ ክርስቲያን ጥቅም አበርክቷል፤ መዝሙሮቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን በዜማ በመቀየር መዘመር፤ ወቅታዊ ተግዳሮቶችን በጌታ በመደገፍ ፀንቶ የመውጫያን መንገድ በመዝሙሩ ማድረስ፤ ልዑል የሆነው እግዚአብሔርን በሙልዐት ማመስገንና አማኞች ከሀጢአት ርቀው በቅድስና እንዲኖሩና ንስህ በመግባት የጌታን ፈቃድ እንዲፈፀሙ የሚያግዙ ብርቱ ዝማሪዎችን መዘመሩን ይህ ትውልድ አይዘነጋውም።

በወሃነሐውያን መዝሙሮችና መዝሙራን ካዩ

ወቅታዊ ሒሰ ያቀረቡትን ምን ክኩ?

ከላይ የተዘረዘሩ ጥቂት ወገኖች ዘማሪዎች ናቸው፤ ዛሬም እየዘመሩ ነው፤ «ማን ይመስከር የነበረ ማን ያርዳ የቀበረ» ለሚለው ምሳሌያዊ ንግግር አጋዥ ሆነው ያለተፅዕኖ «እንደወረደ» የሆነውን የገለፁ አገልጋዮች ናቸው፤ ከየምላሾቻቸው የሚጠቅሙ ገንቢ ጭብጦችን በዝግጅት እቅማችን ማውጣት ስለምንችል የዚህ ጥናት አቅራቢ የራሱን አሳብ አልሾጠባቸውም፤ በዚህም ንዑስ ርዕስም ላይ የሦስት ምሁራንን ጠቃሚ ትንታኔ አስከትሎ አስነበባለሁ።

ጳውሎስ ፈቃዬ ክንዳመዛክተው

ዝግጅቱን በግንቦት 2001 ሆዶስ ላይ አስነበቧል፤ የንባቡን መንደርደሪያ ካርቶኒስቱ «ለሚመለከታቸው ዘማሪያን በሙሉ የመዝሙሮቻችሁ ስንኞች በትክክል ቃለ እግዚአብሔርን መሰረት ያድርጉ» ካለ በኋላ ከሥሩ «የሚወጁት ምዕመናን» ይላል (ገፅ 22 ይመልከቱ)።

በዚህ መሰናዶ ታዛቢው ከመዝሙር ጋር በማደጉ እና አጥልቆ ተመልካች በመሆኑ አስተያየት ለመስጠት አቅም አለው።

ከዚህም የተነሳ ጳውሎስ «ድብን ይበል ጠላቴ እርር ይበል ጠላቴ ቅጥል ይበል ጠላቴ» በማለት በዘመረው ላይ «ሲያጣንን ድብን/እርር/ቅጥል ማድረግ ይቻላል? ወይ» በማለት ይሞግታል፤ ይህንንም ቅን አድማጮች፤ እንዲሁም በዲያብሎስ ሥራ የተማረሩ አማኞች «ምናለ ስሜቴን እስከነካልኝ ድረስ እንኳን ድብን ሌላስ ቢባል?» ሊሉ ይችላሉ ግና መንፈሳዊ ይዘት ያለውን ፍጡር፤ ከየት ተነስቶ የት እንደደረሰ የሚታወቅን ሳጥናኤልን፤ ይልቅኑ ልዑል የሆነው ጌታ ፈቅዶ «የዚህ ዓለም ገዢ እንዲሆን» የተወውን ሴጣንን በሰዋዊ መንገድ ለመግለፅ መሞከሩ ለሱነቱን በእኛ አቅም የመመዝን ደረጃ ስለሚያደርስ እያዋጣም።

ጳውሎስ ከእንዱ ዘማሪ ስንኝ መዞ ይፈትሹ ዘንድ መንደርደሪያ ይሰጣል።

«እጁና አግሩን ጎኑን በጦር የተወጋው፤

እጅና አግራ ሰውነቱ ጤነኛ እንዲሆን ነው» የሚለውን ስንኝ ያብራራል።

ክንደም:- በጦሩ የተወጋው ኢየሱስ ጎኑን ነው፤ ለምን በሚሰማር የተቸነከሩ አግርና እጆቹን በጦር አንቀይራለን?

ዘከትም:- እውን የኢየሱስ መወጋት ለኢያንዳንዳችን እጅ አግሮች ፈውስ ለማምጣት ነውን?

ሦስትም:- የኢየሱስ ሞት ሁነኛ ጥቅሙ በቀዳሚነት ከእግዚአብሔር ለመለየታችን መፍትሄ ለመስጠት ነው፤ ይህ ሁልጊዜ መሪ እውነት ነው፤ ከዚህ ወጣ ብለን ሌላን ብንመርቅ ቃሉ አግባብነት ያለው ድጋፍ አስካልሰጠን መከራከር አይቻልም።

ግና የዘማሪው ድግግም በሰው ጆር ባማረ ዜማ ሲንቆረቆር ምዕመናን በቀላሉ ያጠኑታል፤ ይዘምሩታል፤ ውለው አድረው በቃሉ ውስጥ እንደተፃፈ በመቁጠር እጅም አግሩም በጦር ተወግቷል በማለት መግት ይጀምራል፤ ጭርሱን የሞተው ለእጁ ነው በማለት በአደጋ እጁን የተጎዳ ጎበዝ ከሌላው ጋር ሊጋጭ ይችላል።

ጳውሎስ የእንደን አህት ዝማራ በመውሰድ ስንኝ ይመዛል፤ «ፃድቅ ሰው እርቃኑን በመስቀል አደረ» የሚለውንም ይተነትናል።

ኢየሱስ አርግጥ ነው ፃድቅ ሰው ነው፤ በሀጢአት አይታማም፤ ሀጢአትም ፈፅሞ ሰሜ ታደሰ

አልሰራም፤ እርግጥ ነው በመስቀል ላይ እርቃኑን ውሏል፤ እኛ በሰዕል ከፊል አካሉን ሸፍነንለት እንጂ እንደወንጀለኛ የተቆጠረ ማንም በሮም አቀጣጥ እርቃኑን ሆኖ ነው የሚሰቀለው፤ ይህ ልክ ነው ሀሰት የሚሆነው ግን «ኢየሱስ በመስቀል ላይ አድሯል» የሚለው ነው።

የእርማትዮሱ ዮሴፍም ሆነ ሌላኛው የኢየሱስን በድን የለመኑት እርብ አሰራ ሁለት ሰዓት ሳይሆን በፊት ነበር፤ ልመናውም ተሰምቷል፤ ከዚህም የተነሳ የኢየሱስ በድን በመስቀል ላይ አላደረም።

አንዳንድ ሰዎች «አደረ» ቢባል ምን ይገባል? ይሉ ይሆናል። ጉዳቱ ግና በሀገራችን ዛሬ እንደ 66ቱ ቅዱሳት መጽሐፍት የተቆጠሩ መልካ መልኮች እና ገድላ ገድሎች አነሳሳቸው «ምንም ጉዳት አያመጡም ይልቅስ ሰውን ወደ እግዚአብሔር በማቅረብ ከጣኦት አምላኪነት ያተርፋሉ» የሚል የጅል ምክር ተለጥፎባቸው ስለነበር ነው ዛሬ ትምህርቶቹ ተገማሽረው የሚያታግሉን። የዚህም እጣ ፈንታ ከአንድ ትውልድ በኋላ ተመሳሳይ ይሆናል።

ሌላኛው አንድ ዘማሪ ከዘመራቸውም መዝሙሮች ውስጥ፡-

«መሴን ጠራውና በትሩን አስጣለው፤

ለካስ አባብ ነበር ለቅፎት የሚዞረው...»

የሚል ይገኝበታል፤ ይህን ከመጽሐፍ ቅዱስ ቃል በእጅጉ የራቀን መዝሙር፤ በእሁድ ስብከት፤ መንፈሳዊ ሕይወቱን የሚመራ እማኝ «ድንቅ መገለጥ» በማለት «አንኳንስ አስጣለው» ብሎ የምስጋና ፕሮግራም የሚያዘጋጅለት ሊሆን ይችላል።

እውነቱ ግን መሴ ይዞት የነበረው ከጥሪው በፊት የነበረውን ያንኑ በትር ነው፤ ወደ ጌታው እስኪሰበሰቡም ድረስ ከእጁ የተለየ አይመስለኝም። ይህን በትር እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር እንዳለ ሊያረጋግጥለት በወደደው መንገድ ተጠቀመበት፤ በዚህም መሴ ተደነቀ፤ በጌታም ታመነ። ከዚህ ባለፈ ግን የመሴ በትር ከቀድሞው እኩይ የስጋዊነት መገለጫ እና የዲያብሎስ ውክልናን በእጁ በማኖር ዲያብሎስ አኗኗሪነት ነበር የሚል የተለጠጠ ትርጉምን ዘማሪው በዝማሪው አቀብሏል። ይህ ጥፋትን ውሎ አድሮ ያሳፍላል።

ጳውሎስ ትኩረት የሰጣቸው እያንዳንዱን ስንኝ በተናጥል፤ ቁጥሮችን በአንድ ላይ፤ ሙሉ መልዕክትን በጥቅሉ በመመዘን እንዲሁም በመምከር ፤ በማስመስከር፤ ወደ አደባባይ ከመውጣቱ በፊት መጠንቀቅ ተገቢ መሆኑን ይነግረናል።

አንዳንዶች «በኖር ላትጠቀም ሞቼ ላትጎዳ» ብለው በመዘመራቸው እንዳሳዘኑን፤ «ሌጣን ተባረረ» በማለት የውሸት ተስፋ እንዳሰጨበጡን፤ «እንደምንም ብዬ አደርስበታለሁ» በማለት ያልተረጋገጠ የዘላለም ሕይወት ባለቤት መሆናችንን እንዳረዱን፤ «እኔስ እቆማለሁ ከማሪያም ጋራ፤ በወንድ ላይ ልኩራራ» በማለትም፡- ሚስቶች በባሎች ላይ፤ አህቶች በወንድሞች ላይ፤ ይሳለቁ እና ይነሳሱ ዘንድ እንዳደረጉት እንዳይሆን እኔም እንደ ጳውሎስ አመክራለሁ፤ ይህች ዘማሪ «ሰዎች ሁሉ ሀጢአትን ሰርተዋልን ወይም የሰው ልብ እጅግ ከፋነው ማንስ ሊያውቀው ይችላልን» ላፍታም እንዳላሰበችው ማንም ልብ ሊለው ይገባል። የእግዚአብሔር ቃል ወንድና ሴት በእርሱ አምሳል መፈጠራቸውን አውጇል፤ በእኩልነትም አስቀምጧል።

ሀያሲው፡- «የጠራ በእውቀት ላይ የተመሰረተና ከመንፈስ ቅዱስ የሆኑ ዝማሪዎች ያሏቸው ዘማሪዎች ይበልጥ እንደበታቸውን እንዲከፈቱ እንፀልይ ካለ በኋላ ምልጃውን በማርዘም በወረደ ቃላት፤ እግዚአብሔርን በተገረሩ ስንኞች፤ በዘፈን በተሟሹ መዝሙሮች የሚገጡንን ጌታ በራሱ ጥበብ ዝም ያስኝልን» በማለት ይፀልያል፤ እኔም እፀልያለሁ።

ዘካርያም መሆኑንና ክንዳመዛክተው

ዘላለም፡- በርካታ መፅሐፍትን ፅፎልናል፤ በርካታ መጣጥፎችን አስነብበአል፤ ሁሉም ስራዎቹ ወደ ሕያው እግዚአብሔር እንመለስ፤ ለ66ቱ ቅዱሳን መጽሐፍት ታማኝ እንሁን፤ ለእግዚአብሔር መንግስት መስፋትና መጥራት እንጨነቅ የሚሉ ናቸው።

ዘላለም በቀደሙት አመታት ባዘጋጀው CD የመዝሙራትን አቅጣጫ ማመልከቱ አይዘነጋም፤ ይህ ቅንብር የስራው ክፍል ሁለት ተደርጎ ሊቆጠር ይችላል።

ዝግጅቱን መጥኜ ላመላክት ደራሲው ሒስ/ግለሒስን አማኞች በተለይም አገልጋዮች አይፍሩት ይላል ይህም ከቤተክርስቲያን ታሪክ ጋር በማገጣጠም በጥፋታቸው እንዳይዘልቁ የተወደዱ ሰዎች መሴ፤ አርን፤ ዳዊት፤ ጴጥሮስ የመሳሰሉ ተሳስተው በመገኘታቸው ተወቅሰዋል፤ ወቀሳው ጠቅሟቸው በሁለት አግራቸው ቆመው ዘልቀዋል፤ ዛሬ ላይ በርካታ አገልጋዮች መወቀስን አይወዱም፤ ልብ ቢሉ ግን ሒስ ቃሉም ልምዱም ጥንታዊ ነው። ትርጉሙም ለማፍረስ፤ ለመተቸት፤ ለመተረብ ሳይሆን ገንቢ ለሆነ እርማትና ለቀና ግብ ለማስተካከል መውቀስ፤ ጥፋትን ማሳየት፤ የማረሚያ ነጥቦችንም ማቅረብ መሆኑን ያብራራል።

ከዚህም የተነሳ ስህተትን መጠቆም ከተሳሳተው ሰው የተሻለ ሆኖ የመገኘት ማረጋገጫ (ምልክት) አይደለም ይልቅስ እርሱ/እርሷ ካላየው አቅጣጫ ነገሩን ማስተዋል መሆኑን ልብ ይሏል።

ለነገሩ አገልጋዮች ሁሉ ወንጌላውያንን በመወከል በሕዝብ ፊት የሚቆሙ ሰዎች አይደሉም? ሲሰብኩ፣ ሲዘምሩ እኛ በዚህ ወገን ቆመን «የእኛ ሰባኪ፣ የእኛ ዘማራ...» ብለን እንደሰት የለ ታዲያ «አንዳንሳቸውን እንረዳዳ» ማለት ምን ከፋት ይኖረዋል? ምንም።

ዘላለም መዝሙርን በመተርጎም ነው ሊታሰብበት የሚገባቸውን ነጥቦች የመዘዘው፡- የእሱ ትርጓሜ የሁላችን እንደሚሆን አምኜ እንዳለ አዙሬዋለሁ፡-

መዝሙር በተለይም ክርስቲያናዊ መዝሙር አገልግሎት ነው... ሰሜትን ማሟሟቅ አይደለም፤ ያላመኑትን ወደ ክርስቶስ የሚጋብዝ ያመኑትን እንደ ሰብከት፣ ትምህርት፣ ተግሳፅ፣ ምክር፣ የሚያገፅ፣ ከጌታ ጋር ያለንን ግንኙነትን የሚያጠናክር አገልግሎት ነው ይህም በሁነኛ ሰንኝ ተዘጋጅቶ ባሚፈ ዜማ በመቅረብ የሚደመጥ ነው። ይላል (መስመር ከራሴ ነው)

ይህን ፍቺ ይዞ ሲዘልቅ አዋጪ አገልግሎት ይሆናል፤ ልከኛውን ፍቺ በመሸራረፍ እንደልቤ ልሁን ከተባለ ግን መዝሙር ዘፈንም አይሆን።

ዘላለም አደመጥኩ የሚላቸውን ዘፈኖች እኔም በዕድሜዬ ልብ ብያቸዋለሁ መልዕክት አላቸው፤ አስተማሪ ናቸው፤ ያስጠነቅቃሉ፤ ግለሰብን፣ ቤተሰብን፣ ማህበረሰብንና ሀገርን ይመራሉ። በዘፈን ያለው በተሻለ በመዝሙር ይኑር ማለት አይገባምን? ሊለን ይጀምራል።

ሀ. ተማር ልጄ... ለተማረ ሰው ሌሊቱ ፀሐይ ነው

ላልተማረ ሰው ግን ቀኑ ጨለማ ነው።

ለ. ለእውነት ሙት... ውሸት ለመናገር አትሻም ምላሴ

ለእውነት እምታለሁ አልሳሳም ለነፍሴ።

ሐ. እሊቃህን አክብር... አክብር እሊቃህን በሰነሰርዓቱ

ሸርጉድ አታብዛ በየምክንያቱ።

መ. የሕፃን ልጄ ፍቅር... ኑኑዬ ጨቅላዋ ሳይሸ ደስ ይለኛል

ከመጥፎው ሀሳቤ ፍቅርሽ ይገታኛል።

ሠ. አያጠፋ የለም... አያጠፋ የለም ሁሉም በየቤቱ

የኔስ የብቻው ነው ሽረ ስንቱ ስንቱ።

ረ. ቀጠሮ እናክብር... አርቆ ማሰቢያ እያለን አይምሮ

እንደምን ተሳነን ለማክበር ቀጠሮ።

ሰ. ጋብቻ ከቡር ነው፡-

1. ጋብቻ ከቡር ነው/ወረት ያልዳሰሰው።

2. ማየት መልካም ሁሉን አይው

ግን በትዳር ቀልዱን ተይው።

ሸ. ንቀትን ማስወገድ...

ማህይም በማለት ሰው እንዴት ይናቃል

ያልተማረ አዋቂ ሲጠይቅ ይጨንቃል።

ቀ. እናትነት ...

የእናት ውለታዋን ባወሳ አወዳለሁ።

እነዚህን ከዚህ እስከ ቀ በመዘርዘር ዝግጅቱን ወደ ዘፈን አመጣው ወይ የሚል ግምት በማንም አይፈጠር ግና እነዚህ ሁሉ ከ ሠላሳ ምናልባት ከ አርባ ዓመታት በፊት የተዘፈኑ ናቸው። ዘፈኖቹ ግን ሰው እንደሰው ሲኖር መሆን የሚገባውን ነግረው አርመውታል፤ ከብሩን በማሳወቅ ከፍ አድርገውታል።

የሚገርመው በእነዚያው የቀደሙ ዘመናት ውስጥ ይዘመሩ የነበሩ መዝሙሮች ዘርፈ ብዙ በመሆን በርካታ ቁምነገሮችን ለአማኙ ማህበረሰብና ከዚያ ውጭ ለሆነው አድርሰዋል፤ በጥናታችን የቀ.ጋ.ሥ ዘመን አገዛዝ እንዲሁም በከፊል የደርግ አስተዳደርን ስንመዝን ያገኘነው በርካታ መዝሙሮች እንደ አሸን ባይፈሉም ጥቂቶች ግን ሚዛን ደፊ ነበሩ።

ይህ ሁኔታ ይዘትን ከመገምገም አኳያ መተያየት የሚኖርበት ሌላኛው ማንጠሪያ ቢፈለግ ምላሹ የገዘፉ ርዕዮተ አለሞች እንደ ድህረ ዘመናዊነት የመሰሉ አቅጣጫ ለዋጭ ሒደቶች በአማኞች ላይ ጫና እንደፈጠሩ መገንዘብ ተገቢ ነው። ይህን ትንታኔ በማጠቃለያው ደጃፍ ላይ ስንደርስ ተመልሼ አመጣለሁ።

ዘላለም በመዝሙሮች እድሳት ላይ፣ በዜማ ድግግሞሽ እና በንባብ ግድፈቶች ላይ ያነሳቸውን ነጥቦች ትኛ እርሱ በአራተኛነት የዘከረው የይዘት ግድፈት ላይ ብቻ አተኩራለሁ።

ይዘት ወሳኝ ነው፤ ይዘት መልዕክት ነው፤ ይዘት እውነት ነው፤ ይዘት በአማኞች ዙሪያ መገኘቱ ቅዱስ ቃሉ ነው፤ ይዘት እውነታው የሚገለፅበት ጭብጥ ነው።

ዘላለም ማን እንደዘመረው ባይናገርም ግን «አሉ» የሚለውን ቅድሚያ ሰጥቷል ዘማሪው «እኔን የጨነቀኝ ኢየሱስ ምን አለ?» ይላል በአዘማመሩ ኢየሱስ ምን እንዳለ ሳያውቅ ቀርቶ የሚጠይቅ ይመስላል ግና ምን እንዳለ አውቆአልና በአዝማቹ ውስጥ ደጋግሞ ኢየሱስ «አሉሁ አሉ» የሚለውን የጥያቄውን መልስ ያቀብላል።

«ዘንድርስ ምን አለ?» በማለት በየዓመቱ የሚለውን የሚለውጥ በመሰለ መልኩ ቀርቧል፤ በዝማሪው ከ60 ጊዜ በላይ «አሉሁ አሉ» ይበሰራል፤ ብስራቱ እንደአቀባበሉ ነው መርዶውንም አካቶ «አሉሁ» አለን በመውሰድ ተገቢ ያልሆነ ተስፋን አስጨብጦ ምዕመናንን መሸንገል ተገቢ አይደለም። (ድምፅ ቤዛ ቁጥር 21 ገፅ 12)

ዘላለም በርካታ ዘማሪያን «ሰው አደረግኸኝ» የሚል የመነሻ እና የመድረሻ ሐረግ በየመዝሙራቸው ከተዋል «ዛሬማ ሰው ሆኜ ቀስት እገትራለሁ» የመሰሉ እና ብጤዎቻቸው።

ሰው ማንነው? በመነሻ ምዕራፎቹ ለማብራራት ሞከራለሁ፤ ሁሉም ሰው በህጢአት የተበከለ እና ማንም ከማንም በመለየት ጥሩ እና የጥሩ ጥሩ የማይባል መሆኑን ከቅዱስ ቃሉ በመነሳት አረጋግጠናል፤ ሰው ሁሉከእግዚአብሔር ከብር በህጢአት ምክንያት ረክሷል፤ ይህም ውድድርን እና ገፅፅርን አስወግዷል።

አማኞች በልዑሉ ፈቃድ በመጠራታቸው ከመገፈስ በመወለድ የእርሱ ልጆች ሆኑ እንጂ ዳግም በመወለድ ሰው አልሆኑም ዳሩ ግን ከርስቲያን ማህበረሰብ ራሱን እንደ አናሳ ማህበር በመቁጠርና ሊደመጥ የማይገባው መናኛ ሕዝብ አድርጎ ከመውሰድ አባዜ ጋር በማስተሳሰብ ራሱን የሚለካው በእግዚአብሔር ቀኝ ከመቀመጥ ይዘት ጋር ሳይሆን ራሱን ከራሱ ብጤ ከሆነ ሰው ጋር ነው፤ ይህን ግዜ ነው «ሰው አደረከኝ! ከፋንድያ አነሳኸኝ! ኩበት ኩበት እሸት ነበር» በማለት «እኔም ከሰው ተቆጠርኩ» የሚሉ መዝሙሮችን ባለን ሀይል የምንዘምረው ይህ ግን መታረም አለበት።

ዘላለም እነዚህን የመሰሉ ግድፈቶች በአንድ አካሄድ መፍትሄን ያገኛል ብሎ ያምናል፤ ያም «ቤተክርስቲያን በተፈጥሮ ጉባኤ (ማህበር) ናት፤ ፍፁምም ያልሆነች የቅዱሳን ሕብረት ናት፤ ዝማሪንና ዘማሪያንን በሚመለከት ከዚህ ውጪ ስፍራ የለም፤ በዚያ በመሆን መማር፤ ማደግ አካሉንም ለማጎፅ መወሰን የግድ ነው፤ ይህን የካደ የትኛውም እንቅስቃሴ አሉታዊ ተፅዕኖን ውሎ አድሮ ማምጣቱ አይቀርም» በማለት የሒሱን ዝርዝር ለመደምደም ይሞክራል።

ከዳነ ከስናቀ ከንዳመዛካከተዉ

አዳነአስናቀ ይዘምራል፤ ያዘምራል፤ በሙዚቃ መሳሪያዎችም ላይ ስልጥኗል፤ ግዑዝን

ቢሆኑም እንኳ እርሱ ነካከቶ ግሩም ጣህመ ዜማ እንዲያወጡ ያደርጋል፤ h Joyfull Choir ጋርም አብሮ ይተጋል፤ ከአመታት በፊት በጌሌም ተከታታይ መፅሔቶች ላይ በመዝሙር ምንነት ላይ እና በሙዚቃ ጉዳይ ላይ ሰፊ ማብራሪያ አስነበረል፤ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ከያሬድ ሙዚቃ ት/ቤት ድግሪውን በመውሰዱም በሙያው ላይ ሰፊ አስተዋፅኦ በማድረግ ላይ ይገኛል፤ በቅርቡ የሚያሳትመውን መፅሐፍ የማረም ዕድል ስለነበረኝ “መዝሙር፤ ሙዚቃ እና ተያያዥ ሀሳቦቼን” ለዚህ ዝግጅት አስፈቅጄ ወስጃለሁ።

አዳነ «ሙዚቃ እርት ነው፤ መዝሙርም እርት ነው፤ መዝሙር እርት (ጥበብ) የሚሆንበት ምክንያት የሙዚቃ አካል በመሆኑ ነው፤ መዝሙርም የዜማ እና የግጥም ውህደት ነው...» በማለት ይንደረደራል፤ የመዝሙርን ጥበብነት ግን በጥበብነቱ ብቻ የጥበብ ልሙጥነትን ይዞ አይተረጎምም፤ በጥበብ ስም ወንጌሉ ወንጀል መፈፀሚያ እንዳይሆን ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ተገቢ መሆኑን አስረግጦ ይፅፋል፤ ያስተምራልም።

በአንድ ወቅት በፍጥረት ሩጫ፡- በሀያቴ ከበደ የተገጠመውን ጥበብን ተመልካች ግጥም በዚህ ንባብ ውስጥ ማካተት ተገቢ ነው፡ ርዕሱ «ጥበብ ለጌታው አደረ» የሚል ነው።

«ጥበብ ከጌታው አደረ

ብዙዎች ላድባር ላውጋራቸው
ለቆሌ ለከራማቸው
ሲቸሩት ለሌላ እምላካቸው
አንተ ግን...
«እውነተኛ ግጥም አሰርቱ ትዕዛዛትን
ያከብራል» ነው ያልከው?
«አሰርቱ ትዕዛዛትን» ካስከበረ
እርትንም ካከበረ
አላለሁ ያኔ ጥበብ ለጌታ አደረ።
መጋልይን ላፈለቀ
በጥበቡ ለረቀቀ
በማስተዋሉ ለመጠቀ
ጨለማን ላደመቀ
ከዋክብትን ላሰፈነጠቀ
ሰማይን በሥንዝር ለለካው

ውጥችን በእፍኝ ለሰፈረ
 ሰነ ግጥም ለእርሱ ካላደረ
 ቅኔ ለእርሱ ካልዘመረ
 የጨረባ ተሰካር እንጂ
 ምኑን ቅኔ ሆነ ያማ
 የቃላት ድሪቶ አደል አሱማ
 ጥበብ ለጌታው ካልሰገደ
 ወይን አብቦ በመዓዛው ካለወደ
 ይኼ ምኑን ጥበብ ሆነ
 ዘባቶሎ አደል አሱማ...
 ከፅንፍ አፅንፍ በዘረጋው
 ሸራው ላይ
 ቀለማትን በሕብር ላፈሰሰው
 ሰነ ቅብ ለእርሱ ካላደረ
 ጌታውን ካላከበረ
 ሰዓሊው ለእርሱ ካልዘከረ
 ምኑን የቀለም ዜማ ተሰማ
 የአጂያዝ ጋጣ አደል አሱማ
 አናቶሚን ፈዚዮሎጂን ላረቀ
 በጥበቡ ለረቀቀ
 ለዚህ «ታላቅ ዲዛይነር» ካላደረ
 ፍጥረትን ውብ አድርጎ ለፈጠረ
 ቅርፃ ቅርጽ
 ኪነ-ጥበብ፣ ኪነ ሕንፃ
 የቀረፃ ያናጭ ሥራ
 ይህን ጌታ ካላከበረ
 ለእዚህ ጌታ ካልዘመረ
 ምን ሽቅብ ቢጎን ዝና
 ሁሉ ባዶ ሁሉ እና (የፍጥረት ፍጫ ፲፱ ፲፱፻፲፱ ዓ.ም)።

በመንፈሳዊ መዝሙር ስም፣ በጥበብ ስም፣ ባዶ፣ እና የሆነ ስራ እዳይሰራበት የጣፈጠ ፍሬ ከእርሱ በመውጣት ለሰው ጥቅም ለእግዚአብሔር ክብር ይውልበት ዘንድ አዳነ እና ኃይል እንደ አንድ ሰው

ይናገራሉ፤ አዳነ ጥበብን ብቻ (አርት) በመውደድ መዝሙር የሚዘምኑትን፣ ጥበብን በመጠቀም ለገንዘብ ማግኛ መዝሙር የሚዘምኑትን፣ በእጅጉ እንዲጠነቀቁ በመምከር በትይዩ ጥበብን ለሰዎች ሕይወት ለውጥ ለማብቃት፣ በዚህም የእማኞችን ህይወት ወደ ክርስቶስ ቆመት ለማሳደግ፣ ያለ ክርስቶስ የሆኑትን ለመጋበዝ ዘማሪያን ይተጉ ዘንድ ፅፏል በዚህም እንደ ጳውሎስ እና ዘላለም «የተፃፈውን በትክክል እንረዳ ከተፃፈውም አንለፍ» የሚለውን ቀኖና አሱም ይጋራል። ከዚህም የተነሳ «ሴጣንን እንድንቃወመው ታዘናል፤ ይህም ክርስቶስን በመምሰል ፈለጉንም በመከተል ይገለጣል እንጂ ከሀገር ሳይወጣ እንደወጣ፣ ሳይባረርም እንደተባረረ፣ በህሰት በጥልቁ ውስጥ ተጥሎ እንደሚሰቃይ በማወጅ አጉል ተስፋን፣ ከገቱ ትምህርትን እናስተላልፍ» ይላል።

«አልተኛም ሌሊቱን» የሚለውንም መዝሙር በመተንተን ግነት መገለጫችን እንዳይሆን እንጠንቀቅ የማያንቀላፋ እንደሰውም የማይተኛ ልዑል የሆነው እግዚአብሔር ብቻ ነው፤ እኛም «አንቅልፋሞች ነን ይህም ለእርሱ ክብር ነው፤ ይህን በመዘንጋት መኖር ተቃራኒውንም መዘመር ለማንም ጥቅም አይሰጥም» ይላል።

በአንዱ ልሳን በአግባቡ ሳንጠቀም «አልፍ ልሳን ሺህ አንደበት ኖሮኝ ቢሆን ምን አለበት» በማለት ቢኖረኝና ባስደሰትኩት ለማለት መሞከርም ተገቢ አይደለም፤ በተሰጠን የሰው ቋንቋ መንፈሳዊውንም ዓለም ምድራዊውንም ለመግለፅ መቼ አቅም አጣን» በማለት ይመከረናል።

ፀሐፊው «ኢየሱስ፣ እግዚአብሔር፣ መንፈስ ቅዱስ» የሚሉ ስያሜዎች ስላሉበት ብቻ የእግዚአብሔር መንፈስ ይጠቀምበታል በማለት አሰስ ገሰሱን እንዳናቀርብ በመምከር፡- መልዕክት ያለን ሕዝቦች ነን ስለ አድሏዊነት፣ ስለዘረኝነት፣ ስለ ድህረ ዘመናዊነት ተፅዕኖ፣ ስለ ስነምግባር ዝቅጠት ስለሀገር፣ ስለሰራ፣ እንዳንዘምር ማን ከለከለን በማለት ብዙ ብርቱ ነጥቦችን ያሸጋግራል።

እንግዲህ እነዚህ አመለካቾች መዝሙር ጥቅም እንዳለው ዘክረዋል፤ በአስፈላጊነቱም አላወላዱም፤ ሦስቱም ግን ስለ ጥራት ተጨንቀዋል፤ ስለ ውክልና ሰግተዋል፤ ስለ ንፁህ ወንጌል ምጥ ይዟቸዋል፤ ከዚህም የተነሳ በላሱት ጎኖች ላይ በትክክለኛው መንገድ እንዲዳብሩ፣ አላግባብ የተሸነቁት እንዲደፈኑ ለመምከር ቆመዋል፤ እነርሱንም ቀድመው ምስክርነት የሰጡት ዘማሪያን ያሉት በእጅጉ ተቀራራቢን ጉዳይ ነው፤ እንኳ ያስምክርነቱ በብዙዎች ሊደገፍ ችሏልና የወንጌላውያን መዝሙሮቻችንና የዘማሪያን አጓጓዝ ውጤትን በስፋት እንዲያመጣ ምን ይደረግ? ይህ የማጠቃለያው ከፍል ሆኖ እንደሚከተለው ይነበብ።

የመጠቅከያው መንገድደረፍ

አንደኛው:- አሉታዊ ተፅዕኖን አሳዳሪ የሆነን አመለካከት - ማወቅ ነው ይህም «ድህረ ዘመናዊነት» ተብሎ ይጠራል፤ አስተሳሰቡ እየደመቀ የመጣበት የዘመን መነሻ ከ1950 ጀምሮ ያለውን የዘመን አኩሪታ ይይዛል።

ድህረ ዘመናዊነት:- «አግዚአብሔርን ከውድድሩ ውጭ በማድረግ ለእርሱ ተሰጥተው የነበሩትን ሁሉ ሰው እንደወሰደ የሚቆጥርበት አካሄድ ነው፤ በዚህ የጊዜ ክልል:- ግለሰብ፣ ማህበር፣ ሀገር፣ አህጉርም ሆነ ዓለም በሙሉ:- አንፃራዊትን ተመራጭ በማድረግ ፍፁም እውነት ከአግዚአብሔር ዘንድ አለ ብሎ መገምገም ዕውቀትን ማፈን ነው በማለት ብዙ አማራጭ አንዳለ ያሳያል። ለዚህም ተጠቃሚ አንተ እና አንተ ብቻ ናችሁ፤» ይላል ግብ የለሽነት የዚህ መለያ ነው፤ አማኞች የኢየሱስን ዳግም መምጣት በመናፈቅ መኖርን ሳይሆን እንበላለን፣ እንጠጣለን፣ እንዘንጣለን፣ ጠርምሰናል፣ ደርምሰናል፣ ብለው ዛሬን ኑሮ መጥትን መለኪያ ያደርጉበታል፤ በዚህም የአግዚአብሔር ቃል የመጨረሻ ባለ ስልጣን አድርጎ ማመን፣ ማሰብም ተገቢ አይደለም። ትርጉሙን እንባቢ ይወስናል፤ የሚለውም የዚህ የድህረ ዘመናዊ እምነት አካል ነው።

ይህ ግንዛቤ:- ገዢ ሀሳብ ሆኗል ገዢነቱ ደግሞ በኢትዮጵያ ባሉ አማኞች ላይ ተንፀባርቋል፤ እነርሱ የዓለም ተጋሪዎች ስለሆኑ ይህንን ተጋርተውበታል፤ ይህንኑ በመዝሙርቻቸው ከተዋል። በዚህም ጊዜ ነው:- መዝሙር ወደ ልዑል ከማመልከት ወደ ራስ የሚመለሰው፤ ማካፈልን ሳይሆን መቀበልን የሚለምደው፤ መቸገርን ወይም መከረኝነትን ሳይሆን መመቻቸትን፣ ድሉትን ስኬትን የሚጠራው በርካታ መዝሙሮች የዓለም ይዘት ነፀብራቅ የሆኑትም በዚህ ነው፤ እኔ ይህን ጭብጥ በቀዳሚነት ወስጄዋለሁ። ይህ ግን ዘመኑን በመዋጀት ትክክለኛን አደራ ባለመወጣት የመጣ ነው፤ ለዓለሙ ብርሀን ትሆን ዘንድ የተጠራችው ቤተክርስቲያን ጨለማውን ትገልጥ ዘንድ መነሳት አለባት፤ አለበለዚያ ዘማሪዎቿ ብቻ ሳይሆኑ ብዙዎቹ ሕብረተሰቡን ለአቅመቢሰነት ይጋብዙታል።

ሁከተኛው:- የመጠቅለያ መንደርደሪያ:- አብዛኞቹ ዘማሪያን ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ከተፋቱ ከረሙ፤ ይህ ዐይነት ፍቺ አይፈቀድም፤ ከዚህም የተነሳ መፍትሔው መጋባት ነው፤ ንስህ፤ መግባት አማራጭ የሌለው መፍትሔ ነው። ምህረቱ ጴጥሮስ «የንባብ ባህፌ ነፍ ቤተክርስቲያን» በማለት ባሳተመው መፅሀፍ በርካታ ቁም ነገሮችን አስነብሰናል «ከንባብ የራቁ አገልጋዮች የተሻለውን ሕይወት አይኖሩም፤ ምርጥ ምርጡንም ለሰው ልጆች እያካፍሉም ትናንት በመነሻነት የሰሙትን፣ ያዩትን ብቻ በማላዘን ቁም ነገር እንደሰሩ ቆጥረው ያልፋሉ።» ይላል።

ፀሐፊው «ከአላዋቂዎች የሚሻሉት መጽሐፍ የሚያነቡ ናቸው፤ ከእነርሱ የሚሻሉት

ያነበቡትን በአእምሮአቸው የሚይዙት ናቸው። ከእነርሱም የሚሻሉት ያነበቡትን የሚረዱት ናቸው፤ ከሁሉም ምርጦቹ ደግሞ ያነበቡትን በተግባር የሚተረጉሙት ናቸው። በማለት ትልቁን ቁም ነገር ያቀብላል። (ምህረቱ ገፅ 8)

ዘማሪያን እና በርካታ አገልጋዮች የንባብ ባህላቸው ፍዝ ነው፤ መጽሐፍ ቅዱስን ነው «የዝሐ ዝዝቡ ያላነበበው መጽሐፍ» ተብሎ አንደኛ የወጣው:- በመሰረቱ ማንበብ ማነብን አይደለም። ማንበብ ጊዜ በመስጠት፣ ለመማር በመዘጋጀት፣ በፍቅርና በትህትና ከአግዚአብሔር ለመማር በመዘጋጀት መስራት ነው፤ ይህም ሥራ በመንፈስ ቅዱስ እገዛ የሚከናወን ስለሆነ እንባቢ ያለጥቅም ፈፅሞ አይቀርም።

ይልቁኑ በምህረቱ አገላለፅ ለጥልቅ ግንዛቤ (Critical Thinking) መብቃት ከንባብ ጋር ይያያዛል። አግዚአብሔር ከእንስሳ የለየን የማሰብ ችሎታን ለእኛ በመስጠቱ ነው። ጌታ የአእምሮአችን ተጠቃሚዎች እንድንሆን ይፈልጋል፤ ይህ ግን በብዙዎች አይፈለግም ይልቅ አንባቢነት የመንፈሳዊነት መገለጫ ሳይሆን መለያ ተደርጎ ይታሰባል። ይህ ግንዛቤ ግን ለባዶ መንፈሳዊ ኑሮ ይዳርጋል። የዚህ ጦስ አለማንበብ ነው። «ካላነበቡ የሚጠቅመውን ይናገሩ ዘንድ መጠበቅስ ተገቢ ነው ወይ» ያስብላል።

ሦስተኛው የመጠቅከያው መንገድደረፍ:- የዝማሬውን አገልግሎት በአብዛኛው የያዙት በወጣትነት ዕድሜ ክልል ያሉ መሆን በአገልግሎቱ ላይ አሉታዊ አሻራን ጥሎበታል። ይህ ማለት ከወጣት በነ ነገር አይወጣም ማለት አይደለም ግና አገልግሎት በጌታ ለሆኑት ሁሉ በፀጋነት ሊሰጥ የሚችል አስከሆነ ድረስ ስብጥር ሊኖረው ይገባል፤ በመሰረቱ በዕድሜ ክልል ከ15-30 ያሉት ናቸው፤ በዓለም አቀፍ ደረጃም ወጣት ተብለው የሚለዩት፤ ይህን እንደሁኔታው አስከ ሠላሳ አምስት ዓመት የሚያዘልቁ ሀገራት አንዳሉ አላጣሁትም፤ ይህን አገልግሎት በስፋት የያዙት ወጣቶች ከሆኑ እነርሱ የራሳቸው የሆኑ መገለጫዎች አሉዋቸው ፉክክር፤ መታየት፣ መመሳሰል እንዲሁም ግለኝነትን የጋራ ቋሚ መለያ አድርገው ይቆጥራሉ፤ ከዚህ የተነሳ መሰረታዊ ልዩነትን ለማምጣት አይሰሩም። ለዋናውም አጀንዳ ትኩረት አይሰጡም። ከብጤያቸው ያለፈ አቅም በብዙ ትግል ካልሆነ በቀር ጠብ ሊል አይችልም።

በመሰረቱ ይህ ተግዳሮት በአጠቃላይ ማህበረሰቡም ላይ፤ በየአጥቢያ ቤተ ክርስቲያኑም ተገላጭ ነው። የምዕመናን አብዛኛው ቁጥር በወጣት የዕድሜ ክልል ያለ ነው። ይህ ደግሞ አንዳንዴ የገዛ ድክመትን በቅጡ ለማየት አያስችልም። መፍትሔው የወገጌል ስርጭቱ በዕድሜ የተገደበ አለመሆኑን በማመን መሰራት ነው። ይህ ካልሆነ ይህ ዝግጅት «ውሃ በመውቀጥ» ተመልሶ ይመጣል።

ይህን በመሰለ ጉዳይ ላይ እንድን ገጣሚ አስታውሳለሁ:- ቴዎድሮስ ፀጋዬ ይባላል

በ«ነፍሰጠር ሰንጠቄ» ገፅ 48 ላይ «ሲገባኝ» ብሎ ስንኝ ቋጥሯል፡-

ሲገባኝ

«ያወቀ አለው» ብዬ

አባባል ስለቅም

ጥቅሳ ጥቅሱን ስቅም

ለካ እምነቴ ሆኗል

ውል የለሽ ጥርቅም»

ይላል፤ መዝሙሮች በወጣት ዘመናዊ ስለቀረቡ ብቻ በተደጋጋሚ ጥፋት «ይቅር ለእግዚር» በማለት ለሁልጊዜ ምህረትን አያመቻችም። እነርሱ ለዚህ ምድር ጨው ናቸው፤ ብርሀን ሆነው ሁልጊዜ በሰራቸው መገለጥ አለባቸው። እግዚአብሔር ለወጣቶች ልዩ የይቅርታ ደረጃ አለወጣም።

ከራተኛው የመጠቀሚያ መንገድ፡- «አስተምህሮተ መንፈስ ቅዱስ» ላይ ከመጽሐፍ ቅዱስ እውነት ውጭ የየገዛ ትርጓሜንና የራስ ፈቃድን በመከተል ያንን እንደቃሉ በመቁጠር ራስንና አድማጩን በማሳሳት መዝለቅ ያመጣው ክፍተት ሁነኛው ተጠሪ ነው።

በርካታ ዘመናዊያን፡- «ዘመኑ የመንፈስ ቅዱስ» ነው። ብለው ስንኝ ሲያደምቁ መነሻው ከየት እና እንዴት እንደሆነ ሊረዱት ይገባል። መንፈስ ቅዱስ ወልድ ያስተማረውን በእግባቡ በመግለፅ፣ የእርሱ የሆነውን ከቃሉ ባልተጋጨ ሁኔታ በማቀበሉ፣ በመምራቱ ሊያፀናን የተሰጠን እግዚአብሔር ነው። ይህም በዮሐንስ ወንጌል በእግባቡ ተቀምጧል። ዘላለም በ1986 ባወጣው «መንፈስ ቅዱስ ክፍ ካሪካማዊ ቀጠሎች» መፅሐፍ ላይ መዘምራት መንፈስ ቅዱስን እንደ ደመና፣ እንደ አሳት፣ እንደ ሙቀት፣ እንደ ድምፅ ቆጥረው መዘመራቸው ስህተት መሆኑን አሳውቋል።

ዘመናዊያን የሕዝብ ድጋፍ ማግኛ መንገድ፣ አድርገው ቢጫጫሁ ወይም የጋራ የሆነ እንቅስቃሴ በማድረግ «እኔ ምሪቱን ተቀብያለሁ» ቢሉ እነርሱን መጠንቀቅ ተገቢ ነው። አንድን ሰባኪ አስታውሳለሁ የሰበከው ትምህርት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይመስላል እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አልነበረም ይህ ድርጊቱን ቅን ሰው ሻይ ጋብዞ ስህተቱን ጠቆመው በዚህ ወቅት የሰባኪው ምላሽ «እንዴት መንፈስ ቅዱስ ሳያመለክተኝ ቀረ» ማለት ብቻ ነበር።

ዘመናዊያን፡- ለመዳናቸው መንስኤ በመሆን ሀጢአታቸውን ገልጦ ያሳዩ፣ ለዳግም ልደት ምክንያት የሆነ፣ ሊቃሉ ብርሀን ሰጪነት ተጠሪው መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው።

ከምስተኛው የመጠቀሚያ መንገድ፡- ከመልዕክቱ ይልቅ ቅርፅ ላይ በማተኮር መፅናት የመዝሙርን ደረጃ ያወርዳል፤ በአንድ ወቅት ዘመናዊ የአምልኮ ፐሮግራም መሪም በመሆን ያገለገለው ወንድም መፅሐፍ ፅፏል «Why I left the Contemporary Christian music movement» ይላል። ስራው ብዙ ቁም ነገር አስጨብጧል። ዶን በጌታ ስራ ላይ የአቅሙን ሁሉ አድርጓል፤ ድርሰቱን አሰናድቶ፣ ዜማ አዘጋጅቶ፣ ለጉባኤ በማቅረብ ብዙዎችን ደስ አሰኝቷል፤ ይህን አካሄዱን ግን ከአመታት በኋላ ራሱን ሲመዘን፣ እንዲሁም ሌሎች በመዝሙሮቹና በሙዚቃ ጥበቡ ያተረፉትን ሲተምን «ምንም» ሆኖ አግኝቶታል፤ ከዚህም የተነሳ አቋም ወሰደ «ከወሰዳቸው አንዱ፡- አገልግሎቱን በጉባኤ ላለማቅረብ መወሰን ነው፤ በምትኩ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ለመጣበቅ Bible School መግባት ነበረበት፤ ከዚያ በአጥቢያው በታማኝነት መገልገል ስራው እና ሕይወቱ እንዲሆን ወሰነ። ይህንንም አደረገ፤ የሳተባቸውን ለሌሎች ለማሳወቅ ፈለገ፤ ይህንንም አከናወነ።

የከንውኑን ልክኛ ንስህ እና ፍሬ በገለፀበት መፅሐፉ «እግዚአብሔር እናንተነታችሁን ይወዳል፤ ባላችሁበት ሁኔታ ኑ» በማለት ወደ ቤተ ክርስቲያን የመጡትን ሁሉ ከትናንት የሙዚቃ አጠቃቀማቸው ጋር፣ ልክ ከትናንት የአኗኗር ስልታቸው ጋር፣ ከትናንት የቋንቋ አጠቃቀማቸው ጋር ሆነው እንደወትሮው ያለ ለውጥ መቀላቀሉን እግዚአብሔር ይወደዋል። እግዚአብሔር አይጠላውም በማለት ከመሰረታዊ የእግዚአብሔር ልኬት ጋር መራራቅን ያመጣል።

ዶን እንደሚለው «እንዳለን እንደሚቀበል» የሚያረጋግጥ ቃለ እግዚአብሔር እናንኝም፤ ይልቅስ መለኪያውን አስርቱን ትዕዛዛትና መልዕክታቸውን በዘፀዕት 20፡1-17 ላይ አኑሯል ምሳሌ 6፡16-17 እግዚአብሔር የሚጠላቸውንና የሚፀዩላቸውን ያሳውቃል፤ 2ኛ ጴጥ 3፡9 ...ሁሉ ለንስህ እንዲበቃ ስለ እናንተ ይታገላል በማለት ራስን እንዳለ በቅዱሳን ማህበር ውስጥ ከቶ መኖርን ብቻ ሳይሆን የእሱን ምሳሌነት መጠራታችንን ልብ እንበል ይላል። 1ዮሐንስ «እንደ ወረድ»ን እንድንኖር ሳይሆን ተለውጠን እንለውጥ ዘንድ መጠራታችንን ዘመናዊያን ሁሉ ሊያውቁት ብቻ ሳይሆን ሊያምኑት ይገባል በማለት በመፅሐፉ ላይ ሮሜ 12፡11-12 ልብ ይባልልኝ ይላል።

«አምልኮ አለማዊ መገለጫን ምንም ሳያስቀር ልጠቀም ቢል፤ ይህ በውጤቱ የእግዚአብሔርን እውነት በሰይጣን ስልት በመቀየር ወደ እርሱ መቅረብን ማምጫ ነው» በማለት «ለወንጌል ስንል ሁሉ»ም እንጠቀም» የሚለውን እንቅስቃሴ በጥንቃቄ እንየው ይላል።

ደራሲው በተጨማሪም መስሎኝ የተዘረከረኩበት ቃለ እግዚአብሔር 1ቆሮ 9፡22 ነው ይላል፤ «ደካሞችን አመልስ ዘንድ ከደካሞች ጋር ደካማ ሆንሁ...» ይህን ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆሮንቶሳውያን ሲፅፍ ማለት የፈለገው በአንድ ጉዳይ ሦስት ዐይነት ግንዛቤ ሊኖራቸው ያሉትን

ሰዎች ከግምት ውስጥ በማስገባት ማስተማሩ ቀዳሚው ጉዳይ ነበር፤ በህግ የሚተዳደሩ አይሁዶች በከተማው ነበሩ፤ አሕዛብ በስፋት አሉ፤ እነርሱ ያለ ሕግ ያሉ ናቸው፤ እንዲሁም «ክርስትናን በመቀበል ህግን መታዘዝ አላብን የለብንም» በማለት ግራ የተጋቡ አማኞችን ከተማዋ ይዛለች። ከተማዋ ያለ ክርስቶስ የሆኑትን አብዝታ በመያዟም ጳውሎስ ወንጌልን ለማድረስ፤ ሀጢአተኛውን መቀበል ላይሆን ወደ ክርስቶስ ዘወር ይሉ ዘንድ ተገቢ የሆነውን በማድረግ እግዚአብሔርን በአግባቡ ያምልኩ እያለ ነው። ለዚህም ተገቢ የሆነ መስዋዕትነት ያስፈልጋል።

ወንጌላውያን፤ ዘማሪያንና መዝሙሮቻቸው ግን ምርኮን ለመሰብሰብ በሚል ስም ዓለማዊነትን በማስተናገድ ዝቅ ዝቅ እንዳይሉ መጠንቀቅ አለባቸው።

እንግዲህ በማጠቃለያ መንደሪያ ላይ በርካታ ማንጠሪያን ለማመላከት ከቻልኩ ፍጥኔዬን እንደሚከተለው ላሰባሰበው።

የማጠቃለያው ማጠቃለያ

ዝቸኝ ሙሴ የጌታን አባባል እንደጠቀም ፍቀዱልኝ በማለት «እነሆ አምልኮ በዚህ አለ ወይም በዚያ አለ ቢሏችሁ አትመኑ። እነሆ አምልኮ በልባችሁ ውስጥ ናት። የአምልኮ መሰዊያ በልባችሁ መቅደስ ከሌለ ለእናንተ የትም ብትሄዱ አምልኮ የለም...» ብሏል (ሆዶስ 2000 ገፅ 5) በዚህም አምልኮ ጥልቅ ግንኙነት መሆኑን ያረጋግጣል፤ ግንኙነቱ በክርስቶስ የሆኑ አማኞች ልዑል ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኙበት መቀበል ነው።

በዚህ ግንኙነት እግዚአብሔር ውጫዊ የሆኑ መገለጫዎችን በዋናነት አይወስድም፡- ይልቅስ ይዘቱ ላይ መልዕክቱ ላይ ይፀናል፤ ይህን ደግሞ ፍሬያማ ለማድረግ በክርስቶስ መጠራት፤ ዳግም መወለድ ክርስቶስን ምሳሌ በማድረግ ደቀ መዝሙር መሆን መለያ ነው፤ ይህም በቅዱስ ቃሉ መሰረትነት፤ በመንፈስ ቅዱስ አብሪነት፤ በግልፍ በጋራ መኖር አምልኮ ነው። ይህ አምልኮ በጋራ መሰባሰብ ባለበት ጊዜ የመዝሙርን መልዕክትን የመለኪያ መንገድ በማድረግ ቤተ ክርስቲያን ለበርካታ ክፍለ ዘመናት ተጠቅሟለች።

ተጠቀመች ማለት ግን ያለ መዝሙር ያለ ዘማሪ ቤተ ክርስቲያን ልትኖር አትችልም ማለት አይደለም። መዝሙር ዓላማው ለማስተማር፤ ለመገሰፅ፤ ለድነት ከሆነ ዘንድ ይህ በሌሎችም ታግዞ መቅረብ ይችላል።

ይህ ግን ከሚሆን፡- ለጥራት መጨነቅ፤ ለጌታ ቃል ታማኝ ለመሆን መትጋት፤ የጌታን ሀዝብ በፅድቅ፤ በፍርሀትና በአኩባኒት ማገልገል የተሻለ እና ተመራጭ ነው።

ለዚህ ደግሞ መዘምራን ትጥቃቸውን ጠበቅ ማድረግ አለባቸው፤ በእጃቸው ላይ እግዚአብሔር ያኖረው አደራ በእነርሱ በሚያልፍ ዕድሜ ውስጥ ተሰፍሮ የተሰጠ ነው። ከዚህም የተነሳ የማያልፈውን አደራ በሚያልፍ ዘመናቸው ውስጥ ሰርተውት መታየት አለባቸው።

በመጨረሻም ዘማሪ ሁሉ ስለ ሥነ ግጥም እንዲጨነቅ እንዲጠበብ አሳስባለሁ። ብርሀኑ ገበየሁ «የክማርኛ ሥነግጥም» በማለት በ1999 ባሳተመልን መፅሐፍ ላይ ሥነ ግጥም ተናጋሪ ሰዕል ነው፤ ሥነ ግጥም የተመረጡ ቃላት በተመረጡ ቦታቸው የሚገቡበት ስራ ነው፤ ሥነ ግጥም ሁነኛ መሰረት ስላለው ታላላቅ ስሜቶችን የሚሰነዝር ምናባዊ አስተያየት ነው፤ ሥነ ግጥም ስነ ልሳናዊ ቅንብሮች አካል ነው፤ ሥነ ግጥም መዘቃዊ ስልት ነው። በማለት ግጥሞቻችን ሊጋሩት የሚገባቸውን መለኪያዎች አስተዋውቋል። (ብርሀኑ ገፅ 6) ይህም ዘማሪ ሁሉ ስለ ቃላት፤ ስለ ዘይቤ፤ ስለ አሰነኛነት፤ ስለምት እና የምጣኔ ምንነት መስራት አለበት። በዚህም የእግዚአብሔር ቃል በሀገራችን ይገኛል፤ ይሰራልም።

ይህ ደግሞ ለፍሬ እንዲበቃ ከተራችነት መራቅ ብቸኛው መፍትሔ ነው፤ ገጣሚው፡-

«ለተራች»

«እጁን ታጥቦ ሰራት!»

ብለህ ለእድናቆትህ

የጨመርከው እርሾ

ሰራው የሚታጠብ

መቸ እጁ ቆሸሾ?»

(ነፍሰ ጡር ስንኞች ገፅ 110) ማለቱን ልብ የሚል ልብ

ይበለው።

የሕብረት ምህነት

ክፍል አንድ

ድንጋጌና ሕብረተሰብ

ሕብረተሰብ:- በዘርፈ ብዙ ጉዳዮች እርስ በርስ ተግግሞቹ አብሮ የሚኖር የትውልድ ሰንሰለት ነው፤ አብሮነት ባለበት ስፍራ ሁሉ ሁለገብ የሆነ ተግባራት አብሮ አለ (Effective Communication) ከዚህም የተነሳ «የነገር ሁሉ» መነሻ ሕብረተሰብ ብቻ ይሆናል።

ሕብረትን በተመለከተ:- ሕብረት ምን እንደሆነ:- ሊቃውንት ካዘጋጁት መድብለ ቃላት ወይም መዝገበ ቃላት ላይ ከመነሳታችን በፊት በሕብረተሰቡ ውስጥ «ሰዎች» በተነሳ ቁጥር ሁሉም በጋራ የሚረዳውን ትንታኔ መመልከት ግድ ይሆናል።

የሰው ልጆችን ማንነት የሚያጠናው የሰነድ (Anthropology) ጥናት ሰዎች ማህበራዊ ፍጡራን መሆናቸውን ያረጋግጣል፤ ወደዚህ ዓለም የመጣውን የትኛውንም የሰው ልጅ ብቻውን ለማኖር የሚደረግ ጥረት ቢኖር ያ የሚያስገኘው ውጤት ደካማነት፤ መታነት እና «ሰው መሰልን» ግን ከእንስሳት ባልተሻለ ደረጃ ላይ የሚገኝ ሰውን መሆኑን አጥኚዎቹ አስረግጠው ይዘረዝራሉ Conrad Phillip Kottak The Exploration of Human Diversity በሚለው መፅሐፍ በገጽ 266-88 ባለው ትንታኔ ውስጥ የዚህን አርግጠኝነት ያውጃል።

ኢትዮጵያዊው ሊቅ ዶክተር ሀዲስ አለማየሁ:- በ1948 ዓ.ም በፃፉት «የትምህርትና የተማሪ ቤት ትርጉም» መፅሐፋቸው የሰው ልጅ ማህበራዊ ህይወቱን መምራቱ የግድ መሆኑን

በህብረትም መኖር ብቸኛ ሕይወቱ እንደሆነ ያበራራሉ። ለዚህ ደግሞ የሰውን ልጅ ከሰው በመለየት የመጣውን አጉል ነገር በገጽ 63-8 እንደሚከተለው ይዘረዝራሉ።

«...እንዲት ልጃገረድ ባል አግብታ ትንሽ እንደቆየች የምትወደው ባሏ ስለሞተባት በኑሮ ተስፋ ቆርጣ መመነንን ፈለገች፤...ገዳምም ገባች፤ በምናኔ ጥቂት ዓመታት እንደቆየች የባሏን ሀዘን አየረሳች የዓለም ምኞት አደረባት... በመካከሉም ከሰህተት ላይ ወደቀችና ወንድ ልጅ ወለደች... ሴቲቱም በደረሰባት እዝና ለሰው እንዳትገልፀው በዓለም ፊት ነውረኛ ሆና መታየቱ ለሰቅቋት ሕፃኑ ከሰው ሩቅ በሆነ ዋሻ አግብታ በሩን ቆልፋ በሰውር ዘጠኝ ወር እስኪሞላው አጠባቸው፤ ከዚያም በኋላ ሌላ ምግብ እንዲመገብ አልምዱ፡- ምግብ እፈቱ እያኖረች መሄድ ቀጠለች...ኋላ ላይም ባለበት ዋሻ ምግቡን ጠዋት እና ማታ ማግኘቱን እንጂ ማን ይኸንን እንደሚያደርግለት ሳያውቅ አደገ... በተወለደ በ17 ዓመቱም እናቱ በፀና ታማ የማትተርፍ መሆኗን ሲታውቅ የንስህ አባቷን ጠርታ የሰራቸውን ተናዛ ሞተች...ሰውየውም ወደ ዋሻው በመሄድ በሩን ሰብረው ገቡ። በዚህ ወቅት ልጅየው አውሬዎች ዋሻውን ሰለወረሩበት እየጮኹ አንዳንዴ በሁለት አግሩ አንዳንዴ በአራት እግር እየተንቧቸረ ለመሸሽ ሞከረ። ነገር ግን ከዋሻው ጥበትም ሌላ ልጁ በጣም ደካማ ስለነበረ ለመያዝ አላስቸገረም...»

ይህን ካለ በኋላ በልጁ ላይ የታየው አጠቃላይ እይታ ደካማነት፤ ባየው መደናገር፤ ሚዛን አለመጠበቅ፤ ቋንቋ አለመቻል፤ ዕራቁትነትን መምረጥ፤ በአደባባይ መፀዳዳት እና ከማገናዘቡ ውጭ የሆኑ አስከፊ ሁኔታዎች ተገለፁበት። ሀዲስ አለማየሁ ይህ ልጅ «ከሰው የራቀ በክፍል ለአውሬ የቀረበ» ያደረገው ሰውን ሰው ያሰኘው ማህበራዊ ህይወቱን ስለተነፈገ ነው በማለት የሰነ-ሰብ ጥናትን ያፀናሉ።

የሰው ልጅ:- የማሰብ፤ የመናገር የመስራትና የዋንኛ የሰብዕና መገለጫዎች ባለቤት መሆኑ የሚፀናለት:- በሕብረት በመኖር መገለጫ ነው፤ ለዚህም ደግሞ የንጉሴ ቡልቻ አስተማሪ:- ምሳሌ:- ሁነኛ መረጃ ስለሚሆንን አንዳ ነጥቡን ዘርፈን እንመልከትለት:-

ፀሀፊው NSOS Educational Journalገጽ 13 ላይ «...አንድ ሰኔ ሻይ በጠዋት ጠጥተህ እንደሆነ ያንን ሻይ ለአገተ ለማቅረብ ስንት ሰዎች እንደተሰለፉ አስኪ ልብ በል፤ ንፁህ ውሃ ለማድረስ በአንድ ከተማ ውስጥ የሚዘረጋው የቧንቧ መስመር፤ የውሃ ጋን ጥበቃና ጥገና ሥራ ብቻ ብዙ መቶዎችን ይፈልጋል፤ ሻይቅጠል ከተከሉ አንስቶ በየፓጌቱ ታሸን እስኪላክ ድረስ አንደ ተሰማራበት መገመት ይቻላል፤ የሻይ

ሰኒውን የሚሰራው ፋብሪካ ቀጣሪዎች፣ የሰኒር ፋብሪካው ሰራተኞች፣ የሰኒር ማምረቻው ፋብሪካ፣ የሰው ሃይልና መጠን፣ ማንኪያን በተመለከተ ብረታ ብረት የሚሰራበት ስፍራ ሰራተኞች... ሻይ ውስጥ ቅመም ወይም ወተት የሚጨመርበት እንደሆነ ደግሞ ሊካተት የሚችለው ሠራዊት መጠን የትየለሌ ነው...» ይላል ልብ በሉ በዚህ ዝግጅት ውስጥ ከነገድ፣ ከወገን፣ ከቋንቋ የተውጣጡ በዕድሜ የዕድገት ሂደት የተለያዩ፣ በትምህርት ደረጃ፣ በፆታ የተሰባጠሩበት ሁሉ መኖራቸውን እናጢን።

ይህ ማህበራዊ ተሳትፎ ባለበት ሕይወት መተሳሰብን እንዲሁም ማህበራዊ የሆነውን የሕብረት ኑሮውን በመናቅ ወይም ቸል በማለት ለመኖር የሚዘጋጅን ግለሰብ፣ ወይም ቡድን ምን ይዞ ሊወጣ እንደሚችል ልብ እንበል። በተያያዥ ለማባከን ገላጭ የሆነ ንፅፅርን የተጠቀሙትን የ Sword of the Lord ፀሐፊን አቅርቦት ደግሞ እንመልከት እንዲህ ይነበባል፡-

ሰዎች «ከቆሙት በታች ከሞተት በላይ» ኖረው የሚያልፉት «ራሳቸውን ትምህርት ቤት እንደማይሄድ ተማሪ፣ ደንበኛ እንደሌሉት ነጋዴ፣ ሰው አልባ በሆነ ደሴት እንደሚገኝ የንግድ ሰው፣ ቤተሰብ እንደሌለው ወላጅ፣ ቡድን እንደሌለው የእግር ኳስ ተጫዋች፣ ቀፎ እንደሌለው ንብ፣ ቤተ ክርስቲያን እንደማይሄድ አማኝ፣ ሰራዊትን እንደማይቀላቀል ወታደር፣ ድምጽ እንደማይሰጥ ዜጋ፣ ሆነው ሲኖሩ ነው በማለት ያብራራሉ፤ የዚህም ውጤት እንክርትነት፣ ዋዛቂነት፣ ጥቅምክሳነት፣ ከዕውቀት መጉደል፣ መካኒካት፣ በዘኔነትና ጠባብነት መሆኑን ይህ ፅሁፍ ያረጋግጣል።

ሰው በኅብረት - ሰብ

ይህ ርዕሰ ጉዳይ ቀደም በማለት የመነሻ እና የመመከከሪያ ነጥቦች ከተነሱለት የሕብረት ምንነት በመቀጠል የሚቀርብ አዳባሪ ነጥብ ነው። ይህን ለማራመድ ዋቢ ጠርፔ የማቀርበው ሥራ በ1966 በፕሮፌሰር መስፍን ወልደማሪያም ተዘጋጅቶ ለአደባባይ የበቃውን መፅሐፍ ነው፤ «ኢትዮጵያዊነት በኅብረት» የሚለው ጥናታዊ ፅሁፍ «ሰውን ሰው ያሰኘው ኅብረት ተኮር አኗኗሩ ነው» ይላል።

በመነሻነትም የግሪኩ ፈላስፋ አርስጣጣሊስን ስመ ገናና ካደረጉት አንዱ «ሰው ማኅበራዊ እንስሳ ነው» ማለቱን ይተነትናሉ። በዚህም ትርጓሜ «ማንም ሰው አንድ ሰው አይደለም፤ ከፅንሰ እስከ መቃብር ከሌሎች ሰዎች ጋር መኖር አለበት፤ ሰው ሰው መሆን የሚችለው በጥረትና በልፋት ነው፤ ይህም ጥረትና ልፋት ከሌሎች ጋር፣ በሌሎች መሀከል፣ ለሌሎችም ጥቅም መሆን ሲቻል ነው፤ ኢትዮጵያውያን «ብቻውን የበላ ብቻውን ይሞታል» ይላሉ፤ እውነቱ ግን የባለ ነው ሰው ብቻውን መኖር አይችልም፤ ሰው ሆኖ ለመኖር መሥራት ግዴት ነው፤

እየሰሩ ለመኖር ከዚያ በላይ... ለመሸጥና ለመለወጥ ገበያ እና ሌሎች ሰዎች ያሰፈልጋሉ (ገፅ 10-11) ይላል።

ከዚህ በኋላ መዘንጋት የሌለበት ተያያዥ ሌላ ነጥብ ሰው ሕብረት ተኮር ሕይወት ኑሮው ነው፤ በትይዩም እያንዳንዱ ነጠላ ሰው የራሱ የግል ባሕርይ አለው ምንም እንኳን ሌሎች ሰዎች የኅብረተሰቡን አስተያየት፣ ባህል፣ ወግና ስርዓት ከሕፃንነቱ ጀምሮ የጫኑት ቢሆንም ነጠላው ሰው በግል አእምሮውና በግል ሕሊናው እየተመራ የኅብረተሰቡ አባል ሆኖ መኖር ይችላል፤ ቢችልም ግን አንዳንዴ በነጠላው ሰውና በኅብረተሰቡ መሀከል ግጭት ይፈጠራል፤ ይህን ግጭት በበላል መንገድ መቋቋም እና ተጠቃሚ መሆን የግድ ነው።

መስፍን ወልደማሪያም ይህንን ግጭት ለመግለፅ ሊዎ ቶልስቶይን አማኝ አድርገው ያቀርባሉ፤ ይህ ዝነኛ የመስኮብ ደራሲ በፃፈው ድርሳኑ፡- አንድ ቀን በቤተመንግስት አጠገብ ይገኛል፤ በዚያ ሳለም አንድን አንካሳ ለማኝ፡- እንዳይለምን ወታደሩ ያሳድደዋል፤ አባሮት ሲመለስ ግን ቶልስቶይ ወታደሩን «ማንበብ ትችላለህ ወይ» ብሎ ይጠይቀዋል፤ እሱም «...እችላለሁ» ብሎ ይመልሳል።

«እንኪያስ አራቱን ወንጌሎች አንብበህልን»

«አንብቤአለሁ።»

«ተርቤ ነበር አላበላችሁኝም የሚለውንስ?» በዚህ ሰዓት ወታደሩ የሚጠይቀው ለምን ጉዳይ እንደሆነ አስተዋለና ግራ ገባው የሚለውንም አግ። ሰውየው የወታደርነት ተግባሩን በሚገባ ፈፅሞአል ግን በለማጥላይ የሰራው ሥራ ያስጠይቀኛል በማለት ከተደናገረ በኋላ ተረጋጋ፤ ከዚያም ወታደሩ ሌዎ ቶልስቶይን «አንተስ የወታደርን ሕግ አንብበህልን?» ብሎ ይጠይቀዋል በምላሹ «አላነበብሁትም» ይለዋል (ገፅ 12)።

በዚህ በወታደር ኅሊና ውስጥ ግጭት አለ፤ የክርስቶስ ሕግና የወታደር ህግ የተጋጨበት ሰው ነው፤ ክርስቲያንም፤ ወታደርም ነው፤ ሰው እንደመሆኑ መጠን ግን ለነፍሱም ለሥጋውም ማሰብ ነበረበት፤ ይህን ደግሞ አጣጥሞ መኖር የሕብረት ምንነት መገለጫ ነው። ማጣጣም ባለበት ደግሞ ዕድገትና ለውጥ አለ።

መስፍን ወልደማሪያም አንድን ነገር መንገዝብ አለብን በማለት ትኩረታቸውን በግለሰቦች ላይ ያደርጋሉ። «...ሕብረተ-ሰብ አካላዊ ኃይሉን፣ ጉልበቱን፣ አዲስ ሐሳቡን፣ አዲስ አምነቱን፣ አዲስ ዘዴንና አዲስ እንቅስቃሴን ለመፍጠር ችሎታ አለው። ይህን ነጠላ ሰው ለማጥቂያና ጭጭ ስሜ ታደሰ

ለማሰኛ ከተጠቀመበት ወደፊት መራመድና ማደግ አይቻልም፤ ኅብረተሰብ እንደዚህ ባለ የመፍጠር ችሎታ በአለው ግለሰብ እየተጠቀመ መታደስና ከጊዜ ጋር መራመድ አለበት፤ አለበለዚያ ኅብረተሰቡ በሙሉ ወደ ኋላ እንጂ ወደ ፊት የማይመለከት «ልጅ እንደአባቱ» እየተባለ ትውልድ ከትውልድ የማይሻሻልበትን ዘመን ያመጣል ይላሉ። (ገፅ 17)

ክንዩነት ከና ሕብረት

ኢትዮጵያውያን አንድነትን ለመግለፅ «ባልና ሚስት አንድ አካል አንድ አምሳል» ይላሉ፡- ይህ ግን እውነት መሰል ተረት ነው፤ ይህን መሰል ሌላው ቢሒል «አንድ አንድ ልብ መካሪ አንድ አንድ ቃል ተናጋሪም» መባሉ ነው፤ እነዚህ ምሳሌዎች በሰው ዘንድ ሊተገብሩ አይችሉም፤ ሁለት ሰዎች ፍፁም አንድነት ሊኖራቸው ከቻለ የኑሮአቸውን ሙከራ እንጂ ሕያውነትን አይገልፁም። ሁለት ሰዎች አንድ መሆን የሚችሉ ከሆነ በንግግር ሆነ በፅሁፍ ሐሳብን መለዋወጥ አያስፈልግም፤ እኒህ ሁሉ ያስፈለጉት መሰረታዊ ልዩነት በየሰው ነጠላ ማንነት ውስጥ ስላለ ነው።

ይልቅስ አንድነት በትክክል የሚተረጎመው፡-

ክንዩኛ፡- ሁለት ሰዎች ማለት፤ ሁለት አካል፤ ሁለት አእምሮ፤ ሁለት ልብ ያላቸው ባለሙሉ መብት መሆናቸውን መረዳት ሲሆን፤

ሁከተኛ፡- ለአንድነት የሌለውን ባህርይ እንደምንሰጥ ለልዩነትም የሌለውን ባሕርይ እንዳንሰጠው መጠንቀቅ ተገቢ ነው፤ የልዩነት ክፉ መልኩን ብቻ ሳይሆን ደግ መልኩን መረዳት ይጠቅማል፤ ልዩነትን መጠርጠርና መጥላት የተፈጥሮ ባሕሪይ ይመስላል ሆኖም ግን ልዩነትም የራሱ የተፈጥሮ ባሕሪይ አለው፡- ፈረንሳዮች «ልዩነትን ያኑርልን» ይላሉ፤ በዚህም በሰዎች መካከል ያለ ልዩነት መኖሩ ለመቀበል መሰረትን ይጥላል ማለታቸው ነው።

መስፍን እንደሚያብራሩት በአማርኛ «አንድነት» የሚለው ቃል በአእምሮአችን የሚቀርፅልን ሥዕል፡- እየተላከና እየተመጠነ ከፋ-በሪካው ውስጥ እንደሚወጣ ዕቃ አንድ መልኩን የያዘ ነው፤ «ሕብረት» የሚለው የግዕዝ ቃል ብዛትንና ልዩነትንም ጨምሮ ስለሚገልፅ ኅብረት የሚቀርፅልን ሽንገርጉር ሆኖ ስምምነት ያለበት ሥዕል ነው። ለትክክለኛው ግንዛቤ የሚቀርበውም ይኸው ነው።

ይህን ደግሞ መረዳት ማለት የገኛው ከፍለ ዘመን ኢትዮጵያዊው ሊቅ ወልደ ሕይወት የተገነዘበውን መረዳት ነው፤ ሊቀ «ምርምር ወደ ጥበብ የምንገባበት በር ነው፤ ዕውቀትም ይህንን በር

ከፍተን ወደ አዳራሹ ምስጢር የምንደርስበትና ከጥበቡ ጎተራ የምንካፈልበት እግዚአብሔር የሰጠን ቁልፍ ነው» ይላል (ዘመንፈስ ቅዱስ አብርሃ ሐተታ ዘዘርዓያዕቆብ አክሱማዊ ወወልደ ሕይወት እንፍራዛዊ 1948 ገፅ 36)

ወልደ ሕይወት ሰዎችን ሁሉ በተለይም ኢትዮጵያውያንን ሲመከር ቁልፉን በእጃችን ይዘን በሩን መክፈት ተሳነን። የአእምሮአችንን በር ከፍተን የጥበብን ሚስጥር ጎልጉለን ባለማውጣታችን ኑሮአችንና ዕድገታችን ተሰናክለ ካለ በኋላ ይህን መስካካል ለማረም መስፍን «በመጀመሪያ የሰው «ሀብትነት» መረጋገጥ አለበት፤ ሰው ራሱ ሀብት ነው። ይህን ያመነ ግንዛቤ ነው ሌላውን በተጨማሪ ሀብትነት መጠቀም የሚችለው በማለት ትርጉም ሊሰጥ የሚችልን ቁም ነገርን ያነሳሉ። (ገፅ 55)

ይህ እውነት ለለውጥ ያመቻቻል፤ ከለውጥ ደግሞ ማምለጥ አይቻልም፤ የለውጡን ዓይነት መምረጥ፣ የአካባቢውን ሁኔታ መረዳት፣ አማራጭ ለውጦችን እያመዘዘኑ ልብንና አእምሮን መክፈት፣ የዕድገትና የመሻሻል የመጀመሪያ እርምጃ ነው። ለዚህ አባባል ፀሀፊው አድዋንና የማይጨውን ጦርነት በዋቢነት ያነፃፅራሉ...

በአድዋና በማይጨው መሀከል ያለው የጊዜ ልዩነት እርባ አመታት ያህል ነው አድዋ ላይ መድረሻ ያሳጣናቸው ኢጣሊያች በማይጨው ላይ መድረሻ አሳጡን፤ በእርባው ዓመት ውስጥ እኛ ከፈረስ፣ ከበቅሎና ከአህያ ጉልበት ፍጥነት ሳንወጣ ጣሊያኖች ኃይላቸውን፣ ጉልበታቸውን በዘመናዊ ዘዴ እጅግ አሻሽለው እኛ በማናውቃቸው መንገድና በአልተረዳነው ፍጥነት በሰማይ መጡብን እኛን የሚያሳፍረን፣ እነርሱን የሚያኮራቸው የመጨረሻው ውጤት የተገኘው በእርባ ዓመታት ውስጥ የእኛ ለውጥ ድካምን የእነርሱ ለውጥ ደግሞ ብርታትን ማትረፍ ሆነ፤ ከማይጨው በኋላ አሁን ሲደሳ አመታት አልፈዋል፤ አንድነትን በመገንዘብ ሀብረትን በመረዳት የለውጥ ጉዞአችን ምን ያህል ነው» (ገፅ 55) በማለት ትንታኔያቸውን ያሳድጋሉ።

እንግዲህ እንደ ኩሬ በአንድ ቦታ መርጋት የማያመጣውን ለውጥ ወደ ጎን ትተን ሊታሰብባቸው ስለሚገቡ በሁለት የለውጥ መንስኤዎች ላይ እንነጋገር፡-

ክንዩኛው የከውጥ ግንዛቤ፡- ከሸሽት የሚመጣ ነው፤ አንድ ሰው ወይም አንድ ኅብረተሰብ ያለበት ሁኔታ ሳይመቸው ሲቀር፣ ጥቃትና በደል ሲበዛበት ይሸሽታል፤ ይህ ሸሽት ብዙውን ጊዜ ያለውን ወቅታዊ ሁኔታ ይገንዝብ እንጂ ከፊት ለፊቱ ያለውን የሚያሳይ ምንም መተማመኛ የለውም፤ ከዚህም የተነሳ መተራመስ የሞላበት የጭፍን ጉዞ ነው፤ በሸሽቱ ጊዜ መነሻው

ታወቃል፤ መድረሻው ግን አይታወቅም፤ በፍርሀትና በሥጋት የሸሸ ደግሞ ብዙ ዐይነት አደጋ ያጋጥመዋል፤ ከዚህም ተነሳ ፍፃሜው ከመነሻው የባለ ሊሆንም ይችላል።

ሁከተኛው ዓይነት ከውጥ፡- መነሻው የምቶት አጦት ቢሆንም የፈለገውን አቅጣጫ ይዞ ወደታለመበት ጎዳና ይንቀሳቀሳል፤ በእንቅስቃሴው ሁሉ ከመደናበር ከተረፈው ከአለፈው ታሪኩ ይማራል። ስህተቱን ያርማል። ድካሙን እየቀነሰ፤ ኃይሉን እያደሰ ለሚቀጥለውም ትውልድ የጠነከረ መሰረት ለመጣል ይራመዳል፤ ይህን ለውጥ መምረጥ ወሳኝ ነው፤ የሰው ሀብትነትን በመገንዘብ ቁልፉን በመጠቀም ብዙዎችን የሚያተርፍ ስራ ለመስራት ምክንያት ይሆናል። ይህን ጊዜ ነው ሕብረት ህይወት ሆኖ የዕድገት መንስኤነቱ የሚረጋገጠው።

አንግዲህ ዘርዓይዎቹ በ ያስተማረውን ልብ ማለት ተገቢ ነው ሐግዚአብሔር ለሰው ልጆች በገዛ ጥረታቸውና በፈቃዳቸው ወደ ዕድገት ይራመዱ ዘንድ የሚያስችልን የሰውነት ሀብትን ሰጥቶአቸዋል፤ ይህ ባይሆን ጠፍ ሆነን እንቀር ነበር። ይላል። መሬት ጠፍ የሚባለው ለመልማትና ፍሬ ለመስጠት ቸሎታ ስለሌለው ባይሆን ስለአልታረሰ ብቻ ነው፤ ያልታረሰ ማለት ደግሞ ሰው የሰውነቱን ሀብት ያሳሳረፈበት መሬት ማለት ነው፤ ይህ የሰውነት ሀብት እንዳይበለፅግ ግን ኅብረተሰቡ በከንቱ ልማድ አርጅቷል፤ ማለት ይቻላል።

ከከንቱ ልማዶች አንዱ ደግሞ፡- «ልጅ አንደላባቱ» የሚለው እምነት ነው፤ ይህ ግንዛቤ ወደ ኋላ እንጂ ወደፊት አያመላክትም፤ «ልጅ ለእናትዋ ምጥ አስተማረች» እንዲሁ ተመሳሳይ ነው ልጅ ግን እናቷን ምጥ ማስተማር ትችላለች፤ ይህን መገንዘብ የሕብረት ትርጉሙን በትክክል ማወቅ ማለት ነው።

አንግዲህ የዕድገት መጀመሪያ ችግርን ከነዘር ማንዘሩ ማወቅ ነው፤ ከአወቁት በኋላ መፍትሔውን ለማግኘት ተስፋ ሳይቆርጡ በኅብረት ኃይል መጣር ነው። (ገፅ 72)

ሕብረትና ኢትዮጵያዊ ክቤት

ዝግጅቱ ተያያዥነት ያላቸውን ነጥቦች ነው እያደረጀ ያለው፤ እስከዚህ ሰዓት ድረስ መዝገብ ቃላዊ የሆነውን የሕብረትን ፍቺ ከየአማርኛው መድበለ ቃላት ውስጥ ለማየት አልፈለኩም፤ የዚህ ምክንያቱ «ልክኛ ትርጉም» መዝገብ ቃላት ወስጥ ሳይሆን በሕዝቡ መካከል መገኘቱን ማመኔ ነው፤ ምንጊዜም ሕብረተሰቡ ከተረዳበት፤ ካስተዋለው መነሳት የተሻለ ውጤትን ያመጣል፤ ኢትዮጵያዊ አሴት በአንድ ጀንበር እጃችን የገባ ሀብት አይደለም፤ የትኛውም በበን ሆነ በከፉ የሚነሳ መገለጫ ሁሉ በሰው ልጆች መካከል ሲንሸራሸርና ሲቀባበል ኖሮ ነው እየደረሰ አልፎ የሚሄደው፤ ከዚህም

የተነሳ ሕብረት ተኮር አያደር እንደ ሀገር ኢትዮጵያን ይገልጻል።

ባለፉት በርካታ ዘመናት ኢትዮጵያ የተለያዩ አንቀሳቃሽ፤ አገናኝ የሆኑ ተፈጥሮአዊ ሁኔታዎች ገጥመዋታል፤ በትይዩም ሰው ስራሽ የሆኑ ገጠመኞች ኖረዋት፤ ኖራለች፤ ትኖራለች።

በሰው ስራሽ ችግርነቱ ሊመደብ የሚገባው ረሀብም ሆነ ጦርነት በኢትዮጵያ ውስጥ ሲከሰት ሕብረተሰቡ ያለው ምላሽ ያለዘር ያለክልል፤ ያለቋንቋ፤ ልዩነት በመሰብሰብ ችግርን መቅረፍ ብቸኛው መፍትሔው ነበር።

አሉታዊ ምሳሌዎችን በመተው አምነታዊ ገፅታ ያላቸው ርዕሰ ጉዳዮችም ላይ መገናኘቱና መተባበሩም እንደ አለፈ ሰርግም ሆነ ቀብር፤ ብስራትም ሆነ መርዶ ተጠቃሾች ናቸው። እኒህን ደግሞ እድሜ ፈጅ ተረቶቻችን ገልጠዋቸዋል።

ተረቶች የሚያድጉ ህጻናትን አንፀው ለቁም ነገር የሚያበቁ የትውፊት ዝርዝሮች ናቸው፤ ያሉን ተረታተረቶች አሉታዊ ተፅዕኖን አሳዳሪ፤ ጎታች፤ የኋላ ቀርነት መንስኤ ሊሆኑ የሚችሉ በርካታ አጓጉል ምናምንቴዎች እንዳሉት አንዝነጋም፤ እነርሱን ግን በምክርና በውይይት ማለዘብና ማረቅ ይቻላል።

በትይዩ ግን ዘርፈ ብዙ ለሆኑ ጉዳዮች በጎ ምላሽን የሚያሰጡ ተረቶችም አሉን። ሕብረት ተኮር ለሆነው ዝግጅቱ ልጅ ሳለሁ የኔታ ህዲስ ነግረውኝ ዛሬ ድረስ ያልረሳሁትን ተረት መጥጄ ላቅርብ፡-

በአሳዳሪቸው በደል በተደጋጋሚ የደረሰባቸው የቤት እንስሶች ነበሩ፤ አሁን ውሻ፤ ድመት እና አውራ ዶሮ እነዚህ ፍጡራን በጌታቸው ዘንድ ስለ አገልግሎታቸው ያገኙት ምላሽ በየዕለቱ የበለጠ መጨቆንና መቀጣት ነው። ችግሩ ሲባባስ ችግሩ መፍትሔን አመንጪ ሊሆን ስለሚችል በአውራ ዶሮ አስተባባሪነት አሳዳሪያቸው አምሽቶ ሲገባ እንደሌለው ቀን ጥግ ጥጋቸውን ይዘው ከመጠበቅ ይልቅ እንዳቸው በሌላው ላይ ሲወጣጡ ተስማሙ በአሁን ላይ ውሻ፤ በውሻ ላይ ድመት፤ ወጣች፤ በድመት ላይ አውራ ዶሮ ቆመ፤ በአኩላ ሌሊት ሰውየው ብርሀን ወደሌለው ጨለማ ቤቱ ሲገባ በየቋንቋቸው ለመጮህ ተስማሙ፤ ይህን ያልተቋረጠ ድምፅ በማሰማት አሳዳሪያቸውን አሁን ሊረግጥ፤ ውሻ ሲነክስ፤ ድመት ልትባድር፤ አውራ ዶሮ በጥፊ ሊመታ ተስማሙ፤ በእርግጥም በቆራጥነት ያሰቡትን አደረጉ ጨካኛ አሳዳሪም ቆሳሰለ፤ ቤቱንም ላይመለስበት ለቆ ጠፋ፤ እነርሱም ከዚያ ድል በኋላ የሰላም ኑሮአቸውን በመተጋገዝ ቀጠሉ፤ ይላል

ይህ ተረት ስለሆነ ማንም አንዴት ለምን? ብሎ አይጠይቅም፤ ይልቅስ ችግርን የፈቱበት መስረታዊ መንገድ በሕብረት ዓለማችን ለመፈፀም መትጋት ነው፤ የተለያዩ የቤት አንስሳት፣ ድምፃቸው ልዩ፣ አደራረጋቸው ልዩ ቢሆንም ዓለማቸው ግን አንድ ነበር።

የተቀሩት ምሳሌያዊ ንግግሮች፣ ፈሊጦች፣ እንቅስቃሴዎች፣ አባባሎች፣ አፈታሪኮች፣ ወዘተ... የሚሉት አላቸው፤ በሚሉት ሁሉ ውስጥ ግን የሰው ልጅ አኗኗር ማህበራዊና ሕብረት አቀፍ መሆኑን ለመሳሰለው ስለሚያሳዩ ይጠቅማሉ።

የ1993ቱ በኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማዕከል የተዘጋጀው አማርኛ መዝገበ ቃላትም ሕብረትን በተመለከተ የሚለው እስከአሁን የመከርንበትን የህሳብ ፍስት ማፅደቅ ነው፡-

መድብለ ቃሉ «ህብረት ማለት፡- የተለያዩ ሰዎች ወይም ወገኖች ሃይላቸውን፣ ዕውቀታቸውን፣ ተግባራቸውን አስተባብረው ወይም አቀናጅተው በአንድነት የሚሰሩበት፣ የመረዳዳት ስምምነት ነው» (ገፅ 8) ይላል

ይህ ትርጓሜ በሕዝቡ አስተሳሰብና ግንዛቤ ውስጥ ካለው ጋር የሚጣጣም ስለሆነ ልክኛ ወይም ተገቢ ትርጉም ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

የእኔ ቴዎድሮስ ፀሐፊ የነበሩት አለቃ ዘነበም «መፅሐፈ ጨዋታ ስጋዊ ወ መንፈሳዊ» በሚለው መፅሀፋቸው ሕብረትን ከገለፁባቸው በርካታ አባባሎች ውስጥ አንዱ «ድንጋይና ጭቃ ቢቀጣጠሉ ታላቅ ቤት ረጅም ቅጥር ይሆናል፤ እናንተም መሬታውን ሰዎች እንደዚህ በሕብረት ብትረዳዱ ጥበባችሁና ኃይላችሁ ከሰማይ በደረሰ» (ገፅ 3) በማለት ሕብረት ውጤት ተኮር የሰው የኑሮ መገለጫ እንደሆነ አሳውቀዋል።

ሕብረት ያፈጠራ፤ ወይስ ያሰራ፤?

የዝጅግቱን መንስኤ ልብ ማለት እንዲሁም የሰውን ማህበራዊ ፍጡርነት አለመዘገጋት ይህን ርዕስ ነጥብ ያገለብተዋል፤ ርዕሱ ሦስት አተያዮች አሉበት፡-ሕብረት የተሰጠ ከተፈጥሮ የሚቀርብ የሰው ልጆች ሀብት ወይስ ሕብረት በሰው ልጆች አማካኝነት ተሰርቶ፣ ተበጃጅቶ፣ የሚኖርበት ሕይወት ወይም ሕብረት የተፈጠረም የሚሰራም ግንኙነት ነው» የሚሉ ተተኪዎችን ርዕሱ ሊይዝ ይችላል።

ሦስተኛው አማራጭ ሁለቱንም በመያዙ መልስ ቢሆን ጥሩ ነበር፤ ዳሩ ግን የሚገደብበት ገፅታ አለው። የሰው ሕብረት ሰው በህጢአት ከወደቀ በኋላ ተበላሽቷል፤ ከአግዚአብሔር ጋር የነበረው ሕብረቱ ተዛብቷል። በእርስበርሱ ግንኙነቱም ዛሬ ላይ ከውድቀት በፊት በነበረው ደረጃ ስላልነበረ በሙልዐት ውጤት ማምጣት አይችልም፤ ከዚህም የተነሳ «ያለ እክል እግዚአብሔር ከሰው ኑሮ ጋር በተያያዘ ያኖረው ግንኙነት ከሌለ ሶስተኛው አማራጭ ሙሉ ለሙሉ አያስኬድም፤ በዚህ ዝግጅት ውስጥ ግን ሕብረት የሚፈጠር ሳይሆን የሚሰራ መሆኑን ማመልከት ተገቢው ሥራ ነው።

«ጥረህ ግረህ በግንባርህ ወዝ ብላ» መለኮታዊ ትዕዛዝ ሆኖ ለሰው ልጆች የተላለፈ መልዕክት ነው፤ በዚህ ጭብጥ ውስጥ ተጥር፣ ተግር የሚሰራው ስራ የእርሻና የእጅ ስራ የሙያ ውጤቶች ብቻ አይደሉም፤ በሰው ዙሪያ ሰውን ሰው አስኝተው የሚያዘልቁት ሁሉም ነገሮች የሚሰሩ ናቸው፤ የሰው የመንፈሳዊና የማህበራዊ ሕይወት መገለጫዎች ሁሉ ይሰራሉ፤ ይበጃሉ፤ ከዚህም የተነሳ ህብረትን ሰው በሰውነቱ ፈልጎት ሊጠቅመው እንደሚችል በማመን ራሱን አካቶበት እያበጀው የሚኖረው ግንኙነት ነው፤ ከዚህም የተነሳ ሕብረት ተኮር ሕይወት በአግባቡ ይሰፍን ዘንድ የጋራ ጥረት፣ የጋራ መፈለላግ፣ የጋራ የሆነ መተማመንን ለማምጣት ያልተቋረጠ ስራን መሥራት የግድ ነው።

ሌላው ሕብረትን ለማምጣት መስራት የግድ የሚሆነው፡- የሰው ልጅ ማህበራዊ ፍጡር በመሆኑ በሀገር፣ በቀዋው እራሱነቱን የሚገልፅበት ባህላዊ እሴት ስለ አለው ነው፤ ሕብረተሰብ በጋራ ራሱን የሚሆንበት የአኗኗር መገለጫ አለው።

ይህ መገለጫ አንዱን ከሌላው በመለየት የልዩነት መተያየ ሊያደርገው ይችላል፤ የጉራጌ ብሔረሰብ መገለጫዎች ከትግራይ ወይም ከኦሮሞው ብሔረሰብ ይለያል፤ ቢለይም ግን ሊቀራረብ ይችላል ወይም በሌላው ዘንድ ያለውን ወደራስ ማምጣትም ይኖራል፤ ይህን በመቻቻል መሥራት ግዜን ይጠይቃል።

ሕብረትን መስራት ይቻላል ሲባልም መነሻው ልዩነት መኖሩን መገንዘብ ነው፤ የኖረው የመተያየ ልዩነቶች አሉታዊ ተፅዕኖን በሌላው ላይ እስካመጡ ድረስ ሊጠበቁ ይገባል፤ የሰው ማህበራዊ ፍጡርነት ሰውን በኩራነት ሳይሆን በጅረትነት ስለሚያጓጉዘው ሁሉም የራሱን እየሰጠ የሌላውን እየተቀበለ መኖሩ የግዱ ነው። ይህን ማስተዋል ሕብረትን ለመስራት የበኩሉን በጎ አስተዋፅኦ ያመጣል።

ቤተክርስቲያን በአደረጃጀቷ ወንጌልን በመያዝ ወደ ሰዎች ሁሉ በመሄድ ሰዎችን ያለመከልከል ወደራሷ የምትሰበሰብ የክርስቶስ ተቋም ናት፤ ከዚህም የተነሳ «የምስራቹን ቃል በመያዝ የኢየሱስን አዳኝነት ባበሰረች ቁጥር ትንሽ ከትልቅ፣ ወጣት በዕድሜ ከከበረ፣ የተማረ

ካልተማረ፤ አማራ ከትግሬ፤ ወንድ ከሴት... ሳትል በአግዚአብሔር መለኮታዊ ዕቅድ የተጠሩትን ሁሉ በሯን ሳትዘጋ ታገለግላለች፤ ይህም አገልግሎት በዓለሙ ሁሉ አንድ ዓይነት ነው።

ይህ «ተጠርቶ» የመጣው ስብስብ ከመነሻው የተለያየ መሆኑን መገንዘብ ሕብረትን ለመሥራት አጋዥ ያደርገዋል፤ በተያያዥ ባልና ሚስት በአንድ ጣራ ስር ያሉ የቤተሰብ መሪዎች ቢሆኑም እንኳ ሁለቱን በብዙ ርዕሰ ነገሮች የተለያዩ መሆናቸውን ማመንና መገንዘብ ይህንንም ያለና ሊኖር የሚችልን ልዩነት ወንድሞች እና እህቶች በመባል በሚጠሩ በአንዲት የአጥቢያ ቤተክርስቲያን አባላትም ዘንድ በተናጠልና በጋራ መኖሩን መገንዘብ ሕብረት እንዴት ሊሰራ እንደሚችል አመለካከት ነው።

አለቃ ዘነበ «እንስሶች ሁሉ የሚበሉት አንድ ሳር ነው፤ ምነው ፋንድያቸው ተለዋወጠ። ሰዎችም አባታቸው አንድ አዳም ሲሆን ምነው ዓይነታቸው በዛ» (ገፅ 9) ያለበትን ነጥብ ማስተዋል ተገቢ ነው።

ሕብረት የሚሰራ በመሆኑ ጊዜ ይጠይቃል። ዕውቀት ይጠይቃል። ውጤት ይጠብቃል። ከዚህም የተነሳ የአግዚአብሔር ቃል ሕብረትን በመሰራት በትጋት መቀጠልና በመገንባት መዘለቅን በአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ውስጥ በስፋት በክርስቲያኖች ሁሉ ዘንድ ሊተገበር እንደሚገባው ይመክራል።

ይህን ለመገንዘብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አማኞችን ማሳየት ግድ ስለሚለን ጥቂት ክፍሎችን በናሙና አቀርባለሁ፡-

ናሙና አንድ

«እነርሱም በሐዋርያት ትምህርትና በንብረት፤ እንጀራውንም በመቁረስና በፀሎት ይተጉ ነበር» ሐዋ 2:42

የመጀመሪያዋ አጥቢያ ቤተክርስቲያን በቁጥር ባደገች ማግለት ነው። ይህ ከንዋኔ የተመዘገበው ጥቂት በነበሩት የክርስቶስ ተከታዮች ላይ 3000 አማኝያን ተጨመሩ፤ ይህ ሰፊ መንጋ የመጣበት ሀገር የተለያየ ነው። ልማዱና ባህሉ ለየቅል ነው፤ ያኔ ላይ ግን አንድ ያደረጋቸው የመነሻ ዋና አጀንዳ የኢየሱስ ክርስቶስ መሆናቸው ብቻ ነው፤ ልብ በሉ ዛሬ «ለአስተምህሯችንና ለምግባራችን ሙሉ ስልጣን አለው» የምንለው የአዲስ ኪዳን መፃህፍት በዚያን ሰዓት አልነበሩም «በሁሉም እስተምህሮ የእምነት አንድና አንድ በዚያ አልነበረም፤ ዋናው ጉዳይ «ዳግም በመወለድ» መጨመር ብቻ ነው፤ እኒህ ግን በአዲስ ሀይልና ጉልበት በአዲስ ዕውቀትና ማስተዋል «ሀ» ብለው

የጀመሩትን አኗኗር ይዘልቁበት ዘንድ ወደዱ፤ ከእነርሱም ውስጥ አንዱ ሕብረትን ማድረግ ነው... በዚህ ጉዳይ ተገኝ መትጋታቸው ሕብረትን ማድረግ ሥራ ስለሚጠይቅ ነው።

ናሙና ሁከት

2ቆሮ 6:11-15 «የቆሮንቶስ ሰዎች ሆይ ሁሉን በግልፅ ነግረናችኋል፤ ልባችንንም ወለል አድርገን ከፍተኛላችኋል፤ ፍቅራችሁን የነፈጋችሁን እናንተ ናችሁ እንጂ አኛስ ፍቅራችንን አልነፈግናችሁም ልጆቼ እንደ መሆናችሁ መጠን ይህን አላስባችኋለሁ፤ እናንተም በዚያው ልክ ልባችሁን ወለል አድርጋችሁ ከፈቱልን ከማያምኑ ሰዎች ጋር አግባብ ባልሆነ መንገድ አትጠመዱ... የሚያምን ከማያምን ጋር ምን ሕብረት አለው?...» በማለት ሐዋሪያው ጳውሎስ በቆሮንቶስ ያለውን ዘርፈ ብዙ ልዩነትን፤ ግጭቶችንና መናቆሮችን በማለያየትና በመከፋፈል ሳያፀና ሁሉም ሕዝብ ክርስቲያን የሚያርመውን እያስተካከለ፤ በበደለበት ንስህ እየገባ፤ በረከሰበት ቅድስናን እንደ ዕለት እንጀራው እየበላ በሕብረት ይኖሩ ዘንድ አሳወቀ፤ ግንኙነት እንደሌለው የሚቆጠረው በክርስቶስ የመሆኑን ያለመሆን፤ ዳግም በመወለድና ባለመወለድ የሚመጣውን ልዩነት ግን አግባብ ባልሆነ ጉዳዮች ላይ ግንኙነቱ ጥንቃቄ ባለው ሁኔታ እንዲሆን በማስተማር ሕብረትን ውጥንቅጥ በበዛበት ክርስቲያናዊ ማህበረሰብ ውስጥ ማሳደግና መጠበቅ እንደሚቻል አበሰረ። ይህም ደግሞ ሕብረት የሚገነባ መሆኑን ያመለክታል።

ናሙና ሦስት

ለፊልጵስዩስ ሰዎች በተፃፈላቸው መልዕክትም «በክርስቶስም አንዳች ምክር ቢሆን የፍቅር መፅናናት ቢሆን፤ የመንፈስ ሕብረት ቢሆን፤ ርህራሄ ቢሆን ደስታዬን ፈፅሞልኝ በአንድ ሃሳብ ተስማሙ አንድ ፍቅር፤ አንድም ልብ፤ አንድም ሀሳብ ይሁንላችሁ... ማንም ባልንጀራውን ከራሱ ይልቅ እንዲሻል በትህትና ይቁጠር እያንዳንዱ ለራሱ የሚጠቅመውን አይመልከት ለባልንጀራው ደግሞ እንጂ... (ፈሊ 2:1-4) በማለት በዚያች ከተማ ለሚገኙ አማኞች ምክር ያቀርባል። ሐዋሪያው ሁሉም ሰው በሁሉም ነገር «አንድ» ይሆናል በማለት ሳይሆን ሁሉም ግን በጊዜ ውስጥ አንዱ ከሌላው ቅድሚያን በማምጣትና በማሳደግ ላይ ያድጋል፤ ይህ መጪ ሕብረትም የመንፈስ ሕብረት በመሆን የክርስቶስን ፈቃድ ያስፈፅማል፤ ይህ ግን አማኞች በማስተዋል፤ በማወቅ፤ በመተማመን በሚኖሩት ቀጣይና ተከታታይ ሕይወት ይመጣል፤ ባልንጀራን(ሰውን)እንደ ራሱ መውደዱና መቁጠር የአንዲት ጀንበር የመንፈሳዊ ምኞት ድል አይደለም፤ በመኖር እና በስራ ይመጣል እንጂ።

ናፀውና ክፍት

በናፀውናነት የመጨረሻ አድርጌ መውሰድ የምረልገው ሰዓት 1 ን ይሆናል

«...እናንተ ደግሞ ከእኛ ጋር ኅብረት እንዲኖራችሁ ያየነውንና የሰማነውን ለእናንተ ደግሞ እናወራላችኋለን...3 ነገር ግን አርሱ በብርሀን እንዳለ በብርሃን ብንመላለስ ለእያንዳንዳችን ሕብረት አለን...»7

የሐንስ የኢየሱስ የቅርብ ሰው፣ በእጅጉ የተጠጋው ደቀመዝሙሩ ነው፤ ሁሉ ደቀ መዛሙርት ስለ ክርስቶስ መስዋዕት እየሆኑ ቀድመው ወደ ወደዳቸው ጌታ ሲሸጋገሩ በሕይወት በመቆየት በአስተርፎናው ወደ ኢየሱስ የተሰበሰበው የኢየሱስ ተከታይ የሐንስ ብቻ ነበር፤ አርሱ ሰው «የፍቅር ሐዋሪያ» ተብሎ ይጠራል፤ ሰውን ይወዳል፤ ጌታንም አብልጦ ይወዳል። ከዚህም የተነሳ ሕብረትን እንዴት መስራት እንደሚቻል ተጨማሪ እና ለተግባር የሚበቃ መረጃ ሰጠን፤ ሕብረት ያዩትን በማሳየት፣ የሰሙትን በማሰማት፣ በሌላው ወገን ሕይወት ውስጥ ትዕግስትን ተሞልተው የሚሰሩበት መሆኑን ገለፁ።

እንግዲህ ከላይ በተዘረዘሩት ምጥን መረጃዎች መሰረት ሕብረት የሚሰራ ነው፤ የሚደረጅ ነው፤ ይህን ለማምጣት የተገለጠ ዐይንና ሰፊ ልብ ያስፈልጋል፤ የሌላውንም ስራ የተሻለ አድርጎ የመቀበልንም አቅም ይጠይቃል።

ሕብረት ልንሰራው የሚገባ የጥረት ውጤት መሆኑን ካስተዋወኩኝ ይኸው ሕብረት ከክርስትና መሰረተ እምነት አኳያ ሊኖረው የተገባውን ቁማዊና አግድማዊ ግንኙነትን በተከታዩ ክፍል እንመልከት።

የክርስቲያናዊ ሕብረት
ቁማዊና አግድማዊ ግንኙነት

ሕብረት፡- ቁማዊ/Vertical ና አግድማዊ/Horizontal ግንኙነት” የሚይዝ ግብብነት ነው።

ሕብረት ሁል ጊዜ ሰዎች ወደ ላይ ከእግዚአብሔር ጋር እንዲሁም ወደ ጎን ከሰዎች ጋር የሚኖራቸው የግንኙነት ውጤት ነው።

ሕብረት ባለበት ቦታ ሁሉ ሁለት እና ከሁለት በላይ የሆኑ ተገናኝ አጋሪዎች ይገኛሉ፤ ማንም በብቻው ሕብረትን ማድረግ አይችልም፤ ከሌላ ሁለተኛ ሰው ወይም ከሁለት ጋር ሆኖ ይደረጃል እንጂ።

ቁማዊ/Vertical ግንኙነት፡-ሁል ጊዜ የሚያተኩረው ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረውን የእናኗር መንገድ ነው፤ በዚህ የእናኗር ስልት፡-

ሔናክ ዘፍ 5:42 «የእግዚአብሔርን መንገድ በመከተል ኖረ...»

ናህ ዘፍ 6:9 «የእግዚአብሔርን መንገድ የሚከተል ደግ ሰው ነበር...»

ክብርህም ያዕ 2:23 «አብርሃም የእግዚአብሔር ወዳጅ ነበር...»

ሆሴ ዘፀ 33:11 «ሰው ከባልንጀራው ጋር እንደማይገናኝ እግዚአብሔር ሙሴን ፊት ለፊት እነጋግረው፤» ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ሕብረትን ማድረግ እንዲችሉ በቁማዊ ገፅታው በተለያየ መንገድ ይብራራል ለምሳሌ፡-

1. ኢየሱስ እና አብን በተመለከተ፡-

ሀ. በፀሎት ሕይወቱ...«ሕዝቡንም ካሰናበተ በኋላ ለመፀለይ ብቻውን ወደ አንድ ተራራ ላይ ወጣ፤ በመሸም ጊዜ ኢየሱስ ብቻውን በዚያ ነበር» በማለት ቁማዊ ግንኙነትን ያመለክታል ማቴ 14:23 ማር 1:35 ሉቃ 6:12 ላይ የአባቱን ፈቃድ ፈፀመ «አባት ሆይ! ፈቃድህ ቢሆን ይህን የመከራ ፅዋ ከእኔ አርቅልኝ ግን የአንተ ፈቃድ ይሁን እንጂ የኔ ፈቃድ አይሁን» ሉቃ 22:42 ዮሐ 5:30 ዮሐ 5:19 በማለቱ የቁማዊ ግንኙነትን ወሳኝነት ይገልጻል።

2. ሐዋሪያው ጳውሎስና መልዕክቱ

ሀ. ከልጁ ከጌታችን ከኢየሱስክርስቶስ ጋር ኅብረት እንዲኖራችሁ የጠራችሁ እግዚአብሔር የታመነ ነው (1ቆሮ 1:9)

ለ. የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ፀጋ፣ የእግዚአብሔር ፍቅር፣ የመንፈስ ቅዱስ ሕብረት ከሁላችሁ ጋር ይሁን፤ (2ቆሮ 13:14) እነዚህና ለናሙና የተወሰዱ ክፍሎች ሕብረት ከእግዚአብሔር ጋር መኖሩን ያረጋግጣል።

አግድማዊ/Horizontal ግንኙነት፡- እግዚአብሔር ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ብቻ ቁማዊ ግንኙነት ከማድረግ ባሻገር እግዚአብሔር ሰው ብቻውን እንዳይሆን አጋር/ሕብረት ሊያዘጋጅለት ወስነ «ቀጥሎ እግዚአብሔር አምላክ ሰው ብቻውን መኖሩ መልካም አይደለም፤ ስለዚህ ተሰማሚና ረዳት ጻደኛ አፈጥሮአታለሁ» (ዘፍ 2:18) አለ፤ ከዚህም የተነሳ እግዚአብሔር ጋብቻና ቤተሰብን አቋቋመ፤ ከዚያም በመቀጠል ሰፊ ማህበራዊ ግንኙነትን ሰዎች ያደርጉ ዘንድ አደረጀው፤ በዘፍ 1:28

«...እግዚአብሔርም ብዙ ተባዙ ዘራችሁ ምድርን ይሙላ ምድርም በቁጥጥራችሁ ስር ትሁን» በማለት ሕብረትን ቀድሞ አበጀ።

- ቁማዊ ግንኙነት በብቻው በቂ ስላልሆነ ከውድቀት በፊት እግዚአብሔር የሰው ክሰው ህብረትን መሰረት ጣለ፤ ይህንን ለመገንዘብ ተከታዮቹን መገለጫዎች ልብ በሉ፡-
- በዘሌ 19:11 አትስረቁ፤ አታታልሉ፤ ውሸት አትናገሩ፤
- በዘሌ 19:13 ባልንጀራህን አታጭበርብረው ንብረቱን አትቀማው፤
- በዘሌ 19:14 ደንቆሮውን አትሰደብ፤ ዐይነሰውሩን ለማሰናከል እንቅፋት አታኑር፤
- በዘሌ 19:15 ደሀውን ስለድህነቱ አድልዎ አታድርግበት ባለፀጋውን አትፍራው፤
- በዘሌ 19:16 የስም አጥፊ ወሬ አታስራጭ፤ ሰውን ወደሞት አደጋ አትምራ፤
- በዘሌ 19:18 ሰውን ሁሉ እንደራስህ አድርገህ ወደድ፤

በዘሌ 19:32 በዕድሜ የገፋ ሽማግሌን ከተቀመጥህበት በመነሳት አክብር... በማለት ህገ ደንቦችን ሰውን እንደራስ አድርጎ ከመውደድ ጋር በማያያዝ ሕብረትን በአግድማዊ/Horizontal ገፅታ መጠበቅ ግድ መሆኑን የብሉይ ኪዳን ሰዎች ያውቁና ይተገብሩት ዘንድ ተመቻቸ።

በአዲስ ኪዳንም ይህ ህብረት ባልተለወጠ መልኩ ቀጥሏል፤ በሮሜ 15:26 «የመቆዶንያና የአካይያ አማኞች በኢየሩሳሌም፤ መካከል ላሉት ድሆች የገንዘብ ዕርዳታ ለመላክ ወሰኑ» የሜቆዶንያናና አካይያ በርቀት ያሉ ሀገሮች ናቸው ግን በሌላው ጫፍ ላሉት ለኢየሩሳሌም አማኞች በሥጋ ላላዩአቸው በጌታ ብቻ የተገናኝቸውን ለመርዳት በበጎ ፈቃደኝነት ተነሳሱ፡- ይህ ደግሞ ሰፊ እድማስ ይኖረው ዘንድ ጳውሎስ በሮማ ላሉት ሌሎች ወገኖች የፈ፤ መደጋገፍ ክርስቲያኖች ባሉበት ቦታ ሁሉ እንዲፈፀም በዚህ አመለካከት።

«በይሁዳ ያሉትን ክርስቲያኖች የመርዳት ዕድሉ እንዳይነፈጋቸው አጥብቀው ለመኑን፤ እነርሱ ያደረጉት ከጠበቅነው በላይ ነው፤ በመጀመሪያ ራሳቸውን ለጌታ ሰጡ ቀጥሎም በእግዚአብሔር ፈቃድ ራሳቸውን ለእኛ ሰጥተዋል፤ (2ቆሮ 8:4) ይላል።

ጳውሎስ ልዩነት በጉባኤያቸው እየሰፋ የተቸገሩትን የቆሮንቶስ አማኞች ከልዩነቶቻቸው ባሻገር አልፈው ለሌሎች መጨነቅ እንዳለባቸው ያሳውቃቸው ዘንድ ይህን መልዕክት ውጥንቅጡ

ለበዛበት የቆሮንቶስ አጥቢያ የፈ፤ በቆሮ 1:2 «ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ባላቸው ህብረት የእነርሱንና የእኛ ጌታ የሆነውን የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ስም በየስፍራው ከሚኖሩት ክርስቲያኖች ጋር የእግዚአብሔር ቅዱስ ሕዝብ ለመሆን ለተጠሩት ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ሁሉ የፈ።

ሕብረት ከክርስቲያኖች የክልል ድንበር አልፎም ይገለጻል «...የክርስቶስ በመሆናችን ያለን መልካም ነገር ሁሉ በይፋ ይታወቅ ዘንድ እምነትህን ለሌሎች በማካፈል እንድትተጋ አፀልያለሁ» ይላል። (ፈሊ 6) ይህ አባባል፡- ሰዎችን ሁሉ በጌታ ፍቅር በመውደዱ ለሁሉም ሰው ብርሃንና ጨው የመሆን ሐላፊነትን ለመፍጠር የሚደረጅን ሠራዊት ይመለከታል። እንኪያስ እንዴት ይሆን? ይህን ሕብረት እውን ማድረግ የሚቻለው።

ሕብረትን የመጠበቅ ዋስትና

- ሀ. ለሌላው ለመኖር መስጠት/Commitment ሕብረት መተማመን ያለበት ህይወት ነው፤ መተማመን ሲያድግ ህብረት ይሰፋል፤ «በክርስቶስ ወንድማማቾች እንደመሆናችሁ መጠን እርስ በርሳችሁ ከልብ ተዋደዱ፤ እርስ በርሳችሁ ለመከባበርም ተሸቀዳደሙ...» ሮሜ 12:10 ይላል
- ለ. ሕብረት ፍሬያማ የሚሆነው በአጋፔ ነው፡- አጋፔ ከሌላው ጥቅምን ለማግኘት በመፈለግ የሚወድድ አይደለም፤ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ሌላውን በክርስቶስ ፍቅር መውደድ ነው፤ የሚወደደው ሀጢአተኛ፤ ደካማ፤ መለስ ቀለስ ባይ ወይም ወደኋላ መመለስ አማራጭ ሆኖ የተገኘ እንኳን ቢሆን ይህ የፍቅር ሕብረት ለማቅናት፤ ለመለወጥ ይረዳል፤ «እርስ በርሳችሁ እንድትዋደዱ አዲስ ትዕዛዝ እስጣችኋለሁ እኔ እንደወደድኋችሁ እናንተም እርስ በርሳችሁ ተዋደዱ...» ዮሐ 13:34።
- ሐ. ሕብረት ክርስቶስ ተኮር በመሆን ሊገለፅ ይገባል፡- ሕብረት ውጤታማ ሆኖ ያድግ ዘንድ ኢየሱስ ክርስቶስ ማዕከሉን እንዲይዝ ማድረግ ያስፈልጋል፤ «...የክርስቶስ እንደመሆናችሁ መጠን እርስ በርስ በመመካከር በርትታችኋል፤ በክርስቶስ ፍቅር ተፅናንታችኋል...» (ፈሊ 2:1) ይላል።
- መ. ሌላውን የመፈለግ ጉጉትና የሌላውን ደህንነት መጠበቅ፡- ሕብረት መገለጫ ነው «... በትህትና ተሞልታችሁ ሌሎች ሰዎች ከእናንተ እንደሚሻሉ አድርጋችሁ ቁጠሩ እንጂ ወገን በመለየትና በራስ ወዳድነት ወይም ያለ እኔ ማን አለ! በሚል ትምክህት ምንም አታድርጉ...» ፈሊ 2:3 ይላል። ከላይ የተዘረዘሩት መለያዎች በክርስቲያኖች ዘንድ ይኖር ዘንድ ጥረት

ከተደረገ ዋስትና ያለው ሕይወት ሊትረፈረፍ ይችላል።

የክፍሉ ቤተክርስቲያን ሕብረት ምክክሮች

1. ለሌላው የማካፈል ሕይወት አለው፡- ይህ አንደ ሐዋ 4:32 አገላለፅ ሶስት ደረጃዎች አሉት እንደኛው በልብ እንድ መሆን ሁለተኛው በመንፈስ (በነፍስ) እንድ መሆን ያለንን ለሌላው በማካፈል መኖር ሦስተኛው መገለጫው ነው።
2. ሕይወትን መስዋዕት አድርጎ የማቅረብ አቅም አለው፡- ይህን ለመገንዘብ ሮሜ 16:3-4 ማጤን የግድ ነው፤ «...በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ ተባባሪዎቼ ለሆኑት ለጵርስቅላና ለአቂላ ሰላምታ አቅርቡልኝ እነርሱ በእኔ ምትክ ለመሞት እንኳ የተዘጋጁ ነበሩ። በዚህም ዘወትር አመሰግናቸዋለሁ እኔም ብቻ ሳልሆን የአረማውያን አብያተ ክርስቲያናት ጭምር ያመስግኟችኋል። በማለት ሕብረትንና መስዋዕትነትን አጣምሯል።

አስተናጋጅነት መለያው ነው። እንግዳ ተቀብሎ ማስተናገድን አትርሱ ምክንያቱም እንደዚህ እንግዶችን እየተቀበሉ በማስተናገድ አንዳንድ ሰዎች ሳያውቁ መላዕክትን ተቀብለው አስተናግደዋል። ዕብ 13:2 ይላል።

ሕብረት ፍሬ አለው ውጤቱም፡-

- ሀ. እግዚአብሔርን በመፍራት መኖር (ሐዋ 2:43)፤
- ለ. ዘላቂ ደስታ (ሐዋ 2:46)፤
- ሐ. ሁሉንም መውደድ (ሐዋ 2:41)፤
- መ. የአማኞች ቁጥር መጨመር (ሐዋ 2:47)፤
- ሠ. የሚያስፈልገውን ማግኘት (ፈሊ 4:19)፤
- ረ. መከባበርና የእርስ በርስ መታዘዝ መስፈን (1ቆሮ 16:15-16)፤ እነዚህ ሁነኛ መለያዎች በአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሕይወትና በዘላቂነት መታየት አለባቸው።

ገንኙነትና ሕብረት

ይህ ንዑስ ርዕስ አዕንኦት የሚሰጠው በመነሻነት ሕብረትን የፈታብትን አቅጣጫ በዋቢነት በማጤን አስከትሎም የክርስቲያኖችን ቁማዊ እና ጎናዊ ግንኙነትን እያይዞ ማየት ጭብጡን በተሻለ ሁኔታ ያዳብረዋል የሚል አምነት አለኝ። በመሰረቱ ግንኙነትና ሕብረት ሰብአዊ መገለጫ ነው፤ በዚህ ሰብአዊ ጎዳና ላይ ያልተሞከረ፤ ያልታየ እና ያልታወቀ አብይ ጉዳይ ቢኖር ደግሞ ያንን በአትኩሮት ለመመልከት ለማጤንና ለመወሰን መብቃት መቻልም የተሻለ ሰውነት ነው።

ኢትዮጵያዊው ፕሮፌሰር እና አንደ አርሳቸው የትምህርት ዕድል ካገኘው ከዳደኛቸው ጋር ወደ እንግሊዝ ሀገር ለመጀመሪያ ጊዜ ሲሄዱ የገጠማቸውን ገጠመኝ ላስነበባችሁ።

«...በጠዋት ወደ ምግብ ቤቱ ለቁርስ ገባን ይላሉ ወዲያውኑ አሳላፊው የምንፈልገውን በማማረጥ ጠይቆን ሄደ፤ ትንሽ ቆይቶ መጣና ወተት፤ ሰኳር፤ ሁለት ሰህን የድንች ጥብስ (መስሎን ነበር) ሰጠን፤ «የድንች ጥብስ ለቁርስ ይበላሉና?» እያልን በመገረም በእጃችን እያነሳን ኮረሽ፤ ኮረሽ ስናደርገው ድንች ድንችም አላለን ጣዕም የሌለው ነገር ሆነብን፤ አሳላፊያችን አጠገባችን ሆኖ እየተመለከተን በምናሰማው የመገርደፍ ድምፅ ሳይቸገር አልቀረም ጠጋ አለና «ወተት ጠብ ብታደርጉበትና ትንሽ ሰኳር ብትነሰንሱበት ምናልባት የተሻለ ሳይሆን ይቀራል? በማለት በትህትና ጠየቀን በዚህ ጊዜ የመለስንለት «የለም እኛ ደስ የሚለንና የምንወደው እንዲሁ ነው፤ በወተት እና በሰኳር አይጣፍጠንም» አልነው ለነገሩ እኛ ከዚህ በፊት የበቆሎ ሊጥ ቋንጣ (ኮርን ፍሌክስ) በልተንም አናውቅ ቢሆንም እንዴት ሁለት ኢትዮጵያውያን አላዋቂዎች መሰለው ይታዩ? (ኢትዮጵያዊት መ.ወ.ማ 1996 ገፅ 1-2) ይላል።

እኒህ ሰውና ዳደኛቸው በራሳቸው ተኮፍሰው ያሉ ፍጡራን ናቸው፤ ለማወቅና ተምሮ ተግባራዊ ሕይወት ለመምራት ራስነታቸውን ባለማዋረዱ መንፈስ ሽብበዋል፤ ከዚህም የተነሳ የማያውቁትን ሊያሳውቃቸው የሚችል ሁኔታ ቢገጥማቸው እንኳ ያንን ተቀብሎ ከመጠቀም ራሳቸውንና አካባቢያቸውን በሚረብሽ የመገርደፍ ስራ ውስጥ ገብተው መቅረትን መረጡ፤ ልክ እንደነዚህ ሰዎች ዐይነት አቅምን በግንኙነትና ሕብረት ጭብጥ ላይ እንዳንወስን ጉዳያችንን ግልጥ በግልጥ በምጥን ቃል እየተነጋገርን ያወቅነውን እናስኬዳለን፤ ያላወቅነውን በመጠየቅ መፍትሔን እናስቀድማለን።

ሕብረትን በተመለከተ ገፍታሪ

(ክስታዊ) ተፅዕኖን ያስከተሉት ገንዛቤዎች

1. ክጥቢያን ከገዢ ማየት፤

እርግጥ ለአጥቢያ ቤተክርስቲያን ቅድሚያ መስጠት የተገቢ ተገቢ ነው፤ በትይዩ ግን የ«የዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያን»/Universal Church ምንነትን በአዲስ ኪዳን ውስጥ መፈተሽ ደግሞ ግዴታ ነው።

ከ «ኤክሌሲያ» በክርስቶስ ተጠርተው የተሰበሰቡ ስብስቦችን መጽሐፍ ቅዱስ በአንዱ የማቴዎስ ወንጌል በማቴ 16:18-20 በዓለም አቀፍ እይታው እያበራራ በዚያው ወንጌል በማቴ 18:15-20 በአጥቢያ ደረጃ መገለጧንም በግልፅ በማስቀመጥ የሁለቱም ባለቤትና መሥራች ራሱ ክርስቶስ መሆኑን ያሳውቃል።

ሀ. የክስታዊ ቤተ ክርስቲያን ምንነት/Universal Church ማቴ 16:18-20፡-

ኢየሱስ «በዚህ ዓለት ላይ ቤተክርስቲያኔን እመሰርታለሁ (16:18) አለ፤ የተጠቀመው በእነዚህ በማለት በበርካታ አጥቢያ ቤተክርስቲያናት ላይ እይደለም፤ በነጠላ ቁጥር በመጠቀም አንድን አጠቃላይ ማህበር አመላካች አንድነት ከአጥቢያ አቀፍ በወጣ ደረጃ እንዳለ የሚመለከቱ ትምህርቶች በሐዋርያት ስራና በመልዕክቶቹ ውስጥ ሰፍሮም ታየ፤ ለዚህም መረጃ ከሚሆኑ ትምህርቶች ውስጥ «እግዚአብሔር ክርስቶስን የቤተክርስቲያን ራስ እድርጎ ሰጠ (ኤፌ 1:22) «እግዚአብሔር ሁሉን ከእግሩ በታች አስገዛለት፤ በቤተክርስቲያንም በማንኛውም ነገር ላይ ራስ እድርጎ ሾመው» ማለቱና ሰፊውን የክርስቲያን ዓለም በመግለፅ ኤፌ 5:23ም ይህንኑ አሳደገ «ክርስቶስ አካሉ ለሆነችው ቤተክርስቲያን አዳኝና ራስ ነው» አለ፤ ጳውሎስ በተከታታይ መልዕክቱም «...ባሎች ሆይ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን እንደ ወደዳትና ራሱንም ስለ እርሷ አሳልፎ እንደሰጠ እናንተም ሚስቶቻችሁን ውደዱ...» (5:25) በማለት ስለ አንዲት የተወደደች መጠነሰፊ ቤተክርስቲያን አስተማረ።

ቆላ 1:18 «እርሱ አካሉ የሆነችው የቤተክርስቲያን ራስ ነው፤ በሁሉ ነገር ላይ የበላይነት ይኖረው ዘንድ ...ከመታን በኩር ሆነ» ሐዋ 20:28 «...በዛ ደሙ የዋጁትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ጠብቁ...» በማለት ስለ አንዲት ሰፊ ቤተክርስቲያን እየተነጋገረ ስለ ብዙ ተጋሪዎች ይናገራል፤ በአገልግሎታቸውም በኤፌሶን ባሉት አጥቢያዎች ሁሉ ያደርጉ ዘንድ ይመከራል።

ከላይ የተዘረዘሩት ክፍሎች ያለፉትን ሁለት ሺህ ዓመታት የክርስቶስ ቤተክርስቲያንን

ታሪክንና አገልግሎትን ሁሉ በመጠቅለል ሰፊ ግንዛቤን ይሰጣል፤ ስለ ሕብረት ግንኙነትም ሊኖር የተገባውን ግንዛቤ አዳባሪ ይሆናል።

ለ. የክጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ምንነት/Local church ማቴ 18:15-20፡-

በዚህ ተተኳሪ የወንጌል ክፍል ውስጥ የምናየው መጠነ ሰፊ የሆነውን ዓለም አቀፍ እይታን ሳይሆን በአንድ አካባቢ የምትገኝ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የእያኗርና ስነ ምግባርን ይሆናል፤ ወንድም ወንድሙን ቢበድል በምን ዓይነት የእርምጃ ጥቅም አካሄድ መስመር እንደሚይዝ በመናገር «... ሳይሰማ ቢቀር ይህን ለቤተክርስቲያን ንገር ቤተክርስቲያንንም ባይሰማ እንደ አሕዛብና እንደ ቀራጭ ቁጠረው» (ቁ.17) በማለት የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ተፈላጊነትን ያበሰራል፤ አዲስ ኪዳን በበርካታ ስፍራዎቹ ስለ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ያስተምራል፤ ይህንንም መጥነን እንመልከት

ሐዋ 9:31 በአይሁድ፣ በገሊላና በሰማሪያ ያለችው ቤተክርስቲያን በሰላም መኖር ጀመረች፤

ሐዋ 15:41 አብያተ ክርስቲያናትንም እያበረታታ በሶሪያና በኪልቅያ በኩል ዐለፈ፤

1ቆሮ 16:19 በእስያ ያሉ አብያተ ክርስቲያናት ሰላምታ ያቀርቡላችኋል፤

2ቆሮ 8:1 እግዚአብሔር በመቄዶንያ ላሉት አብያተ ክርስቲያናት የሰጠውን ፀጋ እወቁ፤

ገላ 1:2 በገላቲያ ላሉት አብያተ ክርስቲያናትም ፊቴንም እይተው እያውቁም ነበር፤

1ተሰ 2:14 ወንድሞች ሆይ...በይሁዳ የሚገኙትን የእግዚአብሔር አብያተ ክርስቲያናትን...ተመልከቱ፤ ይላል።

2. ራስን ከብጠ ማየት

ሁሉ ነገር እየተመተረ ተለከቶ ሲሰራ «እኩል» ናቸው የሚለው ምላሽ ቀድሞ ይወጣል፤ ይብዛም ይነስም የተወሰነ መበላለጥ ሲኖርና እርስ በርስ መቀባበል በመሀል ሲገኝ «ጣትም ይበላለጣል፤ እና በሰፊም ሜዳ አምስት አገዳ» እየተባለ መጠራራት ይኖራል፤ ልዩነቱን አጉልቶ ለመውጣት ሲፈለግ ግን «ጣትም ይበላለጣል፤ የመሀሉ ግን ከሁሉ ይበልጣል» ማለት ይችላል፤ ራስን አብልጦ ማየት ተያያዥነት ያለው ከዚህኛው አነጋገር ጋር ሲመጣ ነው።

የጌታ ቃል ግን በፊሊ 2:3 «በትህትና ተሞልታችሁ ሌሎች ሰዎች ከእናንተ አንደሚሻሉ አድርጋችሁ ቁጠሩ አንጂ ወገን በመለየትና በራስ ወዳድነት ወይም ያለ እኔ ማን አለ? በሚል ትምክህት ምንም

ነገር አታድርጉ። የሚለውን መልህ ቃል ሁሌ መያዝ መፍትሔ ነው።

በራዕይ ከተጠቆሙት ቤተክርስቲያናት መካከል የሎዶቂያዋ «አኔ ሀብታም ነኝ፤ ብዙ ሀብት አለኝ፤ የሚገድለኝ ምንም የለም ትላለህ ነገር ግን ጎሰቋላ ምስኪን ድሀ ዕውር የተራቆትህ መሆንህን አታውቅም» ራዕ 3:18 በማለት ምክርን በዚህ ጉዳይ ላይ ይለግሳል። እበልጣለሁ ባይነት ሕብረት ተኮር አጀንዳን ያፈጠረ፤ እውነቱ ግን በርሜ 13:8 ላይ አለ፤ «ዕዳ አለብን እሱም የፍቅር ዕዳ ነው» ያንንም በየጊዜው በሰዎች ሕይወት ውስጥ በመገኘት መከፈል ግድ ነው፤ የፍቅር እዳ እርስ በርሳችን መዋደዳችንን እያሳደገ ሌሎችን ለማትረፍ ያነሳሳል የተግባርም ሰው ያደርጋል።

3. ተጨባጭነትን መግለጫ ብቻ ነው ማከት፤

«የሰው ሁላችንን መድረስ የቤተ ክርስቲያን ተልዕኮ ነው ወይስ የመንግስት» የሚል ጥያቄ ቢነሳ ምላሹ በአብዛኞቻችን ዘንድ መንግስት የሚል ይሆናል፤ ይህን አንድንል ያሰናገድ በርካታ የኋላ ዳራ ስላለንና መጽሐፍ ቅዱስም በሰው መንፈሳዊ ሕይወት ላይ ብቻ እንደናተኩር ያስተማረ በመምሰሉ የመጣ ግንዛቤ ነው።

እርግጥ ነው ቤተክርስቲያን በዋናነት ትኩረት ልትሰጥበት የሚገባት ሐላፊነት በምንም ዓይነት መንገድ መንግስት ሊሰራው ፊልም የማይችለውን ለእርሷም ግልፅ ተደርጎ የተሰጣትን፤ የሰውን ማንነትና ክፍተቱን የመመያ መፍትሔውን የያዘችው የክርስቶስ ቤተክርስቲያን ናት፤ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በማወጅ የዘላለምን ኩነትና ጥፋት በእግዚአብሔር መፍትሔነት ለመተካት «የእንግዲህ ሂደት» መልዕክትን ተቀብላለች፤ ይህንንም በ ማማማ/ማስተማር፤ ማጥመቅ፤ ማሳደግ መግለፅ አለባት። ይህንን ሐላፊነት ግን «መስበክ ብቸኛው ሥራዬ፤ ሌላው ለእናንተ» በሚል መንፈስ የተራቡትን አለማብላት፤ የታረዙትን አለማልበስ፤ የተቸገሩትን በችግራቸው አለመርዳት፤ ያልተማሩትን ባለማስተማር መፅናትን፤ ከኢየሱስ ክርስቶስ አልተማረችም።

ሌላውን አንደራስ አድርጎ በመውደድ አገልግሎት ውስጥ ቀዳሚው ተልዕኮ አይፍዝዝ፤ አይዘንጋ እንጂ ይህም የሐላፊነቷ ልክ ነው፤ ይህ ማለት ግን የመንግስትን ሥራ መቆማት ወይም ያልተሰጣትን መስራት በሚል ፍቺ ሊተረጎም አይገባም፤ እርግጥ መንግስት ሕዝቡን በእኩልነት የማገልገል ሐላፊነቱን የመወጣት አደራ አለበት።

የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ግን በሁኔታዎች ላይ ባልተመሰረተ ፍቅር ሌላውን እንዳታስተናግድ አልተጠራችም። ሌላው ቀርቶ ጠላቶቿን በመውደዱ በጎደላቸው ሁሉ እንድትደርስ ተመክራለች።

«መንግስት በቤተክርስቲያን ጉዳይ፤ ቤተ ክርስቲያንም በመንግስት ጉዳይ ጣልቃ አይገቡም» ማለት በቀዳሚ ተልዕኮቻቸው ላይ ቅድሚያን ሲሰጡ አንዱ በሌላው ላይ ተፅዕኖን አያደርስም ከሚል ባሻገር ሁለቱም የማይነጣጠሉ የሀገሪቱ ሀብቶች ናቸው። እንኪያስ ተጠቃሽ እንቅፋቶችን በመፈተሽ ውጤታማ ስራ ለመስራት መነሳሳት የዚህ ንባብ ዓላማ ነው። አባል የሆነኩባት ቤዛ ባጥቷት ቤተ ክርስቲያን ሕብረትን በተመለከተ ያከናወነቻቸውን መልካም ስራዎች ባመለከትሱ፡-

በቤዛ ሕብረትንና ግንኙነትን የማሳደግ መንገዶች

ቤዛ ባጥቷት ቤተ ክርስቲያን ያላትን ራዕይ ተፈጻሚ ለማድረግ የተለያዩ ስልቶችን ተጠቅማለች፤ ከእነዚህ ስልቶች ውስጥ በርካታዎቹ ሕብረትንና ግንኙነትን በመፍጠር ላይ ያተኮሩ ናቸው።

ለዚህም ተግባራዊ መረጃዎቹ፡-

ሀ. ከ1987-2007 ዓ.ም. ባሉት 20 አመታት ውስጥ የብዕር ፍሬ የሆነው ዐውደ ትንቢት/ድምፅ ቤዛ የተሰኘው ጆርናል(መፅሔት) ከመነሻው ጀምሮ ወደ በርካቶች ደርሶ ከበርካቶችም ምላሽን በማግኘት አገልግሎት መስጠቱ፤

ለ. አውደጥናቶች ከ1987 -2007 ዓ.ም. ባሉት 20 ዓመታት ባልተቋረጠ ሁኔታ የቀረቡ ሰማንያ ያህል ጥናታዊ ፅሑፎች ቀርበው በአብዛኛው ቤተ ክርስቲያን ተኮር፤ ሕብረት ተኮር፤ ሀገራዊና ዓለም አቀፋዊ ተኮር በሆኑ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ በማነጣጠር ብዙዎች በሚደረግላቸው ጥሪ መሰረት በመምጣት ዐይን ለዓይን ከመተያየት ባሻገር ራዕይን የመለዋወጥ አቅምን በማሳደግ ሕብረትን ማጠናከሩ፤

ሐ. ከኢትዮጵያን ባይብል ባጥቷት ቸርች ፌሎሽፕ ጋር ሕብረትን በማድረግ አብሮ መስራትንና መደጋገፍን በመምረጥ በአጥቢያዎች መካከል ፅኑ ጥንካሬን ለመፍጠር የግንኙነት አድማስን የማሳደጥ ጥረት፤ እና የመሳሰሉት ተግባሮቹዋ፤

ለብዙዎች ካላት በማካፈል ልትጠቀም መስለፈ፤ እንዲሁም ከብዙዎች በመቀበል እሷም መጠቀም መቻሉን ማስተዋል ለዚህ ዝግጅት ሁነኛ ጭብጥ ነው።

ማጠቃለያ

ይህ ዝግጅት በሀብረት ስም እውነትን ለመሰዋት እቅድ የለውም፤ እውነት ፀንታ ባለችበት ሀብረትን ለማሳደግና ለማስፋት ግን የግድ ይላል፤ ሕብረት ብርሃንን ከጨለማ ጋር፣ የሚያምንን ከማያምን ጋር፣ በማቀራረብ ትርጉም የሌለው ስራ ለመስራት ፍላጎት የለውም። ይልቅስ ከሰው ወጥተን ወደ ሰው ገብተን ከሰው ጋር ኖረን ከርስቲያናዊ ተልእኮን መፈፀም ሊዘነጉት የማይገባ የሕብረት አዎንታዊ ገፅታ መሆንን ማብሰር ሁነኛ ዓላማው ነው።

በሕብረት ትርጉም ውስጥ ከሰፈሩት ጠቃሚ መልዕክቶች አንዱ እንደነትን ከሕብረት ለይቶ እና አጣጥሞ መረዳት ነው። እንደነት ስሙ በተጠራ ቁጥር «አየተሰካ እየተመጠነ ከፋብሪካው ውስጥ እንደሚወጣ ዕቃ እንደ መልክን የያዘ ነው» «ሕብረት» የሚለው የግዕዝ ቃል ግን ብዛትንና ልዩነትንም ጭምር ይገልጻል። በዚህም የተነሳ የሚቀርፅልን ምላሽ ሽጉጉርጉር ሆኖ ስምምነትና መቀባበል ያለበት ስዕል ነው።

ሕብረትን ይህም ዝግጅት አንዲሁ ነው የሚረዳው እንኳን በበርካታ ቤተ እምነቶች ይቅርና በአንድ ቤተ እምነት ከዚያም በአንዲት ነጠላ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለየት ያሉ ግንዛቤዎች በማህበሩ አባላት መካከል ሊታዩና ሊስተናገዱ ይችላሉ፤ በዚህም ወቅት ማንም ሊገነዘበው የሚገባው ፍቅርን ቀዳሚ በማድረግ ለመወቃቀስና ለመራኮት ከመቻኮል አብሮ በመኖር የተሻለ መቀባበልን ለመፍጠር መቻል መንፈሳዊነት መሆኑን ማወቅ ተገቢ ነው።

እርግጥ ነው፡- እውነት እንደ ነው፤ ይህን ግን በሰከነ መንፈስ በትሁት ልብ በማጥናት በእግዚአብሔር ሙሉ ሀሳብ ጋር የተጣጣመውን መቀበል የግድ ነው፤ ይህን ማምጣት ግን ጊዜ ጠያቂ ነው፤ በጊዜው እየሰሩ መዝለቅ ደግሞ ግድ ነው።

- ለሕብረትና ግንኙነት መሥራት ተገቢ ነው።
- ሕብረትን ማምጣት ማለት ራስን ማጥፋት ማለት አይደለም፤ ይልቅስ፡-
- ሕብረትን ማድረግ ማለት ራስን ለሌላው አሳልፎ መስጠት ነው፤

ሕብረትን ማድረግ ደካማነትን በመገንዘብ ከሌላው ድጋፍን ለማግኘት መሥራት መቻል ማለት ነው።

ይህ እውነት ከሆነ ቤተክርስቲያናት ጥቃቅን በሆኑ ልዩነቶች ላይ በማተኮር ለመራራቅ መጣር የለባቸውም፤ ይልቅስ እንደ ቤሪያ ሰዎች እውነትን በጋራ በመፈለግ በመቀባበል መተያየትን ቅድሚያ

መስጠት አለባቸው። የ«ብግጩ» ይጠቁቃል። ፀሐፊ ዶ/ር ሳምሶን እስጢፋኖስ «በሕዝቡ ዙሪያ እንጂ በህዝቡ መሀል ቅጥር አይሰራም» በማለት ባጠናው ሰነድ ላይ በርካታ ቁም ነገሮችን አድርሶልናል።

ከታሪክ አኳያ ሕብረትን የክርስቶስ ቤተክርስቲያን በአግባቡ ሰርታበታለች እስከ አራተኛው ክፍለ ዘመን ቤተክርስቲያናት የሚገኙት በየከተማው ነበር። እያንዳንዱ ከተማም በውስጡ በርካታ ውጥንቅጦች የያዘ ስብስብ ነው፤ በቲቶ 1፡5 ላይ ሐላፊነት የነበራቸው ወንድሞች በየከተማው ሽማግሌዎችን ሾመው ነበር፤ በዚህ ሥራ ውስጥ በያንዳንዱ ከተማ ውስጥ የሚገኝ ቤተክርስቲያን በውስጡ ያልተጋነነ ልዩነት በመሀላቸው ነበር ግን ችለውት ተጠቅመውበታል።

ጥቅሙ ዛሬም ላይ ለውጥን ለማምጣት እቅም አለው፤ እንደ ዶክተር ሳምሶን ዝርዝር ሕብረት ውበት ነው (መዝ133)፤ ዓለም ለኢየሱስ ክብር እንዲሰጥ ያግዛል (ዮሐ17፡20)፤ የተስፋ ቃል አለው (ሐዋ 2፡1፤ 4፡24)፤ እምቅ ሀይልን ያመነጫል፤ የባቢሎን ግንብ ሰራዎች አላማቸው የተሳሳተ መሆኑ እንጂ ስልቱ ግን ድንቅ ነው (ዘፍ 11፡6)፤ አንዳችን የሌላችን ጥገኛ መሆናችንን ያበስራል (1ቆሮ 2፡11-27)፤ ተልዕኮው ሕብረትን ፈላጊ መሆኑን ይገልፀበታል (1ቆሮ 12፡7)፤ ተግዳሮቶቻችን ሕብረትን ተጠሚ ናቸው። ሕብረት ለመቀበል ብቻ ሳይሆን ለመስጠትም ያበቃል (ሮሜ 15፡1)፤ ብድራት/ሽልማት በጥሎ ማለፍ አለመምጣቱ እና አላስፈላጊ ድግግሞሽንና ብክነትን ለማስቀረት ማገዝ ሕብረትን ተፈላጊ ያደርገዋል። (ሳምሶን ገፅ 71-75 2000 ዓ.ም)

ከዚህም የተነሳ ሕብረትን ማጠናከር መደገፍ የሁሉ ሐላፊነት ይሆናል፤ አልፎም ከመላው ሕዝብ ክርስቲያን ጋር በጋራ በሚሰሩ ሰራዎች ላይ መቆምን መልመድ መለያችን ሊሆን ይገባል።

በዙሪያችን ከሆነው ታሪካችን ሰንሰለት፡- የልዑል መኮንን ሆስፒታል ዛሬ ጥቁር አንበሳ ተብሎ የሚጠራው፤ የተሰራው እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ከ50 ሳንቲም ጀምሮ በማውጣቱ የተሰራ ነው፤ ሆስፒታሉ የኢትዮጵያውያን ሁሉ ነው፤ የህዳሴውንም ግድብ ለመስራት ኢትዮጵያውያን በሀገር ውስጥ እና በመላው ዓለም ያሉት ያላቸውን ጥቃቅን ልዩነቶች ሁሉ ትተው ራዕዩን ውጤታማ ለማድረግ የሰሩት ስራ ሕብረትን ገላጭ ነው። ለጊዜውም ቢሆን ጌታ ኢየሱስ የመሰከረለት የዲያብሎስ መንግስትም (ማር 3፡23-25) በሕብረት በመስራቱ ውጤታማ መሆኑን ገልፀዋል፤ ታዲያ ዲያብሎስ ለውጤት የበቃበት ሕብረት በክርስቲያናት መካከል እንዳይሰራ አለመቀባበልንና ልዩነትን በማስፋፋት ጥቃት በክርስቶስ መንግስት ላይ ሲከታተል እንዴት ዝም ይባላል፤ እንግዲያስ የሴጣንንም ሀሳብ ሳንስት ቢጋራ ሆነን የእግዚአብሔርን መንግስት እናስፋ! አሜን።

እግዚአብሔርን ከምን ይኮንኑታል?

የሰው ልጅ ከሌሎች ሕይወት ካላቸው ተንቀሳቃሽ ፍጡራን የሚለየው የዕለት ኑሮውን ለማሸነፍ መስራት መቻሉ ነው፤ ባለአእምሮ በመሆን ማሰቡ፣ መመራመሩና ማመዛዘኑ ሁለተኛው ነው። የቋንቋ ባለቤትም ሆኖ መግባባት መቻሉ ሶስተኛው በመሆን ይጠራበታል። እኒህ ሁሉም ከእግዚአብሔር የተሰጡ ናቸው።

ሰው በሕይወት ዘመኑ በኑሮው ሂደት ውስጥ በገጠመው ግራ ገብ አባቦች ሁሉ ላይ መጠየቅ ለጠየቀውም እርኪ መልስ ማግኘት የዘወትር መሻቱ ነው። ይህ መሻቱ ብዙውን ጊዜ ምላሽ አግኝቶ እፎይታን ያገኛል፤ አልፎ አልፎ ደግሞ ፈጣንና ግልፅ መልስ መስጠት ሳይቻል መዘግየት ለጥናትና ለምርምር መዘጋጀት ግዴታ ይሆናል። የሰው ልጅ ባለ አእምሮ በመሆኑ በዚህ ዐይነት ገጠመኛ መጣሩ የጤናማነት ምልክቱ ነው። አንዳንድ ጊዜ ግን ባለቤቱ የሰጠውን ስጦታ በአግባቡ ባለመጠቀም እግዚአብሔርን አስመልክቶ ወደ ብስለት ያልደረሰ የተሳሳተ ውሳኔ ላይ ይደርሳል፤ ብዙ የ «ለምን» ጥያቄዎችን ሁሉን ቻይ፣ ሁሉን አዋቂ፣ ሁሉን አድራጊ የሆነውን እግዚአብሔርን ሊጠይቀው ይነሳል፤ በግልብ ውሳኔውም «ተሳስተሃል» ብሎ ይኮንነዋል። ከመኮነኛዎቹ ጥቂቱ ለምን እግዚአብሔር ሴጣንን ፈጠረው? ለምን ዛፊቱን ተክሎ ጦስ አመጣብን? ለምን የራሱን ድርሻ ሳይወጣ በሰው ግዴታ ላይ ጠነከረን? ና የመሳሰሉትን በማውጣት ጥያቄዎች ያቀርባል፤ በመልሱም በሁሉም እግዚአብሔር ልክ አልነበረም ይላል እውነት ግን እግዚአብሔር ስቶ ነው ወይስ የሰው ውሳኔ ብስለት ሳይኖረው በመፍጠኑ?

የፅሁፍ ትኩረትን ከብዙ ለምናች አንዱን በመውሰድ የአቅሜን ልበል፡- «እግዚአብሔር የራሱን ድርሻ ሳይወጣ በሰው ግዴታ ላይ ጠነከረ» በተሰኘው ላይ። በዚህ ጥያቄ ስር ከሚወሰኑት

አንዱ «ኢየሱስ ክርስቶስ በእርሱ በኩል ካልሆነ በቀር ማንም ወደ አብ የሚመጣ የለም ብሎ መንገዱን ብቸኛ ካደረገ ይህንን ተፈጻሚ ለማድረግ በታሪክ ውስጥ የተመቻቸ እና የዓለም ሀገብ ሁሉ እንዲሰሙት እንዲቀበሉትም ለምን አላደረገም? ከተነሹቹ ቀዳሚው ነው። በዚህም የሰውን ሩቅ አባቢ ግን ቅርብ አዳሪነቱን በማሳየት በምትኩ በእግዚአብሔር ዓድቅነትና ትክክለኛነት ላይ አትኩራ አጨርሳለሁ።

ከታሪክ ትውስታችን

በ190 ዓ.ም ለጉብኝት የዘመተውግብጻዊው ፓንትሮስ የኢየሱስ ክርስቶስ መልዕክት ብቸኛ መድሀኒት እና መንገድ መሆኑ በሀንድ ተስፋፍቶ እንደነበር ፅፏል። በ240 ዓ.ም ላይ የፖሊስትንና ዙሪያ ገብ የቃኘው ጌጉሪ የምስራቹ ቃል (የኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር የአድራሽነቱ መልዕክት) በፅሁፎቻቸው ሁሉ ይፋ ሆኖ ነበረ ብሎ ፅፏል።

ይህን አያይዞ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ምስክርነት በመረጃነት ሊቀርብ ይችላል። ጁስቲን የሩቅ ምስራቅን ሀገራት አስመልክቶ ሲናገር ወደ እግዚአብሔር አብ በኢየሱስ ስም የማይፀልይና የማይመሰግን «ምንም ሰው አልነበረም» ይለናል። ተርቱሊያን ደግሞ «ገጠሮቻቸው፡ከተሞቻቸው፡ የመሰብሰቢያ አዳራሾቻቸውና ቤተ መንግስታቸው ጭምር በኢየሱስ መልዕክት ተምሉ፤ ከዚህም የተነሳ በማምለኪያ መቅደሶቻቸው የሚገኘውሕዝብ ቁጥር ቀነሰ።» በማለት ፅፏል። ኦሪገን ግሪካውያንን አስመልክቶ ሲፀፍ «ሁሉም ብሔራዊ ሕጉንና ባህላዊ አምልኮውን አፈዘዘ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ የእውነት ቃል ላይ ቆሙ» ብሎ ነበር በሶስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የነበረው ኢሱቢየስ «አንድም የወንጌል አገልጋይ ወደ ጓላው አልተመለሰም፤ ዘመቱ የምስራቹን ቃል እያበሰሩ በደረሱበት ሁሉ መጋቢዎችን በመሾም በዱር በገደሉ ተናኙ» ይላል።

እንግዲያስ በየአቅጣጫው የሚገኘው የዓለም ሀገብ መልዕክቱን ገና ከጠዋቱ እንደሰሙ እኒህ መረጃዎች ያብራራሉ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ዋቢነት

በዓለም ሁሉ መልዕክቱ መድረሱን አስመልክቶ የእግዚአብሔር ቃል የሚሰጠንን መግለጫ አብረን ስናጠና ጥንቁቁ ፀሐፊ ሉቃስ የሐዋርያትን ገድል በሐዋ. 17:6 ላይ ያለውን ያስነብበናል። «...እነዚህ አለምን ሁሉ ያወኩ ሰዎች አሁን ደግሞ ወደዚህ መጥተዋል...» እንዳሏቸው ፀፎልናል፤ እንግራዊ በሆነ ደረጃ ዓለምን ሁሉ በወንጌል በመድረሳቸው ሐዋርያው ጳውሎስም በቆላስያስ 1: 6 «ይህ መልካም ዜና በእናንተ መካከል በሆነው ዓይነት በመላው ዓለም በማፍራትና በማደግ ላይ

ነው። በነኛ ጢሞቴዎስ 3:16 ላይም «...ለሕዝቦች ሁሉ የተሰበከ በዓለም ያሉ ሰዎች ያመኑበት በክብር ወደ ሰማይ የወጣ» ይለናል፤ እርግጥ ነው በጴንጤቆስጤ በዓል በዓለም ካሉት አገሮች ሁሉ የመጡ መንፈሳውያን እይሁድ በኢየሩሳሌም ተገኝተው እግዚአብሔር የሰራውን ድንቅ ስራ፣ የምስራቹን ቃል ሚስጥር፣ የተሰቀለውን፣ የተነሳውንና ያረገውን የክርስቶስ ሥራ ተገልጦላቸው ክርስቲያን ሆነዋል፤ ከዚያም የክርስቶስን ቃል ሲፈፀሙ በዓሉ ሲያልቅ ወደ መጡበት ተመልሰዋል፤ ጳውሎስ እንዳለው በዓለም ሁሉ ሰዎች ያመኑበት ማለቱ ተገቢ ነበር።

ከላይ የተጠቀሱትን መረጃችን ስናገናኝብ የሰው ልጅ በዚህ ክልል ያነሳው የ ለምን? ሙግት የትም ሳያደርስ ከወዲሁ ቀሪ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስን «...ታዲያ መንገዱን እንዴት ማወቅ እንችላለን?» በማለት ቶማስ ሲጠይቀው «መንገድና እውነት ሕይወትም እኔ ነኝ በእኔ በኩል ካልሆነ በቀር ማንም ወደ እብ የሚመጣ የለም» (ዮሐ. 14:6) በማለቱ እሱ ብቻ ወደ ዘላለም ሕይወት የሚያደርስ፤ እሱ ብቻ ሰውን ከእግዚአብሔር የሚያገናኝ፣ የሚያስታርቅ የለምን ሆነን? መላሽ መሆኑን ያረጋግጣል።

በመሰረቱ የወቅቱ የዓለም ህዝብ ብዛት ሰባት ቢሊዮንን ተሻግሩዋል፤ እኒህ ሁሉም ደግሞ እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ የውርስ ህጢአት ባለቤት ናቸው፤ ይህ ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ስለለየው መንፈስ ሙት አድርጎታል። ከዚህም የተነሳ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ መድረስ፣ የእግዚአብሔርን መንግስት መውረስና የዘላለም ሕይወት ማግኘት አይቻልም፤ ከውድቀቱ በፊት የነበረውን ድልድይ ከእግዚአብሔር ጋር መገናኘውን ሰብሮታልና።

ይህ ሰው በውድቀቱ ላይ ሆኖ የሚወድቅን የማይደርስን፣ የማያሻግርን ድልድይ ያበጃዋል፤ መላው የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ጋር ለመገናኘት ይህንንና ያንን በማድረግ፣ በመውጣት በመውረድ፣ በብዙ ጥረት ወደ እግዚአብሔር መድረስ እንችላለን በማለት ስፍር ቁጥር በሌለው አምልኮ ስርዓት ውስጥ ራሳቸውን አደራጅተው ይኖራሉ፤ ሌሎቹ የቅዱስ መጽሐፍ እውነት ተረት ሆኖባቸው የየራሳቸውን መብት ለማስጠበቅ በሚያደርጉት ጥረት ሕያው እግዚአብሔር በሌለበት ስርዓት ውስጥ ራሳቸውን አኑረዋል። መመሪያችን ቃሉ ነው ከሚሉትም የእምነት ተከታዮች ብዙዉ «በእኔ በኩል ካልሆነ በቀር ማንም...» በሚለው የኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ላይ በመጨማመር፣ በመሸራረፍ ወይም ከነአካቴው በመተው ሰዎችን የማያደርስ በአጭር ቀሪ ድልድይ ያንፃሉ። መሸጋገሪያ ተብዬቹ ግን ደካሞች ጎደሎችና ያለብቃት በመሆናቸው ወደ እግዚአብሔር ፈፅሞ አያደርሱም።

ሰው በየትኛውም ጥረቱ ወደ እግዚአብሔር ለመድረስ አለመቻሉ የተረጋገጠው እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ከእርሱ ጋር ሊያገናኝ የሚችል በብቻው በቂ የሆነ አስተማማኝ ድልድይን

ኢየሱስ ክርስቶስን ስለላከለት ብቻ ነው። እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ራሱ ወደ ሰው መጣ። ከዚህም የተነሳ የሰውን የማያዋጣ የመድረስ ጥረት አርክሶ ለሰው ልጅ ምትክ በሆነው ወደ ሰው ከደረሰው ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር ማንም በየትኛውም ተጠቅሞ ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ አለመቻሉን ራሱ ባለቤቱ ገለጠው።

ይህንንም የኢየሱስን መልዕክት ከሰሙት ከፊሉ ቸል ሲለው ከፊሉ የራሱ ብልህነትና ምርጫ የተሻለ መሆኑን መረጠ፣ የተቀረው አፈ ታሪክ ነው በማለት ንቆ የድርሻውን ፈፀመ፤ ይህን የሐንስ 14:6 ን አምኖ የታዘዘው ደግሞ ክርስቲያን ተሰኘ። የዘላለም ሕይወት ባለቤት ሆነ፤ አንተስ ለምን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በእኔ በቀር ያለበትን ምክንያት ተረድተን ጌታ ሆይ «ከሰን መስርቼ ከአንተ ጋር (በለምን ጥያቄ) ብከራከር አንተ ፃድቅ ሆነህ ትገኛለህ» ኤር 12:1ን በማስተዋል ወደ እኛ የደረሰውን ኢየሱስ ክርስቶስን እናስተናግደው።

ከቆሙት በታች...

«...ከቆሙት በታች የሆነ ኑሮ እንዳንኖር እንጠንቀቅ»

ኢየሱስ ከርስቶስ «ፈቃድህ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ይሁን» በማለት የፀሎት እንጻዎች ሊይዙት ከሚገባቸው በርካቶች ውስጥ አንዱን ባስተላለፈበት ላይ የንባቤን መግቢያ አደርጋለሁ።

የዚህ ፀሎት መነሻ ደግሞ «በምትፀልዩበት ጊዜ እንደ ግብዞች አትሁኑ እነርሱ ሰው እንዲያደላቸው ብለው በየምኩራቡና በየመንገዱ ዳር ቆመው መፀለይ ይወዳሉ፤ በእውነት አላችኋለሁ እነርሱ ዋጋቸውን በቅድሚያ አግኝተዋል።

አንተ ግን ስትፀልይ ወደ ቤትህ ገብተህ በርህን ዝጋ በሰውር ወዳለው ወደማይታይ አባትህ ፀልይ።

በሰውር የተሰራውን የሚያይ አባትህም የመልካም ስራህን ዋጋ ይከፍልሃል።

እናንተ ስትፀልዩ እንደ አረማውያን ከንቱ ቃል በመደጋገም አትለፍልፍ እነርሱ በልፍለፋቸው ብዛት እግዚአብሔር የሚሰማቸው ይመስላቸዋል፤

እናንተ ግን እንደ እነርሱ አትሁኑ ምክንያቱም አባታችሁ የሚያስፈልጋችሁን ገና ሳትለምኑት አስቀድሞ ያውቃል፤ ስለዚህ እናንተ እንዲህ ብላችሁ ፀልዩ... (ማቴ 6:5-9) አላቸው።

ይህን ካስተዋወቀ በኋላ ጌታ ሊሰራ ያለው ህንፃ እንዴት ሊጠናቀቅ እንደሚችል አስረዳ።

➤ ያም «ፈቃድ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ይሆን ዘንድ ደቀመዛሙርቱ ትኩረት እንደሰጡበት ማሳወቅ ነው፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ ያለው ፈቃዱ ከእርሱ ማንነት ጋር ተገጣጣሚ የሆነ ነው በእርሱ ዘንድ።

➤ ፅኑ ሰላም፤

➤ ብርቱ ፍቅር፤

➤ ገደብ የለሽ ትዕግስት፤

➤ ድንበር አላፊ ትህትና፤

➤ ያለልዩነት የሆነ ቸርነት፤

➤ በሀዘን አፅናኝነት፤

➤ በጉድለት ሙሉዕነት፤

➤ በሀመም ጤንነት፤

➤ በማጣት ማግኘት (መስጠት) ሁሉ ከእርሱ ጋር አሉ።

ይህ ሁሉ ፈቃድ በሰማይ አብሮት ይገኛል፤ ይኸው ደግሞ በሰዎች መካከል በምድር ይከናወን ዘንድ ፈቃዱ ሆነ፤ ይህም ተፈፃሚ እንዲሆን በፀሎት መጠየቅ፤ በተረዱት መኖር የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሰማይ ያለቸውን በምድር ትገኝ ዘንድ ያደርጋል።

ጌታ ኢየሱስ ይህን ትምህርት በመስጠት ላይ ያለው እግዚአብሔርን በመቃወም ለፀናው ዓለም አይደለም፤ ወይም አማኞች ሳይሆኑ አማኝ ለሚመስሉትም አይደለም፤ ወይም ከዳር ተመልካች ሆነው ዕድሜያቸውን ለሚገፉት አይደለም። ያስተማረው ለተከታዮቹ ነው፤ ለደቀመዛሙርቱ ነው፤ አባታችን አንተ ነህ ላሉት ነው፤

ለዚህም ነው፤ ግብዞች፤ አረማውያን እና የማያምኑ ሁሉ ያልተፈለጉት ይልቅስ፡- እናንተ ስትፀልዩ ሳትለምኑ አስቀድሞ ወደሚያውቀው ትፀልያላችሁና ፀሎታችሁ ከፈቃዱ ጋር መተሳሰር እንዳለበት አስረዳቸው።

ይህ ደግሞ ከተገለፀባቸው መሰረታዊ የማንነት መገለጫዎች ውስጥ አንደኛው «ልባችሁ አይጨነቅ» በመባል ደቀመዛሙርቱ የተመከሩበት ግዜ ነው፤

«ልባችሁ አይጨነቅ...በአባቴ ዘንድ ብዙ መኖሪያ አለ፤ አለበለዚያ ግን «የምትኖሩበትን ስፍራ ላዘጋጅላችሁ እጃዎህ» ባላልጉችሁም ነበር ሄጄ ስፍራ ካዘጋጀሁላችሁ በኋላ አኔ ባለሁበት፤

እንድትኖሩ አንደገና መጥቼ እወስዳችኋለሁ፤ እኔ የምሄድበትን መንገድ ታውቃላችሁ» (ዮሐ 14: 1-3) አላቸው።

ይህ መልዕክት በውስጡ ተስፋ፤ መፅናት እና ፍቅር አለበት፤ የተነገረው ደግሞ ለደቀመዛሙርቱ ነው፤ እሱን ተከትለው በመዘለቅ ላይ ላሉት የተበሰረ ነው፤ ሁሉ ግን የጌታቸውን ፈቃድ እና ማንነቱን በሙሉዐት የተረዱ አይደሉም።

ከእነርሱ ውስጥ ቶማስ «ጌታ ሆይ ወዴት እንደምትሄድ እናውቅም ታዲያ መንገዱን እንዴት ማወቅ እንችላለን?» አለው፤ በዚህ ግዜ የኢየሱስ ምላሽ «መንገዱ እኔ ነኝ እውነትና ሕይወትም እኔው ነኝ፤ በእኔ በኩል ካልሆነ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም» 14:5-6 አለ።

ይህ ገለፃ ሁለት ጥቅሞች የያዘ ነው፤ አንደኛው ጥቅም በወንጌል ስርጭቶቻችን ሁሉ ላይ ከኢየሱስ በቀር መፍትሔ የለም በማለት የምስራቹን በእርሱ ላለመኑት በመንገር ወደ ተገቢ አጣብቂኝ ማድረሻ ሆኖ ማገልገሉ ነው፤ ይህ ደግሞ በስፋት አየተሰራበት ነው።

ሁለተኛው ጥቅም፡- አማኞች ስለ ኢየሱስ መንገድነት፤ እውነትነትና ሕይወትነቱ በማስተዋል፤ በመረዳት ራሳቸውን ባልተቋረጠ ሁኔታ ከኢየሱስ ማንነት ጋር ማቆላለፋቸው ተገቢ መሆኑን መገንዘብ ነው።

ኢየሱስ በቀዳሚነት የሚናገረው ስለ ሁለተኛው ነው፤ ይህም እያንዳንዱ አማኝ ከርስቲያን ሆኖ ሲኖር ልብ የሚለው ትምህርት ነው።

«...ፈቃድህ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ይሁን...» ኢየሱስ ብቻ ነው ከአብ ዘንድ ያለውን፤ በሰማይ ያለውን ከምድር ጋር ያገናኘው ያስተዋወቀው፤ «...ከቶውንም እግዚአብሔርን ያየ ማንም የለም ነገር ግን በአብ እቅፍ ያለው አንድያ ልጁ የሆነው እምላክ እርሱ ገለጠው...» (ዮሐ.1:18)

ይህ የዮሐንስ መረዳት፡- እውነት ሆኖ በአማኞች ሕይወት ሁሉ ውስጥ ተግባራዊ በመሆን የሚገለፀው፡- በእርሱ የተጠሩ ደቀመዛሙርቱ ኢየሱስ በሰማይ ያለውን የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዴት በምድር ይሆን ዘንድ እንደሚችል ያሳወቀበትን በአግባቡ በመገንዘብ ይመጣል።

ጌታችን ኢየሱስ ከርስቶስ ግን የሁሉ ምንጭ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር መገናኘት የሚቻለው፤ እርሱንም በየጊዜው በማግኘት ፈቃዱን መረዳት የሚቻለው በራሱ በጌታ ኢየሱስ ከርስቶስ መሆኑን ለቶማስ መሰረታዊ ጥያቄ መልስ በመስጠት አበሰረ።

በሰው ልጅ ታሪክ፤ ሰው «እግዚአብሔር ማን ነው?» ብሎ ያልተቋረጠ ጥያቄውን በየጊዜው እያነሳ የዝብ ቀቂ መልሱን ሰጥቷል፤ እግዚአብሔር ከእኛ ምን ይፈልጋል? ብለውም መልሴ ላሉለት ተገዢ ሆነው 50፤ 60፤ 120 ዓመታቸውን በምድር ኖረው አልፈዋል፤ እግዚአብሔር በየት ይገኛል? ምንስ ይመስላል? አለስ ወይ? በማለት ጠይቀዋል። በቂም መልስ ለየራሳቸው ሰጥተዋል።

ምላሻቸው በሳይንስ መንገድ፤ በፍልስፍና ጎዳና፤ በታሪክ ጉዞት፤ በትውልዶች ትውፊት፤ ወይም በምንም በመሰላቸው ሊሆን ይችላል። ሁሉም ግን፡-እውነቱ፤ ሕይወቱ እና መንገዱ የተገለጠው ስጋ ለብሶ በመምጣት እግዚአብሔርን በሙላት ከገለፀው ከኢየሱስ ዘንድ አለ።

ፈቃድህ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ይሁን ብለው እንዲፀልዩ መብቱ የተሰጣቸው አማኞች በተገቢ ሁኔታ ይህን ተገንዝበው የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሰዎች መካከል በመፈፀም መኖር አለባቸው።

አንድ ወቅት አራት ሰዎች ዝሆን ምን ይመስላል? ብለው መጠየቃቸውንና ዝሆንን እንዲያውቁት ወደ ዝሆኖች ግቢ ተወስደው ፊት ለፊት ስለማየታቸው የሰማሁትን ላስነበባቸው፡-

በመሰረቱ አራቱም ከማየታቸው በፊት ዐይናቸውን ተሸፍነው እንዲዳስሱትና የመሰላቸውን ገለፃ ዐይናቸውን ከመግለጣቸው በፊት እንዲናገሩ ሆነው ነበር፤-

እናም በደረሱበት ለራቱም በደንብ ዳበሱት፤ ከዚያም በኋላ ስለዝሆን ማንነት ለእምስት ደቂቃ እንዲናገሩ ተፈቀደላቸው።

አንደኛው፡- ሙሉ ለሙሉ ከምቢውን በቅጡ ዳብሷልና ቫከር ያለ ግንድ ነው አለ።

ሁለተኛው፡- በሁለቱ የኋላ አግሩ መካከል ገብቶ ተመልሷልና በሁለት ምሳሶች መካከል የቆመ በር ነው አለ።

ሦስተኛው፡- ጆሮውን ከዳር ዳር ዳሷልና ትልቅ ቁርበት ነው አለ።

አራተኛው፡- ሆዱን ከታች ወደ ላይ ደባብሷልና የማይሻከር ጣራ ነው በማለት በየፊናቸው አስተዋወቁ፤

ሁሉም ሲናገሩ እርግጠኞች ነበሩ ግና የተሸፈኑበትን ገልጠው ሲያዩ ግን ፈፅሞ ሲሉት ከነበረው ጋር እይያዝም፤እንኳያስ በተሸፈኑበት ቀረተው ቢሆን እንዴት አያሳዝን።

ዓለም ሕያው እግዚአብሔርንና ማንነቱን ተሸፍኖ ባለበት ይዞታ ተረድታው ትኖራለች፤ በምድር ያለውን ፈቃዳቸውን በምድር መለኪያ ከምድራውያን ጋር ያስተያየታል፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ልዑል እግዚአብሔርን በራሱ እና በቃሉ ገለጠው፤ ከዚህም የሕይወት ምንነትን በእርሱ ውስጥ በማኖር የዘላለም ሕይወት ውጤት ማንነትን በማያሻማ ቃል አኖረ።

ይንንም ለገዛ ደቀመዛሙርቱ በፀለየላቸው ፀሎት ውስጥ አኖረው። በዚህም በምን ጉዳይ ላይ እንደሚፀልዩ አመለካከታቸው።

«ልጅህን አክብረው የምታከብረውም ለሰጠኸው ሁሉ የዘላለም ሕይወትን እንደሰጥ በሰዎች ሁሉ ላይ ሥልጣን ሰለሰጠኸው ነው። የዘላለም ሕይወትም ብቻህን እውነተኛ አምላክ የሆነኸውን አንተንና የላከኸውን ኢየሱስ ክርስቶስን ማወቅ ነው። እኔ የሰጠኸኝን ሥራ ፈፅሜ በምድር ላይ አከበርኩ» ዮሐ 17:2-4።

ይህን ጌታ ወደ አባቱ ሲያደርስ፡- ሕይወት ያውም ፍሬያማ የሆነ የዘላለም ሕይወት የሚገለፀው እግዚአብሔር አብን በማወቅ ሆነ፤ ይህን ደግሞ ብርሀን በመለገስ እናውቅ ዘንድ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሕይወት ውስጥ ስራውን ይሰራል፤ እንግዲያስ ሕይወትም ሆነ በሕይወት መኖር የሚለካው «እግዚአብሔርን ብቻ» በማወቅ ነው።

ይህን እግዚአብሔር ነው፤ ፀጋንና እውነትን ተሞልቶ በሰዎች መካከል ሰው በመሆን የመጣው ኢየሱስ ክርስቶስ ያሳወቀው።

«እውነት ምንድነው?» የጲላጦስ ጥያቄ ቢሆንም ትክክለኛው መልስ ግን «ኢየሱስ ራሱ እውነት ነው» ይህ ማለት ኢየሱስ በአካል የተገለፀበት ሌላኛው ስሙ ማለት ሳይሆን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማንነቱንና የእኛን ምንነት የገለፀበት፤ ያስተማረበት፤ ያስተዋወቀበት ትምህርቱ እሱ እውነት ነው፤ እውነት ምንጩ እግዚአብሔር ነው፤ ፍፃሜውም አስፈፃሚውም እርሱ ነው፤ የእርሱ የሆነው «እውነት» በምድር በሥራ ላይ ሲውል ፈቃድህ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ሆነ ተፈፃሚ ይሆናል።

«ዳድቅ አባት ሆይ ዓለም አላወቀህም፤ እኔ ግን አውቅሁለሁ፤ እነዚህም አንተ እንደላከኸኝ ዐውቀዋል፤ አንተ እኔን የወደድህበት ፍቅር በእነርሱ እንዲሆንና እኔም በእነርሱ እንድሆን እነርሱ አንተን እንዲያውቁ አድርጌያለሁ፤ ደግሞም እንዲያውቁ አደርጋቸዋለሁ...» ዮሐ 17:25-26 በማለቱ ሁሉን ማረጋገጥ እንችላለን።

ዓለም እግዚአብሔርንም ሆነ ኢየሱስን አላወቀውም እኛ ግን ከእርሱ ችርነት የተነሳ አውቀንዋል፤

✓ ይህ ማወቃችን ነው፤ እኛ በመኖር ውስጥ የእርሱን ፈቃድ እየፈፀምን እና ፈቃዱ በምድር መገለጡን እያሳየን እንድንኖር ግድ የሚል። የለምን ተፈጠርን? ለምን እንኖራለን? ቁልፍ መልስ ይኸው ነው

✓ ኢየሱስ እነዚህም አንተ እንደላከኸኝ አውቀዋል፤

✓ እነርሱም አንተን እንዲያውቁ አድርጌያለሁ፤

እንዲያውቁህም አደርጋቸዋለሁ አለ።

ማወቅ፡- የእግዚአብሔር የሆነው ሀሳብ፤ ፈቃዱና ውሳኔው በተገቢው ሲገለጥ ሲማሩትና ሲረዱት የሚመጣ አቅም ነው፤ ተከታታይነት ያለው ስለሆነም ኢየሱስ አንተን እንዲያውቁ አድርጌያለሁ ብሎ አልቆመም እንዲያውቁህም አደርጋቸዋለሁ በማለት ከእግዚአብሔር ፈቃድ ተከታታይነት ጋር አስቀመጠው።

ኢየሱስ ክርስቶስ አማኑኤል ተብሎ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር መሆኑ የተረጋገጠበት መገለጫ በእሱ ሰማዕትነት ሰው በመሆኑ እኛን ማዳኑ ዋንኛው አጀንዳ ቢሆንም እሱ ግን በደቀመዛሙርቱ መካከል በመገኘት እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑት ሁሉ ውጤታማ የሆነ፤ ፍሬያማ የሆነ፤ ሕይወት ኖረው የሚያልፉበትን ሁሉ ገለጠ፤ ያስቀረው ምንም ነገር አልነበረም።

ይህም እውነት ስለነበር «የሰጠኸኝን ስራ አጠናቅቄ አከበርኩሁ» አለ። እንግዲያስ እንዴት እየኖርን ነው? እንዴትስ ለመዝለቅ ራሳችንን አደርጅተናል? ያዳነን ጌታ በኑሮው፡- ተግባራዊ በሆነ መገለጫው፤ በትምህርቱ ተገቢውን ሁሉ በመግለጥ በሰማይ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ፈቃዱ በምድር ከእኛ ጋር ይሆን ዘንድ ፀለየ።

- መፀለዩ አቅምን፤ ጉልበትን፤ ታዛዥነትን፤ በምድር ለመፍጠር መርዳቱ ሲሆን፡- በማድረግ መዝለቁ ደግሞ የክርስቲያኖችን ማህበር ያለመልማል፤ መለኪያ የሌለውንም ዓለም በስራው ይኮንናል፤ እንዚያስ፡-
- ለምን እንደምንኖር?
- እንዴት ልንኖር እንደሚገባ?
- መቼ ልንኖር እንደሚገባ?

ለማን መኖር እንዳለብን? እርግጡን በማወቅ፤ በማመን እና በመኖር ራሳችንን እንግለፅ።

ሁሉ ለእርሱ ከእርሱ በእርሱ መሆኑን ባለመረዳት የአቅምቴ ኑሮን በመኖር «ከሞቱት በላይ ከቆሙት ቢታች» ኖሮ ማለፍ ተገቢ አይደለም።

የዘመን ተሻጋሪ ተረቶችን (ወታችን) ባነብ አንድ ሰው በልጁ ሕይወት ውስጥ የማይነቃነቅ ፅኑ ትምህር አስተምሮት ሊሞት ፈለገ እናም አባት ለልጁ የተወለተ ህብት ከልክ በላይ መሆኑን ማስረዳትና ድሆች እንዴት እንደሚኖሩ ማሳየት የአባትየው አቅድ ሆኖ፤-

- ❖ ልጁን ወደ ድሆች መንደር ወስዶ ሁሉን በአይኑ ብቻ እንዲያይ አድርጎት መለሰው፤ ከዚያም «ጉዞአችን እንዴት ነበር? ድሆች እንዴት እንደሚኖሩ አይተህ ከዚህ ምን ተማርከ?» አለው።
 - ❖ ልጁ፡- «በዙ ነገር ተምራያለሁ «እኛ አንድ ውሻ ብቻ አለን እነርሱ ግን አራት ውሾች አላቸው፤
 - ❖ እኛ ሀያ በሀያ የሆነ የመዋኛ ገንዳ አለን፤ እነርሱ ግን ረዥምና መጨረሻ የሌለው ወንዝ አላቸው፤
 - ❖ እኛ ሲመሽብን ቤት ገብተን እናድራለን እነርሱ ግን ሰማይ ሙሉ ከዋከብትና የምታምር ደማቅ ጨረቃ አላቸው፤
 - ❖ እኛ እስከ መግቢያው በር ድረስ የግንብ አጥር አለን የእነርሱ ድንበር ግን ሰማይና ምድር እስከሚገናኝበት አድማስ ድረስ ነው፤
 - ❖ እኛ የምንኖረው በዚህች ትንሽ ቦታ ላይ ነው የእነርሱ ግን ሰፊና ማለቂያ የሌለው ነው፤
 - ❖ እኛን ሰራተኞች ያገለግሉናል፤ እነርሱ ግን ሌሎችን ያገለግላሉ፤
 - ❖ እኛ ምግባችንን እንገዛለን፤ እነርሱ ግን ምግባቸውን ያመርታሉ፤
- እኛ ሀብታችንን በግንብ አጥር እንጠብቃለን፤ እነርሱ ግን ጓደኞቻቸውና ጎረቤቶቻቸው ይጠብቁላቸዋል። ካለው በኋላ

አባዬ ምን ያህል በጣም ደሃ እንደሆንን ስላሳየኸኝ በጣም አመሰግንኻለሁ» በማለት ጨረሰ (ገፅ 22-24)።

ለአባት ከመሸ በኋላ፤ በሞት ዋዜማ ላይ ሳለ የሰማው መርዶውን ነው፤ ልጁም ሊሰራበት ሊጠቀምበት በሚችልበት ጊዜ ውስጥ የተገነዘበው የመኖር ትርጉም ነው፤ ልጁ የጌታ ልጆች ሊያስቡት ሊኖሩበት የተገባቸውን ብሏል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ያለበትም መሰረታዊ ምክንያት እያንዳንዳችን ፈቃዱ በሰማይ እንደሆነ እንዲሁም በምድር ይሁንን በራሳችን ኖረን ሌሎችን እንድናይበት የተላከንና የምንኖር መሆናችንን ማወቅ ዛሬ ያስፈልጋል።

የወንጌል ስርጭት «ኢየሱስ ያድናል» ከማለት ያልፋል፡ እንግዲያስ የጋራ ተገላጭ የሆነውን የአጥቢያ ተልዕኮ ወደየግል ኑሮአችን በማምጣት ተግባራዊ የሆነ አኗኗር ይዘን እንዝለቅ።

ከቆሙት ቢታች የሆነ ኑሮ እንዳንኖርም እንጠንቀቅ!

መሪነት የሚጠቅም ወይስ የሚቀርቡት?

«... በአግባቡ ያገለገሉ ለራሳቸው ትልቅ ክብርን፣ በክርስቶስ ኢየሱስም ባላቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ...» 1ጢሞ 3:13

የእግዚአብሔር ምህረት ተገልጾባቸው፣ የፍቅሩ ጥልቀት ለመዳናቸው መሰረት እንደሆነላቸው የተረዱ፣ ከድቅድቅ ጨለማ ወደ የሚያስደንቅ ብርሀን የመጡ ሰዎች የክርስቶስ ናቸውና በየጊዜው እግዚአብሔር በቃሉና በድርጊቱ በተረዱት ቁጥር ምላሽ ይሰጣሉ።

የእርሱን ፈቃድ መፈፀም አማራጭ የሌለው ኑሮ ያደርጉታል፤ ከዚህም የተነሳ በክርስቶስ መሆኑን ያረጋገጠ የትኛው አማኝ «እግዚአብሔር ተኮር» በሆነ አጀንዳ ላይ ብቻ ሕይወቱን እያይዞ ያገኛል።

«እንግዲህ ጥበብ እንደሌላቸው ሳይሆን እንደ ጥበቦች እንዴት እንደምትኖሩ ተጠንቀቁ፤ ቀኖቹ ከፋ ናቸውና ዘመኑን በሚገባ ዋጁ፤ ከዚህም የተነሳ ሞቶች አትሁኑ፤ የጌታ ፈቃድ ምን እንደሆነ አስተውሉ፤ በመንፈስም ተሞሉ እንጂ በወይን ጠጅ አትሰከሩ...» (ኤፌ 5:15-18)

የሚለው ምክር በክርስቲያኖች ይገለጥ ዘንድ ከእግዚአብሔር የሆነው ፍቅር አማኝን ሁሉ ግድ ይለዋል።

ይህን ለመፈፀም የሚጥር ደግሞ በስራ ላይ ስላለ አገልጋይ ተብሎ ይጠራል፤ ቤዛ ባጥቷስት ቤተክርስቲያን ተመስርታ ለአባላቷ መታወቂያ ማዘጋጀት እንዳለባት አምና ስታሳትም በመረጃ

ዝርዝር ውስጥ ስራ... የሚል ክፍት ቦታ አኑራለች፤ በዚያም በአባላቱ መታወቂያ ላይ የሚሞላው ምስክርነት የሚል ነው።

መመስከር፡- ስላዩት፣ ስለቀመሱት፣ ስለጣጣሙት፣ በጎ ነገር በንግግር ይገለጻል፤ በተግባራዊ ሕይወትም ይለካል፤ ከዚህም የተነሳ ላለፉት ሀያ ዓመታት መታወቂያው ይህን እንዳበሰረ ዛሬ ድረስ አለ።

እንኪያስ ስራችን ምስክርነት ሆኖ ተገልጻል፤ ይህም በአንዲት አጥቢያ ለሚገኙ ሁሉ መግለጫቸው ነው።

የዳግም ልደት ባለቤት ሲኮን ምስክርነትና የእግዚአብሔር ልጅነት ሳይለያዩ በአንድ ቅፅበት ወዲያውኑ በአማኝ አኗኗር ውስጥ ተገላጭ ይሆናሉ።

የአዲስ ኪዳን መፅሐፍት አብዛኞቹ በአንድ አካባቢ ወይም በአንድ ሀገር ላሉ ወገኖች የተፃፉ ናቸው፤ ከመልዕክቶች ውስጥ ወደ ሮሜ፣ ወደ ቆሮንቶስ፣ ወደ ገላትያ፣ ወደ ኤፌሶን፣ ወደ ፊልሶፖስ፣ ወደ ቆላስያስ፣ ወደ ተሰሎንቄ የተፃፉትና የደረሱት በማህበር እየደረጁ ወይም ደርጅተው ያሉ አብያተ ክርስቲያናት በመኖራቸው ነው፤ አጥቢያዎች።

አማኞች በዘላቂነት ሊገኙ በአንድ ቦታ ይከማቻሉ፤ በዚህ ስፍራ እነርሱን፡- በመንፈሳዊ ፍላጎቶቻቸው፣ በኢኮኖሚ ክፍተቶቻቸው፣ በማህበራዊ ሕይወታቸው ሁሉ ላይ እገዛ በማድረግ ተያይዘው ይዘልቁ ዘንድ ጌታ ይፈልጋል። እነርሱ በአሉበትም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈፅመው ዕለት ዕለት ይኖሩ ዘንድ አቅጣጫ የሚያሳይ ወገን ከእነርሱ መካከል ያስፈልጋል።

እነርሱም መሪዎች ናቸው፤ ሐዋሪያው ጳውሎስ ለእነርሱ ድርሻና ሐላፊነታቸውን ከዘረዘረ በኋላ በአገልግሎታቸው ውጤታማ መሆናቸውን ልብ እንዲሉ መግለጫቸውን በአግባቡ በጥንቃቄ ጠየቀው ላይ ዘርዝሮ ሲደመድም፡-

«... በአግባቡ ያገለገሉ ለራሳቸው ትልቅ ክብርን በክርስቶስ ኢየሱስ ባላቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ...» አለ። 1ጢሞ 3:13

ጳውሎስ ይህን ያለው መጋቢዎችንና ዲያቆሶችን ነው። በዚህም አገላለፁ አገልግሎቱ በቀዳሚነት ጥቅም የሚያስገኝ መሆኑን አስመረበት፤ በርካቶች በማህበሩ ተፈልገው «ይህን ሐላፊነት ልትወስድ ይገባል» የሚል ጥሪ ሲደርሳቸው ምላሻቸውን በ«እምቢተኝነት» ይገልጻሉ፤ «ለነገ ይደርልኝ» በማለትም ነገን ያወቁ ያህል ያስተላልፋሉ፤ አልያም ለዚህ «አልበቃም» በማለትም በቅተው

የሚገኙበት ፍፁማን የሚሆኑበት ቀን ሊመጣ እንዳለው በማመን ያስተላልፋሉ።

በዚህ ትልልፍ ውስጥ ግን ያልተስተዋለው መሰረታዊ ጭብጥ መጋቢትና ዲያቆንነት ጥቅም ማስገኘቱን አለመስተዋሉ ነው።

ቀዳሚው ጥቅም፡- ልዑል የሆነው እግዚአብሔር በቂ፤ ገዥና ሙሉ ነው፤ መሪዎችን የፈለገው ስለ እርሱ ለመመስከር ብቻ እንጂ ለእርሱ ተሟጋች ወይም ጠበቃ ሊሆኑለት አይደለም፤ ይህን ከማንም በተሻለ ይኖሩት ዘንድ አቅም ሆኗቸው መገኘቱ ነው እንዲፈለጉ ያደረጋቸው።

ዳዊት ፀጋዬ «ክርኅት የወጡ ሐሳቦች» ባለው የግጥም ስብስቡ «መላት» በማለት የሚከተለውን ስንኝ ቋጥሯል።

«ስንት አለ!

ለኢየሱስ ሲሟገት

ሰሙ የገነነ።

ምስክር ተብሎ

ጠበቃ የሆነ።» በማለት ተቀኝቷል።

ይህ ቅኔ የመላውን ክርስቲያን እንቅስቃሴ አመላካች ነው፤ ይልቁኑ መጋቢዎችና ዲያቆናት ምስክር በመሆን መፅናታቸውን ለራሳቸውም ለሌሎችም ጥቅም እንዲውል በማድረግ ይበረቱ ዘንድ ተፈልገዋል።

ምስክር የሆኑበትም የሁል ጊዜ ቃልና ድርጊታቸው «የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን ምስጢር ያለ ጥርጥር በመታመን ስለ እርሱ ብቻ መኖር ነው።

እርሱም፡-

- ✓ በሥጋ ተገለጠ፤
- ✓ በመንፈስ ፀደቀ፤
- ✓ በመላዕክት ታየ፤
- ✓ በሕዝብ ተሰበከ፤
- ✓ በዓለም ባሉት ታመነ፤

በክብር ዐረገ። (ዛጢሞ. 3:16) ላይ መቆም ቀዳሚ የጥቅሙ ተካፋይ ያደርጋል።

ሁለተኛው ጥቅም፡- በእግባቡ ያገለገሉ ለራሳቸው ትልቅ ክብርን ያገኛሉ፤ ከእግዚአብሔር

የተሰጣቸውን ሐላፊነት የተረዱ ሁሉ ተጠያቂ እንደሚሆኑ ያወቁ ናቸው፤ እነዚህ ደግሞ የገዛ ወንድሞቻቸውንና እህቶቻቸውን ፍሬያማ ይሆኑ ዘንድ ቀዳሚውን ተጠያቂነት በመኖር ለማሳየት የአቅማቸውን ፈፅመዋል። ወይም እየፈፀሙ ሳይታከቱ አሉ፤ በዚህ የማገልገል ሂደት ውስጥ ተደማጭነትን፤ ተቀራቢነትን፤ ተፈጥሮአዊ በሆነ መንገድ እግዥተዋልና በዚህ ነፍሳቸው ይረካል።

በአደረጓቸው «ተራ» በመሰሉ እንቅስቃሴዎች ሁሉ ተጠቃሚ የሆኑባቸውን በሀሊናቸው ላይ ዘንጓቸው አትሟቸዋል። ከዚህም የተነሳ አገልጋዮቹ ከትናንት በተሻለ ለማገልገል ናፋቂ ናቸው።

ይህም የሆነው በእግባቡ በማገልገላቸው ወደ ክርስቶስ ቁመት በማደግ መዝለቃቸው ያስገኘው ውጤት ነው። ሐላፊነታቸውን ከመወጣታቸው የተነሳም የክርስቶስ ቤተክርስቲያን ቀጣይነት ያላት ሕያው የመሆኗን አቅም በዐይናቸው አይተዋል፤ ይህም ወደ ጌታ ሳይሄዱ ከወዲሁ የበረከት ቃብዳቸውን ከእጃቸው ላይ ስላኖሩ «ትልቅ ክብርን» በማግኘት ተጠቃሚ ይሆናሉ፤ ይህ ደግሞ ለሁሉ የሚሆን አይደለም።

ሦስተኛው ጥቅም፡- «... በክርስቶስ ኢየሱስም ባላቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ...» ቁ.13

ለዎች በጌታ ከሆኑበት ጊዜ ጀምሮ ተገቢ እና የተመጣጠነ ምግብ ካገኙ ማደጋቸው አይቀርም፤ ይህ ደግሞ በጥረታቸውና በቤተክርስቲያን ማህበራዊ አኗኗራቸው ይመጣል፤ መጋቢዎችና ዲያቆናት ሁል ጊዜ ሊያስቡለት የሚገባ፤ ሊመከሩበት የሚገባ፤ ሊፀልዩበት የሚገባ የየሰው አኗኗር ወደ እነርሱ ባልተቋረጠ ሁኔታ ይመጣል፤ በመጡት ጉዳዮች ሁሉ ላይ ወደ እግዚአብሔር በመቅረብና መፍትሄን በመፈለግ ከማንም በተሻለ ይደክማሉ። ይህን በሆኑት ቁጥር ደግሞ አንድም ወደ እግዚአብሔር ይቀርባሉ፤ አንድም ተግባራዊ በማድረግ የሚኖሩት ኑሮ ውሎ አድሮ ራሳቸውን ሆኖ ያገኙታል።

ይህ ደግሞ በጌታ ላይ ከመደገፋቸው የተነሳ ካዩት እና ከሆነው የተነሳ በእምነት መፅናትን እና በቂ ድረፍትን ያገኙበታል፤ ይህ ጥቅም ነው።

ይህን የመሰለ ጥቅም ስለሚያስገኝ ነው፤ እግዚአብሔር በሐዋርያው ጳውሎስ አማካኝነት «ማንም የቤተ ክርስቲያን መሪ ለመሆን የሚፈልግ መልካም ስራን ይመኛል የሚለው ቃል የታመነ ነው» (ዛጢሞ 3:1) ያለው።

በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን መጋቢዎችና ዲያቆናት ሆኖ ለማገልገል የተመነ ወይም የፈለገ ሁሉ «መልካም ሥራ ለመስራት» መዘጋጀቱ ነውና በዚህ ዝግጅት በእግዚአብሔር ይወደዳል።

መጋቢ እና ዲያቆን መሆን ተግዳሮት አለው፤ ተግዳሮቱ ግን ተገቢ እና ተፈላጊ ተግዳሮት ነው፤ እንቋቋመው ዘንድ አቅምንና ፀጋን በመስጠት በአገልግሎት እንድንዘልቅ ብቃት ሆኖን ስለምናይ፤ በበኩሌ ለማገልገል በመፍቀዴ በየጊዜው ማደግን አይቻለሁ፤ ይህ እግዚአብሔር አጥቢያ ቤተክርስቲያንን ባይሰጠን ከየት ይመጣ ነበር? እንጠቀም ዘንድ እግዚአብሔር ባመቻቸው ማህበሩ ውስጥ የድርሻን ለመፈፀም መነሳሳት በማንም ልብ ውስጥ ቢኖር አልበቃምን ባይሆን ያበቃኛልን ቀዳሚ ያደርጋል።

መምራት የተፈለገበት ወይም መሪዎች ያስፈለጉበት በቂ ምክንያቶች አሉ፤ አቶ ጌታቸው በለጠ የክመራር ሞዝ በማለት በ2001 በፃፈው መፅሐፉ «መሪነት ቀድሞ መታየትና ተመራውን አስከትሎ ወደ ታሰበው ዓላማ ለመድረስ የማስተባበር ስራ ማከናወን ሲሆን በአንፃሩ ደግሞ መሪ ሆኖ ቀድሞ መታየት ቀድሞ መነቀፍን ወይም መሞገስን ማስከተሉ የማይቀር ኑሮ ነው...» (ገፅ 7) ይላል።

በክርስትናም ሆነ መንፈሳዊ ባልሆኑ የአሰራር ስልቶች ውስጥ መሪ የሆኑ ሰዎች አብዛኞቹ በጋራ የሚሉት «እኔ የወሰዱኩት ወይም የተሰጠኝ ሐላፊነት እንደ እሳት የሚያቃጥል ነው» ይላሉ፤ ለዚህም «ቀድሞ መምራት ቀድሞ መጠቃትን ያስከትላል» የተባለው ወይም «ከጓደኞቼ ቀድማ የወጣች ማሸለ አንድም ለወፍ አንድም ለወንጌፍ» መባሉ ያለምክንያት አይደለም በማለት ይተነትናል።

መሪነት ብዙ ፍላጎት፣ ብዙ ምኞት፣ ብዙ ምክንያቶች ያሏቸውን በርካታ ሰዎች የማገልገል ስራ በመሆኑ በሚያደርጉት ድርጊቶች ሁሉ ተመልካች አለባቸው፤ ተመልካታቸውም በርካታ መግለጫዎች አብረዋቸው ያሉት ያወጡባቸዋል።

ይህ ሁሉ ግን የእግዚአብሔር በሆነ መንገድ ይገራል፤ እሱም «መሪነት ጥበብ መሆኑን በመረዳት፣ ዳግም በመወለድ፣ በትምህርትና በሕይወት ውጣ ውረድ የዳባረ ዕውቀትን በማግኘት ይስተካከላል፤ የአብዛኞቹን የአጥቢያ አባላት ልብ ማርኮ ሁሉም የእኔ በሚለው ራዕይ ዙሪያ ለአንድ ዓላማ በማሳለፍ የታቀደውን ውጤት አስገኝቶ አብዛኞቹ እማኞች ወይም ሁሉም ያመነበት ራዕይ ለውጤት በቅቶ ይታያል። (ገፅ 45 የመሪነት ጥበብ ጌታቸው)

እንዲህ የማድረሱ አቅም በአቆጣጠር መልኩ በመሪዎቹ ወይም በታላቢ ሰዎች ውስጥ እንዲገኝ የቤተክርስቲያን መሰረት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን አደረጀ።

ማደራጃዎቹ በጣም ተፈላጊዎች ናቸው። የተፈለጉት ሁሉም ከመንፈሳዊ ቤት ጋር

ከመንፈሳውያን ሰዎች ጋር፣ የተያያዙ፣ አገልግሎቱም በቀዳሚነት ነፍስ (መንፈስ) ተኮር መሆኑን ልብ ማለት ተገቢ ነው።

ይህንንም በፍጥነት ጢሞቲዮስ ምዕራፍ ሦስት እና በቲቶ ምዕራፍ አንድ የተዘረዘሩትን የመሪ መስፈርቶች ማጤንም ተገቢ እና ቀዳሚ ሥራ ነው።

እነዚህ ሁሉ ተግባሮች በሆኑበት ማህበርም ሊፈጠር ወይም ሊሆን የሚችለው አጠቃላይ ግንኙነት መሪዎችን መሪ እንጂ አለቃ አያደርጋቸውም። እንደ የአመራር ጥበብ ገለፃ (ጌታቸው ገፅ 66-67) አለቃ እና መሪ ይለያያል።

- አለቃዎች ሰዎችን ይነዳሉ፤ መሪዎች ሰዎችን ይመራሉ፤
- አለቃዎች በሰልጣናቸው ተመራውን ከኋላ ያሰልፋሉ፤ መሪዎች በበጎ ፈቃድ ያስከትላሉ ወይም ከጎን ያስቆማሉ፤
- አለቃዎች ፍርሀትን ያነግሳሉ፤ መሪዎች በራስ መተማመንን ያስፍናሉ፤
- አለቃዎች ተግባር ወስነው ይሰጣሉ፤ መሪዎች ካቅም በላይ እንዲሰሩ ያበረታታሉ፤
- አለቃዎች «እኔ» ማለት መለያቸው ነው፤ መሪዎች በ«እኛ» ይገለፃሉ፤
- አለቃዎች «ሂድ» ተቀዳሚ ቋንቋቸው ነው፤ መሪዎች «አብረን» እንጓዝ መለያቸው ነው፤
- አለቃዎች ሁሉ ቤተክርስቲያን ማለት «እኔ» ነኝ ይላሉ፤ መሪዎች ቤተክርስቲያን የለኛ ሳትሆን የክርስቶስ ናት ይላሉ፤
- አለቃዎች በራሳቸው ልክ መመሪያና ደንብን አውጥተው ያስተዳድራሉ መሪዎች የነፍስ ነፃነትን በማከበር ለ66ቱ ቅዱሳት መጽሐፍት መላኩ መልዕክት ይገዛሉ፤

እንኪያስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መጋቢና ዲያቆን ለመሆን ማንም ቢፈልግ መልካም ስራ ይመኛል። (1ጢሞ 3:1) አለ።

- ደራሲው ጌታቸው በለጠ ማንም የተከታዮቹን እንስሳት አቋም በልሱ በመያዝ መሪነትን እንዳይረከብ አሳስበ፤ ፃፈም።
- ሁሌም የሚቃወሙንን እንበረከካለሁ እንደሚለው ከገበዳ፤

- ያልተረጋጋ ሁኔታ ሲፈጠር ማምለጥ ነው የሚሻለው እንደምትል ጥንቅቅ፤
- ነገሮች የሚተላለፉት በብልጠትና በዘዴ ብቻ ነው እንደምትል ጦጣ፤
- ማንም ከእኔ በታች ነው፤ እንደምትል ቀጭኔ፤
- ሮጦስ የቀደመ ማን አለ እንደምትል ዊኪ፤
- የማጠቃው በዘዴ ነው እንጂ በፊት ለፊት አይደለም እንደሚል ከብዙ አንዳይሆን መከረ ይልቅስ ማንም በመንፈሳዊ ሕይወቱ በማደግ ራሱን ያይ ዘንድ የእግዚአብሔር ፈቃድ ተገልጽዋል።።

እንደ ማጠቃለያ «... በትናንት ከገጠኝ ከገጠኝ ያስተዋክኳቸው ጥቅሞች...» በማለት ደግሞ ጥቂት ላስነብብ፤

ትዝ ይለኛል በ1990 በአንድ አሁድ ፕሮግራም መሪው ማን እንደሚሰብክ ያውቃል፤ እሱ «አስተምረኝ ጌታዬ ሆይ» የሚለውን አዘምሮ ወደ ቃሉ እንሂድ አለ፤ እኔና ሰባኪው ጎን ለጎን ተቀምጠናል፤ ጥሪው በቀረበለት ጊዜ ግን እሱ እንደተቀመጠ ቀረ፤ ደጋግሜ ተነስ እንጂ አልኩት፤ እሺ ሊለኝ አልፈቀደም።

በ1998 ተከታታይ ትምህርት እንዲያስተምር የተጋበዘው እንግዳ ለሁለት ሳምንት በዕለተ አሁድ በቤዛ ተገኘ፤ የመጀመሪያውን አሁድ ከጌታ የተቀበለውን ንጹህ ትምህርት አካፈለን፤ በሁለተኛው ሳምንት ደግሞ እኔ የአረፍት ጊዜውን ለመሻማት ከወገኖች ጋር ሻይ ለመጠጣት ወጣ አልኩ፤ ካለሁበት ግን ድንገተኛ የሰልክ መልዕክት ደረሰኝ፤ «ግቢው ተናውጧል» የሚል። እንደሰማሁ ርጩ ደረስኩ፤ የነውጡ መነሻ ሳምንት በሰላም ያገለገለው ሰባኪ ዛሬ መቆም እንደሌለበት ታውጀብታል።

በ2004አ.ም. ደግሞ የቤተ ክርስቲያኒቱን አገልጋይ በአሁድ እንዲሰብክ ጋብገጥክላሁ ግን በዚያ በተባለው አሁድ አልታየም፤ ደወልኩለት «ፈጠን በል እንጂ» አልኩት፤

ምላሹ «ዛሬ ነበር እንዴ የሰጠኸኝ አሁን እርቁ ነው ያለሁት መገኘት አልቻልኩም» የሚል ሆነ።

እንደ መሪ እነዚህ ሶስት ገጠመኞች የእምነት አጣብቂዎች ሆነው መጥተዋል፤ በሶስቱም ግዜዎች ቆሜ ሰብኪያለሁ፤ ግና በእነዚያ አሁዶች ሁሉ ደንግጩያለሁ፤ አልቅሻለሁ፤ ተገርሜያለሁ፤ በሦስቱም ግዜዎች ጉዳዩን ያወቁ ጥቂት ወገኖች ፀልየውልኛል፤ እኔም እንዲሁ።

ታዲያ እኔ በኒህ ሁሉ የተረዳሁት «እግዚአብሔር በብቻው ልዑል እንደሆነ መገንዘብን፤ በእርሱ ብቻ መደገፍን፤ እርሱ ለጠራው ማህበር አቅም እንደ አለው ማወቅን ነው» ይህ ጥቅም በመሪነት ሕይወት ውስጥ ይኖራል።

ኬካው ጥቅሚ

የተጋሪነት፣ የአሳይነት፣ የተማሪነት አቅምም የሚፈጥርበት ስፍራ መሆኑ ነው፤ እንድ ወንድም ለራሴ አላንስም ባለበት መንገድ ኑሮውን በስልት ሊኖር ወሰነ፤ በመሰረቱ ማንም የቤተ ክርስቲያን አባል የገዛ ምስጢሩን ወይም የሕይወቱን ፈታኝ ውሳኔ ለመጋቢዎቹ እያማከረ እንዲፈፅም አይሰበክም፤ በራሳቸው ግን ወደው ወደ መጋቢዎቹ ሄደው ጉዳዮቻቸውን መምከር እንዱ ከቤተክርስቲያናቸው መሪ ከሚያገኙት ጥቅም ውስጥ ይካተታል። እናም በዚህ መስመር የአንድ ወንድማችን ከሀገር በመልቀቅ በአሜሪካ የመገኘት ዝግጅቱን ማጠናቀቁን መጋቢው «አልወደደውም» ነውር በውስጡ ስላለም ሊተባበር አልወደደም፤ በጌታ የተወደደው ወንድም ግን እስከመጨረሻው «ከመሄድ የሚለየኝ ጠላቱ ነው» ብሎ ተነሳ የመጋቢው ምክር ግን ምሳሌነቱ ለቤተ ክርስቲያን መጥፎ ስለሚሆን ከመሪነቱ በፈቃዱ ይለቅ ዘንድ መከረው፤ ለቅቆ በምድረ አሜሪካ ተገኘ።

ይህ በሆነ ከሁለት አመት በኋላ ግን የምገረምበት ደብዳቤ ለቤተ ክርስቲያን ተጻፈ፤ የደብዳቤው መልዕክት የቤተክርስቲያኒቱን መሪዎች እንዲሁም ጉባኤውን ይቅርታ የሚጠይቅ ሲሆን ባጠፋው ንስህ መግባቱን በማረጋገጥ ይቀበሉት ዘንድ ይማፀን ነበር።

ይህን በመሪነት ሕይወት ውስጥ ያገኘሁት ትምህርት ነው፤ በረከትም ነው፤ መሪዎች እርስ በርስ ይማማራሉ፤ በየጉድለታቸው ይሞላሉ፤ ደግሞስ ወገኖችን ከጥፋታቸው እንደመመለስ ለንስህም እንደማብቃት ምን የኃላፊነትና ተጠያቂነት ትርጉም አለ።

መሪ ባዶነት ሊገጥመው፤ ድጋፍ ሊያስፈልገው፤ ሐላፊነትን ለመወጣት ሲቸገር ተስፋ ሰጪ ሰዎችን ይፈልጋል፤ መሪሰው ነው፤ ያዝናል፤ ያለቅሳል፤ ይጨናነቃል፤ ይህን ከግምት የሚያስገባለት ሲያጣ ውስጡ ይደናገራል።

እኔና አንድ ወንድም በ2004 አ.ም. «እጅ ለእጅ የመያያዣችን ተገቢነት» በሚል ርዕስ ጥሩ ዝግጅት አቅርበን ነበር፤ ይህ በሆነ በሁለተኛው ቀን ግን በዝግጅቱ «ያዘኑ ወገኖች» ካላነጋገርኩን አሉኝ፤ በዚህ ጊዜ ብቻዬን ስላልሆንኩ በዝግጅቱ ሌላውን አቅራቢም ከጎኔ አለልኝ ብዬ ተበረታታሁ፤ ለዚያን ምሽት ምላሽ ብቻዬን መሆን ፈፅሞ አልፈለጉም፤ በቀጠሮው ቀን ግን የተማመንኩበት ቀረ አዘንኩኝ።

ሌላው ዳግም ድንገት በታመመ ጊዜ መኪና አስፈልጎኛል፤ እናቱ በከፍተኛ ጫና ውስጥ ነበረች፤ ሁለታችንም የሚሞትብን መስሎናል፤ ከዚህም የተነሳ መኪና ወዳለው ወንድሜ ደወልኩኝ ስልኩ ጠርቶ ጠርቶ ምላሽ ሳይሰጥ ተቋረጠ፤ ሁሉ ካለፈ በኋላ «ምነው!» ብዬሞለሁ፤ ስልኩ በአጠገቡ ስላልነበረ ነበር ምላሽ ያላገኘሁት ግን ዳግምን ለዘለቄታው ብናጣውስ በባለ መኪናው የጌታ ልጅ ሁሉ አዝን ነበር አላለሁ፤ የሚገርመው ግን ወደ አልታሰበው ደውዬ ነበር፤ ያ ወንድም ከአዲስ አበባ ውጭ ነበረ ከሄደበት ተመልሶ መጥቶ በሆስፒታሉ አገኘን፤ እግዚአብሔር መሪዎች በተከዙበት ለረዥም ጊዜ በህዝን እንዳይዘልቁ ያደርጋል። መሪዎች ሰዎች ናቸው፤ ሰው ያስፈልጋቸዋል፤ ሰው ሲያጡ ይሳቀቃሉ።

እንግዲያስ እግዚአብሔር ላዘጋጀው ጥሪ ተገቢውን ምላሽ ለመስጠት ወገኖች ሁል ጊዜ ዝግጁ ይሁኑ መሪነትን አትራቁት፤ ቅረቡት፤ ተጠጉትም።

«የታሪክ ሙሉ ሀይል አይደለም ግን ደግሞ ታሪክ እውቀት» በሚሉት «የጥንትና የመካከለኛ ዘመን የቤተ ክርስቲያን ታሪክ» በሚሉት በ2002 እና በድጋሚ በ 2005 ዓ.ም. ያሰነበበን የታሪክ ሕግ፡ - ያነበብነውን ሁሉ ሚዛናዊ፣ ክስ፣ ጠያቂ እና ተመራማሪ አድርጎ እንደ ነበር አውቃለሁ፤ ቀጥሎም በ ከእውነት እንቁም መፅሐፉ በ2004 - 5 ዓ.ም. 62 ተነባቢ የምርምር ሥራዎችን ሲከፍሩ «የድፊ በሞከበት ዓክም ውሳኔ እየኖርን ሳከ ነው፤ ከከ ተጨማሪ ከነበብ የሚገባውን ሥራ ጠደ እናንተ ያደረሱት» በሚሉት፤ ተነባቢ፣ ሞጋች፣ ጠቅታዊና ስነ ምግባራዊ መፅሐፍን የቸረን፤ ዘንደሮ ግን በሚያክፍ ዘመናትን የሚያክፍ ሥራ ሠርተን እንደናክፍ ምን ሠርተን እንክፍ? በሚሉት ይህን ጠቀሚ ሥራ አድርሶናክ፤ በአድማዬ ከጠቀም የሚክ አትዮጵያዊ ሁሉ ፈጥሮ በያነበው ምክራ ነው።

ጌታቸው በለጠ

የኢትዮጵያ ደራሲያን ማህበር ፕሬዝዳንት

(1998 — 2006 እ.አ.አ.)

እኔ ሰሜ ታደሰ ገብረ ክርስቶስ እና ውድ ባከበቱ ዚክ ኑሩ መሐመድ ከክጅቻችን ከአሜን፣ ከዳግም፣ ከፍቅር እና ከዕናት ሰሜ ጋር ሆነን ይህን ሦስተኛ መፅሐፍ ታነቡክን ዘንድ እንጠይቃለን።

ዋጋ ብር 90.00

USD 20.00

ፎኛቶ ስታሚዎች